

Ekstra Bladet: Folkedommer eller formidler?

- En undersøgelse af god presseskik på Ekstra Bladet med Maria-mordet som case

The collage consists of several newspaper front pages from Ekstra Bladet, arranged in a grid. The central focus is the Maria case, with large headlines such as 'MARIAS FAR: JEG FØL INT HA' and '20-årige Marias nytårsfest endte i blodig tragedie'. Other prominent headlines include 'JAN SIGTET FOR MARIA-DRABET: GENERT OG PIGESKY' and 'SEX-MISBRUGT OG MYRDET'. The pages also feature smaller articles on sports, like 'Vil ikke hilse på kvinder' and 'Legge Superflojen var op med 10 m lørdag går udbrud mod I', and entertainment, such as 'PERSONLIGT KONKURS' and 'ARETS SIDE 9-PIGE'. The layout includes various photos of people involved in the stories and smaller text blocks with sub-headlines and side notes. The Ekstra Bladet logo is visible in multiple places throughout the collage.

Et integreret speciale i journalistik og socialvidenskab udarbejdet af:

Mia Than Larsen, Roskilde Universitet, 2010

Vejledere: Leif Becker Jensen og Søren Juul

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	5
1.1 Problemfelt.....	6
1.2. Case-beskrivelse.....	7
1.2.1 Institutionen Ekstra Bladet.....	8
1.2.2 "Tør – hvor andre tier".....	9
1.2.3 Kriminalredaktionen.....	10
1.3 Afgrænsning.....	11
2. Videnskabsteori og metode	13
2.1 En hermeneutisk tilgang.....	13
2.2 Dømmekraftens oprindelse	15
2.2.1 Dømmekraft i institutioner.....	17
2.2.2 Institutionel dømmekraft	18
2.2.3 Dømmekraft hos Gadamer.....	19
2.3 Metodisk redegørelse	20
2.3.1 Tekstanalyse.....	20
2.3.1.1 Erkendelse, argumentation og indfaldsvinkler.....	21
2.3.1.2 Det kommunikationsanalytiske niveau	24
2.3.1.3 Rollefordeling, afsender og perspektiv	25
2.3.2 En kvalitativ fremgangsmåde.....	25
2.3.2.1 Det halvstrukturerede livsverdensinterview	26
2.3.2.2 Fra forskningsspørgsmål til interviewspørgsmål.....	27
2.3.2.3 Transskribering og interviewenes gyldighed	28
2.4 Det empiriske grundlag	28
3. Teorifelt.....	30
3.1 Presseetik og presseskik	30
3.1.1 Pressenævnets funktion	31
3.1.2. Regler for god presseskik.....	31

3.2 Ytringsfrihed	34
3.2.1 Hvad er ytringsfrihed?	35
3.2.1.1 Ytringsfrihed under ansvar	36
3.2.1.2 Hensynet til det enkelte individ	37
3.3 Opsummering	38
4. Analyse	39
4.1. Folkedommer eller formidler	39
4.1.1 Forskel på institutionel dømmekraft	42
4.2 Brud på god presseskik	45
4.2.1 Krænkende meddelelser	45
4.3 Ekstra Bladets etik	48
4.3.1 God presseskik på Ekstra Bladet	48
4.3.1.1 Etik uden hensyn	51
4.3.2 Privatlivets fred	52
4.3.3 Forskel på privatliv og offentlighed	54
4.3.4 Fri fortolkning	56
4.4 Ytringsfrihedens anvendelighed	57
4.4.1 Udfordring eller misbrug?	57
4.4.2 I offentlighedens interesse?	59
4.4.3 Krav om ansvarlighed	61
4.5 Pligtetik vs. konsekvensetik	62
4.5.1 En pligtetikers optik	63
4.5.2 En konsekvensetikers optik	66
4.6 Domme uden straf	68
4.6.1 Er hårdere straffe vejen frem?	69
4.7 Opsummering	72
4.8 Et samfundsmæssigt pres	73
4.8.1 Hård konkurrence påvirker dømmekraft	74
4.8.2 Begrænset handlefrihed	76
4.8.3 Navneforbud eller ej?	78
4.9 Ekstra Bladets adfærd	80
4.9.1 Nyhedskriteriernes indflydelse	81

4.9.2 Begrænsende og muliggørende adfærd	83
5. Konklusion.....	85
6. Resumé.....	88
7. Formidlende artikel.....	89
8. Litteraturliste	91
9. Bilagsoversigt	95
Bilag 1: Debat i presselogen, side 1-5.....	95
Bilag 2: Medieret og etik ved Bent Falbert, side 6-9.	95
Bilag 3: Interviewudskrift af interview med Peter Bresemann, side 10-17.....	95
Bilag 4: Interviewudskrift af interview med Birgitte Wulff, side 18-27.....	95
Bilag 5: Interviewudskrift af interview med Flemming Mønster, side 28-37.	95
Bilag 6: Interviewudskrift af interview med Niels Pinborg, side 38-40.....	95
Bilag 7: Forsider og artikler, side 41-73.	95

1. Indledning

Nytårsnat forsvinder den 20-årige Maria Møller Christensen fra en nytårsfest i Herning. Efter mange timers eftersøgning bliver hun fundet sexmisbrugt og kvalt i sine egne strømpebukser i en vaskekælder på Rolighedsvej i Herning. Den 48-årige Jan Lindholt Mikkelsen, der tilfældigvis bor i den opgang, hvor liget af Maria Møller Christensen bliver fundet, varetægtsfængsles og sigtes for drabet. Men onsdag den 20. januar springer nyheden - efter at have siddet varetægtsfængslet i 17 dage bliver Jan Lindholt Mikkelsen løsladt og rensset for enhver mistanke, fordi hans dna-profil ikke stemmer overens med den, der blev fundet på gerningsstedet.

Mordet¹ vækker hurtigt harme blandt den danske befolkning. Især Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet får megen omtale. Ekstra Bladet får på puklen for at have bragt navn og billede af Jan Lindholt Mikkelsen på forsiden af avisen med rubrikken 'Genert og pigesky'. Takket være Ekstra Bladet bliver en uskyldig mand landskendt som den mordmistænkte og fremstillet som en, der er genert og pigesky og som med tiden er blevet mere indadvendt. Avisen beskyldes for på forhånd at dømme Jan Lindholt Mikkelsen som sexmorder, før han ad rettens vej er kendt skyldig i drabet. Politiken skriver blandt andet, at Ekstra Bladet har optrådt som gabestok i forbindelse med deres dækning af Maria-mordet, og Lars Trier Mogensen, der er redaktionschef på Politiken, mener, at Ekstra Bladet gør sig til folkedommer i sagen. Endvidere er flere politikere, heriblandt Søren Pind (V), meget forargede over Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet. Søren Pind kalder blandt andet Ekstra Bladets ledende chefredaktør Poul Madsen for et *"menneske med megen lille personlig moralsk habitus"* (Berlingske.dk, 1). Også det sociale netværk Facebook bliver taget i brug i debatten omkring Maria-mordet. Der oprettes hadegrupper mod Ekstra Bladet og avisens ledende chefredaktør Poul Madsen og grupper, der viser den rensede Jan Lindholt Mikkelsen opbakning og støtte.

Ifølge Den Europæiske Menneskeretskonventions artikel 6 har enhver ret til en retfærdig rettergang og skal anses for at være uskyldig, til det modsatte er bevist (Menneskeret.dk). En sigtet er altså uskyldig, indtil dennes eventuelle skyld er blevet bevist. Jeg synes dog, det virker som om, at Ekstra Bladet glemmer dette – eller i hvert fald ikke tager højde for det i deres dækning af Maria-mordet. Min tese er, at Ekstra Bladet i større eller mindre grad misbruger den ytringsfrihed, der er i det danske samfund, hvorfor de skriver, hvad de har lyst til og dermed glemmer at tage hensyn til det enkelte individ. De er

¹ Fremover i specialet kaldes denne sag for Maria-mordet.

ikke bange for at udfordre presseetikken i Danmark, og de går ofte til grænsen for, hvad der er i overensstemmelse med god presseskik – og til tider overskrider de også denne grænse. Dette hænger blandt andet sammen med, at der er en given kultur og dømmekraft i institutionen, som netop er afgørende for, at Ekstra Bladet går til grænsen for god presseskik. Derudover hænger det også sammen med en samfundsmæssig udvikling, hvor medierne i det senmoderne samfund har fået til opgave at agere vagthund og være en form for 4. statsmagt, hvis fornemmeste opgave er at holde de tre statsmagter (den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt) under særlig observation og være kritiske heroverfor. Pressen skal altså kunne kontrollere denne magtudøvelse og samtidig være med til at skabe politisk debat. I takt med denne magtposition er der blevet bredere grænser for, hvad medierne kan tillade sig, hvorfor de får større tendens til at gå til grænsen for, hvad der er i overensstemmelse med god presseskik. Derfor er det meget vigtigt, at pressen fremstår troværdig, hvorfor medierne i særdeleshed skal formidle sand information og tage hensyn til det enkelte individ i deres formidling. Rollen som vagthund kan dermed få alvorlige konsekvenser, hvis det enkelte medie misbruger deres magtposition, videreformidler usande informationer og netop glemmer at tage ansvar for og hensyn til det enkelte individ².

1.1 Problemfelt

Nyheder tolkes og formidles forskelligt afhængig af, hvilket medie de optræder i. Når jeg antager, at der hos Ekstra Bladet er en iboende tendens til at agere folkedommer og gå til grænsen for, hvad der er i overensstemmelse med god presseskik, hænger dette blandt andet sammen med den kultur, der er på Ekstra Bladet. Jeg er af den opfattelse, at avisens formidling hænger tæt sammen med mediets etik og mission – herunder avisens rutiner, vaner, normer og tænkemåder. Med andre ord er der en særlig dømmekraft, som præger den etik, der er på Ekstra Bladet og som dermed er afgørende for selve formidlingen, og hvordan den enkelte journalist vælger at tolke og forstå god presseskik. Folkedommer skal i ordets forstand forstås som "folkets dommer", hvor Ekstra Bladet i deres dækning af Maria-mordet på forhånd dømmes Jan Lindholt Mikkelsen som sexmorder, inden han ad rettens vej er kendt skyldig. De udstiller ham på forsiden af avisen med navn og billede, hvorfor de på denne måde er med til at gøre ham landskendt som morder. Derfor vil det være interessant at undersøge, hvad det er for en dømmekraft, der står centralt på Ekstra Bladet, og som dermed bliver afgørende for, at Ekstra Bladet i deres dækning af Maria-mordet går til grænsen for god presseskik og kommer i konflikt med denne. Idet dømmekraften er forskellig

² Personer, der føler sig dårligt behandlet eller hængt ud i pressen kan klage til Pressenævnet. Der vil blive gjort rede for Pressenævnet og dets funktion i afsnit 3.1.

fra individ til individ, vil det ligeledes være spændende at diskutere, om Ekstra Bladet agerer folkedommer eller formidler i deres dækning af Maria-mordet samt at undersøge, hvilken indflydelse dømmekraften kan få for formidlingen og dermed også på den enkelte journalists handlefrihed. Dette kommer blandt andet til udtryk gennem de nyhedskriterier, Ekstra Bladet vælger at vægte. Min hypotese er, at Ekstra Bladet især lægger vægt på nyhedskriterierne³ identifikation og sensation, hvorfor avisen generelt beskriver hændelser og personer meget detaljeret og ofte i store billedreportager med mange illustrationer. Da det netop er en given dømmekraft i institutionen, der er afgørende for, at bestemte nyhedskriterier kan få indflydelse på formidlingen, vil det være interessant at kigge nærmere på disse.

Jeg synes, det virker som om, at journalisterne på Ekstra Bladet slet ikke tager højde for, at der rent faktisk findes et etisk regelsæt, der bør følges, og i stedet går de efter at sælge aviser netop ved at gå tæt på de personer, der er implicerede i de givne sager. Men hvorfor går de så tæt på? Hvorfor formidler de deres artikler, som de gør? Og hvad ligger egentlig til grund for, at Ekstra Bladet ofte går til grænsen for, hvad der er i overensstemmelse med god presseskik? Går de bevidst til grænsen for at fange læseren, eller er det på grund af et samfundsmæssigt pres? Disse problemstillinger fører til følgende problemformulering:

Hvad er det for en institutionel dømmekraft, der er afgørende for, at Ekstra Bladet i deres dækning af Maria-mordet går til grænsen for god presseskik?

Følgende arbejdsspørgsmål knytter sig til besvarelsen af problemformuleringen: Hvad er god presseskik på Ekstra Bladet? Hvorledes kommer Ekstra Bladets gældende etik til udtryk? Hvilken funktion har Pressenævnet og de vejledende regler for god presseskik? Hvordan tolkes og forstås ytringsfriheden? Hvor frie og uafhængige har journalisterne egentlig lov til at være i deres formidling? Og hvorfor er artiklerne omkring Maria-mordet formidlet, som de er?

1.2. Case-beskrivelse

Problemfeltet har anført, at journalisterne på Ekstra Bladet præges af en institutionel dømmekraft, hvorfor de socialiseres ind i en verden af meninger og forståelser. Derfor vil det være interessant at kigge nærmere på, hvilke fortællinger og værdier, der gør sig gældende på Ekstra Bladet og som dermed påvirker dømmekraften. Dette afsnit har derfor til formål at

³ Inden for journalistikken arbejder man med fem klassiske nyhedskriterier: Sensation, identifikation, konflikt, aktualitet og væsentlighed. Nyhedskriterierne fungerer som retningslinjer for, hvad der umiddelbart bliver opfattet som en god historie på det pågældende medie. Men nyhedskriterierne udelukker ikke, at journalisterne kan anlægge andre vinkler i deres formidling.

give læseren et indblik i samt en forståelse for, hvilken institution Ekstra Bladet er, samt under hvilke rammer journalisterne arbejder, fordi dette netop har stor betydning for den dømmekraft, der er indlejret i institutionen. Følgende afsnit vil gennemgå, hvordan Ekstra Bladet som institution er struktureret og organiseret⁴. Der gives en kort beskrivelse af avisens mission, og ligeledes gives der en beskrivelse af Ekstra Bladets kriminalredaktion, idet specialet beskæftiger sig med avisens formidling af en kriminalhistorie.

1.2.1 Institutionen Ekstra Bladet

På Ekstra Bladets hjemmeside skriver den ledende chefredaktør Poul Madsen følgende om Ekstra Bladets mission: *"Ekstra Bladet skal være avisen med de overraskende nyheder. Fræk, respektløs, grænseoverskridende, højtråbende og troværdig. En avis, man kan hade eller elske. Men som aldrig er ligegyldig. Den nødvendige avis"* (Ekstrabladet.dk). Med andre ord går avisen altså bevidst efter – på en troværdig måde – at være den respektløse avis, som overskrider grænser og forarger den danske befolkning, hvilket ifølge avisen selv vil medføre, at modtageren enten vil hade eller elske den. Journalistens formidling præges dermed af en given dømmekraft, der blandt andet kommer til udtryk gennem avisens mission, som fortæller, at journalisten skal være respektløs og overskride grænser.

Ekstra Bladet landede for første gang på disken i 1904 og er i dag kendt som den frække formiddagsavis med bid for skandaler, afsløringer, god underholdning, kriminalstof og sport. Ekstra Bladet er landets største formiddagsavis, hvis varemærke er sensation og underholdning. Ekstra Bladet har til huse i Politikens Hus på Rådhuspladsen i København. Derudover har avisen lokalredaktioner i Erritsø, Århus og Næstved. De seneste læsertal fra 2. halvår i 2009⁵ viser, at Ekstra Bladet på daværende tidspunkt havde 427.000 daglige læsere. Som andre trykte medier mærker Ekstra Bladet også et stigende pres fra en moderne tid, hvor tv og internet vinder frem hos brugerne, hvilket især kommer til udtryk i et faldende oplagstal⁶. Min antagelse er, at udviklingen er med til at påvirke den dømmekraft og kultur, der er på avisen, hvorfor formidlingen også påvirkes af denne. På grund af større konkurrence medierne imellem, skal der mere og mere til for at sælge aviser, hvorfor Ekstra Bladet får tendens til at gå til grænsen for god presseskik. Idet avisen primært sælges i løssalg i kiosker og butikker, er den således afhængig af dagligt at kunne præsentere en

⁴ Til denne case-beskrivelse er størstedelen af informationen hentet fra Ekstra Bladets hjemmeside: http://ekstrabladet.dk/om_ekstra_bladet/?p=1.

⁵ Læsertallene er hentet fra Index Gallup/Danmark, <http://www.tns-gallup.dk/nyhedscenter/statistik/laesertal.aspx>.

⁶ Læsertallet var i 1. halvår af 2009 431.000. I 2008 var det henholdsvis 497.000 i 1. halvår og 464.000 i 2. halvår.

interessevækkende forside. Poul Madsen siger omkring dette: *"Når folk ser vores plakat eller forside, skal det krible og krable: "Den avis må jeg have fat i."*" (Ekstrabladet.dk). Han lægger dermed ikke skjul på, at forsiden er en væsentlig faktor for, at læserne i det hele taget bliver interesserede i at købe avisen. Det er da også min overbevisning, at Ekstra Bladet lægger mere vægt på at sælge aviser end at tage hensyn til det enkelte individ, fordi de måske strammer deres forsider en anelse for netop at kunne sælge avisen og dermed overleve på et avismarked, der fortsat er under pres. På denne måde får avisen altså tendens til at gå til grænsen for god presseskik, netop fordi avisen kun overlever, hvis der er læsere⁷.

1.2.2 "Tør – hvor andre tier"

Ifølge en læserprofil foretaget af Gallup er den typiske læser af Ekstra Bladet en mand mellem 30 og 49 år, han er erhvervsuddannet, bor i hovedstadsområdet, og hans holdning er grundlæggende liberalistisk. Ekstra Bladet er gennem tiderne med mottoet "Tør – hvor andre tier" blevet vagthund for de svageste i samfundet: Den vakse, vågne og kritiske vagthund, som bider hårdt, når myndigheder, magthavere, offentlige eller private virksomheder og institutioner begår fejlgreb. Dette er i hvert fald avisens egen selvforståelse, men man kan så spørge, om det egentlig også er det, Ekstra Bladet gør i deres dækning af Maria-mordet? Er journalisterne vagthunde for de svageste i samfundet, og beskytter de "den lille mand"? Jeg er af den opfattelse, at Ekstra Bladet langt fra er med til at beskytte "den lille mand". I stedet misbruger de deres magtposition, når de på forsiden af avisen vælger at bringe navn og billede af den tiltalte Jan Lindholt Mikkelsen og på denne måde er med til at gøre ham landkendt som morder⁸.

Endvidere præsenteres Ekstra Bladet som Danmarks politisk mest ukorrekte avis, der ikke bare skal behage læseren. Avisen *"leverer hårdtslående og afslørende journalistik"* (Ekstrabladet.dk), og avisen bliver netop solgt på deres brutale kriminalhistorier, saftige underholdningshistorier, afslørende nyheder og skandalehistorier, store sportsbegivenheder og forargende forbrugerhistorier. Måske er det også derfor, at avisen gennem årene har haft en del sager i Pressenævnet, hvoraf de fleste dog er faldet ud til Ekstra Bladets fordel⁹. Ifølge Bent Falbert, der er Ekstra Bladets tidligere ledende chefredaktør, har Ekstra Bladet haft omkring 400 sager i Pressenævnet, hvoraf avisen har vundet de 360 af sagerne (Bilag 2, linje 190-191). Avisen har desuden ry for at være en avis, der går lige på og hårdt og taler rent ud af posen. Som der står på avisens hjemmeside: *"Der er ytringsfrihed i Danmark, og vi*

⁷ Dette behandles yderligere i analysen, afsnit 4.7.

⁸ Om Ekstra Bladet agerer folkedommer eller formidler diskuteres i afsnit 4.8.

⁹ Se afsnit 4.6.

er storforbrugere af den” (Ekstrabladet.dk). Dette kan være en af årsagerne til, at journalisterne har tendens til at skrive, hvad de vil, hvorfor det virker som om, at de slet ikke tager hensyn til, at deres formidling rent faktisk kan krænke de involverede. Dette behandles yderligere i analysen.

1.2.3 Kriminalredaktionen

Følgende afsnit har til hensigt at gøre rede for Ekstra Bladets kriminalredaktion, fordi specialet beskæftiger sig med en case, som netop er en kriminalhistorie. På Ekstra Bladets centralredaktion i København består kriminalredaktionen af seks faste journalister og to journalistpraktikanter. Ud af de seks faste journalister er der en fast aftenvagt, så avisens sene deadline kan udnyttes til fulde. To journalister leverer primært stof til nettet, og de resterende tre journalister skal sørge for at producere artikler til avisen. Praktikanterne tager sig for det meste af det forfaldende arbejde og laver alt muligt forskelligt stof inden for området. Derudover dækker Århus-redaktionen kriminalstoffet i Jylland, og endelig har Ekstra Bladet en mand siddende i Næstved, som sørger for at dække meget af det kriminalstof, der foregår på Sydsjælland. Avisen bruger altså mange ressourcer på at dække kriminalstoffet, og på Ekstra Bladet er kriminalstof da også noget helt særligt: *”Det har altid været dagens drama, der fyldte i Ekstra Bladet, lige siden avisen startede. Og dagens drama er tit noget kriminalitet, en voldsom ulykke eller et eller andet med blå blink involveret i hvert fald”* (Bilag 6, linje 1453-1455), forklarer leder af kriminalredaktionen Niels Pinborg. Han fortæller, at avisen cirka to gange om ugen har en forsidehistorie, som omhandler kriminalstof, hvilket er tegn på, at avisen bruger mange ressourcer på netop kriminalstof. Dette hænger ifølge Niels Pinborg sammen med, at der *”er sådan en helt elementær fascination af krimstof. Det er en verden, hvor man normalt ikke har adgang til* (Bilag 6, linje 1459-1460), fremhæver han. Ekstra Bladets prioritering af kriminalstof hænger også sammen med, at avisens læsere har en interesse i at læse de historier, hvor der er blå blink involveret: *”Vi laver jo avisen for læsernes skyld, og de takker os hver gang, vi har et rigtig godt krimidrama på forsiden. De vil gerne have den slags. Så derfor er det vigtigt”* (Bilag 6, linje 1473-1475), konstaterer Niels Pinborg og fortsætter: *”Vi prioriterer højt på dagens drama, fordi vi ved, at vores læsere har en interesse i at læse om det”* (Bilag 6, linje 1457-1458). Ekstra Bladet prioriterer altså, hvad læserne gerne vil have, og netop gennem historier om mord, ulykker og katastrofer præsenterer Ekstra Bladet deres læsere for en verden, de normalt ikke har adgang til, hvor dramaet og spændingen er i højsædet.

1.3 Afgrænsning

I specialet tages der udelukkende udgangspunkt i Ekstra Bladets tendens til at agere folkedommer og gå til grænsen for, hvad der er i overensstemmelse med god presseskik. Dette gøres på baggrund af, at specialet ikke ønsker at skildre en almen tendens hos medierne, men blot ønsker at undersøge, hvad der ligger til grund for, at et givent medie i et givent tilfælde går lige til grænsen for, hvad der er i overensstemmelse med god presseskik – og i nogle tilfælde også bryder denne grænse. Til at illustrere dette er Ekstra Bladet i særdeleshed anvendelig, idet jeg mener, det er alment kendt blandt befolkningen, at Ekstra Bladet netop har tendens til at gå lige til grænsen – og gerne lidt længere. Som jeg har vist tidligere, kommer dette blandt andet til udtryk gennem avisens mission, som netop påpeger, at avisen skal være grænseoverskridende. Ekstra Bladet er derfor et godt eksempel på et medie, som ikke er bange for at udfordre presseetikken og ytringsfriheden i samfundet, hvorfor jeg finder det nærliggende at tage udgangspunkt i denne avis.

Da specialet har til hensigt at undersøge, hvad det er for en institutionel dømmekraft, der er afgørende for, at Ekstra Bladet går til grænsen for god presseskik, kan jeg med fordel tage udgangspunkt i en enkelt case, fordi en sådan sagtens alene kan give indblik i dette. Et casestudie kan nemlig være med til at illustrere en tendens, hvorfor jeg ikke finder det nødvendigt at inddrage flere forskellige cases. Derfor kigger jeg udelukkende på Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet og udvalgte artikler herfra. Jeg har valgt at beskæftige mig med Maria-mordet, fordi denne sag har vakt stor interesse blandt befolkningen, og flere andre medier og politikere har direkte kritiseret Ekstra Bladet for deres dækning af Maria-mordet. Desuden kan den enkelte case bidrage til en diskussion af Pressenævnets funktion samt betydningen af de vejledende regler for god presseskik. Derudover kan Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet anvendes i en diskussion af ytringsfriheden og pressefriheden i Danmark samt aspektet omkring, hvor langt man som journalist egentlig kan tillade sig gå i sin formidling, før grænserne bliver brudt og dækningen af en sag dermed kan virke krænkende¹⁰. I forbindelse med dette kigger jeg udelukkende på, hvilke begrænsninger der er i ytringsfriheden i forhold til journalister og deres arbejde og ikke i forhold til eksempelvis offentligt ansatte og almindelige borgere i samfundet.

¹⁰ Det er vigtigt at slå fast, at Ekstra Bladet ikke bryder loven, når de vælger at bringe navn og billede af tiltalte, da der ikke er nedlagt navneforbud i sagen. Når der er nedlagt navneforbud i en sag, er det forbudt at offentliggøre oplysninger, der kan identificere den pågældende person. Navneforbuddet er derfor ikke begrænset til navne alene, men omfatter også andre oplysninger, der kan identificere den pågældende person, eksempelvis dennes bopæl og stilling (Jørgensen, 2007:258). Navneforbuddet skal altså beskytte den sigtede/tiltalte mod unødvendig krænkelse. Selv om Ekstra Bladet ikke bryder loven, mener jeg, det er kutymebrud og ikke i overensstemmelse med, hvad jeg forbinder med god presseetik/presseskik.

Specialet afgrænser sig fra at kigge på samarbejdet mellem politi og medier samt politiets funktion i forbindelse med dækningen af retssager, da der ikke ønskes en skildring af, hvilken effekt og virkning politiet har på mediernes fremstilling af forskellige sager. Ligeledes beskæftiger specialet sig ikke med selve opklaringen af mordet på Maria Møller Christensen, men udelukkende på aspektet omkring, at Ekstra Bladet udstiller en uskyldig mand på deres forside og dermed er med til at gøre ham landskendt som morder og dømme ham, før han er kendt skyldig i retten. Derfor tages der udgangspunkt i forskellige artikler fra den nat Maria Møller Christensen forsvinder, til Jan Lindholt Mikkelsen bliver løsladt og rensat for enhver mistanke. Idet jeg udelukkende vælger at beskæftige mig med aspektet omkring god presseskik, anvender jeg udvalgte presseetiske regler fra de vejledende regler for god presseskik samt de love og regler, der fremgår af mediansvarloven, da journalisterne på Ekstra Bladet er underlagt disse. Desuden inddrager jeg udvalgte retsregler fra henholdsvis Grundloven og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, som jeg finder relevante at bruge i forhold til specialets undersøgelsesfelt. Jeg kigger dermed udelukkende på det etiske aspekt og afgrænser mig fra at inddrage det juridiske aspekt, som eksempelvis kommer til udtryk i straffeloven. Jeg tager derfor ikke stilling til, om Ekstra Bladet har brudt loven i forbindelse med deres dækning af Maria-mordet, men vælger udelukkede at forholde mig til, om deres dækning af Maria-mordet er i strid med god presseskik.

2. Videnskabsteori og metode

I følgende afsnit vil jeg knytte nogle videnskabsteoretiske refleksioner til specialets problemfelt for at afklare, hvordan specialets metodiske tilgange er tilrettelagt. Der redegøres for en hermeneutisk videnskabsteoretisk tilgang, og der gives en kort introduktion til dømmekraftens oprindelse. Derudover redegøres for et hermeneutisk dømmekraftsbegreb. Slutteligt argumenteres og redegøres for specialets valg af metode og empiri.

2.1 En hermeneutisk tilgang

I specialet knyttes an til en hermeneutisk tilgang, der vil fungere som den videnskabsteoretiske ramme. Valget af tilgangen har en nær sammenhæng med det teoretiske udgangspunkt, som udfoldes i næste kapitel. Hermeneutikken handler grundlæggende om at fortolke, og det er ofte tænkende individer, der undersøges. Mennesket er indlejret i en verden af fordomme og forståelser, hvori det altid befinder sig, og hvorudfra det altid vil fortolke omverdenen. Mennesket er dog ikke determineret, men historisk og kulturelt begrænset. Det centrale tema inden for hermeneutikken bliver derfor at meningsfortolke, det vil sige at forstå, hvorfor individer handler og vælger, som de gør. Og da det netop er individuelt, hvordan mennesker tænker og føler, vil deres handlings- og fortolkningsmønstre også være forskellige: *"Det, som mennesker tænker, føler, gør og skaber, skal forstås ved en hermeneutisk (fortolkende) metode, der kan tyde den subjektive, mente mening hos de pågældende mennesker"* (Andersen, 2004:21). En sådan videnskabsteoretisk tilgang er i særdeleshed anvendelig i forhold til specialets problemfelt, der har til hensigt at undersøge, hvad er det for en institutionel dømmekraft, der er afgørende for, at Ekstra Bladet i deres dækning af Maria-mordet går til grænsen for god presseskik.

Selv om Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet har involveret rigtig mange journalister, redaktører med videre, der tænker og handler på baggrund af forskellige fordomme, forforståelser og erfaringer, er jeg af den overbevisning, at de alligevel vil komme med de samme bud på, hvordan Maria-mordet bør formidles, samt hvad der ligger til grund for denne formidling. Jeg er grundlæggende af den opfattelse, at menneskelig erfaring og oplevelse i høj grad er noget kontekstuel, der blandt andet betinges af, at mennesket altid er bundet til en bestemt tid og en bestemt sociokulturel sammenhæng. Det vil sige, at det ikke udelukkende er menneskets erfaringer, men i høj grad også den kontekst, hvori mennesket befinder sig, der er afgørende for, hvorfor individet handler og vælger, som det gør. Denne tankegang bekræftes af Hans Georg Gadamer (1900-2002), der ofte forbindes med de nyere filosofiske strømninger indenfor hermeneutikken. Det er Gadamers brug af begrebet om

menneskets horisont, som det her forekommer mig værdifuldt at abonnere på. Hans grundtanke er, at mennesket er et historisk væsen, der altid forstår det værende ud fra en særlig horisont, som det på intet tidspunkt kan lægge sig fra. Gadamer formulerer det således:

En situation er jo karakteriseret ved, at man ikke befinder sig over for den og derfor heller ikke kan have nogen objektiv viden om den. Man står i en situation, man befinder sig altid allerede i en situation, og det vil aldrig lykkes at få den fuldt belyst(...)En situation er netop defineret ved, at den udgør et ståsted, der begrænser synsmulighederne. Derfor hører begrebet *horisont* væsensmæssigt også med til begrebet situation. En horisont er det synsfelt, der omfatter og omslutter alt det, som er synligt fra et bestemt punkt (Gadamer, 2004:287-288).

Gadamer argumenterer altså for, at mennesket ikke kan tolke sig frem til en endegyldig, objektiv og sand udlægning af et bestemt fænomen uden at blive påvirket af de omkringværende ting, som begrænser synsmulighederne. Menneskelig handling kan ikke forstås uafhængigt af den særlige kontekst, som mennesket til hver en tid må befinde sig i. Mennesket er med andre ord et endeligt væsen, der står overfor en omverden af objekter, som det erfarer ud fra en bestemt kontekst. Konteksten vil dermed altid indvirke på menneskets beslutninger, idet det netop er indlejret i en verden af fordomme og forforståelser, hvori det altid befinder sig, og hvorudfra det altid vil fortolke omverdenen. Journalisten på Ekstra Bladet vil ifølge Gadamer derfor blive påvirket af den kontekst og de omkringværende ting, der foregår i institutionen og som dermed er med til at begrænse synsmulighederne og i sidste ende indvirke på journalistens formidling. Det er netop i denne forbindelse, at et begreb om dømmekraft bliver interessant at kigge nærmere på, hvorfor min analyse gerne skal komme med forskellige forklaringer på, hvad det er for en dømmekraft, der er indlejret på Ekstra Bladet og som dermed får betydning for, at Ekstra Bladet i deres dækning af Maria-mordet går til grænsen for god presseskik. På denne måde hænger hermeneutikken som videnskabsteoretisk tilgang tæt sammen med et begreb om dømmekraft, da dømmekraft netop er et hermeneutisk begreb. Dømmekraften er dog ikke noget nyt begreb, hvorfor det vil være hensigtsmæssigt først at se på nogle hovedtræk i dømmekraftsbegrebet hos henholdsvis Aristoteles og Kant og komme med en kort introduktion af begrebet og dets oprindelse, inden jeg udfolder forståelsen af et hermeneutisk dømmekraftsbegreb.

2.2 Dømmekraftens oprindelse

Både Aristoteles og Kant har udviklet filosofier omkring dømmekraft. De hævdede begge, at ”det at handle i en konkret situation aldrig kan være et rent teoretisk anliggende, men må bygge på en sans for det almene” (Juul, 2010:49). Aristoteles anvendte et begreb om *phronesis* som en moralsk indsigt eller en dyd, der ser det almene i det konkrete eller det gode mål og finder de rette midler (Høilund, 2006:91). Aristoteles opfattede dømmekraften som bestående af to dele: Dels af de ting, der analyseres blandt det værende, hvis udgangspunkt ikke kan forholde sig anderledes og dels de ting, der analyseres og som kan være anderledes. Det er netop disse to dele, der tilsammen udgør Aristoteles begreb om *phronesis*. Han understregede, at dømmekraften er noget, man lærer i livets skole. Det vil sige, at menneskets holdning og karakter ændrer sig gennem de normer, der præger det sociale rum, som individet handler i. Mennesket handler med andre ord ud fra en hverdagsforståelse med fællesskabet som fundament, hvorfor ingen regel kan fortælle, hvordan individet bør handle i en konkret situation.

Kant anvendte et begreb om en fælles sans, som han kaldte *sensus communis*. Kant var af den opfattelse, at der kun var en sans, som var fælles for alle. Det vil sige, at alle besad en fælles evne til at bedømme. Denne *sensus communis* gav det enkelte individ evnen til at sætte sig ind i den andens sted samt evnen til at tænke sammenhængende og handle moralsk (Juul, 2010:52). Kant skelnede mellem to former for dømmekraft – den bestemmende og den reflekterende dømmekraft. Førstnævnte forudsætter, at det almene er givet på forhånd. Det kan eksempelvis være forskellige retsregler, der i forvejen er defineret, hvor dømmekraften så henfører til det særlige herunder. Sidstnævnte forudsætter, at det særlige er givet. Det kan eksempelvis være forskellige kendsgerninger, hvor det almene hertil skal findes. Sidstnævnte form for dømmekraft bygger dermed på en forståelse for selve situationen.

Det er netop Aristoteles og Kants betragtninger omkring *phronesis* og *sensus communis*, der er relevante for udviklingen af et nutidigt dømmekraftsbegreb. Det er gennem Kants begreb om *sensus communis*, at tanken omkring en institutionel dømmekraft opstår. *Sensus communis* forstås dog ikke her som en fælles sans, men som en regulativ idé, der er udgangspunktet for den fælles forståelse, som er tilstede i et samfund eller i en social institution (Høilund, 2006:92). Jeg læner mig op på denne definition af dømmekraften, hvor indholdet af dømmekraften bygger på en regulativ idé eller et særligt socialt rum, og hvor den menneskelige fortolkning foretages ud fra en bestemt dømmekraft i den pågældende institution. Jeg opfatter dømmekraftsbegrebet som en slags habitus, der netop er præget af

det sociale rum, som det enkelte individ befinder sig i. Journalisterne på Ekstra Bladet træffer dermed deres valg på baggrund af den horisont, der omslutter dem. Deres tidligere oplevelser og erfaringer begrænser på denne måde deres synsfelt og påvirker fremstillingen af den pågældende sag. Jeg betragter derfor i grunden dømmekraften som en form for magtbegreb, idet den tvinger individer i institutioner til at handle på en bestemt måde. Ifølge den franske filosof Michel Foucault er institutioner netop tvingende. Han er dog samtidig af den opfattelse, at de ikke er givne, idet magt netop udøves gennem disciplinerende og normaliserende institutioner: *"Institutioner udgør ikke given objektiv socialitet, der er tvingende overfor menneskelig adfærd(...). Institutioner er omdrejningspunktet for organiseringen af bestemte former for magtudøvelse"* (Nielsen, 2005:218). Ifølge Foucault er det altså gennem institutionen, at magten udøves, hvorfor den kun eksisterer gennem denne udøvelse. Dermed er magt ikke noget, der kan besiddes, men derimod noget, der er produktivt. I Foucaults optik drejer magten sig først og fremmest om at skabe menneskelige subjekter, der tænker på en bestemt måde (Høilund og Juul, 2005:66).

Journalisten på Ekstra Bladet vil ifølge Foucault dermed altid være underlagt et "sandhedsregime", som fortæller, hvad der er det rigtige at gøre i en given situation. Denne form for magt kommer konkret til udtryk ved, at journalisterne dagligt bliver underlagt forskellige rutiner, vaner, normer og tænkemåder, der præger deres handlinger. Det vil sige, at deres handlinger allerede på forhånd er formet af dette "sandhedsregime", og magten vil dermed altid få indflydelse på selve formidlingen. Når jeg alligevel foretrækker at kigge på et begreb om dømmekraft frem for magtbegrebet, hænger det sammen med, at jeg finder dømmekraften bedre egnet til at indfange interaktionen mellem den enkelte journalist, institutionen og samfundet. Til forskel fra Foucaults begreb om magt, som ikke giver den enkelte journalist mulighed for at forholde sig reflektivt til de institutionaliserede praktikker og tænkemåder, giver dømmekraftsbegrebet netop journalisten mulighed for at forholde sig kritisk til de etablerede sandheder i institutionen. Jeg antager, at journalisterne på Ekstra Bladet i bund og grund vil komme med de samme forklaringer på og opfattelser af, hvad der ligger til grund for, at Ekstra Bladet går til grænsen for god presseskik, samt hvordan god presseskik defineres. Dette hænger sammen med, at journalistens egen etiske grænse påvirkes af den kontekst, der er indlejret i institutionen, hvorfor et begreb om institutionel dømmekraft vil være interessant at kigge nærmere på for at finde en eventuel forklaring på, hvad der ligger til grund for den enkelte journalists valg og formidling. Følgende afsnit har derfor til hensigt at gøre rede for et hermeneutisk dømmekraftsbegreb. Til dette trækkes der på henholdsvis Peter Høilund, Søren Juul og Hans-Georg Gadamer's definitioner og forståelser af et sådant begreb.

2.2.1 Dømmekraft i institutioner

"Når mennesker dømmes og handler i konkrete situationer, gør de det aldrig frit og utvunget. Deres tanker præges af den sociale og samfundsmæssige kontekst" (Høilund og Juul, 2005:63). Det vil sige, at mennesket træffer beslutninger ud fra tidligere erfaringer i livet og ud fra dets egen moralske overbevisning og orientering. Alle mennesker har en dømmekraft og udøver hele tiden dømmekraft. Og enhver handling hviler på det enkelte menneskes dømmekraft, som er resultatet af det liv, det har levet. Derfor er indholdet af dømmekraften forskellig på grund af det historiske og sociale perspektiv og på grund af de konkrete forudsætninger, som det enkelte menneske har (Høilund, 2006:298). Mennesket er et levende og dynamisk individ, der handler ud fra en hverdagsforståelse med fællesskabet som fundament. Derfor ændrer individet holdning og karakter alt efter, i hvilket rum det befinder sig. Det vil sige, at når journalisten er på arbejde på Ekstra Bladet indordner denne sig mere eller mindre under mediets gældende etik og institutionelle dømmekraft og tager beslutninger herudfra. Men når journalisten har fri og går hjem, kan det være helt andre regler, der gør sig gældende.

Fornuften er altid forankret i tid og rum, og det hermeneutiske dømmekraftsbegreb må derfor også forstås ud fra en bredere social sammenhæng. Fortolkninger kan dermed aldrig være værdifri eller fordomsfri, og mennesket kan aldrig tolke tingene ud fra tingene selv. Hvad mennesket erfarer, afhænger derfor af det perspektiv, det anlægger. Derfor påvirkes individets valg også af en given dømmekraft i den konkrete situation. Søren Juul skriver om dette: *"Ingen meningsfulde fænomener kan verificeres endeligt som sande eller falske gennem empiriske observationer men må fortolkes af en dømmekraft, som hverken kan være neutral eller overhistorisk men altid er interesseret og bundet til kontekst"* (Juul, 2010:33). Med andre ord betyder det, at dømmekraft er et hermeneutisk begreb, der på den ene side giver individet mulighed for at handle i historisk konkrete sammenhænge og på den anden side mulighed for at forholde sig reflektivt til institutionaliserede praktikker og tænkemåder (Høilund og Juul, 2005:68). Det er altså dømmekraften, som afgør, hvad der i sidste ende bør prioriteres i den konkrete situation. Det vil sige, at ingen regel, lovgivning eller metode kan fortælle, hvordan journalisten skal handle i en konkret situation. I sidste instans fortolkes tingene ud fra en given dømmekraft i institutionen. Når journalisten på Ekstra Bladet eksempelvis skal afgøre, hvordan en artikel i Maria-mordet skal formidles, vil dette valg altid blive påvirket af den kontekst, der ligger bag. Det vil sige, at mediets institutionaliserede rutiner, vaner, normer og tænkemåder i sidste ende kan have stor indflydelse på journalistens formidling. Derfor vil det i analysen være spændende at se

nærmere på, hvad det er for en kultur, der netop er med til at præge den enkelte journalists formidling og dømmekraft. Dette gøres konkret ved at kigge nærmere på journalisternes opfattelser af, hvilken opgave de mener, Ekstra Bladet har i samfundet. For at illustrere, at der netop er forskellige opfattelser af god presseskik, og at dømmekraften er forskellig fra institution til institution, diskuteres det yderligere, om Ekstra Bladet har optrådt som folkedommer eller formidler i deres dækning af Maria-mordet¹¹. Samlet set skulle dette gerne være med til at tegne et billede af, hvad der ligger til grund for den dømmekraft, der gør sig gældende på Ekstra Bladet.

2.2.2 Institutionel dømmekraft

Som det ovenstående har vist, bliver udgangspunktet for menneskets forståelse dermed de fordomme og livserfaringer, der holder dennes bevidsthed fast. På den baggrund er et begreb om dømmekraft præget af det sociale rum, som mennesket befinder sig i og foretager beslutninger ud fra. *"Navnlig i den institutionelle sammenhæng er begrebet vigtigt, da de sociale aktører indgår i de strukturelle og bevidstheds-kontrollerende magtstrukturer, der findes i de enkelte institutioner. Fx vil en socialarbejder eller en socialchefs dømmekraft ændre karakter, når han eller hun udfører sit arbejde"* (Høilund, 2006:91). Og ligeledes vil journalisten på Ekstra Bladet ændre karakter afhængig af mediets adfærd og institutionelle dømmekraft¹². Dømmekraften er på denne måde præget af de offentlige diskursive kampe, der sætter sig igennem i institutionen. Dømmekraften bygger på en regulativ idé, et særligt socialt rum eller et synsfelt, som omfatter og omslutter alt det, der er synligt fra et bestemt felt og perspektiv. Denne regulative idé *"kan således forstås som dømmekraftens synsfelt(...). Den(...).er historisk, socialt og fagligt betinget og indlejret i en konkret social kontekst"* (Høilund, 2006:299-300). Dette betyder, at hvordan det enkelte individ i samfundets institutioner vælger at fortolke tingene i den grad påvirkes af institutionens perspektiv, herunder de institutionelle rutiner, vaner, normer og tænkemåder. Med andre ord hersker der en dømmekraft, som skaber praksis og dominerer i institutionen. Og det er ud fra denne dømmekraft, individet kan vurdere og bedømme de konkrete situationer. Når journalisten på Ekstra Bladet har accepteret mediets gældende regulative idé, bliver journalisten dermed repræsentant for den pågældende institution og fokuserer helt og fuldt på situationen, som den defineres og kontrolleres af institutionens dømmekraft (Høilund og Juul, 2005:74). Når journalisten eksempelvis skal beslutte, hvordan han eller hun vil formidle Maria-mordet, er journalisten underlagt den institutionelle dømmekraft, som denne dermed

¹¹ Se afsnit 4.1.

¹² Ekstra Bladets adfærd diskuteres i afsnit 4.9.

fortolker den givne sag ud fra. På denne måde vil institutionens dømmekraft have stor indflydelse på journalistens endelige valg: *"Den institutionelle dømmekraft er således den overordnede normative ramme for den selvforståelse, institutionen bygger på"* (Høilund, 2006:305). Dermed udgør dømmekraften et fagligt og moralsk regelsæt for, hvorledes medarbejderen i institutionen bør handle i konkrete situationer. Udgangspunktet er, at individets dømmekraft ændrer karakter, når den anvendes i institutionelle sammenhænge. Det vil sige, at det er den regulative idé, eller en særlig habitus på Ekstra Bladet, som afgør, at de i deres dækning af Maria-mordet går til grænsen for god presseskik. I analysen bliver det derfor interessant at undersøge, hvad det er for en særlig habitus, der netop påvirker den enkelte journalist. Derfor vil jeg i analysen forsøge at beskrive, hvilken etik der ligger til grund for formidlingen ved blandt andet at undersøge, hvordan journalisterne på Ekstra Bladet definerer god presseskik¹³.

2.2.3 Dømmekraft hos Gadamer

I værket *Sandhed og Metode* beskriver Gadamer, at den menneskelige dømmekraft er indlejret i menneskets livsverden. Han understreger, at denne menneskelige dømmekraft er "væren i verden" og dermed indholdsbestemmes af samfundet og dets normer og rutiner. Det vil sige, at mennesket aldrig kan løsrive sig fra og træde ud af den verden, som det lever i og betragte sig selv og samfundet udefra. Derfor kan fortolkninger aldrig være værdifri eller fordomsfri. Dømmekraften foretages fra sag til sag og er dermed ikke noget, som det enkelte individ kan lære abstrakt, hvorfor der ikke er noget alment, som definerer dømmekraftsbegrebet. Det er snarere den indre sammenhæng, hvorigennem dømmekraften opstår (Gadamer, 2004:35), som bestemmer dette. Ifølge Gadamer kan erfaringer ikke erstattes af videnskabelige teorier eller metoder. Den fornuft og dømmekraft, der medvirker til, at mennesket netop er i stand til at fortolke i konkrete situationer er altid bestemt af dets erfaringer. Begrebet om dømmekraft tilføres derved en social kontekst og beskrives som "den sunde menneskeforstand": *"Hvad der adskiller tåben fra den kloge er, at han mangler dømmekraft, dvs. han formår ikke at subsumere og er derfor heller ikke i stand til på en hensigtsmæssig måde at anvende det, han har lært"* (Gadamer, 2004:34). Gadamers dømmekraftsbegreb handler dermed i høj grad om det enkelte individs moral, og han anvender således begrebet som udtryk for, at mennesket ser og vurderer ting på baggrund af en sund fornuft – eller med Gadamers egne termer – en *common sense*, som det enkelte menneske er i besiddelse af.

¹³ Dette behandles i analysen, afsnit 4.3.

2.3 Metodisk redegørelse

Følgende afsnit vil redegøre for specialets metoder, samt hvordan disse er tilrettelagt, gennemført og bearbejdet. I specialet anvendes tekstanalyse og interview som metoder, fordi begge metoder kan være behjælpelige med at finde svar på specialets problemformulering. Teoretisk tages der udgangspunkt i Leif Becker Jensens definition af tekstanalyse og Steinar Kvaales definition af det kvalitative forskningsinterview. Førstnævnte metode bruges primært til at vise, hvordan formidlingen i Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet kommer til udtryk gennem konkrete teksteksempler. På denne måde kan jeg komme aspektet omkring, hvad der ligger til grund for denne formidling nærmere. Sidstnævnte metode anvendes primært til, gennem diverse interviews med Ekstra Bladets journalister, at finde en forklaring på, hvad det er for en institutionel dømmekraft, der er afgørende for, at Ekstra Bladet i deres dækning af Maria-mordet går til grænsen for god presseskik.

Det er vigtigt at slå fast, at der er tale om forskellige grænser, som på hver sin måde påvirker formidlingen. Da disse grænser kan anskues fra forskellige vinkler, er det dermed svært at fastslå en generel grænse for, hvornår god presseskik bliver brudt – og hvad god presseskik i det hele taget er for en størrelse. På den ene side findes den presseetiske grænse, der kommer til udtryk gennem de vejledende regler for god presseskik, og på den anden side er der den juridiske grænse i form af navneforbud, lukkede døre med videre. Derudover kan der være tale om min egen etiske grænse, journalisternes og Ekstra Bladets grænser, befolkningens grænser og politikernes grænser. Når jeg undersøger, hvad det er for en institutionel dømmekraft, der er afgørende for, at Ekstra Bladet i deres dækning af Maria-mordet går til grænsen for god presseskik, vil jeg derfor adskille disse grænser og gøre det klart, hvilken grænse der er i spil hvornår. I analysens afsnit 4.3.1 kigger jeg eksempelvis på Ekstra Bladets egen opfattelse af god presseskik, hvorimod jeg i afsnit 4.2 vurderer, om Ekstra Bladet har overtrådt god presseskik i forhold til, hvad de vejledende regler for god presseskik foreskriver.

2.3.1 Tekstanalyse

I afsnittet omkring specialets hermeneutiske tilgang blev der lagt vægt på, at hermeneutikken primært handler om at fortolke det, som individer foretager sig. Men hermeneutik kan også betragtes som studiet af tekstfortolkning, hvorfor jeg finder det nærliggende at anvende tekstanalyse som metode, når jeg vil undersøge, hvordan Ekstra Bladets formidling af Maria-mordet kommer til udtryk gennem konkrete teksteksempler. En tekstanalyse er ikke interessant i sig selv, men må sættes i forhold til andre ting, der har relevans for netop det,

man ønsker at kigge på. Derfor findes der ingen endegyldig opskrift på, hvad en tekstanalyse er, men mange forskellige måder at analysere tekster på – med udgangspunkt i mange forskellige værktøjer. Metoden afhænger af problemstillingens karakter. For at få et overblik over, hvad tekstanalyse som metode går ud på, tages der udgangspunkt i Leif Becker Jensens værk *Indføring i tekstanalyse*. Her giver han en introduktion til, hvordan man analyserer tekster på forskellige måder afhængig af, hvilke spørgsmål man stiller til teksten. Tekstanalytisk metode defineres her som et *"sæt spørgsmål som man stiller til en konkret tekst for at løse en konkret problemstilling og give nogle begrundede svar der kan overbevise andre om at man har ret"* (Jensen, 1997:20). Det grundlæggende er, at tekster kun svarer på det, man spørger dem om – og intet andet. En tekstanalyse kan derfor bruges som middel til at nå et bestemt mål og løse konkrete problemstillinger. Det vil sige, at alle tekster er åbne for fortolkning, men da teksten i forvejen har et konkret indhold og en konkret form, begrænser den sine egne fortolkningsmuligheder (Jensen, 1997:23).

2.3.1.1 Erkendelse, argumentation og indfaldsvinkler

Ifølge Jensen har tekstanalysen to primære formål. For det første handler tekstanalyse om at forstå ens egen erkendelse af teksten og for det andet at argumentere for denne erkendelse over for en modtager (Jensen, 1997:24). Førstnævnte, der betegnes som erkendelsesfasen, handler grundlæggende om at blive klogere på tekstens indhold. Denne fase skal blot bruges til at forstå og forklare teksten. I erkendelsesfasen foregår fortolkningen på en sådan måde, at det er en proces, *"hvor man analyserer de enkelte dele i lyset af teksten som helhed, og omvendt forstår helheden i relation til de enkelte dele"* (Jensen, 1997:25). Denne proces kaldes også for den hermeneutiske cirkel, hvor man altså meningsfortolker teksten ved dels at gå i dybden med tekstens enkelte elementer og dels forsøger at forankre og begrunde sin forståelse af disse:

Forståelsen af en tekst sker gennem en proces, hvori betydningen af de enkelte dele bestemmes af tekstens globale betydning, således som den foregribes. Den nærmere bestemmelse af de enkelte deles betydning vil kunne ende med at forandre den oprindeligt foregrebne betydning af helheden, hvilket igen påvirker de enkelte deles betydning osv. I princippet er en sådan hermeneutisk udlægning af teksten en uendelig proces, men i praksis standser den, når man er nået frem til en fornuftig mening, en gyldig, enhedspræget mening uden indre modsigelser (Kvale, 1997:57).

Med andre ord stopper ens fortolkning af en tekst eller et interview, når de forskellige dele og deres betydning indgår i en sammenhæng. Sidstnævnte fase kaldes for argumentationsfasen. Det væsentlige her handler om, at man skal kunne overbevise en modtager om, at ens tolkning og forståelse af en given tekst er holdbar. Det kan eksempelvis gøres ved at inddrage andre relevante tekster i sin argumentation. Det er derfor ikke nok blot at vurdere teksten, men man skal også komme med forskellige begrundelser og forklaringer, som støtter denne vurdering. Derudover skal analysen være forankret i iagttagelser i selve den tekst, man vil analysere, hvilket vil sige, at ens argumentation skal kunne dokumenteres med relevante citater fra teksten. Det er da også udvalgte artikler fra Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet, der er udgangspunktet for min tekstanalyse. I analysen kommer jeg med konkrete teksteksempler for at kunne argumentere for, hvad det er for en institutionel dømmekraft, der er afgørende for, at Ekstra Bladet går til grænsen for god presseskik. I argumentationen inddrager jeg også citater fra mine interviews med Ekstra Bladets ansatte. Derudover inddrages et begreb om ytringsfrihed for at diskutere, om Ekstra Bladet udfordrer eller misbruger den gældende ytringsfrihed og pressefrihed i samfundet¹⁴. Ligeledes diskuteres Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet ud fra henholdsvis pligtetikken og konsekvensetikken¹⁵ for at komme med et nuanceret billede af, hvorledes formidlingen opfattes ud fra disse. Jeg kan dermed bruge tekstanalysen til at forstå Ekstra Bladet som afsender af nogle konkrete budskaber, og det kan blandt andet give mig en idé om, hvordan god presseskik opfattes på Ekstra Bladet, samt hvad der ligger til grund for denne forståelse.

I en tekstanalyse findes der forskellige indfaldsvinkler til den tekst, man ønsker at analysere. Disse afhænger af, hvad man interesserer sig for i sin problemstilling, og hvilke spørgsmål man har tænkt sig at stille til teksten. Ifølge Jensen kan tekster analyseres ud fra fire forskellige overordnede indfaldsvinkler (Jensen, 1997:17-18):

1. Indholdet
2. Formen
3. Afsenderforholdet
4. Modtagerforholdet

Den ene indfaldsvinkel udelukker nødvendigvis ikke de andre, hvorfor man sagtens kan analysere en tekst ud fra alle fire. Hvis man analyserer ud fra indholdet, kigger man konkret

¹⁴ Se afsnit 4.4.1.

¹⁵ Se afsnit 4.5.

på, hvad teksten siger, og hvad teksten grundlæggende handler om. Hvis man vælger at analysere teksten ud fra formen, er det formmæssige aspekter som disposition, sproglig stil og argumentationsform, der er i fokus. Med andre ord handler det her om, hvordan teksten fremsætter sit budskab. Er det derimod afsenderforholdet, man finder mest interessant at analysere sin tekst ud fra, er det spørgsmålet hvorfor, der er i centrum: Hvorfor bringer teksten netop dette budskab på denne specielle måde? Her kan man undersøge og forklare, hvorfor teksten ser ud, som den gør eksempelvis ved hjælp af forhold uden for teksten så som institutionelle forhold eller samfundsforhold. Sidstnævnte indfaldsvinkel, som er modtagerforholdet, kigger primært på, hvem modtageren af den givne tekst er.

I alle fire tilfælde bruges teksten altså til at finde ud af noget omkring selve konteksten (Jensen, 1997:18). I specialet analyseres der ud fra henholdsvis indhold og afsenderforhold. Dette valg er taget på baggrund af, at specialet hverken ønsker at beskæftige sig med formen i artiklerne eller med selve modtageren af teksten, det vil sige læserne af Ekstra Bladet. Derimod er det selve indholdet i artiklerne, der er spændende at kigge nærmere på, fordi jeg ønsker at undersøge, hvad der ligger til grund for selve formidlingen. Jeg analyserer på selve indholdet i udvalgte artikler fra Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet og kommer med konkrete eksempler på, hvordan journalisterne skildrer Jan Lindholt Mikkelsen som morder. Dette gøres dels for at kunne argumentere for, om - eller i hvilken grad - Ekstra Bladet overskrider de vejledende regler for god presseskik i deres dækning af Maria-mordet og dels for at vise, at journalisterne tolker disse regler meget frit¹⁶. Ligeledes finder jeg det interessant at kigge på Ekstra Bladet som afsender af et produkt: Hvorfor fremstiller Ekstra Bladet artiklerne, som de gør? Jeg antager, at dette hænger tæt sammen med en given dømmekraft i institutionen, det vil sige Ekstra Bladets rutiner, vaner, normer og tænkemåder, som dermed får indflydelse på selve formidlingen: *"Det at producere tekster er, som alle andre former for menneskelig interaktion, en social handling, og det vil sige at teksten (afsenderen) retter sig ind efter de normer og konventioner der ligger i den samfundsmæssige organisation"* (Jensen, 1997:18). Det handler altså om at kigge på de forhold, der ligger uden for selve teksten, som kan forklare, hvorfor teksten bliver fremstillet, som den gør. Det kan eksempelvis være institutionelle forhold og andre samfundsmæssige forhold. I denne forbindelse er det vigtigt, at ens fortolkning forholder sig til udsagnetens indhold og derudfra forsøger at forstå, hvad disse udtrykker. Man kan dermed aldrig gå helt objektivt til værks i en tekstanalyse, da man altid vil have nogle bestemte forudsætninger for, hvordan og med hvilket formål man går til teksten. Med andre ord vil der altid være en

¹⁶ Dette diskuteres i analysen, afsnit 4.3.4.

kontekst, man finder mere interessant at se teksten i end en anden. Og netop derfor mener jeg ikke, man kan analysere en tekst alene. Man må sætte sine iagttagelser i forhold til andre reference- og forklaringsrammer. Dette vil jeg uddybe i følgende afsnit.

2.3.1.2 Det kommunikationsanalytiske niveau

Der skelnes mellem tre forskellige analytiske rammer, som en tekst kan analyseres og undersøges i forhold til: Næranalyse-niveauet, kommunikationsanalyse-niveauet og samfundsanalyse-niveauet (Jensen, 1997:35). I specialet analyseres artiklerne ud fra det kommunikationsanalytiske niveau, hvorfor der kun vil blive redegjort for denne. Jeg har valgt at tage udgangspunkt i dette niveau, fordi jeg ikke ønsker at beskæftige mig med artiklerne på et næranalytisk niveau ved eksempelvis at undersøge, hvad teksten siger, eller hvordan teksten argumenterer eller fremsætter sit budskab. Derimod vil jeg undersøge, hvad det er for en dømmekraft, der er afgørende for, at Ekstra Bladet i deres dækning af Maria-mordet går til grænsen for god presseskik.

Det kommunikationsanalytiske niveau beskæftiger sig primært med overførslen af information fra afsender til modtager og prøver at komme spørgsmålet 'hvorfor' nærmere: Hvorfor ser tekstens form og indhold ud, som det gør? Overførslen af information fra afsender til modtager *"sker i en bestemt situation ud fra en bestemt hensigt og med en bestemt effekt. Denne kommunikationssituation er et af de vigtigste forudsætningsniveauer i teksten, og det er den man bruger som forklaringsramme når man laver en kommunikationsanalyse af en tekst"* (Jensen, 1997:64). Når Ekstra Bladets journalister formidler artikler til læserne, gør de det dermed ud fra en bestemt hensigt og dermed også ud fra en bestemt dømmekraft, som er indlejret i institutionen. Det er netop denne dømmekraft, jeg kan bruge som forklaringsramme på, hvorfor artiklerne ser ud, som de gør. I denne forbindelse får den samfundsmæssige udvikling en vigtig rolle, idet denne netop indvirker på, hvordan formidlingen i sidste ende kommer til udtryk. I analysen kigger jeg derfor på, hvilken betydning eksempelvis faldende oplagstal og dermed større konkurrence medierne imellem kan få for Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet¹⁷. På denne måde bliver selve kommunikationssituationen og dens institutionelle forankring den yderste referenceramme, som teksten må analyseres og forklares ud fra (Jensen, 1997:73). Derudover findes der en række begreber og værktøjer, som kan være interessante at kigge nærmere på, når man analyserer tekster. I det følgende redegøres derfor for de værktøjer, der er relevante at anvende i forhold til specialets problemstilling.

¹⁷ Den samfundsmæssige udvikling beskrives i analysen, afsnit 4.8.

2.3.1.3 Rollefordeling, afsender og perspektiv

Den måde en tekst fremstår på er inden for det kommunikations-analytiske niveau institutionelt betinget og består derfor af forskellige rollefordelinger, der har hver deres funktion: *"En rolle kan defineres som et på forhånd vedtaget sæt af attituder som den pågældende indtager over for sine omgivelser i bestemte sociale situationer"* (Jensen, 1997:66). I den forbindelse vil det være interessant at kigge nærmere på, i hvilken grad journalisternes sproglige adfærd er bestemt af gældende institutionelle rutiner, vaner, normer og tænkemåder. Det vil altså sige, i hvilken grad den institutionelle dømmekraft præger formidlingen. Dette gøres blandt andet ved at interviewe journalisterne omkring, hvorfor de har valgt at formidle artiklerne, som de har. Derudfra kan jeg analysere mig frem til, hvilken rolle journalisten indtager og dermed også, i hvilken grad journalistens sproglige adfærd er bestemt af den institutionelle dømmekraft. Ligeledes diskuteres det, i hvilken grad Ekstra Bladets adfærd kan virke begrænsende eller muliggørende i forhold til journalistens handlefrihed¹⁸. Derudover kigger jeg på Ekstra Bladets rolle som afsender af en given tekst ud fra avisens eget formål: At agere vagthund i samfundet og være den avis, der "tør – hvor andre tier". Det diskuteres, om Ekstra Bladet agerer vagthund for de svage i samfundet, eller om de misbruger deres magtposition. I denne forbindelse vil perspektivet være interessant at kigge nærmere på, da perspektivet er med til at bestemme afsenders præferencer, hvorigennem afsender udvælger de ting, der skal være med i den endelige tekstfremstilling: *"Perspektivet er det sted vi opfatter verden fra, og det bestemmer dermed det filter som vi opfatter verden igennem. Fundamentet i ethvert perspektiv er altså at det bygger på et bestemt sæt af værdier og normer"* (Jensen, 1997:69). Denne udvælgelse sker dermed på baggrund af forskellige faktorer, hvorpå afsender opfatter verden ud fra. Derfor kan den samme begivenhed fremstilles vidt forskelligt afhængig af afsenders præferencer og afhængig af det rum, afsenderen befinder sig i. Med andre ord er det den institutionelle dømmekraft, der er afgørende for, hvordan formidlingen i sidste ende kommer til udtryk.

2.3.2 En kvalitativ fremgangsmåde

Specialets problemstilling og valg af metode og empiri har en tæt sammenhæng¹⁹, og jeg vælger grundlæggende at arbejde ud fra en kvalitativ tilgang til problemfeltet:

Qualitative research is intended to approach the world 'out there' (...) and to understand, describe and sometimes explain social phenomena 'from the inside' in a number of different ways (...)

¹⁸ Dette behandles yderligere i afsnit 4.9.

¹⁹ Der gøres rede for specialets empiriske grundlag i afsnit 2.4.

qualitative researchers study things in their natural settings, attempting to make sense of, or interpret, phenomena in terms of the meanings people bring to them (Flick, 2007:ix,2).

Den kvalitative metode gør det altså muligt at beskrive sociale fænomener indefra og analysere grupper og individers oplevelser og erfaringer. Den giver dermed større mulighed for at gå detaljeret ned i det enkelte medie eller den enkelte tekst end en kvantitativ metode vil kunne²⁰. Jeg har ikke i sinde at komme med en generel forklaring på, hvorfor og hvordan medier agerer folkedommere i det danske samfund. Min intention er at undersøge, hvad det er for en institutionel dømmekraft, der er afgørende for, at Ekstra Bladet i deres dækning af Maria-mordet går til grænsen for god presseskik. Derfor finder jeg det nærliggende at anvende en kvalitativ fremgangsmåde, idet jeg udelukkende ønsker at undersøge en enkelt case og gå i dybden med denne. Det kvalitative forskningsinterview kan netop bidrage til en gyldig og almen forståelse af en teksts betydning (Kvale, 1997:56). Derudover er jeg af den overbevisning, at Ekstra Bladet bevidst går til grænsen – og sommetider også overskrider grænsen for, hvad der er i overensstemmelse med god presseskik på grund af en given institutionel dømmekraft. Derfor ønsker jeg at undersøge, hvorfor journalisterne formidler artiklerne, som de gør, samt hvilke oplevelser og erfaringer de har gjort sig i forbindelse med dækningen af Maria-mordet. Dette kan jeg konkret få svar på ved at dels interviewe de ansatte på Ekstra Bladet og dels ved at lave en tekstanalyse af de udvalgte artikler fra Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet.

2.3.2.1 Det halvstrukturerede livsverdensinterview

I tråd med mit hermeneutisk-inspirerede udgangspunkt har jeg derfor valgt at anvende en kvalitativ tilgang til mine interviews med Ekstra Bladets journalister, da jeg gennem denne menneskelige interaktion får mulighed for at indhente nuancerede og konkrete oplysninger om de interviewedes oplevelser og erfaringer. Denne form for interview fordrer, at selve interviewet foregår som en konversation mellem interviewer og informant. Kvale understreger således: *"(...)det kvalitative interview er en enestående sensitiv og stærk metode til at få fat i de interviewedes oplevelser af deres hverdagsverden og dens levende betydning. Interviewet sætter de interviewede i stand til at meddele andre deres situation ud fra deres eget perspektiv og med deres egne ord"* (Kvale, 1997:78). Kvale betegner denne form for interview som det halvstrukturerede livsverdensinterview, der defineres som *"et interview, der har til formål at indhente beskrivelser af den interviewedes livsverden med henblik på at*

²⁰ En kvantitativ undersøgelsesmetode eller fremgangsmåde er bedre egnet, hvis man ønsker at generalisere noget - eksempelvis ved en kvantitativ måling.

fortolke betydningen af de beskrevne fænomener” (Kvale, 1997:19). Det er da også denne interviewform, jeg finder mest oplagt at anvende, idet denne form for interview netop har til opgave at forstå verden ud fra den interviewedes synspunkt. Det er brugbart, når jeg har til hensigt at undersøge, hvad god presseskik på Ekstra Bladet er, samt hvilken dømmekraft der ligger til grund for denne.

2.3.2.2 Fra forskningsspørgsmål til interviewspørgsmål

Som en del af forberedelsen til hvert enkelt interview har jeg valgt at udarbejde en interviewguide i tråd med Kvales anbefalinger. En sådan kan være behjælpelig til at angive temaer i interviewet samt deres rækkefølge, ligesom den kan indeholde konkrete interviewspørgsmål (Kvale, 1997:133). Interviewguiden er bygget op omkring forskellige hovedtemaer, som søger at afdække problemformuleringen. De tre hovedtemaer, som danner grundlag for interviewene er:

1. Hvordan defineres god presseskik på Ekstra Bladet?
2. Hvad ligger til grund for Ekstra Bladets formidling af Maria-mordet?
3. Hvilken institutionel dømmekraft er indlejret på Ekstra Bladet?

Interviewguiden fungerer dermed som et værktøj til dels at opnå et optimalt udbytte af selve interviewsituationen og dens resultat og dels for at bidrage til en dynamisk interviewinteraktion. Samtidig kan interviewguiden hjælpe interviewerens med at huske, hvilke spørgsmål der er relevante i en given sammenhæng. Selv om der er udarbejdet individuelle interviewguides til hvert interview, er interviewene blevet udarbejdet ud fra de samme grundlæggende akademiske forsknings- og erkendelsesspørgsmål. Kvale skriver således:

De akademiske forskningsspørgsmål skal oversættes til en let dagligdagssprogform, hvis de skal kunne udløse spontane og righoldige beskrivelser. Et og samme forskningsspørgsmål kan udforskes via mange interviewspørgsmål, idet der kan indhentes righoldig og varieret information ved at angribe emnet fra mange vinkler. Og et og samme interviewspørgsmål kan give svar på adskillige forskningsspørgsmål (Kvale, 1997:135).

Erkendelsesspørgsmålene er karakteriseret ved at være abstrakte i deres formulering, hvorimod interviewspørgsmål virker lettere at fordøje. Derfor er disse erkendelsesspørgsmål blevet omsat til konkrete interviewspørgsmål, der har en deskriptiv karakter af at være korte,

præcise og forståelige for alle (Kvale, 1997:136). Det er disse spørgsmål, der optræder i de endelige interviewguides, og formålet med spørgsmålene er at anspore journalisterne til at komme med fortællinger og forklaringer på, hvorfor de har valgt at formidle Maria-mordet, som de har. Dermed kan jeg få besvaret de grundlæggende erkendelsesspørgsmål og blive i stand til at få svarene i spil i analysen af Ekstra Bladets institutionelle dømmekraft.

2.3.2.3 Transskribering og interviewenes gyldighed

Idet jeg anvender interviewene i min analyse, mener jeg, det er vigtigt at have dokumentation for det, der bliver sagt i interviewene. Derfor har jeg valgt at optage alle interview på bånd, idet det giver interviewene en vis gyldighed og viser, at det ikke er det pure opspind. Derudover har jeg valgt helt eller delvist at transskribere samtlige interviews for at have et bedre overblik over mit interviewmateriale, så det bliver lettere at anvende i analysen. Dermed kan jeg altid vende tilbage til et givent interview og høre eller se det præcise svar på et spørgsmål – og samtidig have dokumentation for dette. Transskriptioner er en oversættelse fra mundtlige samtaler til skrevne tekster og er i sig selv fortolkningsmæssige konstruktioner (Kvale, 1997:166). Derfor kan der let forekomme problemer undervejs i denne "fortolkningsproces", og interviewenes gyldighed kan diskuteres. Specialet læner sig derfor op af Kvales retningslinje for redigering af interview: *"En mulig retningslinje for redigering, der yder de interviewede retfærdighed, er at forestille sig, hvordan de selv ville have ønsket at formulere deres udsagn skriftligt"* (Kvale, 1997:171). I transskriptionsfasen er de interviewedes formuleringer derfor blevet omformuleret, hvis det var nødvendigt, i en sådan grad, at meningen med det sagte ikke ændres, men blot fremstår tydeligere. Derfor ændres de interviewedes udsagn, hvis der optræder markante grammatiske, sproglige eller forståelsesmæssige fejl. Dette gøres dels for at forstyrre forståelsen af det sagte mindst muligt og dels for at gøre interviewene lettere at anvende.

2.4 Det empiriske grundlag

Specialets empiriske grundlag baseres helt konkret på udvalgte artikler fra Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet. Jeg har valgt at tage udgangspunkt i seks af Ekstra Bladets forsider samt de artikler, som følger af disse²¹. For at få den bredest mulige dækning af sagen har jeg valgt at implementere artikler, der er skrevet før Jan Lindholt Mikkelsen bliver anholdt, artikler fra mens han sidder varetægtsfængslet samt artikler, der er skrevet efter frifindelsen. Derudover inddrager jeg også mine interviews med henholdsvis Ekstra Bladets leder af kriminalredaktionen Niels Pinborg og redaktionschef på Århus-redaktionen Flemming

²¹ Forsiderne samt de tilhørende artikler er vedlagt som bilag 7.

Mønster. Da det er Århus-redaktionen, som har stået for den primære dækning af Maria-mordet, finder jeg det derfor også oplagt at interviewe de journalister, som har fulgt sagen på tæt hold. Derfor har jeg valgt at interviewe journalisterne Peter Bresemann og Birgitte Wulff, der begge intensivt har beskæftiget sig med dækningen af Maria-mordet²². Jeg vælger dog ikke udelukkende at beskæftige mig med artikler, der er skrevet af disse, men jeg inddrager også andre artikler, som er skrevet af deres kolleger. Dette gøres, fordi journalisterne på Ekstra Bladet ofte i fællesskab researcher og laver interviews, når de skal formidle forskellige sager. Dermed er de ofte sammen om at indsamle viden omkring en given sag. Det skal her understreges, at det ikke er alle artikler, jeg anvender direkte i min analyse. Nogle artikler anvendes sekundært og bruges dermed blot til at få en forståelse for, hvordan Ekstra Bladet generelt har formidlet Maria-mordet.

Derudover inddrager jeg forskelligt andet tekstmateriale. Jeg anvender blandt andet materiale fra Presselogens debat den 24. januar 2010, hvor Ekstra Bladets ledende chefredaktør Poul Madsen argumenterer for, hvorfor avisen vælger at bringe Jan Lindholt Mikkelsens navn og billede på forsiden avisen. Og jeg inddrager noter fra en etikforelæsning, som Ekstra Bladets tidligere ansvarshavende chefredaktør Bent Falbert afholdte på Roskilde Universitet den 22. februar 2010. Ligeledes kigger jeg på den generelle debat, der har været blandt medier og politikere omkring Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet. Desuden inddrager jeg relevante retsregler fra Grundloven, Den Europæiske Menneskerettigheds-konvention samt medieansvarsloven, og jeg implementerer udvalgte regler fra de vejledende regler for god presseskik, som jeg finder relevante at bruge i min analyse af Ekstra Bladets tendens til at agere folkedommer og gå til grænsen for god presseskik.

²² Jeg har ihærdigt forsøgt at sætte et interview op med Ekstra Bladets ledende chefredaktør Poul Madsen. Hans kalender var desværre fuldt booket, og han havde derfor ikke tid til at deltage i et interview. Dette kompenserer jeg dog for, idet jeg anvender materiale fra Presselogen, hvor Poul Madsen deltager i debatten. Derudover anvender jeg materiale fra en forelæsning på RUC, hvor Ekstra Bladets tidligere ansvarshavende chefredaktør Bent Falbert blandt andet taler om god presseskik på Ekstra Bladet.

3. Teorifelt

Følgende kapitel vil gennemgå de teorier, der danner et nødvendigt grundlag for at forstå den kommende analyse. De forskellige teorier, jeg gør brug af, anlægger derfor nogle særlige perspektiver på casen, og hvert et teoretisk udgangspunkt har relevans for specialets problemstilling. Idet jeg udelukkende vælger at kigge på, hvad det er for en institutionel dømmekraft, der er afgørende for, at Ekstra Bladet i deres dækning af Maria-mordet går til grænsen for god presseskik, har jeg kun en enkelt case eller institution at drage mine slutninger ud fra. Derfor vil Ekstra Bladet og deres dækning af Maria-mordet fungere som den røde tråd i analysen. Når jeg har til hensigt at undersøge, hvad der ligger til grund for, at Ekstra Bladet går til grænsen for god presseskik, er det relevant at forklare selve grundlaget for presseetik og presseskik i Danmark. Hvorfor taler vi overhovedet om presseetik? Og hvem regulerer god presseskik? Da det er Pressenævnet, der med udgangspunkt i de vejledende regler for god presseskik vurderer, om noget er i strid med god presseskik, kan jeg med fordel redegøre for de regler, jeg finder relevante at inddrage i analysen og samtidig klarlægge, hvad Pressenævnet er for en institution.

Specialets undersøgelsesfelt beskæftiger sig med aspektet omkring, i hvilken grad Ekstra Bladet agerer folkedommer i dækningen af Maria-mordet og dermed er med til at dømme Jan Lindholt Mikkelsen som morder, før han er kendt skyldig i retten. Jeg er af den overbevisning, at journalisterne på Ekstra Bladet til tider misbruger den ytringsfrihed, der gør sig gældende i Danmark, så de kan tillade sig blandt andet at offentliggøre navn og billede af tiltalte. Derfor redegøres for, hvordan ytringsfrihed forstås, samt hvordan denne bør forvaltes. Dette gøres blandt andet for at kunne få en forståelse for, hvor fri journalisten på Ekstra Bladet kan tillade sig at være i sin formidling. Samtidig inddrages udvalgte paragraffer fra Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og Grundloven for at få et indblik i, hvilke lovmæssige begrænsninger, der på trods af ytringsfriheden findes og som dermed kan få indflydelse på, hvordan formidlingen i sidste ende kommer til udtryk.

3.1 Presseetik og presseskik

Grundlaget for, at man i det hele taget taler om presseetik i Danmark tager udgangspunkt i medieansvarslovens kapitel 5. Her står der af lovtæst: *"Massemediernes indhold og handlemåde skal være i overensstemmelse med god presseskik"* (Medieansvarsloven, § 34, stk. 1). Men i sig selv siger denne paragraf umiddelbart ikke meget. Den siger blot, at indholdet i for eksempel en udsendelse eller en artikel skal følge god presseskik og også den måde, hvorpå oplysninger og billeder er anskaffet. Selv om medieansvarsloven fastsætter,

hvem der inden for et givent medie har det strafferetlige og erstatningsretlige ansvar for indholdet i mediet, står der ingenting i loven omkring, hvad god presseskik eller god presseetik er. Det er op til Pressenævnet at afgøre og vurdere dette med udgangspunkt i en given dømmekraft i institutionen. Dermed bliver det Pressenævnets opgave at fastsætte og regulere betydningen af god presseskik i den konkrete sag²³, hvor de rutiner, vaner, normer og tænkemåder, som er indlejret i den givne institution får afgørende betydning. På denne måde har Pressenævnet nogle etiske retningslinjer at forholde sig til, men hvordan denne etik kommer til udtryk afhænger af dømmekraften i institutionen, hvorfor denne præges af de fortællinger og overbevisninger, der går igen.

3.1.1 Pressenævnets funktion

Pressenævnet er et uafhængigt offentligt klagenævn oprettet i henhold til medieansvarsloven. Pressenævnet blev oprettet, fordi *"man ønskede én instans til behandling af klager over alle massemedier"* (Kristoffersen, 2008:11). At nævnet er uafhængigt betyder, at hverken nævnet eller dets medlemmer kan få generelle instrukser om god presseskik eller konkrete vejledninger om klagesagers afgørelser. Pressenævnet består af i alt otte medlemmer, der er udpeget af justitsministeren²⁴. Pressenævnet arbejder udelukkende med to typer af sager: Sager om brud på god presseskik og sager mod medier, der har nægtet at bringe et genmæle²⁵. Førstnævnte vedrører både indhold og handlemåde, og sidstnævnte relaterer til offentliggjorte oplysninger. Der kan kun klages til Pressenævnet, hvis den pågældende person, virksomhed eller organisation, der klager har retlig interesse i sagen. Det vil sige, at vedkommende typisk selv skal være omtalt eller afbilledet i den givne sag. Da Pressenævnet ligger uden for det almindelige juridiske system, er der ikke andre instanser at anke en sag til, og det er dermed heller ikke muligt at klage over Pressenævnets afgørelser.

3.1.2. Regler for god presseskik

Når Pressenævnet skal skønne, om en sag er i strid med god presseskik, tager de udgangspunkt i de vejledende regler for god presseskik. De er formuleret i 1991 som en del

²³ Medieansvarslovens § 43 giver Pressenævnet autoritet til at træffe afgørelser om god presseskik.

²⁴ De otte medlemmer består af en formand og en næstformand, som begge skal være jurister. To medlemmer er udpeget efter indstilling fra Dansk Journalistforbund, to efter indstilling fra redaktionelle ledelser i pressen, og de sidste to medlemmer skal repræsentere offentligheden. Alle medlemmer har en stedfortræder.

²⁵ Genmæle betyder, at den, der klager selv kan få lejlighed til at korrigere oplysninger i en sag, der har været omtalt i et massemedie. Følgende betingelser skal være opfyldt, før klageren kan have krav på genmæle: De bragte oplysninger skal være af faktisk karakter, de skal være forkerte, indebære en risiko for, at klageren kan lide en økonomisk eller anden skade af betydning, og så skal indholdet af det genmæle, der ønskes bragt ikke indeholde vurderinger eller kommentarer.

af medieansvarsloven og er et etisk regelsæt, der beskriver den lovmæssige ramme for alle medier i Danmark, som er omfattet af denne lov²⁶. Det vil sige, at dette presseetiske system er begrænset til de medier, der er omfattet af medieansvarsloven, og de tjener dermed kun som pejlemærker for Pressenævnets afgørelser i praksis. De vejledende regler for god presseskik er inddelt i afsnit A, B og C. I følgende gennemgang gøres der kun rede for de afsnit, der er relevante i forhold til specialets problemstilling. Afsnit A omhandler korrekte meddelelser. Her anvendes følgende paragraf:

Paragraf A3: *Oplysninger, som kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for nogen, skal efterprøves i særlig grad, inden de bringes, først og fremmest ved forelæggelse for den pågældende* (Pressenævnet.dk).

Afsnit B omhandler generel adfærd, der er i strid med god presseskik. Her bruges følgende paragraf:

Paragraf B1: *Meddelelser, der kan krænke privatlivets fred, skal undgås, medmindre klar almen interesse kræver offentlig omtale. Det enkelte menneske har krav på beskyttelse af sin personlige anseelse* (Pressenævnet.dk).

Ifølge dansk lovgivning er det kun tilladt at afsløre personlige detaljer, hvis de er relevante for sagen. Grundtanken er, at privatlivets forhold kun vedrører offentligheden, hvor der er en sammenhæng mellem privatlivet og den trykte historie. Det vil sige, at beskyttelsen af privatlivet ikke omfatter forhold, der er af samfundsmæssig betydning²⁷ (Jørgensen, 2007:193).

Afsnit C omhandler retsreportage, som Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet i særdeleshed indeholder elementer af. Her anvendes:

Paragraf C4: *Det bør undgås at nævne personers slægtsforhold, stilling, race, nationalitet, trosbekendelse eller organisationsforhold, medmindre dette direkte har med sagen at gøre* (Pressenævnet.dk).

Paragraf C6: *Der skal i videst muligt omfang følges en klar saglig linje ved afgørelsen af, hvilke sager der omtales, og i hvilke tilfælde navne på de implicerede nævnes. En*

²⁶ Medieansvarslovens regler gælder alt redaktionelt stof, der bliver publiceret i danske aviser, dagblade, ugeblade, distriktsblade og fagblade samt radio- og tv-stationer, som er omfattet af medieansvarsloven. Det afgørende for de skriftlige medier er, at de skal udkomme mindst to gange om året, og hvad angår tv og radio kan der klages over Danmarks Radio, TV2, TV2's regionale stationer samt lokale radio- og tv-stationer. Der kan ikke klages over foretagender, der har sendetilladelse fra udlandet, eksempelvis TV3.

²⁷ Dette behandles yderligere i analysen, afsnit 4.3.3.

sigtets eller tiltalts navn eller anden identificering bør udelades, når ingen almen interesse taler for at offentliggøre navnet (Pressenævnet.dk).

Det skal her understreges, at Pressenævnet ikke har til opgave at vurdere, om de af mediet offentliggjorte oplysninger er sande eller falske. De skal udelukkende vurdere sagerne i henhold til genmæle og god presseskik. Det er derfor Pressenævnets opgave at forholde sig til, om der er begået brud på de vejledende regler for god presseskik, og derfor foretages der altid en konkret vurdering i den enkelte sag. Nævnets afgørelser skal altså være konkret begrundede (Kristoffersen, 2008:42-43), og disse begrundelser bygger på klagerens og mediets skriftlige fremstillinger²⁸. Det vil altså sige, at det er Pressenævnet, der med udgangspunkt i en given dømmekraft i institutionen i sidste instans afgør, hvor grænsen for god presseskik går.

Som det fremgår, er de enkelte regler ikke helt så konkrete, som de måske burde være, og det giver journalisterne mulighed for frit spillerum til at fortolke reglerne, som de vil. Når der eksempelvis står i paragraf B1, at meddelelser, der kan krænke privatlivets fred skal undgås, medmindre klar almen interesse kræver offentlig omtale, bliver det op til den enkelte journalist at vurdere, hvornår krænkende meddelelser kræver offentlig omtale. Denne regel giver dermed mulighed for at krænke enkeltpersoners ret til beskyttelse, hvis offentligheden gavnnes ved dette. Ligeledes står der i paragraf 4C, at det bør undgås at nævne personers slægtsforhold, stilling, race, nationalitet, trosbekendelse eller organisationsforhold, medmindre dette direkte har med sagen at gøre. Det samme gør sig gældende i paragraf C6, der lægger vægt på, at en sigtets eller tiltalts navn eller anden identificering bør udelades, når ingen almen interesse taler for at offentliggøre navnet. Man kan så spørge, hvornår noget kræver offentlig omtale, og hvornår noget er i offentlighedens interesse? Dette må afgøres af en given dømmekraft i situationen, hvorfor ingen regler, ingen lovgivning eller etik i sidste ende kan fortælle journalisten, hvordan denne bør handle. De vejledende regler for god presseskik må derfor nødvendigvis være genstand for fortolkning. Det bliver altså op til den enkelte journalist at vurdere, hvornår denne bør undlade at offentliggøre tiltaltes identitet, og hvornår en offentliggørelse er i offentlighedens interesse. Det afgørende bliver dermed, hvordan disse regler fortolkes af en given dømmekraft. Da denne dømmekraft er forskellig fra institution til institution, vil fortolkningen dermed også være forskellig, idet dømmekraften præges af institutionelle overbevisninger og fortællinger, der går igen. I analysen bliver det derfor interessant at undersøge, hvad det er for en dømmekraft, der står

²⁸ Pressenævnet modtager kun skriftlige klager. Når en klage modtages, indhenter nævnet en skriftlig udtalelse fra det indklagede medie. Derefter træffes afgørelsen i nævnet efter stemmeflerhed.

centralt på Ekstra Bladet. For at komme dette nærmere vil jeg først kigge på et begreb om ytringsfrihed, idet denne har stor indflydelse på Ekstra Bladets dømmekraft.

3.2 Ytringsfrihed

I det senmoderne samfund har pressen fået til opgave at være den 4. statsmagt. Det vil sige, at pressen ideelt set skal agere offentlighedens vagthund og vogte over de tre statsmagter – den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt. Pressen skal holde disse under særlig observation og være kritiske heroverfor (Allern, 1996:39). Det er journalistikkens opgave at skildre og belyse, hvad der foregår i samfundet, og dermed fungerer pressen som en kontrollerende magt, der skal bidrage til, at aktørerne og myndighederne i samfundet tager deres opgaver alvorlige. For at medierne er i stand til at kontrollere denne magtposition, er det vigtigt, at de formidler korrekt information: *”Journalistikken skal(...)søge at give korrekt og dækkende information gennem ord og billeder. Oplysninger skal efterprøves, misforståelser skal undgås, og kilder, der ønsker en bestemt drejning, må ikke få afgørende indflydelse”* (Jørgensen, 2007:328). Derfor er korrekt og dækkende information afgørende for journalistikkens troværdighed, hvorfor det er vigtigt, at tilliden og troværdigheden til medierne bibeholdes. Dermed bliver troværdigheden også afgørende for, at medierne er i stand til at kontrollere denne magtposition. Hvis ikke pressen kan formidle informationer videre til offentligheden, vil den heller ikke være i stand til at agere vagthund, hvorfor der altså følger et stort ansvar med denne rolle.

Det er pressens opgave at informere om det, der sker i samfundet, hvorfor de har mere eller mindre frit spillerum til at videreformidle stoffet – dog under indflydelse af den dømmekraft, der eksisterer på det pågældende medie. Det er netop gennem mediernes frie spillerum, at ytringsfriheden i samfundet sikres: *”Uden vide rammer for ytringsfrihed ville journalister og medier være afhængige af magthavere inden for forskellige områder. Med de vide rammer(...)er det op til journalister og medier selv at skabe troværdig journalistik”* (Jørgensen, 2007:22). Medierne skal dog samtidig beskytte enkeltpersoner eller grupper mod overgreb fra offentlige myndigheder og institutioner, hvorfor det er vigtigt, at brugerne af disse skal kunne stole på medierne. Det er derfor nødvendigt, at medierne til en vis grad er uafhængige, hvis ytringsfriheden netop skal kunne bruges til at formidle reel information, kontrollere magt og skabe debat. Men hvor langt kan medierne egentlig tillade sig at gå i formidlingen, før grænserne for god presseskik overskrides og troværdigheden brydes? Udnytter eller misbruger Ekstra Bladet ytringsfriheden i samfundet og benytter sig af muligheden for at skrive, hvad de vil? Idet jeg er af den overbevisning, at Ekstra Bladet netop

har tendens til at misbruge ytringsfriheden i deres dækning af Maria-mordet, finder jeg det interessant at kigge nærmere på et begreb om ytringsfrihed. Følgende afsnit vil derfor gøre rede for, hvordan ytringsfrihed forstås, samt hvordan det bør forvaltes. Derudover inddrages relevante retsregler fra henholdsvis Grundloven og Den Europæiske Menneskerettigheds-konvention for at vise, at også ytringsfriheden har visse begrænsninger.

3.2.1 Hvad er ytringsfrihed?

Ytringsfriheden handler grundlæggende om friheden til at videregive informationer og udtrykke sin mening i skrift og tale uden andres forudgående godkendelse. Ytringsfriheden bygger dermed på fri meningsudveksling. Ifølge Politikens Nudansk Ordbog handler ytringsfriheden om retten til frit at udtrykke sin mening inden for de grænser, lovgivningen sætter. Dette fremgår blandt andet af Grundlovens²⁹ § 77: *"Enhver har ret til på tryk, i skrift og tale at offentliggøre sine tanker, dog under ansvar for domstolene. Censur og andre forebyggende forholdsregler kan ingensinde på ny indføres"* (Grundloven.dk). Det vil altså sige, at journalisten på Ekstra Bladet har frit spillerum i sin formidling, men skal tage hensyn til eventuelle lovmæssige begrænsninger i form af eksempelvis navneforbud, hvorfor ytringsfriheden til en vis grad alligevel begrænses. Ytringsfrihed kan i bred forstand forstås som *"retten til at søge, modtage og meddele oplysninger, tanker, tro, meninger, stemninger, indtryk og vurderinger"* (Jørgensen, 2007:22) og er kendetegnende for et demokratisk samfund. Ytringsfriheden gælder for alle og enhver i samfundet og er *"nødvendig for at sikre mulighed for demokratisk kontrol, debat og ansvar"* (Jørgensen, 2007:19). Ytringsfriheden gælder for alle ytringsformer, hvilket betyder, at den også gælder brugen af billeder: *"Billeder kan ligesom tekster og udtalelser give forkerte oplysninger, krænke privatlivet, udtrykke beskyldninger og had"* (Jørgensen, 2007:183).

Grundlæggende hersker der en fundamental pressefrihed, som særligt handler om ytringsfriheden for medier og journalistik, hvorunder medierne er uafhængige og har mere eller mindre handlefrihed. Frihed fra offentlig regulering ses som et afgørende kendetegn for pressefriheden (Jørgensen, 2007:47), og denne kommer især til udtryk ved, at medierne selv bestemmer, hvilke emner og genrer de skal dække, samt i hvilken udstrækning. Hvor fri journalisten har lov til at være i sin formidling afhænger af en helhedsvurdering i den enkelte sag. Derfor er det væsentligt, om sagen handler om samfundslivet, om offentlige roller eller om privatlivet³⁰. Grænsen mellem samfundslivet og privatlivet er gennem de seneste år blevet rykket, og samfundslivet og dermed også ytringsfriheden har fået mere plads

²⁹ Den danske grundlov blev etableret i 1849.

³⁰ Forholdet mellem privatliv og samfundsliv diskuteres i analysen, afsnit 4.3.3.

(Jørgensen, 2007:193). Samfundslivet omhandler almene forhold i samfundet, som derved har betydning for mange, og ytringsfriheden her er vidtgående i forhold til eksempelvis politiske emner. Også i forhold til offentlige roller som politiske organer og myndigheder har ytringsfriheden vide rammer: *"Personer, der har en offentlig rolle, må finde sig i at være i offentlighedens søgelys med hensyn til udførelsen af den offentlige rolle"* (Jørgensen, 2007:33). Det vil sige, at personer i politiske roller må finde sig i og tåle mere end eksempelvis andre enkeltpersoner. Ytringsfriheden giver dermed journalisten på Ekstra Bladet friere rammer til at omtale offentlige personer og emner, der er af samfundsmæssig betydning, men når det kommer til privatlivet, får ytringsfriheden en helt anden betydning. Det interessante bliver derfor at stille sig selv det spørgsmål: Hvem er ytringsfriheden så til for? Dette behandles i det følgende afsnit.

3.2.1.1 Ytringsfrihed under ansvar

Som tidligere beskrevet har pressen fået til opgave at agere vagthund i samfundet. Med denne opgave følger også et vist ansvar. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention³¹ har i flere sager fastslået, at ytringsfriheden i samfundet ikke gælder andre menneskers privatliv (Jørgensen, 2007:35). Konventionens artikel 8 fastslår følgende: *"Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv(...)Ingen offentlig myndighed kan gøre indgreb i udøvelsen af denne ret"* (Menneskeret.dk). Dermed skal artikel 8 beskytte den enkelte borger mod vilkårlig indblanding i dennes privatliv og familieliv fra for eksempel medier og offentlige myndigheder. Det vil altså sige, at ytringsfriheden er til for at beskytte det enkelte individ og "den lille mand" mod overgreb, hvorfor journalisten ikke bør ytre sig, når det kan være til skade for den enkelte – med mindre der er meget tungtvejende grunde til dette. Det mest iøjefaldende er dog, at konventionens artikel 10 af lovkrav foreskriver, at retten til ytringsfrihed findes under ansvar, og at ytringsfriheden derfor ikke er grænseløs: *"Ytringsfrihed er ikke bare frihed til at ytre sig, men også frihed fra at ytre sig. Det er ikke bare retten til at sprede information og ideer, men også retten til ikke at gøre det"* (Menneskeret.dk). Det vil altså sige, at ytringsfriheden ikke kun indebærer retten til at skrive, hvad man vil. Journalisten skal også overveje, hvornår det er i offentlighedens tjeneste ikke at offentliggøre bestemte oplysninger. Dermed har Ekstra Bladet et stort ansvar, hvor det er op til den enkelte journalist at ytre sig under ansvar over for det enkelte individ og anvende ytringsfriheden i samfundet på fornuftig vis. Det vil altså sige, at selv om der er ytringsfrihed i

³¹ Den Europæiske Menneskerettighedskonvention blev dannet efter 2. verdenskrig i Europarådets regi. Danmark tilsluttede sig konventionen i 1953, og i 1990 vedtog Folketinget den som en lov i Danmark. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention handler grundlæggende om retten til at modtage og meddele oplysninger og meninger, og medlemslandene og den enkelte borger kan klage til Menneskeretsdomstolen over indgreb i ytringsfriheden (Jørgensen, 2007:20-21).

Danmark og dermed også en grundlæggende pressefrihed for medierne i samfundet, er der alligevel grænser for, hvad den enkelte journalist kan tillade sig at skrive. Det bliver derfor op til denne, med udgangspunkt i en given dømmekraft i institutionen, at afgøre, hvad der er etisk forsvarligt at offentliggøre.

3.2.1.2 Hensynet til det enkelte individ

I foregående kapitel om presseetik og presseskik blev der gjort rede for de vejledende regler for god presseskik, der som nævnt er et sæt af etiske regler, som de medier, der hører under medieansvarsloven skal indordne sig under. Reglerne behandler ikke kun spørgsmålet om god presseskik, men nævner også kort retten til ytringsfrihed: *"Sikringen af ytringsfriheden i Danmark står i nøje forbindelse med massemediernes frie adgang til at indsamle informationer og nyheder og til at offentliggøre dem så korrekt som muligt. Den frie kommentar er en del af ytringsfrihedens udøvelse"* (Pressenævnet.dk). Med andre ord har journalisten på Ekstra Bladet frit spillerum i sin formidling, så længe de offentliggjorte informationer er så korrekte som mulige. Der står endvidere: *"Under varetagelse af disse opgaver bør massemediernes anerkende hensynet til den enkelte borgers krav på respekt for den personlige integritet og privatlivets fred og til behovet for beskyttelse mod ubeføjet krænkelse"* (Pressenævnet.dk). Journalisten på Ekstra Bladet har dermed ret til at indsamle informationer samt at offentliggøre disse, hvis denne samtidig varetager hensynet til den enkelte borger og dennes krav på respekt og anerkendelse. Denne beskyttelse *"gælder både faktuelle oplysninger og krænkende vurderinger af privatlivet"* (Jørgensen, 2007:36), hvorfor det også her fremgår, at ytringsfriheden har visse begrænsninger, og at der dermed er grænser for, hvor fri journalisten kan tillade sig at være i sin formidling. Som jeg tidligere har forklaret, er det dog af afgørende betydning, om de offentliggjorte oplysninger handler om samfundslivet og dermed er i offentlighedens interesse, eller om oplysningerne handler om privatlivet, hvorfor de involverede bør beskyttes mod ubeføjet krænkelse. I forbindelse med Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet er jeg af den opfattelse, at Ekstra Bladet ikke tager hensyn til Jan Lindholt Mikkelsens krav på respekt for hans personlige integritet og privatlivets fred. De misbruger ytringsfriheden i samfundet til at offentliggøre tiltaltes navn og billede på forsiden af avisen, og sådanne oplysninger kan virke krænkende, hvorfor jeg vurderer, at hensynet til det enkelte individ i dette tilfælde tilsidesættes³². Det skal dog her pointeres, at dette er min egen personlige vurdering, og at andre måske vil mene noget helt andet. Derfor diskuteres Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet også med udgangspunkt i

³² Dette behandles yderligere i afsnit 4.4.1.

henholdsvis pligtetikken og konsekvensetikken for at få et mere nuanceret billede på mit eget teoretiske udgangspunkt³³.

3.3 Opsummering

Foregående teorifelt har gennemgået relevante begreber, teorier og antagelser, som er brugbare i en senere analyse af, hvad det er for en institutionel dømmekraft, der er afgørende for, at Ekstra Bladet i deres dækning af Maria-mordet går til grænsen for god presseskik. Med udgangspunkt i medieansvarsloven har jeg gjort rede for presseetikken i Danmark samt Pressenævnets funktion. Som det fremgår, er det Pressenævnets opgave, ud fra en given dømmekraft i institutionen og med udgangspunkt i de vejledende regler for god presseskik, at vurdere god presseskik i den enkelte sag. Pressenævnet skal ikke vurdere, om de af mediet offentliggjorte oplysninger er sande eller falske, men de skal udelukkende vurdere den enkelte sag i henhold til genmæle og god presseskik. Derfor er der også blevet gjort rede for de presseetiske regler, jeg finder relevante at inddrage i analysen af Ekstra Bladets institutionelle dømmekraft.

Derudover er et begreb om ytringsfrihed blevet introduceret. Ytringsfriheden viser, at medierne har ret til at videregive informationer uden andres forudgående godkendelse, og at der dermed hersker en fundamental pressefrihed i Danmark, hvorunder medierne mere eller mindre frit kan ytre sig – dog under indflydelse af en given dømmekraft. Ytringsfriheden er dog ikke grænseløs, idet ytringen skal ske under ansvar, hvorfor der er grænser for, hvor fri journalisten kan tillade sig at være i sin formidling. Dette kommer blandt andet til udtryk i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 8 og 10, samt i Grundlovens § 77, som blandt andet foreskriver, at enhver har ret til at ytre sig under ansvar for domstolene, og at privatliv og familieliv skal respekteres. Derudover skal journalisten i sin formidling anerkende hensynet til den enkelte borgers krav på respekt for den personlige integritet og privatlivets fred samt behovet for beskyttelse mod ubeføjet krænkelse. Det bliver dermed op til den enkelte journalist at anvende ytringsfriheden på en fornuftig måde og vurdere, hvornår bestemte oplysninger kræver offentliggørelse, samt hvornår det er i offentlighedens interesse at undgå at bringe disse oplysninger.

³³ Dette diskuteres i afsnit 4.5.

4. Analyse

Følgende analyse vil forsøge at besvare specialets problemformulering og komme med forskellige forklaringer på, hvad det er for en institutionel dømmekraft, der er afgørende for, at Ekstra Bladet i deres dækning af Maria-mordet går til grænsen for god presseskik. Da jeg antager, at det netop er en given dømmekraft i institutionen, som er afgørende for, at Ekstra Bladet går til grænsen for god presseskik, vil denne dømmekraft fungere som den røde tråd gennem hele analysen. For at komme et svar nærmere vil jeg til at starte med tage udgangspunkt i Ekstra Bladets mission, samt hvilken opgave Ekstra Bladets journalister selv mener, avisen har i det danske samfund. Dette gøres for at vise, hvad det er, der ligger til grund for den institutionelle dømmekraft, der gør sig gældende på Ekstra Bladet. Med afsæt i en debat fra Presselogen³⁴ diskuteres det, hvorledes Ekstra Bladet i deres dækning af Maria-mordet har handlet i strid med god presseskik og optrådt som folkedommer eller formidler, fordi de på forsiden af avisen vælger at offentliggøre navn og billede af tiltalte Jan Lindholt Mikkelsen. Derudover inddrages forskellige politikeres holdninger til dette for at illustrere, at der er forskel på dømmekraften fra institution til institution og dermed også på, hvor grænsen for god presseskik går.

4.1. Folkedommer eller formidler

Ifølge Ekstra Bladets journalister er avisens vigtigste opgave i samfundet at være vagthund overfor myndighederne og hjælpe de svage i samfundet med at beskrive deres virkelighed, deres hverdag og vilkår. Journalist Peter Bresemann ser det som en utrolig vigtig opgave, at avisen skal være kritisk og videreformidle stof til befolkningen, hvad enten det drejer sig om bløde og underholdende historier eller om drabssager, som det er tilfældet med Maria-mordet. Dette er journalist Birgitte Wulff enig i. Hun synes, avisens vigtigste opgave er at være kritisk og *"være vagthund på borgernes og forbrugernes vegne"* (Bilag 4, linje 1030). Journalisterne på Ekstra Bladet fungerer dermed, ifølge dem selv, som en slags mellemmand, der blot formidler stof videre til borgerne – på borgerne vegne. Redaktionschef Flemming Mønster er helt enig i dette. Han forklarer følgende om Ekstra Bladets opgave i samfundet:

³⁴ Presselogen er et debatprogram på TV2 News, der med danske mediechefer i studiet hver søndag sætter kritisk fokus på pressens dækning af tophistorierne. Den 24. januar 2010 var det Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet, der blev debatteret. I debatten deltog Lars Trier Mogensen, redaktionschef på Politiken, Poul Madsen, ledende chefredaktør på Ekstra Bladet, Mikkel Hertz, kanalchef på TV2 News og Pierre Collignon, nyhedschef på Jyllands-Posten.

Det er faktisk at sørge for og medvirke til, at folk bliver behandlet ordentligt i det her samfund. Altså, vi vil altid se det som vores opgave at være på de svages side, hvis man skal sige det lidt højtideligt(...)Altså, vi ser det som vores opgave at afsløre plat og svindel og magtmisbrug og udnyttelse af den position, man nu må have i det officielle system. Altså, vi er en systemkritisk avis, vi er sådan en vagthundefunktion, hvor vi bider magthaverne i haserne(...)og vil til hver en tid afsløre, hvis de ikke holder loven, hvis de misbruger deres stilling, eller de træder på folk. Det ser vi som en stor opgave: At holde dem på dydens smalle sti (Bilag 5, linje 1392-1407).

Der er altså enighed omkring, at Ekstra Bladets vigtigste opgave er at videreformilde stof til befolkningen ved at agere vagthund i samfundet, være kritiske og skabe debat. Det vil sige, at avisen opfatter sig selv som en 4. statsmagt, der kontrollerer og holder de tre statsmagter, den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt, under skarp observation og er kritiske heroverfor. Dette fremgår også tydeligt, når Ekstra Bladets ledende chefredaktør Poul Madsen skriver følgende om avisens mission: *"Ekstra Bladet er vagthunden, som bider hårdt, når myndigheder, magthavere, offentlige eller private virksomheder og institutioner begår fejlgreb"* (Ekstrabladet.dk). Ifølge avisens selvforståelse skal journalisterne altså være vagthunde på borgernes vegne og behandle folk i samfundet ordentligt. Men er det egentlig det, journalisterne gør i deres dækning af Maria-mordet? Når Ekstra Bladet vælger at offentliggøre tiltaltes navn og billede på forsiden af avisen, er de med til at gøre en uskyldig mand landskendt som morder. Det er efter min mening ikke at være vagthund på borgernes vegne og være på de svages side, som Flemming Mønster forklarer det. Det er derimod at udnytte de svage i samfundet, hvorfor jeg ikke mener, at Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet lever op til den opgave, som journalisterne anser avisen for at have i det danske samfund. Derimod risikerer deres formidling at krænke de involverede³⁵.

Det kan dermed udledes, at journalisternes formidling påvirkes af en iboende dømmekraft, som allerede på forhånd er defineret i institutionens mission. Journalisterne ønsker at leve op til og bibeholde avisens funktion som vagthunden, der bider hårdt, når folk misbruger deres magtposition, og deres opfattelser af, hvilken funktion avisen bør have i det danske samfund påvirkes derfor af den kontekst og det rum, de befinder sig i. Journalisterne oplever og erfarer tingene ud fra den horisont, der omslutter dem, hvorfor deres

³⁵ Dette behandles yderligere i afsnit 4.2.1.

synsmuligheder på denne måde begrænses og indsnævres til kun at se tingene derudfra. Dette kommer til udtryk hos Flemming Mønster, når han forklarer følgende: *"Vi er jo efter folk, som misbruger deres magtposition for eksempel, eller institutioner og magthavere, som lever på bekostning af andre og som misbruger "den lille mand". Vi er gennem mange år blevet kaldt "den lille mands" avis"* (Bilag 5, linje 1366-1368). Han konstaterer altså, at det er avisens opgave at passe på "den lille mand" i samfundet og medvirke til, at magthaverne ikke misbruger deres magtposition eller lever på bekostning af andre. Med andre ord har Ekstra Bladet et ansvar overfor "den lille mand", og avisen skal værne om de svage i samfundet og sørge for, at de bliver behandlet med respekt, hvorfor de skal tage hensyn til det enkelte individ frem for hensynet til det bredere samfund. Man kan så spørge sig selv, om det netop ikke er Ekstra Bladet selv, der misbruger deres magtposition og lever på bekostning af andres modgang, når de i deres dækning af Maria-mordet vælger at offentliggøre navn og billede af den tiltalte på forsiden af avisen, idet denne offentliggørelse netop er med til at gøre Jan Lindholt Mikkelsen landskendt som morder? Jeg vil vove den påstand, at når læserne ser et billede på forsiden af Ekstra Bladet af en mand, der fremstilles som mulig sexmorder, vil de fremover forbinde denne mand med netop at være morder, selv om han endnu ikke er kendt skyldig i drabet på Maria Møller Christensen. Ekstra Bladet er på denne måde med til at dømme Jan Lindholt Mikkelsen på forhånd, og dette er ifølge Den Europæiske Menneskeretskonvention i strid med god presseskik. Der står således i konventionens artikel 6: *"Enhver, der anklages for en lovovertrædelse, skal anses for uskyldig, indtil hans skyld er bevist i overensstemmelse med loven"* (Menneskeret.dk). Konventionen fastslår altså, at man er uskyldig, indtil det modsatte er bevist, hvorfor medierne til en vis grad begrænses i deres ytringsfrihed³⁶. Derudover pointerer de presseetiske principper yderligere, at der ikke må offentliggøres tilkendegivelser om, at en sigtet eller tiltalt er skyldig, så længe en straffesag ikke er afgjort (Jørgensen, 2007:285). Disse principper skal dermed sikre og beskytte den sigtede eller tiltalte mod at blive forhånds dømt.

Ekstra Bladet er ikke blot formidlere, men også meningsmagere, idet avisen er med til at skabe et indtryk af, at Jan Lindholt Mikkelsen er morder. Dette kommer blandt andet til udtryk i artiklen 'Nyt øjenvidne: Jeg så tyndt påklædt kvinde og høj mand klokken 4.30', hvor et øjenvidne forklarer følgende: *"Jeg lagde mærke til, at pigen og fyren gik nærmest hver for sig. – Hvis en pige i kulde går uden ret meget tøj, ville man da holde om hende, så hun ikke fryser"* (Bilag 7, tirsdag d. 5. januar side 6), konstaterer øjenvidnet.

³⁶ Den Europæiske Menneskeretskonvention skal tages i betragtning ved ethvert indgreb i ytringsfriheden, og den endelige bedømmelse kan blive foretaget ved Menneskeretsdomstolen.

Journalist Peter Bresemann skriver efterfølgende: *"Vidnet er ikke i stand til at give et signalement af manden, men hæftede sig ved, at han var relativt høj. 48-årige Jan Lindholt Mikkelsen, der er sigtet for drabet på den 20-årige kvinde og er fængslet til 29. januar, passer perfekt til den iagttagelse"* (Bilag 7, tirsdag d. 5. januar side 6). Når Peter Bresemann skriver, at tiltalte passer perfekt til øjenvidnets iagttagelse, vurderer han samtidig, at der er stor sandsynlighed for, at det er Jan Lindholt Mikkelsen, der er morderen. Dermed giver han også Ekstra Bladets læsere det indtryk på trods af, at Jan Lindholt Mikkelsen endnu ikke er kendt skyldig i drabet på Maria Møller Christensen. Det stemmer ikke overens med det overordnede princip om, at man er uskyldig, til det modsatte er bevist. Derfor mener jeg ikke, at Ekstra Bladet i dette tilfælde agerer vagthund på borgernes og "den lille mands" vegne, fordi de netop glemmer at tage hensyn til privatlivets fred og beskyttelse af det enkelte individs krav på respekt og personlig integritet³⁷.

4.1.1 Forskel på institutionel dømmekraft

Selv om dømmekraften på Ekstra Bladet altså opfordrer journalisterne til at agere vagthund på borgernes vegne, værne om de svage i samfundet er dermed tage hensyn til og ansvar overfor det enkelte individ, er det ikke det, man umiddelbart oplever i avisens dækning af Maria-mordet. Snarere tværtimod. Ekstra Bladet kontrollerer netop ikke deres magtposition, når de vælger at offentliggøre tiltaltes identitet på forsiden af avisen, fordi de her glemmer at beskytte det enkelte individ mod ubeføjet krænkelse. Dette er jeg da heller ikke alene om at mene. Ekstra Bladets eksponering af Jan Lindholt Mikkelsen bliver også flittigt diskuteret blandt de andre medier i samfundet. Efter løsladelsen af Jan Lindholt Mikkelsen har Presselogen netop fokus på Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet. Her udtaler Lars Trier Mogensen, der er redaktionschef på Politiken, at Ekstra Bladet har optrådt som gabestok og dermed offentlig ydmyget Jan Lindholt Mikkelsen ved at bringe hans navn og billede på forsiden af avisen: *"Ekstra Bladet gør sig til folkedommer og hænger en mand ud"* (Bilag 1, linje 19-20), pointerer han og forklarer yderligere, at avisen har *"eksponeret en mand, miskrediteret ham og måske sat ham i en gabestok for resten af livet"* (Bilag 1, linje 84-85). Mikkel Hertz, der er kanalchef på TV2 News, supplerer: *"Han giver jo selv udtryk for, at han synes, det har været meget meget voldsom belastning, ikke bare at blive anholdt og varetægtsfængslet, men at blive hængt ud specifikt i Ekstra Bladet. Og det er også grunden til, at manden ikke vil tale med Ekstra Bladet"* (Bilag 1, linje 53-56).

³⁷ Dette diskuteres yderligere i afsnit 4.2.

Dermed har Ekstra Bladet, ifølge Lars Trier Mogensen og Mikkel Hertz, optrådt som folkedommer og dømt Jan Lindholt Mikkelsen på forhånd, når de vælger at offentliggøre hans navn og billede på forsiden af avisen. Det er i strid med, hvad de på Politiken og TV2 forbinder med god presseskik og dermed også et tegn på, at den menneskelige fortolkning påvirkes af en given dømmekraft i institutionen, hvorfor mediernes opfattelser af, hvad der er etisk tilladeligt, og hvordan en sag bør fremstilles også vil være forskellig. Dette bekræftes af Gadamer, der netop forklarer, at dømmekraften er en færdighed, der udelukkende bestemmes af den enkelte situation, hvorfor den altså foretages fra sag til sag (Gadamer, 2004:35). I ovenstående eksempel kommer dette til udtryk ved, at Lars Trier Mogensen og Mikkel Hertz argumenterer ud fra de etiske værdier og principper, der gør sig gældende på henholdsvis Politiken og TV2 News. De vurderer dækningen af Maria-mordet med udgangspunkt i den hverdagsforståelse og den fornuft, som gør sig gældende på deres arbejdspladser. De dømmer og handler derudfra, hvorfor deres opfattelser af, at det er forkert at eksponere tiltalte på Ekstra Bladets forside netop bunder i en institutionel dømmekraft, som afgør, hvad henholdsvis Lars Trier Mogensen og Mikkel Hertz bør prioritere i den konkrete situation. Idet den institutionelle dømmekraft bunder i en given kontekst, vil denne derfor være forskellig fra institution til institution, hvorfor opfattelsen af, hvad der er i overensstemmelse med god presseskik dermed også er forskellig.

Dette kommer ikke kun til udtryk hos medierne. Også politikerne på Christiansborg mener, at Ekstra Bladets eksponering af Jan Lindholt Mikkelsen er i strid med god presseskik. Samme aften som Jan Lindholt Mikkelsen er blevet løsladt, skriver Søren Pind (V) følgende på sin blog på Berlingske Tidende:

På Rådhuspladsen sidder en Poul Madsen og bestemmer, hvad der er godt og ondt. Og når han har gjort det op med sig selv, sætter han det på forsiden. Koste hvad det vil. Jeg taler om Ekstra-Bladets såkaldte ansvarshavende chefredaktør. Et menneske med megen lille personlig moralsk habitus. Et menneske, der har sat rekord for, hvor lavt dansk dagspresse kan synke (Berlingske.dk, 1).

Søren Pind er tydeligvis ikke tilfreds med, at Ekstra Bladet vælger at offentliggøre tiltaltes identitet, når det senere viser sig, at han er uskyldig. Ligeledes er SF's Holger K. Nielsen dybt forarget over, at Ekstra Bladet ikke valgte at maskere Jan Lindholt Mikkelsens billede: *"Jeg synes helt klart, de har overskredet nogle grænser. Avisen har skabt en offentlig gabestok og folkedomstol ved at vise ham, og det har været for at sælge flere aviser"*, konstaterer Holger K. Nielsen (Kristeligt Dagblad). Og Karin Nødgaard fra Dansk Folkeparti

kalder Ekstra Bladets dækning for usmagelig og håber, *"at der er nogen på den avis, der sidder tilbage med en dårlig smag i munden"* (Kristeligt Dagblad). Det fremgår altså, at der er forskellige definitioner på, hvor grænsen for god presseskik går. Dette må netop afgøres af en given dømmekraft i den konkrete situation, hvorfor der er forskel på dømmekraften i den enkelte institution, og denne påvirkes af det fællesskab og den sociale og samfundsmæssige kontekst, som det enkelte individ er en del af. De nævnte politikeres grænser for, hvad de forbinder med god presseskik er blevet brudt, fordi de blandt andet føler, at Ekstra Bladet har ageret folkedommer og sat Jan Lindholt Mikkelsen i gabestok. De opfatter og erfarer situationen ud fra det perspektiv og de rutiner, vaner, normer og tænkemåder, som de er en del af i deres politiske organisationer. Gennem deres liv som aktive politikere er de blevet institutionaliseret ind i et fællesskab og i en bestemt kultur, som nu fortæller dem, at det er uetisk at offentliggøre tiltaltes identitet. Dette er Ekstra Bladets journalister dog ikke enige i. Flemming Mønster siger således om det, at Ekstra Bladet skulle have optrådt som folkedommer i deres dækning af Maria-mordet:

Det er noget fordrukkent sludder, jeg ikke har hørt et godt argument for. Vi har jo udtrykkeligt hver eneste gang understreget, at manden er sigtet og ikke dømt. Vi har aldrig skrevet, han er morder. Vi har aldrig skrevet, han har slået Maria ihjel. Vi har aldrig skrevet, han har banket hende eller voldtaget hende eller noget som helst. Vi har skrevet, hvad han er sigtet for og blevet fængslet for i en dansk retssal. Og det er noget ganske andet end at fælde dom over ham. Det har vi ikke gjort på et eneste tidspunkt. Det er ganske enkelt noget vrøvl (Bilag 5, linje 1325-1331).

Flemming Mønster argumenterer altså for, at fordi avisen aldrig har skrevet, at Jan Lindholt Mikkelsen er morder, men har gjort det klart, at han kun er sigtet for mordet og endnu ikke er blevet dømt, har de ikke optrådt som folkedommer, men blot videreformidlet oplysningerne til borgerne og dermed handlet i overensstemmelse med god presseskik. Dette er journalist Peter Bresemann enig i. Han stiller sig også uforstående overfor Lars Trier Mogensens opfattelse af, at avisens skulle have optrådt som gabestok. Han fortæller, at Ekstra Bladet allerede på et tidligt tidspunkt citerede tiltaltes forsvarsadvokat Morten Wagner for, at Jan Lindholt Mikkelsen var uskyldig: *"Morten Wagner var overbevist om, at Jan Lindholt var uskyldig. Og det har vi jo så noteret i avisen, så hvordan vi kan have ageret folkedommestol, det kan jeg ikke lige se for mig. Altså, vi har jo på normal journalistisk vis søgt oplysninger, der hvor det var muligt"* (Bilag 3, linje 390-393), forklarer han.

Det fremgår dermed tydeligt, at de ansatte på Ekstra Bladet ikke mener, at de har gjort sig til folkedommere i deres dækning af Maria-mordet og på forhånd dømt Jan Lindholt Mikkelsen som morder, inden han ad rettens vej er kendt skyldig. Deres argumentationer bunder i en institutionel dømmekraft, der kommer til udtryk ved, at Ekstra Bladets journalister altså ser det som en pligt at være formidlere i samfundet³⁸. Derfor er de af den overbevisning, at offentligheden har interesse i at vide, hvem den mordmistænkte er, hvorfor de handler i overensstemmelse med avisens gældende etiske værdier, når de vælger at offentliggøre tiltaltes identitet. Dette er netop et tegn på, at selve fortolkningen og den institutionelle dømmekraft er forskellig afhængig af, hvilken institution og hvilket fællesskab individet er en del af. Den institutionelle dømmekraft har således indflydelse på, hvordan journalisten på Ekstra Bladet handler i konkrete situationer, og den er derfor også med til at påvirke, hvor grænsen for god presseskik går. På denne måde bliver kulturen og de etiske principper og værdier på Ekstra Bladet dermed handlingsvejledende i forhold til avisens dækning af Maria-mordet og dermed også, hvordan den enkelte journalist vælger at videreformidle sagen. Hvad der er etisk tilladeligt, og hvad der ikke er etisk tilladeligt afgøres derfor af den dømmekraft, der gør sig gældende på avisen.

4.2 Brud på god presseskik

Det er dog ikke udelukkende dømmekraften, der får indflydelse på, hvorledes journalisterne opfatter god presseskik. De vejledende regler for god presseskik, der som omtalt er et presseetisk system, som sikrer, at mediernes indhold og handlemåde er i overensstemmelse med god presseskik påvirker også, hvordan journalisterne på Ekstra Bladet tolker god presseskik i den konkrete sag. Jeg vil nu med udgangspunkt i teksteksempler³⁹ fra Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet komme med forskellige bud på, at Ekstra Bladet har handlet i strid med god presseskik ifølge udvalgte paragraffer fra de vejledende regler for god presseskik. Som tidligere beskrevet er det Pressenævnet, der med udgangspunkt i de vejledende regler for god presseskik vurderer, om en sag er i strid med god presseskik og dermed også, hvad der er etisk tilladeligt, og hvad der ikke er etisk tilladeligt i den konkrete sag. Det handler altså om, om den etiske grænse som disse regler sætter overskrides.

4.2.1 Krænkende meddelelser

Ekstra Bladet er af den overbevisning, at de i deres dækning af Maria-mordet har handlet i overensstemmelse med god presseskik. Ifølge paragraf B1 i de vejledende regler for god

³⁸ Dette diskuteres yderligere i afsnit 4.5, der handler om forholdet mellem pligtetik og konsekvensetik set i forhold til Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet.

³⁹ De udvalgte artikler fra Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet er vedlagt som bilag 7.

presseskik er dette dog ikke tilfældet, når Ekstra Bladet i artiklen 'Mordsigtet er genert og pige-sky' skriver følgende om den mordsigtede Jan Lindholt Mikkelsen:

48-årige Jan Lindholt Mikkelsen, der er sigtet for at have kvalt 20-årige Maria Møller Christensen fra Herning, er en genert og pige-sky single, der angiveligt aldrig har været gift, ikke har børn og i årevis har levet alene i først en og så en anden lille lejlighed i centrum af Herning. - Han er bestemt ikke typen, der springer ind og erobrer scenen. Snarere tværtimod. Han er genert og sky over for piger (Bilag 8, mandag d. 4. januar side 4).

Ligeledes fremhæves det i artiklen 'Jan kommer altid alene', at Jan Lindholt Mikkelsen aldrig har været sammen med en pige. Her står der følgende: *"Jan har et stort uopfyldt behov for kontakt, men han er samtidig for genert til at opsøge kontakt(...)Jeg har aldrig set ham blot i nærheden af en pige, selv om jeg har kendt og fulgt ham i ti år nu(...)Men han er typen, der altid står alene for sig selv og betragter det, der sker"* (Bilag 8, fredag d. 8. januar side 6), konstaterer en nær bekendt og fortsætter: *"Det er, som om Jan de sidste måneder har trukket sig mere og mere ind i sig selv. Også rent fysisk. Hans ansigt, hans mund og krop har snøret sig sammen"* (Bilag 8, fredag d. 8. januar side 6). Derudover beskrives tiltalte som en tilbageholdende person, lidt studs og med et genert glimt i øjet: *"Han holder sig altid passivt tilbage, når han er i byen. Jan kommer altid alene. Og han går alene. Han er ensom. En enspænder, der ikke har venner, men bekendte"* (Bilag 8, fredag d. 8. januar side 8), konstateres det i artiklen.

Ifølge paragraf B1 i de vejledende regler for god presseskik skal meddelelser, der kan krænke privatlivets fred undgås, med mindre klar almen interesse kræver offentlig omtale. Når Ekstra Bladet skriver, at Jan Lindholt Mikkelsen aldrig har været gift og i årevis har levet alene, at han er blevet mere indadvendt de sidste par måneder, at han altid kommer alene og går alene, at han har et uopfyldt behov for kontakt og aldrig har været i nærheden af en pige, er det alt sammen med til at tegne et billede af en mand, der har ændret karakter og som i mange år har holdt sine sexlyster tilbage, men nu pludselig bryder løs og på brutal vis sexmisbruger og kvæler en uskyldig 20-årig pige. Denne holdning er Pierre Collignon, nyhedschef på Jyllands-Posten, helt enig i:

Der hvor jeg undrer mig, det er, hvorfor er det interessant, at manden var pigesky? Hvorfor er det det, man sætter på forsiden? Så er det som om, han ikke var så god til det der med piger – han er nok

seksuel afviger. For det er det, alle tænker, og der synes jeg, man er med til at tegne et billede af en mand, som er fuldstændig uretfærdigt (Bilag 1, linje 100-104).

Selv om Ekstra Bladet har fundet frem til disse oplysninger ved at tale med den tiltaltes omgangskreds, så mener jeg ikke, oplysningerne er af almen interesse, hvorfor de heller ikke kræver offentlig omtale. Ekstra Bladet vil sagtens kunne beskrive hændelsesforløbet og give læseren et indblik i sagen uden at gå så tæt på den tiltalte og beskrive ham som indadvendt, genert og pigesky. Derudover er det oplysninger, der kan krænke privatlivets fred, hvorfor Ekstra Bladet i dette tilfælde overskrider grænsen for, hvad der ifølge paragraf B1 er i overensstemmelse med god presseskik. I selv samme paragraf står der, at det enkelte menneske har *"krav på beskyttelse af sin personlige anseelse"* (Pressenævnet.dk). Dette tager Ekstra Bladet heller ikke hensyn til, når de netop vælger at offentliggøre navn og billede af Jan Lindholt Mikkelsen. Selv om der ikke er nedlagt navneforbud i sagen, hvorfor Ekstra Bladet ifølge loven har ret til at offentliggøre tiltaltes identitet, er Ekstra Bladet med til at gøre Jan Lindholt Mikkelsen landskendt som morder, når de sætter et umaskeret billede på avisens forside. Dermed beskytter de ikke hans personlige anseelse, men derimod tilsidesætter de hans krav på beskyttelse af hans personlige integritet⁴⁰. Derudover kan offentliggørelsen af navn og billede virke krænkende for den pågældende person: *"Billeder kan ligesom tekster og udtalelser give forkerte oplysninger, krænke privatlivet, udtrykke beskyldninger og had"* (Jørgensen, 2007:183). Derfor mener jeg ikke, at Ekstra Bladet handler i overensstemmelse med paragraf B1 i de vejledende regler for god presseskik.

I artiklen 'Mordsigtet er genert og pige-sky' står der følgende: *"På sin Facebook-profil har Jan Lindholt Mikkelsen flere kvindelige venner, men ingen af dem har åbenbart været kæreste med ham"* (Bilag 8, mandag d. 4. januar side 4). I samme artikel lægges der ydermere vægt på, at de kvinder som Ekstra Bladet har haft kontakt til lægger afstand til den mordsigtede. Der står således: *"Jeg kender ham, men jeg kender også hans søster, fortæller hun og afviser samtidig at have haft et forhold til den nu varetægtsfængslede mand"* (Bilag 8, mandag d. 4. januar side 4). Derudover beskrives det, at disse kvinder efterfølgende fik travlt med at slette Jan Lindholt Mikkelsen som ven på Facebook, hvilket er med til at give et indtryk af, at der ikke er nogen, der vil være ven med en mulig sexforbryder. Dette er oplysninger, der strider imod paragraf A3 i de vejledende regler for god presseskik, hvori der står: *"Oplysninger, som kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for nogen, skal efterprøves i særlig grad, inden de bringes, først og fremmest ved forelæggelse*

⁴⁰ Kravet om ansvarlighed og beskyttelse af personlig integritet diskuteres yderligere i afsnit 4.4.3.

for den pågældende” (Pressenævnet.dk). Idet Jan Lindholt Mikkelsen gennem sin forsvarer Morten Wagner har erklæret sig uskyldig i drabet på Maria Møller Christensen og ikke har ønsket at udtale sig i retten, har Ekstra Bladet ikke haft mulighed for at få en kommentar fra Jan Lindholt Mikkelsen selv. Derfor har de opsøgt hans venner, familie og omgangskreds for at samle så mange oplysninger sammen, der kan være med til at tegne et billede af den formodede sexforbryder - dog uden at tage hensyn til den tiltalte selv. Oplysningerne omkring, at tiltalte umiddelbart ikke skulle have været kæreste med sine kvindelige venner på Facebook, at de nu ikke længere ønsker at være ven med ham, og at tiltalte altid holder sig for sig selv og kommer og går alene, får Jan Lindholt Mikkelsen til at fremstå som en mand, der indtil nu har været seksuel afviger og ikke har haft nærkontakt med kvinder. Det er alle informationer, der kan virke agtelsesforringende og dermed krænkende på den pågældende person – især når det senere viser sig, at manden er uskyldig i drabet på Maria Møller Christensen. Derfor mener jeg, at Ekstra Bladet også i dette tilfælde bryder med god presseskik.

4.3 Ekstra Bladets etik

Det ser dermed ud til, at Ekstra Bladets formidling er langt fra avisens eget ideal om at agere vagthund på borgernes vegne og beskytte ”den lille mand” mod ubeføjet krænkelse. Hvorledes Ekstra Bladet skal være ”den lille mands” avis, og på hvilken måde Ekstra Bladet agerer vagthund i samfundet og videreformidler stof til befolkningen kommer således til udtryk i avisens gældende rutiner, vaner, normer og tænke måder, som netop fortæller journalisterne, at de har pligt til at informere borgerne om, hvad der er sket i forbindelse med Maria-mordet. Journalisterne på Ekstra Bladet træffer deres valg på baggrund af den horisont, der omslutter dem, og de handler ud fra fællesskabet som fundament og ud fra den hverdagsforståelse, som gør sig gældende på Ekstra Bladet. Dermed får de etiske værdier i institutionen stor indflydelse på, at Ekstra Bladet i deres dækning af Maria-mordet går til grænsen for god presseskik – og også overskrider denne grænse. Men hvad er det for en etik, der ligger til grund for Ekstra Bladets institutionelle dømmekraft og som derved får afgørende betydning for, at Ekstra Bladet går til grænsen for god presseskik? Det vil følgende afsnit forsøge at klarlægge med udgangspunkt i Ekstra Bladets egen definition af god presseskik og konkrete teksteksempler fra deres dækning af Maria-mordet.

4.3.1 God presseskik på Ekstra Bladet

Et entydigt svar på, hvorfor Ekstra Bladet går så tæt på og dermed risikerer at overskride grænsen for god presseskik hænger grundlæggende sammen med, at journalisterne har den

holdning, at de blot refererer og videreformidler virkeligheden til borgerne i samfundet. Den journalistiske logik på Ekstra Bladet er, at det ikke er deres opgave at sortere i virkeligheden, men blot beskrive hændelserne så detaljeret som muligt. Birgitte Wulff siger følgende i forbindelse med deres dækning af Maria-mordet:

Vi skal ikke dømme folk, men beskrive sagen, sådan som den er. Altså, det er jo lige som min opgave at formidle virkeligheden. Jeg skal ikke tage stilling til, om manden er skyldig eller ej. Jeg skal prøve at beskrive, hvordan omstændighederne har været, hvordan han er som person, hvordan Maria er som person. Det er jo lige som det, jeg skal (Bilag 4, linje 802-806).

I teorifeltet gjorde jeg rede for et institutionelt dømmekraftsbegreb, der fungerer som en regulativ idé og som skaber praksis og dominerer i institutionen. Når journalisten først har accepteret den regulative idé, bliver journalisten repræsentant for det pågældende medie. I ovenstående citat kommer dette til udtryk ved, at journalist Birgitte Wulff forklarer, at hun skal formidle virkeligheden og beskrive Maria-mordet og omstændighederne bag dette. Dette ses blandt andet i artiklen 'Det ligner ikke Maria', hvor Maria Møller Christensen beskrives således: *"Stor åbenhed, men også plads til dyb eftertanke(...)hun var en glad og meget intelligent pige(...)Maria Møller Christensen havde smag for det sjove, det uventede og spontane"* (Bilag 8, lørdag d. 2. januar), fortæller Marias tidligere gymnasiekammerater, der undrer sig over, at hun forlod nytårsfesten uden sko og overtøj: *"Det lyder mærkeligt. Det ligner hende slet ikke. Hun er stille og rolig"* (Bilag 8, lørdag d. 2. januar side 8), konstaterer de. Ligeledes illustreres Marias sidste timer gennem Herning i artiklen 'Marias sidste desperate timer', hvori der står: *"Den 20-årige kvinde vaklede gennem Hernings gader i kamp mod kulden, før hun blev myrdet(...)den medtagne og stærkt forkomne unge kvinde søgte at komme ind ad døre til lukkede forretninger. Voldsomt afkølet vaklede hun rundt i kvarteret omkring sit hjem"* (Bilag 8, tirsdag d. 5. januar side 4-5). Til det omkring, at Ekstra Bladet beskriver hændelsen og de involverede meget detaljeret siger Birgitte Wulff: *"Jamen, det gør Ekstra Bladet jo altid(...)Det er for at komme så tæt på som overhovedet muligt. Altså, vi vil gerne fortælle, hvad der i virkeligheden skete"* (Bilag 4, linje 765-767), forklarer hun. Peter Bresemann uddyber: *"Man prøver jo altid at få oplysninger, der kan danne grundlag for et portræt af en mand, som er mulig morder eller mulig drabsmand(...)Vi vil jo gerne vide noget om de mennesker, der aktuelt er forbundet med en alvorlig drabssag"*, pointerer han (Bilag 3, linje 405-409).

Det ses altså, at journalisternes formidling præges af det sociale rum, de befinder sig i, og som blandt andet fortæller dem, at de skal bringe så mange detaljer omkring offer og gerningsmand, som det er muligt. Dermed agerer journalisterne hverken autonomt eller moralsk, men de fokuserer helt og fuldt på situationen, som den defineres og kontrolleres af institutionens dømmekraft. I afsnittet omkring videnskabsteori og metode gjorde jeg rede for et dømmekraftsbegreb, der giver den enkelte journalist mulighed for at forholde sig reflektivt til de institutionaliserede praktikker og tænkemåder. Det vil sige, at journalisterne på Ekstra Bladet dermed har mulighed for at stille sig kritiske overfor de etablerede rutiner, vaner, normer og tænkemåder, der gør sig gældende i institutionen, hvorfor de umiddelbart har et vist spillerum inden for disse rammer. Det kan dog diskuteres, om journalisterne forholder sig reflektivt til den institutionelle dømmekraft, og om denne i det hele taget giver journalisterne mulighed for at være kritiske. Dette kommer blandt andet til udtryk, når Birgitte Wulff forklarer, at hun blot følger Ekstra Bladets anvisninger omkring det at offentliggøre tiltaltes identitet på forsiden af avisen:

Det er jo ikke mig, der bestemmer det. Og det kan jeg have en personlig holdning til. Men der følger jeg den politik, der er på Ekstra Bladet. Jeg diskuterer det, og jeg giver min mening til kende, men det er ikke mig, der træffer beslutningen. Det er jo oppefra, der sidder en chefredaktør og siger, det gør vi (Bilag 4, linje 94-98).

Det tyder altså på, at journalisterne reelt ikke har mulighed for at forholde sig reflektivt til Ekstra Bladets etablerede "sandheder" og være kritiske heroverfor. De forsøger blot at indordne sig avisens gældende etik og idealet om at være den kritiske vagthund, der skal beskytte "den lille mand". Dermed handler de ud fra fællesskabet som fundament og overtager altså blot den dømmekraft, der i forvejen eksisterer på avisen uden at forholde sig kritisk til denne. Derfor er dømmekraften i høj grad med til at kontrollere og bestemme, hvorledes formidlingen i sidste ende kommer til udtryk. Når Birgitte Wulff har accepteret Ekstra Bladets gældende regulative idé, er hun repræsentant for institutionen, og dermed er det en særlig habitus på Ekstra Bladet, der er afgørende for, at Ekstra i deres dækning af Maria-mordet går tæt på de involverede i sagen og dermed risikerer at overskride grænsen for god presseskik.

På Ekstra Bladet er der dog grundlæggende enighed omkring, at deres dækning af Maria-mordet ikke overskrider grænsen for, hvad der på Ekstra Bladet defineres som god presseskik: *"Jamen, det kan jeg slet ikke genkende. Jeg forstår egentlig heller ikke argumenterne"* (Bilag 5, linje 1046), siger redaktionschef Flemming Mønster. Det vigtigste

argument for dette er, at så længe oplysningerne i artiklerne er korrekte og sande, så er det i overensstemmelse med god presseskik. Birgitte Wulff forklarer: *"Vi skal jo selvfølgelig tegne et billede af ham, men man skal holde sig inden for nogle etiske rammer. Jeg synes, det er meget vigtigt, i hvert fald når jeg sidder med det, at jeg får tjekket mine oplysninger. Jeg skal være sikker på, at det er rigtigt, det jeg skriver"* (Bilag 4, linje 666-669). Det er Peter Bresemann helt enig i. Han fortæller, at han tager højde for og tænker over god presseskik, når han formidler artikler til Ekstra Bladet: *"Jamen, det tænker man jo altid. Men man går aldrig galt i byen ved at skrive korrekt forstået på den måde, at hvis man citerer folk for det, de siger, og man citerer dem korrekt, så går man jo ikke galt i byen. Så holder man sig jo til den virkelighed, man oplever som nyhedsjournalist"* (Bilag 3, linje 447-450), pointerer han.

4.3.1.1 Etik uden hensyn

Med andre ord handler Ekstra Bladets etik altså om, at de oplysninger, avisen vælger at bringe skal være sande og korrekte. Dermed har avisen ret til at citere folk, for det de siger. Hvis Ekstra Bladet derfor bringer en oplysning, der er forkert eller usand, har de handlet i strid med god presseskik. Men hvordan kan journalisterne egentlig vide, hvilke oplysninger, der er sande og korrekte? Og hvordan kan de i det hele taget gengive virkeligheden og illustrere, hvad der i virkeligheden skete, som Birgitte Wulff forklarer, at de gør i deres dækning af Maria-mordet? Det virker som om, at journalisterne ikke forstår, at viden i høj grad er noget, der konstrueres. Når Ekstra Bladets journalister indsamler viden omkring Maria-mordet og videreformidler denne til læserne, er de selv med til at konstruere et billede af sagen, idet de udvælger og fortolker på de informationer, der i sidste ende bliver til en artikel. Det vil altså sige, at Ekstra Bladet selv er med til at konstruere et virkelighedsbillede, hvorfor jeg er af den opfattelse, at det er umuligt at give en præcist billede af "virkeligheden". Dette stemmer altså ikke overens med mit hermeneutiske udgangspunkt, som jeg præsenterede i starten af specialet. Her fremgår det netop, at hermeneutikken handler om at fortolke, og dermed er journalisterne altså blinde for, at de ikke kan skildre virkeligheden i deres dækning af Maria-mordet, fordi de i deres formidling netop selv er med til at meningsfortolke.

Ifølge journalisterne på Ekstra Bladet er det ikke deres opgave at tage stilling til, hvordan eller om en artikel kan få personlige eller politiske konsekvenser. De skal blot gengive virkeligheden, som de oplever den. På denne måde handler journalisterne på baggrund af den logik og dermed den institutionelle dømmekraft, der hersker på avisen ved blot at referere og gengive virkeligheden. Dermed følger de således også den overordnede normative ramme for den selvforståelse, som avisen bygger på. Den enkelte journalist anser

derfor sig selv som en god journalist, når denne netop følger Ekstra Bladets etiske retningslinjer og imødekommer institutionens krav: *"Den gode journalist besidder en række kernekompetencer og har påtaget sig et journalistisk værdisæt, som på samme måde er rodfæstet i journalistikkens natur"* (Bjerg, 2009:48). Med andre ord påtager journalisten sig de institutionelle rutiner, vaner, normer og tænkemåder, der er gældende hos Ekstra Bladet og producerer stof derudfra. Således præges individets valg af de institutionelle overbevisninger og fortællinger, der går igen på Ekstra Bladet, hvorfor journalisterne glemmer at tage hensyn til og ansvar for det enkelte individ, fordi de udelukkende fokuserer på at følge og indordne sig avisens gældende etik og dømmekraft og dermed formidle det, de mener er i offentligheden interesse. Dermed ser det altså ud til, at avisens institutionelle dømmekraft i dette tilfælde vejer tungere end hensynet til det enkelte individ, netop fordi avisen ikke tager højde for, at oplysningerne kan krænke de involverede personer.

4.3.2 Privatlivets fred

Forklaringen på, hvorfor journalisterne vælger at bringe disse krænkende oplysninger hænger sammen med, at de handler ud fra bestemt institutionel dømmekraft, hvorfor overførslen af informationen fra Ekstra Bladet til deres læsere sker med en bestemt hensigt og et bestemt formål: At give læserne så mange oplysninger, som det er muligt uden at tage hensyn til, at de offentliggjorte oplysninger kan krænke de involverede personer. Noget tyder da også på, at Jan Lindholt Mikkelsen selv føler sig krænket af Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet, idet han kort efter at være blevet løsladt og rensset for enhver mistanke udtaler til Ekstra Bladet: *"Jeg har set jeres overskrifter. I klarer det helt fint selv, så jeg vil ikke snakke med jer. Jeg har valgt at tale med Herning Folkeblad, fordi de har behandlet mig fint og fair hele vejen igennem"* (Bilag 8, fredag d. 22. januar side 5), konstaterer han. Af citatet kan man altså udlede, at Jan Lindholt Mikkelsen ikke ønsker at tale med Ekstra Bladet, fordi han føler sig uretfærdigt behandlet. Dette hænger blandt andet sammen med, at Ekstra Bladet ikke har taget hensyn til, at Jan Lindholt Mikkelsen er en helt almindelig og privat person, hvis liv derfor ikke skal være til offentligt skue. Dette aspekt behandler afsnit C i de vejledende regler for god presseskik, der handler om retsreportagen, som Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet indeholder flere elementer af. Ifølge paragraf C4 bør det undgås at nævne personers slægtsforhold, stilling, race, nationalitet, trosbekendelse eller organisationsforhold, medmindre dette direkte har med sagen at gøre. Når Ekstra Bladet udtrykkeligt slår fast – og endda flere gange – hvem den sigtede er, hvor han kommer fra, og hvor han arbejder, tager de ikke hensyn til privatlivets fred. Dette kommer blandt andet til udtryk i artiklen 'Han opfører sig altid pænt', hvor der vises et billede af den virksomhed, Jan

Lindholt Mikkelsen arbejder på: "(...)lyder det om den 48-årige, der i mange år har arbejdet som lagerekspedient på en af Hernings engrosvirksomheder" (Bilag 8, mandag d. 4. januar side 5). Jeg mener ikke, at det direkte har med sagen at gøre, at den tiltalte arbejder som lagerekspedient på en engrosvirksomhed i Herning, hvorfor Ekstra Bladet strider imod paragraf C4. Ligeledes handler de i strid med paragraf C6 i de vejledende regler for god presseskik, hvor der står følgende: *"Der skal i videst muligt omfang følges en klar saglig linje ved afgørelsen af, hvilke sager der omtales, og i hvilke tilfælde navne på de implicerede nævnes. En sigtets eller tiltalts navn eller anden identificering bør udelades, når ingen almen interesse taler for at offentliggøre navnet"* (Pressenævnet.dk). Idet Jan Lindholt Mikkelsen netop er en helt almindelig mand, er der ingen almen interesse i at få at vide, at det er ham, der muligvis har myrdet Maria Møller Christensen, hvorfor der heller ikke er noget, der taler for, at Ekstra Bladet er berettiget til at offentliggøre Jan Lindholt Mikkelsens identitet. Dette er Ekstra Bladets ledende chefredaktør Poul Madsen dog helt uenig i:

Jeg kan jo godt forstå, den her mand mener, at den her sag på mange måder har været forfærdelig og dramatisk og så videre for ham, og at det selvfølgelig er voldsomt at blive eksponeret, som han er blevet på Ekstra Bladets forside. Når det så er sagt, så er det også vigtigt at holde fast i, hvad der er det overordnede i det: At den her sag er meget usædvanlig. Den er usædvanlig først og fremmest ved, at der netop ikke bliver nedlagt et navneforbud, og den er usædvanlig ved, at hans forsvarer faktisk går på banen og siger, at han gerne vil have, at medierne eksponerer denne her mand, fordi der netop kan opstå nye vidner, som kan styrke hans forklaring (Bilag 1, linje 31-38).

Selv om Poul Madsen her argumenterer for, at avisen vælger at bringe navn og billede af Jan Lindholt Mikkelsen, fordi sagen er usædvanlig, og fordi en eksponering af den tiltalte kan bidrage til efterforskningen, handler Ekstra Bladet ikke i overensstemmelse med de vejledende regler for god presseskik. På trods af, at det står Ekstra Bladet frit at offentliggøre navn og billede, fordi der ikke er nedlagt navneforbud, og fordi der er ytringsfrihed i Danmark, så er der alligevel grænser for, hvad journalisten kan tillade sig i sin formidling. Dette hænger blandt andet sammen med, at der er stor forskel på, om den omtalte person i en given sag er myndig og dermed offentlig, som eksempelvis et folketingsmedlem, eller om den omtalte person er en helt almindelig og privat person, som det netop er tilfældet med Jan Lindholt Mikkelsen. Grundlæggende giver ytringsfriheden ret til at kritisere personer i offentlige roller

(Jørgensen, 2007:34), og der *"stilles ikke så store krav til dokumentation ved beskyldninger mod myndigheder og organisationer som ved beskyldninger mod enkeltpersoner* (Jørgensen, 2007:45). Dermed gælder ytringsfrihedens vide grænser ikke i forhold til private personer, hvorfor Ekstra Bladet i deres dækning af Maria-mordet bør tage hensyn til, at tiltalte er en privat person. Derfor bør de også undgå at bringe hans navn og billede på forsiden af avisen med rubrikken 'Genert og pigesky' samt at nævne for mange personlige detaljer.

4.3.3 Forskel på privatliv og offentlighed

Det er altså af afgørende betydning, om sagen omhandler personer, der besidder offentlige roller eller personer, der er af mere privat karakter. Grundtanken er, at privatlivets forhold kun vedrører offentligheden, hvis der er en sammenhæng mellem privatlivet og den trykte historie. Grænsen mellem samfundslivet og privatlivet er gennem de seneste år blevet rykket, hvor privatlivet er blevet indsnævret, og samfundslivet har fået væsentlig mere plads. Desuden har menneskeretskonventionens krav til ytringsfrihed betydet, at der ikke længere må dækkes over samfundsmæssige forhold med henvisning til privatlivet (Jørgensen, 2007:195). Det vil sige, at beskyttelsen af privatlivet ikke længere omfatter forhold, der har samfundsmæssig betydning. Spørgsmålet er så, hvordan den enkelte institution vælger at trække grænsen mellem privatlivet og samfundslivet i den givne sag, samt hvordan de opfatter forholdet mellem privatliv og samfundsliv. Der vil være stor forskel på dette, fordi institutionerne handler på baggrund af forskellige rutiner, vaner, normer og tænkemåder, og fordi *"opfattelsen af privatlivets grænser er kulturelt betinget"* (Jørgensen, 2007:195). Dette kommer også til udtryk i Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet. Når Ekstra Bladet eksempelvis vælger at offentliggøre tiltaltes identitet, til forskel fra andre medier, vurderer de på baggrund af dømmekraften i institutionen, at der altså er en sammenhæng mellem Jan Lindholt Mikkelsens privatliv og mordet på Maria Møller Christensen. Flemming Mønster begrundet det således: *"Han er en almindelig person, som havner i en ualmindelig sammenhæng for en almindelig person. Det er jo heldigvis ikke rutinepræget hverdag, at vi hver især bliver rodet ind i drabssager. Og der foregår rent faktisk en fængsling af manden. Der foregår en sigtelse af manden, og der er ikke noget ulovligt i det, vi gør"* (Bilag 5, linje 1224-1227), konstaterer han.

Flemming Mønster er altså af den overbevisning, at på trods af det, at Jan Lindholdt Mikkelsen netop er en helt almindelig og privat person, er det helt i orden at offentliggøre hans navn og billede på forsiden af Ekstra Bladet og dermed være med til at gøre ham landskendt som morder, idet tiltalte netop havner i en ualmindelig sammenhæng,

hvorfor offentligheden bør vide, hvem han er. Flemming Mønster vurderer altså, at mordet på Maria Møller Christensen er af samfundsmæssig betydning, og at Jan Lindholt Mikkelsen dermed ikke hører under kategorien privatlivets fred. Ekstra Bladets ledende chefredaktør Poul Madsen er enig: *"Den her sag er usædvanlig. Det er usædvanligt, vi bringer ham umaskeret på forsiden. Det er fordi, sagen er usædvanlig, og fordi der ikke er et navneforbud, og fordi man igen og igen hører hans advokat netop fortælle, at man ønsker offentlighedens hjælp til at få ham renset"* (Bilag 1, linje 63-66), pointerer han. På trods af, at Ekstra Bladet altså er af den opfattelse, at det er i offentlighedens interesse at bringe navn og billede af Jan Lindholt Mikkelsen, fordi der ikke er nedlagt navneforbud i sagen, mener jeg dog stadig, at oplysninger som disse hører til privatlivets fred, hvorfor Ekstra Bladet bør tage langt mere hensyn til tiltalte i deres formidling. Dette er Mikkel Hertz, kanalchef på TV2 News enig i:

Det, der gør denne her sag usædvanlig, det er, at Ekstra Bladet, i modsætning til alle os andre, har valgt at sætte hans navn og billede på forsiden. Der var ikke navneforbud – nej – og der er ikke overtrådt nogen lov, men I er jo langt ud over almindelig presseetik. Der var intet, der talte for, at denne her mand ville blive dømt for det her på det tidspunkt. Der var ingen, der kendte grunden (Bilag 1, linje 47-51).

Ifølge Mikkel Hertz retfærdiggør navneforbuddet altså ikke, at Ekstra Bladet vælger at offentliggøre Jan Lindholt Mikkelsens identitet. Han mener, at man bør tage hensyn til privatlivets fred. Der er dermed stor uenighed omkring, hvad der er etisk tilladeligt, og hvor grænsen for god presseskik går. Dette hænger sammen med, som jeg tidligere har vist, at dømmekraften i institutionerne er forskellige, hvorfor opfattelsen af, hvad der er etisk tilladeligt også vil være forskellig. Derudover befinder Maria-mordet sig i krydsfeltet mellem privatliv og samfundsliv: *"Mange retssager og meget kriminalstof befinder sig i krydsfeltet mellem privatliv og samfundsliv"* (Jørgensen, 2007:276), hvilket konkret betyder, at et mord på den ene side kan handle om private forhold, fordi der skal tages hensyn til eksempelvis offer, gerningsmand og de pårørende. På den anden side kan et mord også have samfundsmæssig betydning, fordi det skaber usikkerhed i nabolaget, hvorfor folk gerne vil vide, hvem den eventuelle morder er. Derfor bliver det op til afsenderen selv at vurdere, hvordan denne opfatter den konkrete sag.

Som jeg tidligere har gjort rede for, er Ekstra Bladet af den opfattelse, at de har gjort en god gerning og bidraget til efterforskningen netop ved at bringe Jan Lindholt

Mikkelsens navn og billede på avisens forside. Ekstra Bladet tolker altså Maria-mordet som værende af samfundsmæssig betydning, hvorfor de mener, det er god presseskik at offentliggøre tiltaltes identitet. Dette kommer blandt andet til udtryk i artiklen 'Morderen har spredt frygt', hvor Peter Bresemann forsøger at danne det indtryk, at fordi mordet har skabt usikkerhed og frygt blandt unge kvinder i Herning, er det i orden at bringe oplysninger, som kan virke krænkende, netop fordi det har betydning for samfundet at få at vide, hvem den mulige mordmistænkte er. *"Der er kommet mere ro på. Jeg føler ikke samme frygt, som da morderen var på fri fod(...)At en person er fængslet for drabet betyder rigtig meget for mig. Jeg turde ikke gå ud indtil da(...)Nu tør jeg igen"* (Bilag 8, mandag d. 4. januar side 8), står der i artiklen. Jeg mener dog ikke, at dette er god presseskik, fordi Ekstra Bladet i dette tilfælde sender et signal til de unge kvinder i Herning, der før var utrygge ved at gå på gaden, at de nu igen kan føle sig trygge, fordi Marias morder er fundet. På dette tidspunkt er man nemlig ikke klar over, om Jan Lindholt Mikkelsen er den rigtige morder, hvorfor det er et forkert signal at sende og dermed i strid med god presseskik.

4.3.4 Fri fortolkning

Som jeg har vist i det ovenstående er der altså forskellige opfattelser af, hvor grænsen mellem privatliv og samfundsliv trækkes. Gennemgangen af de vejledende regler for god presseskik i specialets teorifelt viser, at det er op til det enkelte individ at fortolke, hvordan disse regler skal forstås, og hvordan disse bør implementeres i den konkrete formidling. Denne frie fortolkning kommer til udtryk, når Ekstra Bladets journalister skal forklare, hvad god presseskik er: *"Det afhænger sørme meget af, hvad det er for nogle sager, vi taler om. Hvad det er for mennesker, vi taler om"* (Bilag 5, linje 1211-1212), forklarer Flemming Mønster. Dette bekræftes af Peter Bresemann: *"Jeg stiller nogle spørgsmål og får nogle svar. Og ud fra det vurderer jeg, hvilken vinkel historien skal have. Og det afhænger i høj grad af, hvad jeg spørger om, og hvad jeg får af svar"* (Bilag 3, linje 465-467), konstaterer han. Disse citater underbygger netop det aspekt, at det er dømmekraften i den enkelte situation, der er afgørende for, hvorledes formidlingen i sidste ende kommer til udtryk. Journalisterne har mulighed for at vurdere god presseskik i den enkelte sag netop på grund af, at de presseetiske regler står til fri fortolkning. Denne fortolkning og vurdering er dog ikke fuldstændig fri, idet den sker på baggrund af en given dømmekraft, som dermed bliver afgørende for, hvad der anses som god presseskik på Ekstra Bladet. Derfor har medierne forskellige holdninger til, hvordan de vejledende regler for god presseskik bør implementeres i formidlingen, og dermed kan ingen regel, metode eller lovgivning bestemme, hvordan det enkelte individ bør handle. Dette må afgøres af en given dømmekraft i den konkrete

situation. Man kan så spørge sig selv om, hvilken effekt og virkning de vejledende regler for god presseskik så egentlig har? Det aspekt, at reglerne netop kun er *vejledende*, og at massemediernes indhold og handlemåde skal være i overensstemmelse med god presseskik – uden at god presseskik vel at mærke bliver defineret - medvirker til, som jeg har forsøgt at vise i det ovenstående, at grænserne bliver flydende, og de presseetiske regler står til mere eller mindre fri fortolkning – også i forhold til, om den enkelte journalist vælger, at en given sag hører til privatlivets fred, eller om den er i offentlighedens interesse. Derfor bliver det op til den enkelte journalist, med udgangspunkt i en given dømmekraft i den konkrete sag, at vurdere, hvad der er etisk tilladeligt at bringe, samt hvordan reglerne bør tolkes og implementeres.

4.4 Ytringsfrihedens anvendelighed

Det er dog ikke udelukkende de vejledende regler for god presseskik, der indvirker på, hvorledes journalisten på Ekstra Bladet vælger at definere god presseskik. Denne vurdering påvirkes også af en given ytringsfrihed i det danske samfund, som giver journalisterne mulighed for at ytre sig frit. Journalisterne på Ekstra Bladet er da også grundlæggende enige i, at ytringsfriheden er et utroligt vigtigt arbejdsredskab, og at bibeholdelsen af en sådan er væsentlig for pressefriheden i samfundet. Følgende afsnit har derfor til hensigt at diskutere et begreb om ytringsfrihed for at få en forståelse af, hvorledes ytringsfriheden indvirker på Ekstra Bladets dømmekraft. Desuden diskuteres det med udgangspunkt i ytringsfrihedens krav om ansvarlighed, i hvilken grad journalisterne på Ekstra Bladet misbruger eller udfordrer den gældende ytringsfrihed og pressefrihed i samfundet.

4.4.1 Udfordring eller misbrug?

Som jeg beskrev i teorifeltet, bygger ytringsfriheden i samfundet på friheden til at videregive informationer uden indblanding fra andre. Det er da også gennem dette frie spillerum, at ytringsfriheden sikres, hvorfor denne bliver *"afgørende for, at vejen til ny og større indsigt står åben"* (Jørgensen, 2007:329). Grundtanken bag nutidens trykte medier kommer i særdeleshed til udtryk i forestillingen om pressen som den 4. statsmagt, der agerer kritisk vagthund. Medierne kan dermed bedst tjene ytringsfriheden ved at være fri af indflydelse fra blandt andet offentlige myndigheder (Jensen, 2008:84). Af mine interviews med Ekstra Bladets ansatte fremgår det da også tydeligt, at muligheden for frit at kunne ytre sig er utroligt vigtigt for Ekstra Bladet, og at pressefriheden i den grad er en del af avisens gældende etik. Ifølge Bent Falbert, der er Ekstra Bladets tidligere ansvarshavende chefredaktør, er det netop journalisternes opgave at udnytte ytringsfriheden til det yderste (Bilag 2, linje 207-208)

for at opretholde muligheden for fri meningsudveksling. Dette kan journalist Peter Bresemann nikke genkendende til. Han udfordrer dagligt ytringsfriheden ved ikke at lægge bånd på sig selv og ved at stille kritiske spørgsmål til sine kilder. Han fortæller følgende om, hvorledes Ekstra Bladet udfordrer ytringsfriheden i deres dækning af Maria-mordet:

Vi har gjort det ved at opsøge mulige kilder, der gør, at vi får en viden, som betyder, at vi kan stille nogle anderledes spørgsmål til politiet. Hvis man uforberedt spørger politiet eller politicheferne i en drabssag som den her, får man ikke særlig mange oplysninger. Men hvis man har forberedt sig ved at have opsøgt kilder, får man nogle helt andre spørgsmål. I og med at man kan stille de her spørgsmål, så får man nogle flere svar og anderledes oplysninger (Bilag 3, linje 605-610).

Peter Bresemann udfordrer dermed ytringsfriheden ved at opsøge kilder og stille dem de spørgsmål, som falder ham ind. Dermed får han flere og anderledes oplysninger, der samlet set kan være med til at give læserne et bedre indblik i sagen. På denne måde forsøger han gennem sin formidling at bevare pressefriheden i Danmark og muligheden for frit at kunne ytre sig. Ligeledes forklarer journalist Birgitte Wulff om hendes brug af ytringsfrihed: *"(...) jeg kunne ikke finde på at lade være med at skrive noget, fordi jeg er bange for at få nogle grupper på nakken, nogle indvandrergupper eller nogle rockere eller sådan et eller andet. Det vil jeg altså ikke lægge under for"* (Bilag 4, linje 955-958), konstaterer hun. Når Birgitte Wulff forklarer, at hun ikke er bange for at skrive noget, der kan støde bestemte grupper i samfundet, bruger hun et princip om ytringsfrihed og argumenterer ud fra dette. Det ser dog ud til, at denne argumentation kun indebærer retten til at skrive, hvad der falder hende ind, idet hun er bevidst omkring, at ytringsfriheden netop giver hende ret til at ytre sig. Hun fokuserer dermed udelukkende på, at ytringsfriheden handler om retten til at offentliggøre sine tanker uden indblanding fra andre, hvorfor hun glemmer at tage højde for en meget væsentlig del af ytringsfriheden – at denne også indebærer retten til ikke at ytre sig: *"Ytringsfrihed har man under ansvar, og derfor er den ikke grænseløs"* (Menneskeret.dk), står der i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Derfor er det vigtigt at huske på, at ytringsfriheden også indebærer retten til at sige nej, hvilket det dog tyder på, at journalisterne på Ekstra Bladet generelt glemmer at tage højde for i deres formidling.

Som det fremgår af ovenstående citater, er journalisterne på Ekstra Bladet grundlæggende enige i, at de på grund af en given ytringsfrihed i samfundet har frit spillerum til at skrive, hvad de vil, så længe oplysningerne vel at mærke er sande. De følger dermed

den institutionelle dømmekraft, der hersker på Ekstra Bladet ved eksempelvis at beskrive tiltalte i Maria-mordet meget detaljeret. Derfor er de også af den overbevisning, at de blot udfordrer ytringsfriheden i samfundet, når de netop vælger at beskrive offer og gerningsmand meget detaljeret. Jeg er helt enig i, at ytringsfriheden er et vigtigt redskab for at kunne opretholde demokratiet i samfundet og skabe politisk debat, men jeg er grundlæggende uenig i, at Ekstra Bladet blot udfordrer den gældende ytringsfrihed i deres dækning af Maria-mordet. Jeg mener derimod, at Ekstra Bladet misbruger ytringsfriheden i samfundet, fordi de glemmer at ytre sig under ansvar, når de vælger at offentliggøre Jan Lindholt Mikkelsens billede på forsiden af avisen.

4.4.2 I offentlighedens interesse?

Som jeg tidligere har været inde på, mener Ekstra Bladet dog, at offentliggørelsen af tiltaltes identitet er i offentlighedens interesse. Den ledende chefredaktør Poul Madsen siger omkring denne beslutning: *"Vi bringer billedet af den her mand, fordi det er muligt, og fordi vi tror, offentligheden har en interesse i at få hans navn frem"* (Bilag 1, linje 121-123). Samme holdning gør sig gældende blandt de journalister på Ekstra Bladet, der har været med til dække Maria-mordet. De er enige i, at offentliggørelsen af navn og billede hænger tæt sammen med, at offentligheden gerne vil vide, hvem den eventuelle sexmorder er. Peter Bresemann fortæller således:

Vi kan lige så godt få at vide, hvem det er. Fordi de mennesker, der kender den sigtede ved jo godt, hvem der er tale om(...)Dem, der ikke kender ham de hører bare et navn, og så er det det. Det kan jo føre til en masse gætterier, når man ikke ved, hvem der er anklaget og sigtet, og det kan gå ud over en masse mennesker. Hvis man for eksempel i kriminelle sager måske skriver, at det er en skolelærer, eller hvad det nu kan være, jamen så kan alle skolelærere jo et eller andet sted føle sig ramt. Jeg mener, det er regulært og reelt, at man fortæller, hvem det er, politiet sigter i alvorlige sager (Bilag 3, linje 353-360).

Den generelle holdning blandt journalisterne er altså, at offentliggørelsen af tiltaltes identitet på forsiden af avisen er berettiget, fordi disse oplysninger kan hjælpe til, at eventuelle vidner vil stå frem, hvorfor avisen opfatter det som en god gerning: *"På den her måde, der får man syn for savn med det samme. Det er den her mand, vi taler om. Og man giver ham også muligheden for at sige, at hvis der lige som er nogen, der har set ham på et tidspunkt, så*

giver man nogen vidner mulighed for at komme på banen. Der er jo en grund til, at hans forsvarsadvokat ikke nedlægger navneforbud” (Bilag 4, linje 751-754), konstaterer Birgitte Wulff. Denne opfattelse hænger dels sammen med dømmekraften i institutionen, der fortæller journalisterne, at de på grund af ytringsfriheden har ret til at ytre sig og dermed også til at offentliggøre tiltaltes identitet, fordi der ikke er nedlagt navneforbud i sagen. Og dels hænger det sammen med, at journalisterne er af den overbevisning, at det er i offentlighedens interesse at bringe så mange oplysninger som muligt. Flemming Mønster forklarer: ”Jo flere oplysninger aviser giver, jo flere relevante eller brugbare oplysninger kan efterforskningen få fra helt almindelige borgere, som ved et eller andet, har hørt noget eller har set noget” (Bilag 5, linje 1236-1238), konstaterer han og fortsætter: ”I sådan nogle sager, som vi vælger at gå dybt ind i, i stedet for at behandle dem overfladisk, der bringer vi så mange oplysninger, som vi overhovedet kan for at folk kan forstå sammenhængen og dybden og alvoren i de ting, vi beskriver” (Bilag 5, linje 1229-1232).

Ovenstående eksempler er ideologiske forklaringer på, hvorfor journalisterne på Ekstra Bladet mener, det er i orden at bringe oplysninger, der kan virke krænkende på de involverede personer. Dermed ses det altså, at dømmekraften på Ekstra Bladet kommer til udtryk gennem en etik, der grundlæggende handler om en pligt til at videreformidle så mange oplysninger til borgerne, som det er muligt. Denne dømmekraft og logik medvirker til, at journalisterne føler, de kan tillade sig, hvad som helst på grund af en given ytringsfrihed i samfundet, hvorfor Ekstra Bladet blandt andet vælger at offentliggøre tiltaltes identitet. Man kan så sætte spørgsmålstegn ved, hvorfor det er i offentlighedens interesse, at journalisterne fremstiller tiltalte, som de gør og bringer krænkende oplysninger og detaljer? Det er netop i denne forbindelse, jeg er af den opfattelse, at Ekstra Bladet i deres dækning af Maria-mordet misbruger den ytringsfrihed og pressefrihed, der gør sig gældende i samfundet. Problemet med dette er, som jeg tidligere har været inde på, at Ekstra Bladets etik umiddelbart ikke tager hensyn til de individer, der er involverede i de konkrete sager, hvorfor et krav om ansvarlighed og hensynet overfor den enkelte borger står svagt. Jeg mener ikke, det er i offentlighedens interesse at bringe navn og billede af tiltalte, fordi Ekstra Bladet er med til at eksponere en uskyldig mand og gøre ham landskendt som morder: *”Udstilling af rent private forhold uden samtykke er overgreb på den personlige integritet (Jørgensen, 2007:331),* hvorfor jeg er af den opfattelse, at Ekstra Bladet i dette tilfælde misbruger muligheden for fri meningsudveksling. Ytringsfriheden er netop tænkt som et middel, der skal beskytte det enkelte individ mod ubeføjet krænkelse. Idet Ekstra Bladet vælger at offentliggøre Jan Lindholt Mikkelsens navn og billede, handler de i strid med konventionens krav om, at ytringsfrihed også handler om friheden fra at ytre sig og retten til at vurdere, hvornår det er i

offentlighedens tjeneste ikke at bringe bestemte oplysninger. Dette behandles i det følgende afsnit.

4.4.3 Krav om ansvarlighed

I teorifeltet er det blevet beskrevet, at ytringsfriheden indebærer nogle frihedsprincipper, som gælder alle og enhver i samfundet, og som giver mulighed for, at det enkelte individ kan ytre sig mere eller mindre frit. Men ytringsfriheden handler ikke kun om at kunne ytre sig frit – den handler også om, at man skal ytre sig under ansvar. Som det er vist i det foregående afsnit, bruger journalisterne på Ekstra Bladet netop et princip om ytringsfrihed, når de argumenterer for, hvorfor de finder det i overensstemmelse med god presseskik at offentliggøre navn og billede af Jan Lindholt Mikkelsen. Denne argumentation indebærer dog kun retten til at skrive, hvad som helst og indeholder intet omkring hensynet til eller ansvaret overfor den enkelte borger eller "den lille mand", som Ekstra Bladet jo ifølge avisens eget ideal skal beskytte. Bent Falbert siger om dette: *"Ytringsfriheden er ikke høflig. Man kan ikke både sige sandheden om noget og også være høflig"* (Bilag 2, linje 211-212), konstaterer han. Det er netop her, den institutionelle dømmekraft på Ekstra Bladet står klart frem: At avisen ikke skal være høflig, men blot videreformidle sandheden omkring en given sag. Bent Falbert forklarer yderligere, at det er avisens *"opgave at få fortalt offentligheden, hvad der er foregået, uden at det sårer den pågældende person"* (Bilag 2, linje 265-266). Problemet er, at Ekstra Bladet i deres dækning af Maria-mordet netop risikerer at såre de involverede personer, fordi de blandt andet går så tæt på den tiltalte og udstiller ham som morder. Dermed glemmer avisen det princip, at ytringsfriheden ikke er grænseløs, og at denne ikke blot handler om friheden til at kunne ytre sig, men også om at undlade at ytre sig. Dette stemmer altså ikke overens med det, Bent Falbert siger omkring, at det er avisens opgave at få fortalt offentligheden, hvad der er foregået, uden avisens formidling sårer de involverede. Og det stemmer heller ikke overens med avisens selvforståelse omkring at agere vagthund for de svageste i samfundet og dermed beskytte "den lille mand" mod ubeføjet krænkelse. Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet får netop tendens til at overskride grænsen for god presseskik, fordi journalisterne argumenterer ud fra et princip om ytringsfrihed og misbruger denne i deres formidling, når avisen offentliggør tiltaltes identitet på forsiden af avisen. På denne måde udstiller de "den lille mand" og tilsidesætter dennes personlige integritet, hvorfor de glemmer at tage hensyn til et krav om ansvarlighed. Jeg mener, at Ekstra Bladet bør anerkende hensynet til den enkelte borgers krav på respekt, hvorfor avisen også skal tage højde for et krav om ansvarlighed i stedet for blot at følge den institutionelle dømmekraft.

Det lader dog til, at journalisterne ikke mener, de kan leve op til institutionens etik og dømmekraft og dermed få en grundig og fuldendt dækning af Maria-mordet, med mindre de offentliggør tiltaltes identitet og beskriver sagen ned til mindste detalje. Dette er jeg dog uenig i. Offentliggørelsen af Jan Lindholt Mikkelsens navn og billede behøver nødvendigvis ikke være en forudsætning for opretholdelsen af avisens rutiner, vaner, normer og tænkemåder. I virkeligheden bør ytringsfriheden begrænses af et ansvar overfor det enkelte individ. Derfor bør den enkelte journalist også overveje, hvornår det er i offentlighedens tjeneste ikke at bringe bestemte oplysninger. Jeg er af den overbevisning, at det i nogle tilfælde netop er bedre at tilsidesætte mediets dømmekraft og dermed undlade at bringe bestemte oplysninger, men derimod tage hensyn til de involverede personer. Derfor burde Ekstra Bladet have maskeret billedet af Jan Lindholt Mikkelsen, for så havde de netop levet op til idealet om at beskytte det enkelte individ mod magthavere, der misbruger deres position. Ekstra Bladet har selvfølgelig en grundlæggende interesse i ikke at lade sig begrænse, hvorfor de dagligt udfordrer ytringsfriheden og grænserne for god presseskik. Det er for så vidt også i orden, for det viser blot, at sikringen af ytringsfriheden netop står i nøje forbindelse med journalisternes frie adgang til at indsamle informationer og videregive dem til læserne. Jeg mener dog, at sikringen af ytringsfriheden sagtens kan finde sted under ansvar, hvorfor Ekstra Bladet bør forvalte tingene på en ansvarlig og hensynsfuld måde og dermed undgå at tilsidesætte hensynet til og ansvaret over for det enkelte individ.

Det er dog ikke alle, der ligesom jeg vil mene, at Ekstra Bladet misbruger ytringsfriheden i samfundet i deres dækning af Maria-mordet, og at journalisterne ikke tager hensyn til et krav om ansvarlighed. Det kan diskuteres, om det hele i virkeligheden er så enkelt. Misbruger Ekstra Bladet ytringsfriheden i samfundet, når de vælger at offentliggøre navn og billede af tiltalte i deres dækning af Maria-mordet, som jeg har analyseret mig frem til? Eller er det blot min opfattelse af, hvad der er i overensstemmelse med god presseskik, som er for hård? For hvad afgør egentlig, om en handling er rigtig eller forkert? Hvad er moralsk rigtigt at gøre i en given situation? Kan vi begrunde, hvorfor vi handler, som vi gør? Og hvilke regler skal vi i det hele taget følge? For at tydeliggøre dette vil det være interessant at kigge lidt nærmere på henholdsvis pligtetikken og konsekvensetikken, da disse to teorier netop beskæftiger sig med sådanne spørgsmål og derfor kan bidrage til en etisk diskussion omkring dette.

4.5 Pligtetik vs. konsekvensetik

Man kan anskue pligtetik og konsekvensetik som forskellige mål for etiske bedømmelser. I Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet kommer pligtetikken eksempelvis til udtryk, når

Ekstra Bladets journalister ser det som avisens opgave at agere vagthund og være den 4. statsmagt, mens konsekvensetikken handler om de følger og konsekvenser, Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet kan få for de personer, der er involveret i sagen. I det specialets undersøgelsesfelt primært handler om god presseskik, vil det være interessant at kigge nærmere på den traditionelle skelnen mellem pligtetik og konsekvensetik. Et vigtigt spørgsmål når man taler om presseskik er netop, om journalisterne skal tage hensyn til de følger og konsekvenser, som deres formidling eventuelt kan få og lade sig styre af disse. Eller om de uafhængig af konsekvenserne blot skal informere læserne om det, de vil?

Som det er fremgået af analysen indtil nu, tager journalisterne på Ekstra Bladet umiddelbart ikke hensyn til konsekvenserne, men de ser det udelukkende som deres opgave og pligt at informere så korrekt som muligt uafhængig af, hvilke konsekvenser formidlingen end måtte medføre. De ønsker dermed ikke at lade sig styre af eksempelvis magthaverne, hvilket vel nok også er den grundholdning, der er at finde hos de fleste journalister i samfundet i dag. Men er det ikke i nogen tilfælde alligevel konsekvenserne, der styrer de journalistiske valg? I Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet er der to hensyn, der kommer i konflikt med hinanden: Hensynet til det enkelte individ og hensynet til de mange. På den ene side har Ekstra Bladet som institution en pligt til at sælge avisen og dermed videreformidle Maria-mordet uden at tage hensyn til det enkelte individ eller "den lille mand". På den anden side står journalisten, der netop har et hensyn at tage, men stadigvæk har en samfundsmæssig opgave i forhold til at formidle forskellige historier videre til læseren. Spørgsmålet er så, om den enkelte journalist tager hensyn til "den lille mand", eller om denne blot følger den institutionelle dømmekraft, der gør sig gældende på Ekstra Bladet? Følgende afsnit vil med udgangspunkt i udvalgte dele af pligtetikken og konsekvensetikken diskutere, hvorledes en pligtetiker og en konsekvensetiker vil opfatte Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet i forhold til, at avisen vælger at offentliggøre Jan Lindholt Mikkelsens identitet. En diskussion af forholdet mellem disse to kan bidrage til et mere nuanceret billede af, hvad der er etisk tilladeligt, og hvad der ikke er etisk tilladeligt i stedet for, at jeg blot antager, at Ekstra Bladet misbruger ytringsfriheden i samfundet og overskrider grænsen for god presseskik.

4.5.1 En pligtetikers optik

Pligtetikken har grundlæggende fokus mod handlingen i sig selv, hvor det afgørende er, at denne sker med udgangspunkt i forskellige normer og pligter. Pligtetikken formuleredes oprindeligt af den tyske filosof Immanuel Kant (1724-1804), der var 1700-tallets mest indflydelsesrige filosof. Ifølge Kant må vi ikke behandle hinanden som rene midler for vores egne formål, men altid også som et mål i sig selv. Dette kommer til udtryk således: "*Handl*

således, at menneskeheden i din egen person såvel som i enhver anden person aldrig kun behandles som middel, men altid tillige som mål" (Hartnack, 1992:184). Denne forståelse understreges yderligere af Kants morallov – også kaldet det kategoriske imperativ⁴¹ – som blandt andet formuleres sådan: *"Handl kun efter den maksime ved hvilken du samtidig kan ville, at den bliver en almengyldig lov"* (Hartnack, 1992:179). Med andre ord er opfattelsen af Kants morallov eller kategoriske imperativ begrundet i nogle universelle moralprincipper, der er gyldige for et givent samfund, hvor man altså kun lever moralsk, hvis man kan ville, at alle andre individer lever på samme måde. Man skal derfor ifølge Kant kun handle ud fra det princip, som man ønsker, at alle andre også skal handle ud fra. Dermed henter Kant begrundelsen for sit kategoriske imperativ i den menneskelige rationalitet og i menneskets fornuftsbestemte vilje.

Hvis vi ser dette i forhold til Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet, så handler journalisterne på baggrund en fælles dømmekraft, der fortæller dem, hvordan de bør handle i bestemte situationer. Det vil altså sige, at maksimen her skal forstås som det princip, journalisten på Ekstra Bladet handler efter – med andre ord den institutionelle dømmekraft, der gør sig gældende på Ekstra Bladet. Idet denne dømmekraft betragtes som en almengyldig dømmekraft, vil de journalister, der følger denne derfor ifølge Kant handle moralsk, fordi det, der er moralsk rigtigt netop er det, man bør gøre. Det er dog ikke kun det kategoriske imperativ, der afgør, om et individ handler moralsk. Ifølge Kant skal en handling også vurderes efter udøvers motivation, hvilket vil sige, at man først skal afklare, hvad det er for et motiv, der ligger bag handlingen, før man kan vurdere, om handlingen er moralsk rigtig: *"Det er kun en pligthandling, en moralsk rigtig handling, hvis motivet til min handling er agtelse for moralloven"* (Hartnack, 1992:180), og *"det der afgør en handling moralske værd er ikke dens konsekvenser men dens motiv"* (Hartnack, 1968:51), mener Kant. Det vil sige, at handlinger, der udspringer af en pligtfølelse regnes for moralske, hvorfor individet skal følge pligten, uanset hvilke konsekvenser der kommer ud af det, hvis individet har intention om at følge moralloven. Hermed lægges der ikke vægt på handlingens effekt, men på den bagvedliggende idé og de bagvedliggende intentioner, hvor begrundelsen for en handling altså bygger på en menneskelig og moralsk handling overfor sine medmennesker som pligt, man af egen fri vilje pålægger sig.

⁴¹ Imperativer er regler, der angiver hvad der skal gøres. De er objektive og enten bestemmende for betingelser for et fornuftsvæsens kausalitet eller bestemmende for et individs vilje. Når de er bestemmende for individets vilje, er der tale om kategoriske imperativer. Kategoriske imperativer beskriver, hvad man bør gøre, hvis handlingen er moralsk korrekt, uanset om man ønsker det eller ej, og de skal dermed vælges af pligt (Hartnack, 1968:61).

En pligtetiker vil derfor være af den opfattelse, at Ekstra Bladet ikke bryder med god presseskik, når avisen vælger at offentliggøre navn og billede af Jan Lindholt Mikkelsen. Dette begrundes med, at det ifølge Kant netop er motivet bag handlingen, der er afgørende for, om handlingen er moralsk rigtig: *"Man handler kun moralsk rigtig, hvis motivet for ens handlen er at være i overensstemmelse med moralloven"* (Hartnack, 1992:180). Det vil altså sige, at så længe journalisten på Ekstra Bladet selv mener en given handling er god, uanset hvilke konsekvenser denne eventuelt vil få, så er den god, fordi det er viljen og hensigten bag handlingen, der ifølge Kant fortjener agtelse. Som jeg tidligere har vist i analysen, mener journalisterne på Ekstra Bladet, at de gør en god gerning ved at offentliggøre tiltaltes navn og billede på forsiden af avisen, fordi en offentliggørelse kan føre til, at eventuelle vidner vil stå frem, hvilket i sidste ende kan føre til en løsladelse af den tiltalte. Dermed er viljen og hensigten bag journalisternes formidling god, hvorfor de handler i overensstemmelse med moralloven. Derudover udspringer Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet af en pligt, hvorfor journalisterne blandt andet vælger at beskrive mange detaljer omkring sagen, fordi de ser det som deres pligt at oplyse borgerne omkring dette. Her er det altså hensynet til de mange, der prioriteres. Ifølge en pligtetikers optik handler Ekstra Bladet derfor hensigtsmæssigt og ikke i strid med god presseskik, netop fordi deres formidling udspringer af en pligt, og fordi motivet og viljen bag formidlingen dermed er god.

Det kan dog være svært at afgøre, om journalisterne udelukkende handler på baggrund af pligt og dermed i overensstemmelse med moralloven, eller om de også handler på baggrund af nogle bestemte følelser. Ifølge Kant handler individet nemlig ikke moralsk, hvis det handler ud fra en følelse (Hartnack, 1992:179). Kant mener, at pligt er, når man agter moralloven, hvilket han betegner som "den gode vilje". Da individet kun kan agte moralloven uden at inddrage følelserne, er en plighthandling ifølge Kant altså fuldstændig fri af følelser. Men hvordan kan man afgøre, om journalisterne på Ekstra Bladet agter moralloven og udelukkende handler på baggrund af en pligt? Og handler "den gode vilje" om at beskytte det enkelte individ og "den lille mand"? En ting er, at journalisterne indser, hvad der er deres pligt, og hvad de bør handle efter. Noget andet er at lade denne indsigt motivere journalisterne til rent faktisk at handle derefter. Jeg har svært ved at tro, at journalisterne udelukkende handler på baggrund af en pligt overfor borgerne og lukker alle følelser ude. Når journalisterne på Ekstra Bladet eksempelvis diskuterer, om de skal bringe en bestemt historie eller ej, så inddrager de jo automatisk nogle følelser i denne vurdering, hvorfor de dermed ikke udelukkende kan handle af pligt. Og handler journalisterne godtgørende, fordi de kan lide at hjælpe andre mennesker, er der ifølge Kant ikke tale om en plighthandling, hvorfor handlingen heller ikke er moralsk rigtig. Men hvad hvis journalisten på Ekstra Bladet

nu har lyst til at gøre det, der ifølge moralloven er moralsk rigtigt at gøre? Bliver handlingen så en pligthandling, eller handler journalisten da på baggrund af en følelse? Dette lader pligtstikken stå i det uvisse, hvorfor jeg synes, at denne etik fremstår meget abstrakt, fordi den ikke helt kan fortælle os, hvad vi skal gøre, når vi står overfor hensynet til det enkelte individ og hensynet til de mange. Pligtetikken gør det dermed svært for journalisten at handle moralsk rigtigt, hvis denne har lyst til at gøre det, den bør gøre ifølge den institutionelle dømmekraft, der er indlejret på Ekstra Bladet. Det tyder altså på, at det bliver svært at afgøre, om det er agtelse for moralloven eller lysten til at udføre en bestemt handling, der ligger til grund for journalisternes formidling. Ifølge pligtetikken bør journalisterne på Ekstra Bladet følge den institutionelle dømmekraft, blot fordi det er rationelt at følge denne, og ikke fordi det nødvendigvis har de bedste konsekvenser for samfundet i en given situation. Jeg er dog af den opfattelse, at motivet bag en handling altid indebærer nogle bestemte følelser af lyst og ulyst, hvorfor journalisten ikke udelukkende kan handle på baggrund af en given pligt, men også må vurdere konsekvenserne ved eksempelvis at offentliggøre tiltaltes identitet. Derfor mener jeg, at det i nogle situationer virker problematisk at anvende pligtetikken, netop fordi denne udelukker muligheden for at inddrage følelserne.

4.5.2 En konsekvensetikers optik

I modsætning til pligtetikken står konsekvensetikken – eller utilitarismen, som netop er optaget af de følger og konsekvenser, som en handling kan medføre. Følgende afsnit vil derfor forsøge at se Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet i lyset af utilitarismen. Utilitarismen blev først foreslået af David Hume (1711-1776), men blev senere finpudset og færdigformuleret af Jeremy Bentham (1748-1832) og John Stuart Mill (1806-1873). Denne etik bygger på et forholdsvist simpelt princip, der kaldes for nytteprincippet. Det formuleres således: *"En handling er retfærdig i den grad, at den bidrager til at skabe den største lykke for det størst mulige antal"* (Skirbekk og Gilje, 1995:13). Det vil altså sige, at nytteprincippet er tanken om, at alle ens handlinger altid skal bedømmes ud fra, om de gør så meget nytte som muligt, for så mange mennesker som muligt. Er effekten af en handling god, er handlingen dermed også god, hvorfor ordet nytte refererer til nogle ønskelige konsekvenser. Konsekvenserne af en handling afgør det gode etiske valg: *"Det er resultatet, som er avgjørende, det er de gode konsekvensene som er målestokken på den etisk riktige handling"* (Bruås, 2002:272). Dermed skal en handling altså vurderes efter dens mulige konsekvenser for samfundet. Konsekvensetikken tager med andre ord udgangspunkt i de konsekvenser, ens handlinger vil betyde for andre. Handlingens moralske værdi bliver dermed vurderet på baggrund af, hvor gode konsekvenser den vil få – i modsætning til

pligtetikken – og konsekvensetikeren er dermed af den opfattelse, at det etisk rigtige og det moralsk gode er det, der bringer størst mulig lykke for flest mulige mennesker. Vurderer man derfor Ekstra Bladet dækning af Maria-mordet ud fra en konsekvensetikers optik, vil denne umiddelbart mene, at avisen heller ikke her bryder med god presseskik, idet journalisterne er med til at skabe mere tryghed for en større gruppe i samfundet, når de vælger at offentliggøre tiltaltes identitet. Dette forklares således:

En utilitarist som vurderer et mulig presseoppslag, som ødelegger livet til én person, men som er en smule nyttig eller underholdende for et stort antall mennesker, vil måtte konkludere med at publisering er forsvarlig, og dessuten påkrevd. Publisering vil – bare publikum er stort nok – være det eneste riktike, fordi det er den sande nytten/lykken som teller (Bruås, 2002:275).

Det vil sige, at konsekvensetikeren vil vurdere, at offentliggørelsen af Jan Lindholt Mikkelsens navn og billede er mere nyttig for en større gruppe mennesker i samfundet. Det kan godt være, at offentliggørelsen ødelægger tiltaltes liv og krænker denne, men som det fremgår af ovenstående citat, er det påkrævet at bringe navn og billede, idet det vurderes, at der er langt flere mennesker, der får nytte af netop at kende tiltaltes identitet end ikke at kende denne. Ifølge utilitaristerne skaber uvisheden om ikke at vide, hvem der eventuelt har myrdet Maria Møller Christensen blot mere utryghed, hvorimod det skaber mere tryghed og dermed er til større nytte, hvis offentligheden får sat navn og billede på den mulige morder. Det vil altså sige, at hensynet til de mange i dette tilfælde prioriteres frem for hensynet til det enkelte individ. Det lader altså til, at den utilitaristiske tankegang underkender individets ret til beskyttelse, fordi denne tankegang netop kun kigger på de mulige konsekvenser, en handling kan få. Den størst mulige lykke for samfundet som helhed er altså her at foretrække frem for handlinger, der er udført af pligter. Utilitaristerne mener, at *"det gode ved nyttefilosofien er forsøget på at etablere et objektivt princip, hvormed man kan afgøre, om en handling er retfærdig eller uretfærdig"* (Skirbekk og Gilje, 1995:13). Problemet ved denne tankegang er, at det ikke er muligt at afgøre, om en handling er retfærdig eller uretfærdig. Dels fordi det er forskelligt, afhængig af hvem der vurderer dette, og dels fordi den dømmekraft individet måler på baggrund af også er forskellig. Derudover er det i det hele taget svært at forudse, hvilken konsekvens en given handling vil få. Som jeg tidligere har forklaret, er det ikke kun Jan Lindholt Mikkelsen, der føler sig krænket af Ekstra Bladet. Mange andre i befolkningen har også givet udtryk for, at de mener, det er i strid med god presseskik, at Ekstra Bladet vælger at offentliggøre tiltaltes navn og billede på forsiden af

avisen med rubrikken 'Gernert og pigesky'. Dette kommer eksempelvis til udtryk gennem debatten i Presselogen, hvor TV2 News, Politiken og Jyllands-Posten giver udtryk for, at de er imod offentliggørelsen, fordi det er i strid med god presseskik og krænker mange mennesker i samfundet. Dermed bliver det altså svært at vurdere, hvilke konsekvenser Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet vil få, og om offentliggørelsen af Jan Lindholt Mikkelsens identitet vil gavne flest mulige i samfundet, netop fordi det er individuelt, hvordan mennesket vurderer, hvad der er til størst mulig nytte for flest mulige mennesker. Spørgsmålet er da også, hvordan man i det hele taget finder ud af, hvilken handling der er til størst mulig nytte for flest mulige mennesker? Jan Lindholt Mikkelsen vil nok mene, at det er til størst mulig nytte ikke at bringe hans navn og billede, fordi det dermed ikke vil krænke ham, hans familie, venner og omgangskreds. Hvorimod unge piger i Herning vil nok mene, at det gavner flest mulige i samfundet at vide, hvem den eventuelle sexmorder er, fordi de ikke skal følge sig utrygge ved at gå på gaden, når nu morderen ikke længere er på fri fod.

På baggrund af ovenstående diskussion bliver det derfor svært for journalisten udelukkende at følge pligtetikken eller konsekvensetikken til fulde og enten handle med udgangspunkt i en pligt eller med udgangspunkt i, hvilke konsekvenser en handling eventuelt vil få. Hverken pligtetikken eller konsekvensetikken kan derfor afgøre, hvordan journalisten bør handle. I sidste ende må hensynet til det enkelte individ eller hensynet til de mange dermed afgøres af en given dømmekraft i den konkrete situation.

4.6 Domme uden straf

I det ovenstående har jeg vist, at der er forskellige holdninger til, hvordan Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet vurderes afhængig af, om individet tager udgangspunkt i en pligt, eller om individet kigger på de følger og konsekvenser, en given handling kan føre med sig. I forhold til Ekstra Bladet selv er dette dog underordnet, idet det lader til, at avisen ikke har tænkt sig at ændre deres holdning til, hvad de forbinder med god presseskik og brugen af ytringsfrihed på trods af, at der altså findes nogle gældende presseetiske regler omkring, hvordan journalisterne bør forvalte ytringsfriheden i deres formidling. Følgende afsnit vil derfor med udgangspunkt i mine interview, Pressenævnets årsberetning fra 2009 samt de vejledende regler for god presseskik diskutere funktionen og anvendeligheden af Pressenævnet, samt nævnets muligheder for at sanktionere. Desuden diskuteres det, om hårdere straffe er vejen frem.

Som jeg forklarede i teorifeltet, er det Pressenævnet, der med udgangspunkt i de vejledende regler for god presseskik vurderer, om et medie har brudt god presseskik. I

sager, hvor mediet har overtrådt reglerne og dermed handlet i strid med god presseskik, kan Pressenævnet udtale kritik over for det pågældende medie⁴². I sager om genmæle kan nævnet pålægge mediet at offentliggøre genmælet. Det gælder for begge typer af sager, at mediet kan blive pålagt at offentliggøre hele eller dele af nævnets afgørelse. Pressenævnet kan derfor på ingen måde sanktionere overfor det pågældende medie, der overskrider god presseetik, de kan ikke give klageren kompensation i de sager, der bliver indbragt for nævnet, og de kan ej heller idømme mediet en bødestraf eller et erstatningskrav (Kristoffersen, 2008:28). Det betyder, at medierne egentlig ikke rigtig straffes for at bryde med god presseskik. Den seneste årsberetning fra 2009 viser, at Pressenævnet i dette år modtog 150 klagesager (Pressenævnet, 2010:4). Ud af 95 klager, der omhandlede god presseskik, blev klagerne i 59 sager ikke taget til følge⁴³. Ekstra Bladet fik i 2009 afsagt fire kendelser om god presseskik ud af syv mulige, hvoraf klagen i de tre af sagerne blev taget til følge, og den sidste blev delvist taget til følge. I forhold til kendelser om genmæle blev 11 klager ud af 21 ikke taget til følge. Her fik Ekstra Bladet afsagt kendelser om genmæle i en ud af to sager, hvor anmodningen om genmæle blev taget til følge (Pressenævnet, 2010:12-14).

4.6.1 Er hårdere straffe vejen frem?

Ovenstående statistik er altså med til at tegne et billede af, at mange af klagesagerne i Pressenævnet ikke bliver taget til følge, hvorfor medierne dermed heller ikke kan blive straffet for at overskride grænserne for god presseskik. Idet Pressenævnets afgørelser er færre end de klager, der indbringes for nævnet, er befolkningen tilsyneladende langt mere utilfredse end Pressenævnet og har dermed andre holdninger til, hvad god presseskik er. Dette hænger sammen med, at det netop er dømmekraften, som afgør, hvad der i sidste ende prioriteres, og hvordan individet tolker og handler i konkrete situationer. Da dømmekraften er forskellig afhængig af, hvilket rum individet befinder sig i, vil holdningerne til god presseskik dermed også være forskellige. Det aspekt, at Pressenævnet har meget begrænsede muligheder for at straffe de medier, der ikke overholder de vejledende regler for god presseskik⁴⁴ kan være medvirkende til, at Ekstra Bladet gang på gang udfordrer grænserne for, hvad der er i overensstemmelse med god presseskik. Idet journalisterne er

⁴² Når nævnet behandler en klagesag, udtales der kritik af forskellige grader. Enten bliver resultatet, at nævnet ikke udtaler kritik, at de udtaler kritik, eller at de udtaler alvorlig kritik af det pågældende medie. Når nævnet udtaler kritik, kan det samtidig kræve, at mediet skal bringe afgørelsen.

⁴³ Ved behandlingen af en klagesag medvirker fire medlemmer af Pressenævnet: En jurist (formand eller næstformand), en redaktør, en journalist og en repræsentant for offentligheden.

⁴⁴ Pressenævnet kan melde et medie til politiet, hvis mediet nægter at bringe genmælet. Det kan føre til en retssag, hvor mediet kan blive idømt en bøde.

bevidste omkring, at det er sjældent en klage i Pressenævnet bliver taget til følge, udnytter de dette faktum og er dermed mere villige til dagligt at udfordre og søge disse grænser. Dette kommer blandt andet til udtryk, når redaktionschef Flemming Mønster forklarer således om presseetik på Ekstra Bladet:

Jeg har aldrig været et sted, hvor vi diskuterer det så meget. Det gør vi hver eneste dag, fordi vi er den avis, vi nu er, som søger grænserne og som fortæller tingene rå, usødet som tingene er. Vi vil gerne så tæt på virkeligheden, som vi overhovedet kan komme. Og jo skrapere vi er til det, jo frækkere vi er, jo mere pågående vi er, jo større risiko er der også for, at vi kommer til at krænke nogen (Bilag 5, linje 1360-1364).

Journalisterne på Ekstra Bladet er altså bevidste omkring, at deres pågående journalistik kan være med til at krænke de personer, der omtales i de konkrete sager. På trods af dette fortsætter de deres hårde linje, hvilket kan hænge sammen med, at sanktionerne for at overskride god presseskik netop ikke er særlig hårde. Journalisten på Ekstra Bladet præges på denne måde af den sociale og samfundsmæssige kontekst, og derudover handler journalisterne på baggrund af de institutionaliserede praktikker og tænkemåder, der er indlejret i institutionen, og som netop fortæller dem, at de dagligt skal udnytte ytringsfriheden og udfordre grænserne: *"Jeg er tilhænger af friheden til at skrive næsten, hvad det skulle være* (Bilag 2, linje 191), konstaterer Bent Falbert og fortsætter: *"Det er journalistens opgave at udnytte ytringsfriheden til det yderste. Grænserne skal udfordres – og gerne dagligt. Man bør udfordre grænsen, og også engang imellem gå over grænsen"* (Bilag 2, linje 207-209), fastslår den tidligere ansvarshavende chefredaktør. Det er dog ikke alle, der er enige i, at Ekstra Bladet skal søge grænserne og fortælle tingene rå og usødet. Efter Ekstra Bladets eksponering af Maria-mordet vil politikerne nu revurdere medieansvarsloven og Pressenævnets funktion og mulighed for at sanktionere. Socialdemokraternes medieordfører, Mogens Jensen, foreslår blandt andet, at medierne skal kunne pålægges større bøder, og erstatningen til krænkede skal sættes op, hvis de presseetiske regler bliver overtrådt. Ligeledes mener Venstre, at medieansvarsloven og Pressenævnet skal styrkes i forhold til folk, der uberettiget hænges ud i medierne (Kristeligt Dagblad). Spørgsmålet er dog, om hårdere straffe er vejen frem, og om det overhovedet vil ændre på det aspekt, at Ekstra Bladet overskrider grænsen for god presseskik og dermed risikerer at krænke individer i samfundet. Jeg er af den opfattelse, at der snarere er brug for en etik på Ekstra

Bladet, hvor hensynet til den enkelte borger og ansvaret for denne er i fokus frem for en ændring i Pressenævnets funktion og mulighed for at sanktionere overfor de medier, der bryder god presseskik. Ifølge avisen selvforståelse skal journalisterne tage hensyn til "den lille mand" og beskytte denne mod ubeføjet krænkelse. Men som jeg har vist, er det ikke det, der sker i praksis, når de er med til at gøre tiltalte Jan Lindholt Mikkelsen landskendt som morder, hvilket er tegn på, at journalisterne mere eller mindre lader sig styre af de institutionaliserede rutiner, vaner, normer og tænkemåder.

Som jeg tidligere har beskrevet, er det dømmekraften og dermed også den etik, der gør sig gældende på Ekstra Bladet, der får stor indflydelse på, at de netop udfordrer grænserne for god presseskik – og også overskrider disse grænser. Derfor er jeg af den overbevisning, at hvis Pressenævnet får mulighed for at sanktionere og dermed kan straffe det enkelte medie, der overskrider god presseskik, vil Ekstra Bladet uden tøven fortsætte med at udfordre presseetikken i Danmark. Det hænger sammen med, at hele avisens idégrundlag og dømmekraft bygger på en journalistik, der søger og udfordrer grænserne, som Bent Falbert formulerer det. Måske er det også derfor, at avisen ikke har sit eget etiske regelsæt, der beskriver, hvordan den enkelte journalist bør handle i konkrete situationer. Bent Falbert siger omkring dette: *"Reglerne kan gradbøjes hele tiden. Politiken har eksempelvis en regel om, at de ikke må nævne en sigtets navn, med mindre personen er blevet idømt seks års fængsel. Men det overtræder de gang på gang"*, konstaterer han. Derfor har journalisterne kun de gældende presseetiske regler at handle på baggrund af, og da disse står til mere eller mindre fri fortolkning, bliver det altså op til journalisterne selv at vurdere god presseskik med udgangspunkt i den institutionelle dømmekraft.

Derudover er der forskellige andre grunde til, at jeg mener, at Pressenævnet ikke bør have flere sanktionsmuligheder. Den mest tungtvejende begrundelse optræder i Grundloven: *"Enhver er berettiget til på tryk, i skrift og tale at offentliggøre sine tanker, dog under ansvar for domstolene. Censur og andre forebyggende forholdsregler kan ingensinde på ny indføres"* (Grundloven.dk). I denne forbindelse er ordene *"under ansvar for domstolene"* centrale. I og med at loven kun nævner domstolene, men ingen andre instanser, er det givet, at man ikke kan blive stillet juridisk til ansvar for sine udtalelser andre steder end i det etablerede domstolssystem. Da Pressenævnet ikke tilhører det system, kan nævnet ikke uddele straffe, og dermed heller ikke stille de medier, der overtræder god presseskik til juridisk ansvar. Der kan nemlig kun idømmes bødestraf, hvis Pressenævnet melder et medie til politiet, som nægter at bringe et genmæle. Ligeledes har Pressenævnet ikke mulighed for en egentlig bevisførelse, som domstolene eksempelvis har i form af vidneforklaringer, fordi Pressenævnets afgørelser udelukkende bygger på den

dokumentation, der er tilgængelig, det vil sige artikler, udsendelser og parternes skriftlige forklaringer (Jørgensen, 2007:300). Derudover arbejder Pressenævnet hurtigere og mindre grundigt end en domstol. I 2009 var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i Pressenævnet eksempelvis 63 dage (Pressenævnet, 2010:4). Derfor har Pressenævnet hverken tid eller ressourcer til at gennemgå beviser i en given sag, og dermed lever nævnet altså ikke op til de strenge juridiske krav til bevisførelse og grundighed. Jeg mener derfor, det vil være uansvarligt at give Pressenævnet mulighed for at uddele egentlige straffe, som eksempelvis at pålægge det medie, der overskrider god presseskik en bødestraf.

4.7 Opsummering

Indtil nu har analysen vist, at Ekstra Bladets institutionelle dømmekraft har stor indflydelse på, hvordan den enkelte journalist vælger at handle. Derudover påvirker dømmekraften selve formidlingen og det aspekt, at Ekstra Bladet går til grænsen for god presseskik i deres dækning af Maria-mordet. Grundlæggende opfatter journalisterne på Ekstra Bladet sig selv som formidlere i samfundet, der ser det som en pligt at videreformidle så mange oplysninger til borgerne, som det er muligt. Journalisterne vil være kritiske og skabe debat, også selv om de offentliggjorte oplysninger kan virke krænkende på de involverede. Denne holdning er blandt andre TV2 News og Politiken uenige i, idet de mener, at Ekstra Bladet agerer folkedommer i deres dækning af Maria-mordet og dømmer Jan Lindholt Mikkelsen som morder, før han er kendt skyldig i retten. Det er i strid med, hvad de på TV2 News og Politiken forbinder med god presseetik, og dermed er der stor forskel på den institutionelle dømmekraft, hvorfor fremstillingen af Maria-mordet da også fremtræder forskelligt.

Derudover lader det til, at Ekstra Bladets etik ikke tager hensyn til det enkelte individ og dennes beskyttelse mod ubeføjet krænkelse, hvilket grundlæggende skyldes, at journalisterne dagligt benytter sig af den ytringsfrihed og pressefrihed, som gør sig gældende i samfundet. Journalisterne er af den opfattelse, at de har ret til at ytre sig om det, de har lyst til, så længe oplysningerne er korrekte og sande. Derfor mener de heller ikke, at de handler i strid med de vejledende regler for god presseskik, når de vælger at offentliggøre navn og billede af Jan Lindholt Mikkelsen. De er grundlæggende enige i, at de udfordrer ytringsfriheden, og at det er i offentlighedens interesse at gøre dette, fordi denne offentliggørelse kan bidrage til efterforskningen. Med udgangspunkt i forskellige teksteksempler har jeg dog forsøgt at påvise, at Ekstra Bladet misbruger den gældende ytringsfrihed i samfundet, hvorfor de handler i strid med god presseskik, når de offentliggør tiltaltes identitet. Ekstra Bladet tager i deres dækning af Maria-mordet dermed ikke højde for, at ytringsfriheden også indebærer et krav om ansvarlighed, der betyder, at man skal ytre sig

under ansvar. Derfor bør journalisterne overveje, hvornår det er i offentlighedens interesse ikke at bringe bestemte oplysninger. I den konkrete case burde Ekstra Bladet have sløret Jan Lindholt Mikkelsens identitet, fordi disse oplysninger hører til privatlivets fred.

Idet specialets undersøgelsesfelt primært beskæftiger sig med god presseskik, har jeg inddraget den traditionelle skelnen mellem pligtetik og konsekvensetik i diskussionen for at vise, hvorledes en pligtetiker og en konsekvensetiker vil opfatte Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet. Her ses det, at Ekstra Bladet ikke bryder med god presseskik, hverken ud fra en pligtetikers optik eller en konsekvensetikers optik, når de vælger at offentliggøre tiltaltes identitet. Førstnævnte fokuserer på, at journalisterne har handlet på baggrund af en pligt, og at motivet for at offentliggøre tiltaltes identitet har været god, hvorfor handlingen dermed også er god. Sidstnævnte fokuserer på, at en handling vurderes ud fra, om den skaber størst mulig lykke for så mange mennesker som muligt. Idet journalisterne er med til at skabe mere tryghed for en større gruppe i samfundet, når de vælger at offentliggøre tiltaltes identitet, bryder avisen heller ikke i dette tilfælde god presseskik.

Desuden er det blevet påvist, at der er forskellige opfattelser af, hvor grænsen mellem privatlivet og samfundslivet trækkes, og at de vejledende regler for god presseskik lader sig mere eller mindre frit fortolke, hvorfor der kan sættes spørgsmålstegn ved, om disse regler i det hele taget er anvendelige. Jeg har diskuteret, om løsningen på dette problem er hårdere straffe, og om Pressenævnet skal have mulighed for at sanktionere de medier, der overskrider god presseskik. Jeg tror dog ikke, at hårdere straffe er vejen frem, fordi Ekstra Bladet alligevel vil misbruge ytringsfriheden og gå til grænsen for god presseskik, idet hele avisens eksistensgrundlag og dømmekraft er bygget op omkring en sådan etik. Der er derfor snarere brug for en etik på Ekstra Bladet, hvor hensynet til den enkelte borger og ansvaret for denne er i fokus.

4.8 Et samfundsmæssigt pres

I det følgende afsnit kigger jeg på forholdet mellem medier og samfund for at undersøge, hvad det er for en samfundsmæssig udvikling, i form af eksempelvis faldende oplagstal og dermed større konkurrence medierne imellem, der kan have betydning for Ekstra Bladets institutionelle dømmekraft og som dermed også er afgørende for, at Ekstra Bladet i deres dækning af Maria-mordet overskrider grænsen for god presseskik. Derudover inddrages begreberne navneforbud og lukkede døre for at vise, at journalisterne dagligt udfordres af især lovgiverne, som dermed har mulighed for at begrænse journalisterne i deres

handlefrihed. Det diskuteres, i hvilken grad denne begrænsning sikrer det enkelte individ fra at blive krænket.

4.8.1 Hård konkurrence påvirker dømmekraft

Medierne er i dag blevet selvstændige institutioner i samfundet. De har en særlig rolle, fordi de bidrager til at være dagsordensættende gennem de nyheder, de vælger at bringe. Mediernes logik er derfor med til at styre, hvordan journalisterne vælger at vinkle deres historier, og kulturen er blevet medialiseret. Medierne har overordnet set *"en særlig form for magt i samfundet, fordi de producerer og cirkulerer mening eller fortolkninger til stort set alle samfundets medlemmer og dermed bidrager til både individers og grupperes selvforståelse og handlemuligheder"* (Jensen, 2008:46). Virkeligheden bliver på denne måde skabt i det samfund, det enkelte individ lever i. Dermed opstår der et gensidigt afhængighedsforhold mellem medierne og samfundet, hvor medierne på den ene side er afhængige af de ting, der foregår i samfundet, så de kan videreformidle det til deres læsere, lyttere og seere. Og på den anden side er samfundet netop afhængig af, at medierne videreformidler de ting, der sker i samfundet for hele tiden at kunne reproducere sig selv. På denne måde er medierne med til at bidrage til en socialisering i samfundet. Det vil sige, at medierne gør mennesket til en del af et bestemt samfund og en bestemt kultur ved at være dagsordensættende og være med til at forandre både samfundets institutioner og det enkelte menneskes normer, adfærd⁴⁵ og karakter ved eksempelvis at flytte grænserne for, hvad der er etisk tilladeligt.

Med gratisavisernes indtog og netavisernes popularitet tvinges de traditionelle nyhedsformidlere derfor til at revurdere sig selv, at tænke nyt og udfordre både sig selv, journalisterne og læserne. De seneste år er oplagstallet gået støt ned, og antallet af trykte medier er blevet færre. Derudover er der kommet flere landsdækkende radio- og tv-kanaler til, og internettet har fået større og større betydning for nyhedsformidlingen. Der skal nu i højere grad kæmpes om brugerne, hvorfor konkurrencen medierne imellem er blevet hårdere. I takt med denne udvikling bliver mediernes tendens til at overskride grænsen for, hvad der er i overensstemmelse med god presseskik dermed også større, fordi det nu i højere grad end før handler om overlevelse. Da Ekstra Bladet netop er en løssalgsavis, hvis finansielle grundlag primært kommer fra løssalg, abonnementer og annoncer, handler det for dem om at få solgt så mange aviser som muligt⁴⁶. Journalisterne *"er derfor ikke kun ude for*

⁴⁵ I afsnit 4.8 diskuteres det, i hvilken grad Ekstra Bladets adfærd kan virke begrænsende eller muliggørende i forhold til journalisternes handlefrihed.

⁴⁶ Denne medieøkonomiske model kaldes for presse-modellen (Jensen, 2008:84), hvis finansielle grundlag netop kommer fra især tre kilder: Løssalg, abonnement og annoncer.

at rapportere 'objektivt' om verden, men vælger med omhu de vinklinger, de regner med svarer til deres målgruppes forestillinger om verden, og som kan sælge" (Jensen, 2005:84). Dette kommer konkret til udtryk i Ekstra Bladet dækning af Maria-mordet, når journalist Birgitte Wulff forklarer, at hun i sin formidling tager højde for, hvad det er læserne gerne vil vide mere omkring:

Det er jo sådan nogle ting, man sidder og spørger sig selv om, når man læser om sådan en drabssag. Hvem var hun? Var hun bare sådan en helt almindelig gymnasiepige?(...)altså sådan en personkarakteristik(...)det er et puslespil, hvor man sidder og lægger de der små brikker. Og det skulle gerne give et samlet billede af forløbet og af de aktører, der er i den her historie. Det er for lige som at klæde læseren bedre på til at forstå, hvem er den her forbrydelse gået ud over, og hvordan kunne det ske. Så det er jo derfor, at man gør det. Det er for at få så mange nuancer med som overhovedet muligt, så læserne ikke sidder tilbage med spørgsmål, som de aldrig får besvaret (Bilag 4, linje 838-846).

Ligeledes forklarer Peter Bresemann således om grunden til, at Ekstra Bladet kommer med så mange oplysninger og detaljer omkring Maria-mordet: *"Jamen, det bidrager til, at læserne får et indblik i, hvad det her er for en sag. Hvad substansen er i det, hvad det er, der egentlig er sket. Hvis vi undlod at bringe detaljerne, ville vi sådan set fortie den virkelighed, som meget ofte overgår fantasien"* (Bilag 3, linje 423-425), konstaterer han og fortsætter: *"Det er jo en alvorlig sag først og fremmest. Og den optager folk, selvfølgelig hovedsageligt i Herning. Og læserne har jo krav på at vide, hvad det er, der er foregået i deres nærhed. Og et drab i en vaskekælder er da noget opsigtsvækkende. Og det vil folk gerne vide noget om, og det skal de så have lov til"* (Bilag 3, linje 398-401), tydeliggør han.

Det ses altså, at både Peter Bresemann og Birgitte Wulff vælger at tage hensyn til, hvad det er Ekstra Bladets læsere gerne vil vide i forbindelse med Maria-mordet. Derfor vælger de med omhu de vinkler, der tror, deres læsere gerne vil have. De forholder sig dermed til den dømmekraft, der er indlejret i institutionen og tager beslutninger derudfra. Det betyder, at de påtager sig et ansvar over for det, Ekstra Bladet som institution er kendetegnet ved: At de skal være kritiske og gå så tæt på folk, som det er muligt, så det er virkeligheden, der beskrives, som den opleves og erfares af den enkelte journalist. Derudover hænger dette sammen med det samfundsmæssige pres, jeg før beskrev i form af faldende oplagstal, hvor Ekstra Bladets overlevelse i den grad afhænger af salget. På grund af den hårde

konkurrence medierne imellem skal Ekstra Bladet altså levere endnu mere hårdtslående nyheder og appetitvækkende forsider for netop at kunne sælge avisen og dermed overleve, hvorfor de altså vælger de vinkler, som læserne gerne vil have netop for at kunne overleve på et avismarked, der fortsat er under pres. Det betyder, at beskyttelsen er den enkelte borger tilsidesættes, hvorfor der er risiko for, at Ekstra Bladet netop overskrider grænsen for god presseskik og krænker de involverede personer i de omtalte sager. Dermed lever avisen altså heller ikke her op til idealet om at beskytte "den lille mand". I stedet tager avisen hensyn til det bredere samfund eller den bredere offentlighed.

Som jeg tidligere har beskrevet, er Gadamer af den opfattelse, at dømmekraften er en færdighed, der bestemmes af den situation, som individet befinder sig i. Det vil sige, at journalisterne på Ekstra Bladet vurderer med udgangspunkt i en given dømmekraft i institutionen, hvordan Maria-mordet skal formidles. De anvender de redskaber, som Ekstra Bladet har gjort dem i besiddelse af og bruger deres sunde fornuft – eller med Gadamers termer – deres common sense til at afgøre, hvad det er deres læsere gerne vil vide noget omkring. På denne måde er den kontekst, hvori journalisten befinder sig afgørende for, hvordan denne handler, og formidlingen påvirkes dermed af institutionens dømmekraft. Birgitte Wulff vælger, ligesom Peter Bresemann, at beskrive Maria-mordet ud fra en forestilling om, hvad læseren gerne vil vide. Det er vigtigt for hende, at læseren ikke sidder tilbage med ubesvarede spørgsmål, og netop derfor beskriver hun Maria-mordet meget detaljeret ved eksempelvis at komme med personkarakteristikker af offer og gerningsmand, så det i sidste ende gerne skal give et samlet billede af hele forløbet. På denne måde forholder journalisterne sig til institutionens rutiner, vaner, normer og tænkemåder og handler på baggrund af disse. De vinkler deres historier ud fra den horisont, de befinder sig i og som dermed også omfatter og omslutter alt det, som institutionen Ekstra Bladet står for. Når Peter Bresemann forklarer, at han ville fortie virkeligheden, hvis han undlod at bringe alle detaljerne, vurderer han det altså med udgangspunkt i en institutionel dømmekraft, som fællesskabet på Ekstra Bladet er en del af.

4.8.2 Begrænset handlefrihed

I det ovenstående har jeg vist, at den institutionelle dømmekraft på Ekstra Bladet påvirkes af et samfundsmæssigt pres. Det er dog ikke udelukkende gennem et faldende oplagstal, at dømmekraften påvirkes. Ytringsfriheden i samfundet er gennem de seneste år blevet udfordret især af lovgiverne, der blandt andet har mulighed for at begrænse journalisterne i deres handlefrihed ved eksempelvis at begære navneforbud eller lukkede døre i de danske retssale. Dette kommer blandt andet til udtryk i Grundloven, hvor det fremgår, at enhver har

ret til at ytre sig, men at ytringen skal være *"under ansvar for domstolene"* (Grundloven.dk). Med andre ord har lovgiverne mulighed for at begrænse ytringsfriheden, og journalisterne udsættes dermed for et stigende samfundsmæssigt pres, der gør det sværere at formidle informationer videre til borgerne i samfundet. Dette er dog ikke noget nyt fænomen, men forskellen er, at det nu er blevet mere eller mindre normalt at begære lukkede døre i de danske retssale. Det er noget, som redaktionschef på Ekstra Bladet Flemming Mønster mærker på egen krop. Han følger mange retssager på tæt hold og oplever oftere og oftere, at retssalene bliver lukkede: *"Retssalene bliver rutinemæssigt lukket, selv om grundloven klart siger, at de som udgangspunkt er offentligt tilgængelige og kun i ganske særlige tilfælde skal være lukkede"* (Bilag 5, linje 1425-1427), konstaterer han og fortsætter:

Hvis jeg nu skal fortsætte tankegangen om at udnytte ytringsfriheden, så er der noget, som jeg synes har gennemsyret vores samfund på en uheldig måde i rigtig mange år efterhånden, hvor vores ytringsfrihed i sådan lidt bredere forstand hele tiden bliver angrebet og indsnævret og indskrænket. Det er ganske enkelt utroligt, hvad der er kommet af overformynderi og kontrol fra samfundet mod borgerne de senere år (Bilag 5, linje 1418-1423).

Denne kontrol medvirker ifølge Flemming Mønster til, at journalisternes mulighed for frit at kunne ytre sig trues, og dermed får pressefriheden visse grænser. Dette er også tilfældet i Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet, hvor der netop blev begæret lukkede døre ved grundlovsforhøret. Journalist Peter Bresemann, der deltog ved grundlovsforhøret af Jan Lindholt Mikkelsen, bekræfter således: *"Altså, retsplejeloven siger, at der i videst muligt omfang skal være åbne retsmøder. Det er så ikke det, man som journalist oplever i dagligdagen, fordi dørlukning er mere reglen end undtagelsen i alvorlige sager"* (Bilag 3, linje 381-383), konstaterer han og fortæller, at han generelt lægger vægt at høre begge parter i en sag for at få en så sand og korrekt dækning, som muligt. Men dette føler han ikke kan lade sig gøre, når et grundlovsforhør holdes for lukkede døre, som det netop er tilfældet i Maria-mordet: *"Det gør, at reportagen omkring fængslingen af Jan Lindholt jo godt kunne blive ensidig. Vi ville jo godt have hørt hans forklaring på sin færd på drabsstedet om natten(...)Men det var vi jo afskåret fra"* (Bilag 3, linje 481-483), forklarer Peter Bresemann. Ifølge Flemming Mønster kunne man også have undgået rygter omkring, at Maria Møller Christensen havde været i Jan Lindholt Mikkelsens lejlighed, hvis journalisterne fra start kendte til, hvorfor Jan Lindholt Mikkelsen i første omgang var blevet varetægtsfængslet. Han forklarer, at det derfor ikke altid er en god idé, at der bliver begæret lukkede døre i de danske

retssale: *"Altså, det er jo en alvorlig sidegevinst, at den her lukkethed, som man så argumenterer med, at det er for at beskytte en sigtet person. Vel er det da ej! Det er for at sikre politiet arbejdsro uden vores indblanding. Det er noget, der foregår af bekvemmelighed"* (Bilag 5, linje 1275-1278), konstaterer Flemming Mønster.

Spørgsmålet er, om det netop ikke er overformynderi og kontrol fra samfundet, der i nogle tilfælde sikrer borgerne mod ubeføjet krænkelse? I forhold til beskyttelse af det enkelte individ kan lukkede døre netop være en fordel, fordi lukningen beskytter den sigtede fra at blive krænkede. Når retsmøder er offentlige, har alle adgang til at overvære møderne, hvorfor eksempelvis en sigtet person har nemmere ved at føle sig udstillet og dermed krænkede ved et åbent møde end ved et lukket møde. Selv om retsmøder som hovedregel skal være offentlige, og Grundlovens § 65 stiller krav om offentlighed, så er det i visse situationer bedre, at dørene er lukkede - også selv om dækningen af en sag dermed kan blive ensidig, fordi pressen eksempelvis ikke får mulighed for at høre den tiltaltes forklaring. Derfor er jeg helt uenig i Flemming Mønsters tolkning af, at lukkede døre handler om bekvemmelighed og sikring af politiets arbejdsro. Jeg mener derimod, at lukkede døre netop tager hensyn til det enkelte individ og dennes beskyttelse mod ubeføjet krænkelse, hvorfor begrænsningen i journalisternes handlefrihed i sådanne tilfælde er en fordel.

4.8.3 Navneforbud eller ej?

Dette er de Konservatives Henrik Rasmussen enig i. Han mener, at Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet bør føre til overvejelser om, hvorvidt der i sager som denne automatisk bør indføres navneforbud: *"Det er jo tragisk, for reelt har avisen dømt en mand, før han har fået en dom. Der er helt sikkert tale om et etisk skred"* (Kristeligt Dagblad), siger Henrik Rasmussen og fortsætter: *"Der er selvfølgelig en pressefrihed, man skal respektere, men her er man gået over grænsen"* (Berlingske.dk, II), konstaterer han. Ekstra Bladet derimod er af en helt anden opfattelse. De ser dørlukning og navneforbud som en begrænsning af ytringsfriheden og dermed af pressefriheden i samfundet. Dette hænger sammen med, at avisens eksistensgrundlag bygger på fri meningsudveksling og retten til at ytre sig, hvorfor forslaget om automatisk at indføre navneforbud vil medføre, at de ikke på samme måde vil kunne opretholde avisens gældende etik og dømmekraft. Flemming Mønster forklarer således: *"Det betyder, at vi ville kunne give en mindre korrekt fremstilling af verserende forbrydelser i Danmark. Der vil blive langt flere rygtedannelser(...)med det resultat, at der kan blive fremsat nogle falske historier i pressen(...)Jeg mener også, at den enkeltes retssikkerhed af samme grund bliver mindsket i forhold til, hvad den er i dag"* (Bilag 5, linje 1303-1306), fastslår han.

Grundet mere kontrol i samfundet føler journalisterne på Ekstra Bladet sig altså truet af en begrænsning i ytringsfriheden. Muligheden for fri meningsudveksling forsvinder, hvis et automatisk navneforbud indføres. Hvis dette bliver en realitet, vil journalisterne dermed ikke længere have mulighed for at komme så tæt på, som de gør og lave store billedreportager og mange illustrationer og beskrive offer og gerningsmand meget detaljeret, som det er tilfældet i deres dækning af Maria-mordet. Det vil heller ikke være tilladt at offentliggøre navn og billede på den mordmistænkte. Derfor er redaktionschef Flemming Mønster da heller ikke et sekund i tvivl om, at der må gøres noget, og at Ekstra Bladet må tage del i kampen om at opretholde ytringsfriheden i samfundet: *"Vi er et foretagende, der har ytringsfriheden som vores aller ypperste og vigtigste arbejdsredskab, så har vi da en indsats at gøre her. Den skal vi da benytte os af, alt det vi overhovedet kan. For hvis vi bare falder til patten og er søde og rare og korrekte, som vores magthavere genre vil have, så får de jo frit spil. Så er det en glidebane, samfundet er ude på"* (Bilag 5, linje 1438-1442) konstaterer han og fortsætter: *"Altså, jeg synes hele tiden ytringsfriheden, den enkelte borgers bevægelsesfrihed er under beskydning. Der synes jeg, at der skal vi som avis, der har ytringsfriheden som vores arbejdsredskab, værne og udfordre den tendens, der er i samfundet til at indsnævre og binde samfundets borgere på mund og på hånd"* (Bilag 5, linje 1431-1434), forklarer Flemming Mønster.

Der tegner sig altså et billede af, at ytringsfriheden trues, og journalisternes handlefrihed begrænses, når der bliver nedlagt navneforbud eller begæret lukkede døre i de danske retssale. På denne måde påvirker et samfundsmæssigt pres Ekstra Bladets formidling og mulighed for frit at kunne ytre sig. Jeg er af da også af den opfattelse, at selv om det nogle gange er bedre at tage hensyn til det enkelte individ og dermed undlade at misbruge ytringsfriheden i samfundet ved eksempelvis at indføre automatisk navneforbud i sager som Maria-mordet, skal ytringsfriheden og dermed også pressens mulighed for frit at kunne ytre sig stadig bevares. Derfor mener jeg, at det må være op til det enkelte medie at anvende ytringsfriheden under ansvar og dermed tage hensyn til og ansvar overfor det enkelte individ ved eksempelvis at maskere billedet af Jan Lindholt Mikkelsen, som Ekstra Bladet burde have gjort i deres dækning af Maria-mordet. På denne måde kan medierne på en og samme tid være med til at værne om ytringsfriheden i samfundet og samtidig bibeholde den uafhængighed, der endnu gør sig gældende ved netop ikke at misbruge deres magtposition. Der er da også konsensus på Ekstra Bladet omkring, at det er utrolig vigtigt at bibeholde uafhængigheden i samfundet. Journalist Peter Bresemann, der har været på Ekstra Bladet i 34 år, siger om dette:

I det øjeblik vi ikke har ytringsfrihed og ikke bruger den og ikke udnytter den, så skrider demokratiet. Det fører til kontrol. Demokratiet hviler simpelthen på ytringsfriheden, og det kan man jo som eksempel bare tage alle de diktaturer, hvor der selvfølgelig ikke er ytringsfrihed. Al modstand bliver kvalt af myndigheder, som hele tiden bliver trykket oppefra, og det hele bygger på angst og frygt. Der har vi da heldigvis vores ytringsfrihed her, der danner grundlag for, at vi har et demokrati, hvor ingen kan misbruge magten, uden det bliver opdaget (Bilag 3, linje 595-601).

Hvis samfundet ikke længere bygger på demokrati, og ytringsfriheden dermed forsvinder, vil journalisterne miste deres handlefrihed. Som Peter Bresemann pointerer det, vil et sådan tilfælde føre til kontrol, hvorfor Ekstra Bladet ikke længere vil have mulighed for at bibeholde og opretholde deres hårde linje og tendens til at gå til grænsen for, hvad der er i overensstemmelse god presseskik. Jeg er dog ikke enig i, at demokratiet vil skride, hvis ytringsfriheden ikke udnyttes. Det handler blot om at bruge ytringsfriheden på fornuftig vis ved at tage hensyn til det enkelte individ og beskytte denne mod ubeføjet krænkelse.

4.9 Ekstra Bladets adfærd

Ovenstående viser altså, at en grundlæggende ændring i samfundet kan få stor indflydelse på mediernes muligheder for at være kritiske, dagsordensættende og skabe debat. Selv om journalisterne på Ekstra Bladet føler, at de er under et voldsomt pres, fordi ytringsfriheden begrænses, findes der dog stadig pressefrihed i Danmark. Denne kommer til udtryk ved, at medierne endnu ikke lægger under for en offentlig regulering, og at de stadig til en vis grad selv bestemmer, hvilke emner og genrer de vælger at afdække. I det ytringsfriheden netop er nødvendig for at sikre mulighed for demokratisk kontrol, debat og ansvar (Jørgensen, 2007:19), er det nu endnu vigtigere, at medierne er med til at værne om ytringsfriheden netop ved at ytre sig under ansvar, så journalisternes autonomi og dermed formidlingen ikke yderligere begrænses i form af mere kontrol i samfundet. Mediernes institutionelle dømmekraft og adfærd kan på denne måde være med til at påvirke, i hvilken grad ytringsfriheden i samfundet skal bevares, samt hvorledes den enkelte journalist vælger at handle. Følgende afsnit har derfor til hensigt at diskutere, i hvilken grad Ekstra Bladets adfærd kan virke begrænsende eller muliggørende i forhold til individets handlefrihed. Dette gøres med udgangspunkt i forskellige nyhedskriterier, der fortæller, hvilke historier journalisten bør prioritere frem for andre.

4.9.1 Nyhedskriteriernes indflydelse

Institutioner er karakteriseret ved forskellige handlemønstre og tankeformer, der har en vis udbredelse og varighed. Disse handlemønstre og tankerformer, det vil sige de rutiner, vaner, normer og tænkemåder, som gør sig gældende i en given institution er derved med til at forme og påvirke det enkelte individ og dets handlen og adfærd (Nielsen, 2005:18). Dette kaldes med andre ord for institutionens dømmekraft, og som analysen indtil nu har vist, er der på Ekstra Bladet er en institutionel dømmekraft, der påvirker journalistens formidling og som dermed også er afgørende for, at Ekstra i deres dækning af Maria-mordet overskrider grænsen for god presseskik. Dermed er den institutionelle dømmekraft også er med til at påvirke den enkelte journalists adfærd og handlen. Men hvordan påvirker Ekstra Bladets dømmekraft journalistens adfærd og handlen i forbindelse med avisens dækning af Maria-mordet?

På Ekstra Bladet er der forskellige kendetegn for, hvad den gode historie er. Dette kommer blandt andet til udtryk gennem de nyhedskriterier, som avisen som udgangspunkt arbejder ud fra. Redaktionschef Flemming Mønster forklarer følgende om, hvorfor Ekstra Bladet har valgt at bruge så mange ressourcer på deres dækning af Maria-mordet:

Altså, det er en ung pige på 20 år, der er ude med sine gode venner i festligt lag. Det er noget, næsten alle mennesker kan identificere sig med, fordi vi jo alle har unge døtre eller piger i vores bekendtskabskreds eller i vores familie. Altså, alle kan identificere sig med det her mareridt, den pige har været igennem og efterfølgende hendes forældre naturligvis har været igennem. Den har simpelthen så mange identifikationsfaktorer, som gjorde, at vi sagde "det her, det er en historie, som vil interessere folk" (Bilag 5, linje 1062-1068).

Når Ekstra Bladet går efter de historier, der indeholder såkaldte identifikationsfaktorer, som dem Flemming Mønster beskriver i det ovenstående citat, hænger det sammen med, at avisen i deres formidling prioriterer det nyhedskriterium, der hedder identifikation⁴⁷. Ekstra Bladet finder Maria-mordet interessant, netop fordi den indeholder rigtig mange identifikationsfaktorer, der gør, at læseren har lettere ved at sætte sig ind i sagen og dermed også lettere ved at interessere sig for den. Men det er ikke udelukkende identifikationen, der er afgørende for, at Ekstra Bladet vælger at bruge så mange ressourcer på at dække Maria-

⁴⁷ Identifikation handler primært om følelser, især genkendelse og samhørighed eller fællesskab. En væsentlig identifikationsmulighed ligger i geografisk nærhed. Det vil sige, at Maria-mordet især er interessant for dem, der bor i Herning, hvor mordet har fundet sted.

mordet. Birgitte Wulff forklarer, at kriminalstof generelt fylder meget i avisen, og at Maria-mordet er *"en meget dramatisk sag, og den er usædvanlig på den måde, at offer og gerningsmand slet ikke kender hinanden. Normalt når folk slår hinanden ihjel, så er det i raseri eller jalousi eller hævnfølelse"* (Bilag 4, linje 770-772), konstaterer hun og fortsætter: *"Her er det jo simpelthen er rent rovmord. Jeg ved ikke, om det går under definitionen rovmord, men det er i hvert fald offer og gerningsmand, der møder hinanden og ikke kender hinanden i forvejen. Så på den måde er den jo udsædvanlig. Og et er jo typisk sådan en historie, som Ekstra Bladet gør meget ud af"* (Bilag 4, linje 772-776).

Denne holdning er leder af Ekstra Bladets Kriminalredaktion Niels Pinborg enig i. Han forklarer yderligere, at det *"er langt de færreste drab i Danmark, som bliver begået på den måde. Normalt er drab noget, der foregår inden for familiens fire vægge eller i en social omgangskreds. Her var det folk, der tilsyneladende ikke kendte hinanden. Det gør den elementært mere interessant, for så har vi at gøre med et af de sjældne fjendrab"* (Bilag 6, linje 1501-1505), pointerer han. Ekstra Bladet vælger altså at prioritere Maria-mordet dels fordi sagen er usædvanlig, og dels fordi det er sådanne sager, de typisk gør meget ud af på avisen. Dette hænger nært sammen med den institutionelle dømmekraft, der er indlejret på Ekstra Bladet, og som netop fortæller journalisten, hvad der er en god historie, og hvad der er en dårlig historie. I den konkrete case er sagen opsigtsvækkende, netop fordi det ikke er et klassisk mord, men et fjendrab, som Niels Pinborg formulerer det. Derved afviger sagen fra det normale, hvorfor nyhedskriteriet sensation⁴⁸ også er dækket ind. Det er dog ikke kun nyhedskriterierne identifikation og sensation, der er afgørende for, at Ekstra Bladet vælger at bruge så mange ressourcer på deres dækning af Maria-mordet. At avisen vælger at beskrive så mange detaljer i sagen hænger også sammen med, at historierne skal være væsentlige og aktuelle. Flemming Mønster forklarer således:

Vi vælger dem ud fra, at vi mener, de er væsentlige og/eller, at det er noget, som vil interessere folk rigtig meget(...)Når vi vælger at prioritere en historie og sige, det er noget for vores læsere, så skal vi have så meget som overhovedet muligt, der gør dem indsigtfulde, så læseren forstår historien og får indsigt i historiens fulde omfang (Bilag 5, linje 1082-1087).

⁴⁸ Nyhedskriteriet sensation skal forstås bredt som det, der er usædvanligt og opsigtsvækkende ved at være kontroversielt og ekstraordinært. Det er det, der afviger fra det normale og bryder med den vante forestilling.

Dermed er det også nyhedskriterierne væsentlighed og aktualitet⁴⁹, som får indflydelse på Ekstra Bladets prioritering af Maria-mordet. Sagen er netop væsentlig, fordi den indeholder så mange elementer, der gør, at folk kan identificere sig med den. Og den er aktuel, idet mordet netop er sket, da Ekstra Bladet bringer artiklerne, hvorfor den har en særlig interesse for læserne på daværende tidspunkt. Ekstra Bladet vurderer altså på den baggrund, at Maria-mordet vil sælge aviser, hvorfor de sætter alle ressourcer ind på at dække sagen.

4.9.2 Begrænsende og muliggørende adfærd

Den enkelte journalists adfærd og handlen bliver dermed påvirket af institutionens dømmekraft, der med udgangspunkt i forskellige nyhedskriterier fortæller, hvilke historier, journalisten bør prioritere frem for andre. Alle former for adfærd er vanebestemt eller regelfølgende. Regelfølgende adfærd *"kan tage form af efterlevelse af formelle regler, men der kan også være tale om vane- eller rutinebestemt adfærd"* (Nielsen, 2005:182-183). Individets handlinger forklares derfor ofte som et resultat af en institutionel dømmekraft, det vil sige avisens rutiner, vaner, normer og tænkemåder, hvorfor der ofte lægges vægt på samspillet mellem disse, når den enkelte adfærd skal forklares. På Ekstra Bladet kommer dette til udtryk ved, at dannelsen og opretholdende af avisens dømmekraft netop sker på baggrund af en regelfølgende adfærd: *"(...)der følger jeg den politik, der er på Ekstra Bladet. Jeg diskuterer det, og jeg giver min mening til kende, men det er ikke mig, der træffer beslutningen. Det er jo oppefra, der sidder en chefredaktør og siger, det gør vi, og det må vi andre så forholde os til"* (Bilag 4, linje 740-742), siger Birgitte Wulff omkring det, at Ekstra Bladet vælger at offentliggøre Jan Lindholt Mikkelsens identitet. Når hun forklarer, at hun vælger at følge den politik, der er på Ekstra Bladet, efterlever hun de formelle regler, der gør sig gældende på avisen. Hendes adfærd er dermed regelfølgende, og beslutningen om at bakke op omkring offentliggørelsen af navn og billede er bevidst og tilsigtet, idet dømmekraften fortæller hende, at det er sådan hun bør handle. Journalisternes adfærd er ikke alene regelfølgende, men kan også betegnes som vanebestemt, idet journalisterne på Ekstra Bladet ofte handler ud fra en rutine, som fortæller dem, hvad der er normalt at gøre i bestemte situationer. I Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet kommer den vanebestemte adfærd blandt andet til udtryk ved, at journalisterne vælger, nærmest ubevidst, at beskrive sagen meget detaljeret: *"Det gør vi af princip på alle de historier, vi vælger skal i avisen"* (Bilag 5, linje 1082), konstaterer Flemming Mønster. Peter Bresemann er helt enig: *"Det gør*

⁴⁹ En histories væsentlighed bedømmes i forhold til modtagerens informationsbehov og interesser, idet en begivenhed kan være af betydning for nogen, men ikke for andre. For at noget kan kaldes væsentligt må det altså have betydning for modtageren. At en historie er aktuel vil sige, at den i øjeblikket har en eller anden form for særlig interesse for modtageren.

vi altid, når der er tale om et drab uden en gerningsmand, om man så må sige" (Bilag 3, linje 495). Det ligger altså implicit i avisens måde at formidle historier på, og journalisterne beskriver derfor per automatik historierne detaljerede, hvorfor deres adfærd kan betegnes som vane- og rutinebestemt.

Man kan så spørge sig selv, om den vanebestemte og regelfølgende adfærd virker begrænsende eller muliggørende i forhold til journalistens handlefrihed? På den ene side bliver journalisten begrænset i og med, at han eller hun udelukkende handler på baggrund af institutionens gældende rutiner, vaner, normer og tænkemåder og tager beslutninger herudfra. Dermed tilsidesætter journalisten sine egne moralske overbevisninger og har kun mulighed for at handle inden for nogle fastsatte rammer - eksempelvis ud fra bestemte nyhedskriterier, som det blev beskrevet i det foregående afsnit. Journalistens råderum og handlefrihed bliver på denne måde indskrænket: *"Regelfølgende adfærd er således begrænsende i og med, at handlen fikses i henhold til den af rutinen, reglen, normen eller konventionen foreskrevne adfærd"* (Nielsen, 2005:208). Med andre ord er det dømmekraften i institutionen, der er med til at begrænse journalistens handlefrihed. På den anden side kan Ekstra Bladets adfærd og dømmekraft også være muliggørende i forhold til individets handlefrihed. Dette forklares således: *"Samtidig muliggøres udøvelse af kreativitet og bevidste valg på andre områder, og dette sker netop i kraft af den begrænsede effekt, der frigør energi og dømmekraft fra rutineopgaver til brug ved andre opgaver"* (Nielsen, 2005:208). Idet journalisten på Ekstra Bladet dagligt er med til at reproducere, opretholde og styrke den dømmekraft, der i forvejen er indlejret i institutionen, er denne netop underlagt en række rutiner, vaner, normer og tænkemåder, der gør det enkelte individ i stand til at gøre nytte af dømmekraften i andre henseender. Journalisten kan dermed inden for disse rammer udøve sin kreativitet, hvorfor Ekstra Bladets adfærd altså på en og samme tid er begrænsende og muliggørende i forhold til den enkelte journalists handlefrihed.

5. Konklusion

På baggrund af dette speciale står det klart, at der findes mange forskellige begrundelser for og forklaringer på, hvorfor Ekstra Bladet i deres dækning af Maria-mordet går til grænsen for god presseskik. Det er især den institutionelle dømmekraft, der får indflydelse på, hvorledes formidlingen i sidste ende kommer til udtryk. Journalisternes formidling påvirkes af en iboende dømmekraft, som kommer til udtryk ved, at journalisterne skal være grænseoverskridende og levere hårdtslående og afslørende journalistik. På Ekstra Bladet er der enighed omkring, at avisens vigtigste opgave er at videreformidle stof til befolkningen ved at agere vagthund i samfundet, være kritiske og skabe debat. De skal beskytte "den lille mand" og medvirke til, at magthaverne ikke misbruger deres magtposition eller lever på bekostning af de svage i samfundet. Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet ser dog ud til at være langt fra avisens eget ideal om at beskytte "den lille mand". Når Ekstra Bladet vælger at offentliggøre navn og billede af den tiltalte Jan Lindholt Mikkelsen på forsiden af avisen, er de netop selv med til at gøre ham landkendt som morder. Ekstra Bladet misbruger i dette tilfælde deres magtposition og lever på bekostning af andres modgang, hvilket altså ikke stemmer overens med avisens selvforståelse.

Journalisterne ser det som deres pligt at formidle oplysninger omkring Maria-mordet videre til læserne, hvorfor de mener, det er i orden at offentliggøre tiltaltes identitet. Ekstra Bladet lægger ikke skjul på, at avisen skal udfordre ytringsfriheden i samfundet, hvorfor de da også vælger at beskrive offer og gerningsmand meget detaljeret. Journalisterne er af den overbevisning, at de i deres dækning af Maria-mordet har handlet i overensstemmelse med god presseskik, fordi de har fulgt avisens gældende rutiner, vaner, normer og tænkemåder – med andre ord avisens institutionelle dømmekraft – som netop fortæller dem, at de har pligt til at informere borgerne om, hvad der er sket i forbindelse med Maria-mordet. Det er dog ikke alle, der er enige i dette synspunkt. Politiken og TV2 News mener derimod, at Ekstra Bladet har handlet i strid med god presseskik og ageret folkedommer i deres dækning af Maria-mordet, fordi de har udstillet en uskyldig mand på forsiden af avisen og måske sat ham i gabestok for resten af livet. Det kan dermed diskuteres, om Ekstra Bladet er formidlere på borgernes vegne, eller om de agerer folkedommer. Konklusionen på dette må være, at der ikke findes et endegyldigt svar, idet dømmekraften er forskellig fra institution til institution, hvorfor opfattelsen af god presseskik dermed også vil være forskellig.

Den institutionelle dømmekraft på Ekstra Bladet kommer ikke udelukkende til udtryk gennem avisens mission. Den etik, der gør sig gældende på avisen har også stor indflydelse på, hvorledes Ekstra Bladet vælger at formidle Maria-mordet. Denne etik fokuserer

grundlæggende på, at så længe oplysningerne i en artikel er sande og korrekte, så er det i overensstemmelse med god presseskik. Det vigtigste argument for, at journalisterne på Ekstra Bladet ikke mener, de overskrider god presseskik i deres dækning af Maria-mordet er da også, at de på intet tidspunkt direkte har skrevet, at Jan Lindholt Mikkelsen er morder, hvorfor de ikke mener, de har gjort sig til folkedommere i deres dækning af Maria-mordet og på forhånd dømt Jan Lindholt Mikkelsen, inden han ad rettens vej er kendt skyldig. Den journalistiske logik på Ekstra Bladet er, at det ikke er avisens opgave at sortere i virkeligheden, men blot beskrive hændelserne så detaljeret som muligt. Journalisterne skal gengive virkeligheden, som de oplever den, og derfor ser de det ikke som deres opgave at tage stilling til, om en artikel vil få personlige konsekvenser. I denne forbindelse er det blevet diskuteret, hvordan journalisterne kan vide, hvad der er sandt og korrekt, og hvordan de kan gengive virkeligheden. Konklusionen lyder, at det ikke er muligt at gengive virkeligheden, idet journalisterne selv er med til at konstruere et virkelighedsbillede, når de udvælger og fortolker på de informationer, der i sidste ende bliver til en artikel.

Gennem forskellige teksteksempler har jeg vist, at Ekstra Bladet er med til at tegne et billede af Jan Lindholt Mikkelsen som morder, hvorfor de ifølge Den Europæiske Menneskeretskonventions artikel 6 handler i strid med god presseskik. Denne foreskriver, at enhver skal anses som uskyldig, til det modsatte er bevist, hvilket Ekstra Bladet altså ikke tager hensyn til i deres beskrivelse af tiltalte. Derudover er det gennem de vejledende regler for god presseskik blevet vist, at Ekstra Bladet også ifølge disse regler handler i strid med god presseskik. Journalisterne glemmer at tage hensyn til og ansvar for det enkelte individ i deres formidling, fordi de udelukkende fokuserer på at følge og indordne sig avisens gældende etik og dømmekraft og dermed formidle det stof, som de mener, er i offentligheden interesse. De virker som om, at de ikke tager højde for, at ytringsfriheden i samfundet ikke kun handler om at ytre sig frit, men at denne også indebærer et krav om ansvarlighed, hvorfor det i nogle tilfælde er i offentlighedens tjeneste ikke at bringe bestemte oplysninger. Jeg mener, at Ekstra Bladet misbruger den gældende ytringsfrihed i samfundet, netop fordi de bruger ytringsfriheden i deres argumentation for at offentliggøre navn og billede af den tiltalte. Journalisterne er dog af den opfattelse, at de på grund af en given ytringsfrihed i samfundet netop har frit spillerum til at skrive, hvad de vil, så længe oplysningerne vel at mærke er sande. I denne forbindelse er det blevet diskuteret, hvornår noget er i offentlighedens interesse, og hvornår noget hører til privatlivets fred. Denne vurdering afhænger af den konkrete sag, og af hvem der tolker, hvorfor der er forskellige opfattelser af, hvor grænsen mellem privatliv og samfundsliv trækkes. Dette kommer blandt andet til udtryk, når Ekstra Bladets journalister tolker de vejledende regler for god presseskik meget frit. Tolkningen sker med udgangspunkt i den institutionelle dømmekraft,

og når avisen vælger at offentliggøre tiltaltes identitet, til forskel fra andre medier, vurderer de på baggrund af dømmekraften i institutionen, at der altså er en sammenhæng mellem Jan Lindholt Mikkelsens privatliv og mordet på Maria Møller Christensen. Derfor mener de ikke, at de misbruger ytringsfriheden i samfundet. Dette begrundes blandt andet med, at der ikke er nedlagt navneforbud i sagen, og at tiltalte er en almindelig person, der havner i en usædvanlig situation. Det er derfor i orden at offentliggøre tiltaltes identitet, fordi det kan bidrage til efterforskningen af sagen.

Idet de presseetiske regler kan tolkes mere eller mindre frit, har jeg sat spørgsmålstegn ved, om disse regler i det hele taget er anvendelige. Jeg har diskuteret, om løsningen på dette problem er hårdere straffe, og om Pressenævnet skal have mulighed for at sanktionere de medier, der overskrider god presseskik. Konklusionen er, at hårdere straffe ikke er vejen frem, fordi Ekstra Bladet alligevel vil misbruge ytringsfriheden og gå til grænsen for god presseskik, idet hele avisens eksistensgrundlag og dømmekraft er bygget op omkring en etik, der bryder grænser og udfordrer den gældende ytringsfrihed i samfundet. I stedet er der behov for en etik på Ekstra Bladet, hvor hensynet til den enkelte borger er i fokus. Endvidere er den traditionelle skelnen mellem pligtetik og konsekvensetik blevet inddraget i diskussionen for at vise, hvorledes en pligtetiker og en konsekvensetiker vil opfatte Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet. Konklusionen lyder, at Ekstra Bladet ikke bryder med god presseskik, hverken ud fra en pligtetikers optik eller en konsekvensetikers optik. Dette er tegn på, at ingen etik, ingen metode eller lovgivning kan fortælle os, hvordan vi bør handle, men at dette må afgøres af en given dømmekraft i situationen. Derudover er det med udgangspunkt i faldende oplagstal og større konkurrence medierne imellem blevet konstateret, at et samfundsmæssigt pres også har indflydelse på den institutionelle dømmekraft og dermed på Ekstra Bladets adfærd. Det er blevet diskuteret, i hvilken grad Ekstra Bladets adfærd kan virke begrænsende eller muliggørende på journalistens handlefrihed. Her må konklusionen være, at den enkelte journalists handlefrihed på den ene side begrænses, fordi denne påvirkes af en given dømmekraft, der blandt andet fortæller journalisten, hvilke historier denne bør prioritere. På den anden side giver Ekstra Bladets adfærd netop journalisten mulighed for dagligt at reproducere, opretholde og styrke den dømmekraft, der i forvejen er indlejret i institutionen. Dermed kan journalisten inden for disse rammer udøve sin kreativitet, hvorfor Ekstra Bladets adfærd også kan være muliggørende i forhold til journalistens handlefrihed.

6. Resumé

This master thesis examines good press ethics and its starting point is the coverage of the Maria-murder. The Maria-murder is about the 20 years old Maria Møller Christensen who disappears New Year's night and is found sexually abused and strangled with her own tights. Jan Lindholt Mikkelsen is subsequently remanded in custody and charged for the murder. Ekstra Bladet decides straight away to publish name and picture of the accused on the front page. It later transpires that Jan Lindholt Mikkelsen is innocent because his DNA profile does not match the one found at the scene of the crime. This master thesis therefore discuss if Ekstra Bladet acts as the "people's court" or communicator when the newspaper decides to publish the identity of the accused.

Specifically the master thesis addresses the question of what kind of institutional judgement lays to ground for Ekstra Bladet's coverage of the Maria-murder, and whether they stay within the boundaries of good press ethics or cross this line. It shows that the judgement is different from one institution to another. This is why there is a difference of opinion as to how the Maria-murder should be covered. The journalists at Ekstra Bladet believe that it is their duty to communicate reality and that there is nothing wrong in publish the identity of the accused. Politiken and TV2 News do not agree with this point of view. They think that Ekstra Bladet has taken the title as the "people's court" because the news paper has exposed an innocent man and has made him known throughout the country as a murderer. By doing this Ekstra Bladet has judged him before he is convicted by a court of law and this is not what Politiken and TV2 News associate with good press ethics.

Fundamentally the institutional capability of judgement at Ekstra Bladet is shown by the news paper's mission telling the journalists that they must be ready to cross the borderline and challenge the freedom of expression in society. The journalistic reasoning at Ekstra Bladet is, that it is not their job to filter reality but to describe events as detailed as possible. At the same time the view is that as long as the information in the articles are exact and true, this is in accordance to good press ethics. It appears that the institutional judgement at Ekstra Bladet does not consider the individual as the journalists solely focus on the news paper's standard practices, values and mind set. Thus they do not consider the fact that their communication can harm the individuals involved. Furthermore Ekstra Bladet forgets that freedom of speech not only addresses the right of free expression but also carries with it a responsibility for the individual.

7. Formidlende artikel

Følgende artikel er baseret på en specialeafhandling fra Roskilde Universitet, der undersøger institutionel dømmekraft og god presseskik i Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet. Artiklen forestilles bragt som et debatindlæg på journalisten.dk.

Vi skal ytre os under ansvar!

"Ekstra Bladet gør sig til folkedommer og hænger en mand ud", fastslår redaktionschef på Politiken Lars Trier Mogensen i en debat i Presselogen. Han mener, at Ekstra Bladet har optrådt som gabestok og offentligt ydmyget tiltalte Jan Lindholt Mikkelsen i deres dækning af Maria-mordet. Ekstra Bladet selv mener dog, at de blot har videreformidlet relevante oplysninger: "Det er usædvanligt, vi bringer ham umaskeret på forsiden. Det er fordi, sagen er usædvanlig, og fordi der ikke er et navneforbud, og fordi man igen og igen hører hans advokat netop fortælle, at man ønsker offentlighedens hjælp til at få ham renset", konstaterer Ekstra Bladets ledende chefredaktør Poul Madsen.

Maria-mordet handler om den 20-årige Maria Møller Christensen, som forsvinder nytårsnat. Hun bliver senere fundet i en vaskekælder i Herning – sexmisbrugt og kvalt i sine egne strømpebukser. Jagten går nu ind på at finde Marias morder, og den 48-årige Jan Lindholt Mikkelsen varetægtsfængsles og sigtes for drabet.

Ekstra Bladet er hurtige på tasterne og udgiver den ene artikel efter den anden omkring sagen. De vælger blandt andet at offentliggøre tiltaltes navn og billede på forsiden af avisen med rubrikken 'Genert og pigesky' – og så bryder helvede løs. Ekstra Bladet får på puklen for at have bragt navn og billede af Jan Lindholt Mikkelsen på forsiden af deres avis, og de beskyldes for på forhånd at dømme ham

som sexmorder, inden han er kendt skyldig i retten.

I dag er Jan Lindholt Mikkelsen helt renset, fordi hans dna-profil ikke stemte overens med den, der blev fundet på gerningsstedet. Men hvad med Ekstra Bladet? Har de optrådt som gabestok? Og agerer de folkedommer eller formidler i deres dækning af Maria-mordet?

Der findes ikke et endegyldigt svar på dette. Det afhænger af, hvilke øjne der ser på sagen, og hvilken kultur det pågældende individ er en del af. Med andre ord er det institutionens dømmekraft, det vil sige de rutiner, vaner, normer og tænke måder, der er indlejret i institutionen, som er afgørende for, hvor grænsen for god presseskik går, og hvornår noget er i offentlighedens interesse at bringe, og hvornår det hører til privatlivets fred.

Dermed hersker der en dømmekraft, som skaber praksis og dominerer i den pågældende institution og som får indflydelse på, hvordan det enkelte individ definerer god presseskik. Individets handlinger præges derfor af den kontekst, det befinder sig i. Da dømmekraften er forskellig fra institution til institution, vil der altså være uenighed omkring, hvordan Maria-mordet burde være blevet formidlet, og om Ekstra Bladet burde have maskeret Jan Lindholt Mikkelsens billede.

Selv om det ikke er ulovligt, at Ekstra Bladet vælger at offentliggøre tiltaltes identitet, fordi der ikke er nedlagt

navneforbud i sagen, mener jeg alligevel, at deres dækning af Maria-mordet er i strid med god presseskik. De udstiller en uskyldig mand på forsiden af avisen, og gennem deres dækning af sagen er de med til at tegne et billede af Jan Lindholt Mikkelsen som morder. Ifølge Den Europæiske Menneskeretskonvention skal enhver anses som uskyldig, til det modsatte er bevist. Det mener jeg ikke, at Ekstra Bladet tager hensyn til, når de gennem deres dækning er med til at gøre Jan Lindholt Mikkelsen landskendt som morder. Men kan man i det hele taget forhindre, at medierne udstiller uskyldige mennesker?

Politikerne har talt om at indføre automatisk navneforbud i sager som Maria-mordet og hårdere straffe til de medier, der overskrider god presseskik. Det mener jeg dog ikke er løsningen. I stedet må det være op til det enkelte medie at ytre sig under ansvar og undgå at misbruge ytringsfriheden i samfundet. Medierne skal begynde at tænke over, hvornår det er i offentlighedens interesse at bringe bestemte oplysninger, og hvornår det tjener offentligheden bedst at undgå at bringe disse oplysninger. Det bør da være muligt for os alle at ytre os under ansvar⁵⁰!

⁵⁰ Denne artikel er kun til bedømmelse på journalistik.

8. Litteraturliste

Bøger

Allern, Sigurd (1996): Kapitel 2 'Den fjerde statsmakt' i *Kildenes makt*, SNS Förlag.

Andersen, Heine og Kaspersen, Lars Bo (2005): *Klassisk og moderne samfundsteori*, 3. reviderede udgave, 1. oplag, Hans Reitzels Forlag.

Andersen, Heine (2004): *Sociologi – en grundbog til et fag*, 3. reviderede udgave, 1. oplag, Hans Reitzels Forlag.

Bjerg, Lars (2009): *Den gode journalist – Etik, værdier og kvalitet i journalistik*, 1. udgave, 1. oplag, Forlaget Ajour.

Bruås, Svein (2002): Kapitel 9 'Presseetik og moralfilosofi' i *Etikk for journalister*, 2. udgave, Fagbokforlaget, 2002.

Flick, Uwe (2007): *Designing qualitative research*, Sage Publications.

Gadamer, Hans Georg (2004): *Sandhed og metode. Grundtræk af en filosofisk hermeneutik*, Systime A/S.

Hartnack, Justus (1992): 'Kants moralfilosofi' i *Filosofiens historie*, C.A. Reitzels Forlag.

Hartnack, Justus (1968): *Immanuel Kant*, Gads Forlag.

Hjarvard, Stig (2008): *En verden af medier. Medialiseringen af politik, sprog, religion og leg*, 1. udgave, Samfundslitteratur.

Høilund, Peter og Juul, Søren (2005): Kapitel 3 'Personlig, institutionel og social dømmekraft' og kapitel 4 'Ubalance mellem institutionelle normsystemer' i *Anerkendelse og dømmekraft i socialt arbejde*, 1. udgave, 1. oplag, Hans Reitzels Forlag.

Høilund, Peter (2006): *Social retfærdighed. Udkast til en retslære for socialt arbejde*, 1. udgave, 1. oplag, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag.

Jensen, Iben (2005): Kapitel 2 'Kommunikation' og Kapitel 7 'Medier' i *Grundbog i kulturforståelse*, 1. udgave, Roskilde Universitetsforlag.

Jensen, Klaus Bruhn (2008): *Medier og samfund – en introduktion*, 1. udgave, Forlaget Samfundslitteratur.

Jensen, Leif Becker (1997): *Indføring i tekstanalyse*, 1. udgave, Roskilde Universitetsforlag.

Juul, Søren (2002): *Modernitet, velfærd og solidaritet – en undersøgelse af danskernes moralske forpligtelser*, Hans Reitzels Forlag.

Juul, Søren (2010): Del 1 'Videnskabsteoretisk orientering' i *Solidaritet, anerkendelse, retfærdighed og god dømmekraft*, 1. udgave, Hans Reitzels Forlag.

Jørgensen, Oluf (2007): *Det handler om ytringsfrihed*, 2. udgave, 1. oplag, Forlaget Ajour.

Kramhøft, Peter (2000): *Journalistik med omtanke – arbejdsmetoder i udredende og analytisk journalistik*, 1. udgave, 1. oplag, Forlaget Ajour.

Kristoffersen, Sonny (2008): *Hvad er god presseskik? – set i et pressenævnsretligt perspektiv*, 1. udgave, 1. oplag, Forlaget Thomson A/S.

Kvale, Steinar (1997): *Interview – en introduktion til det kvalitative forskningsinterview*, 1. Udgave, 13. oplag, Hans Reitzels Forlag, København.

Mikkelsen, Jan Foght (2008): *Etik og moral – et værdipolitisk essay*, Tiderne Skifter Forlag.

Nielsen, Klaus (red.) (2005): 'Institutioner og adfærd: Vaner, rutiner, adfærd og normer' og 'Institutioner og magt' i: *Institutionel teori – en tværfaglig introduktion*, Roskilde Universitetsforlag.

Pressenævnet (2010): *Årsberetning 2009*, Pressenævnet.

Skirbekk, Gunnar og Gilje, Nils (1995): Kapitel 18 'Kant – den "kopernikanske vending" i filosofien' i *Filosofiens historie 2 – Fra oplysningstiden til modernismen*, 1. udgave 3. oplag, Gyldendal.

Østbye, Helge et al. (1997): *Metodebok for mediefag*, Fagbokforlaget.

Internetsider

Berlingske.dk, I: 'Svineri bør koste – fyr Poul Madsen', skrevet af Søren Pind, <http://sorenspind.blogs.berlingske.dk/2010/01/21/svineri-b%C3%B8r-koste-fyr-poul-madsen/>, set d. 16/8 2010.

Berlingske.dk, II: 'Konservative overvejer generelt navneforbud', <http://www.berlingske.dk/politik/konservative-overvejer-generelt-navneforbud>, set d. 15/4 2010.

Ekstrabladet.dk: http://ekstrabladet.dk/om_ekstra_bladet/?p=1.

Gallup: <http://www.tns-gallup.dk/nyhedscenter/statistik/laesertal.aspx>, set d. 8/3 2010.

Grundloven.dk: <http://www.grundloven.dk/>.

Kristeligt Dagblad: 'Politikere forargede over Ekstra Bladet', <http://www.kristeligt-dagblad.dk/artikel/353773:Danmark--Politikere-er-forargede-over-Ekstra-Bladet>, set d. 16/8 2010.

Medieansvarsloven: <http://www.pressenaevnet.dk/love-og-regler/Medieansvarsloven.aspx>.

Menneskeret.dk: <http://menneskeret.dk/internationalt/den+europ%c3%a6iske+menneskerettighe+ds+-konvention>, set d. 2/8 2010.

Politikens blog: 'Ekstra Bladets blinde øje', skrevet af Troels Mylenberg, <http://blog.politiken.dk/mylenberg/2010/01/23/ekstra-bladets-blinde-%C3%B8je/comment-page-1/>, set d. 16/8 2010.

Presselogen: <http://sputnikdyn.tv2.dk/play/presselogen-12377/>, set d. 3/3 2010.

Pressenævnet.dk: <http://www.pressenaevnet.dk/love-og-regler/Regler-for-god-presseskik.aspx>.

Retssal.dk: <http://www.retssal.dk/index.php?page=emne&id=1579&indexid=111>, set d. 5/2 2010.

Artikler fra Ekstra Bladet

Forside fra lørdag den 2. januar 2010: '20-årige Marias nytårsfest endte i blodig tragedie: Sexmisbrug og myrdet'. Herunder anvende følgende artikler:

'Sexmorder fandt hende først', 'Forældrene slog alarm', 'Det ligner ikke Maria', 'Fremmede tænder lys for Maria', 'Han identificerede den dræbte' og 'Maria Mindes på Facebook'.

Forside fra mandag den 4. januar 2010: 'Jan sigtet for Maria-drabet: Genert og pigesky'. Herunder anvendes følgende artikler:

'Mordsigtet er genert og pige-sky', 'Han opfører sig altid pænt', 'Hun blev kvalt i sine egne strømpebukser', 'Venter på dna-resultater', 'Morderen har spredt frygt' og 'Jeg er lettet'.

Forside fra tirsdag den 5. januar 2010: 'Marias sidste desperate timer'. Herunder anvendes følgende artikler:

'Marias sidste desperate timer', 'Marias rute', 'Kørte gennem byen på cykel', 'Nyt øjenvidne: Jeg så tyndt påklædt kvinde og høj mand klokken 4.30', 'Familie og venner er tavse' og 'Vi har det svært'.

Forside fra fredag den 8. januar 2010: 'Marias far: Jeg føler intet had'. Herunder anvendes følgende artikler:

'Jeg føler intet had', 'Du er i vores hjerter', 'Jan kommer altid alene', 'Det var ikke Maria' og 'Vred forsvarer sender klage'.

Forside fra torsdag den 21. januar 2010: 'RENSSET'. Herunder anvendes følgende artikler:

'Jeg er glad og lykkelig', 'Nu er han rensset', 'Kritik for afsløring af identitet', 'Døren var ikke låst', 'Lettet over at være fri', 'Morderens dna var på Maria' og 'Forsvareren: Jeg vidste det'.

Forside fra fredag den 22. januar 2010: 'Jan Lindholt dagen derpå: Det var et langt mareridt'. Herunder anvendes følgende artikler:

'Jeg overvejede selvmord', 'Var måske ved at falde over liget', 'Har altid gerne ville på forsiden', '- Nej tak, jeg ønsker ikke at tale med jer', 'Jeg har tabt tillid til politiet', 'Vil dna - teste alle naboerne', 'Hvor mødte Maria sin morder', 'Det var godt Jans billede blev bragt', 'Vi er bange for at gå ud alene' og 'Stop de meningsløse fængslinger'.

Mundtlige kilder

Interview med Peter Bresemann, journalist på Ekstra Bladet

Interview med Birgitte Wulff, journalist på Ekstra Bladet

Interview med Flemming Mønster, redaktionschef på Ekstra Bladet

Interview med Niels Pinborg, leder af kriminalredaktionen på Ekstra Bladet

9. Bilagsoversigt

Bilag 1: Debat i presseløgen, side 1-5.

Bilag 2: Medieret og etik ved Bent Falbert, side 6-9.

Bilag 3: Interviewudskrift af interview med Peter Bresemann, side 10-17.

Bilag 4: Interviewudskrift af interview med Birgitte Wulff, side 18-27.

Bilag 5: Interviewudskrift af interview med Flemming Mønster, side 28-37.

Bilag 6: Interviewudskrift af interview med Niels Pinborg, side 38-40.

Bilag 7: Forsider og artikler, side 41-73.

Bilag 1: Debat i presselogen

Følgende er et uddrag af Presselogens debat fra den 24. januar 2010, hvor Ekstra Bladet, Jyllands-Posten, Politiken og TV2 News diskuterer Ekstra Bladets dækning af Maria-mordet med udgangspunkt i, at Ekstra Bladet vælger at offentliggøre navn og billede af tiltalte. Følgende deltager i debatten:

I = Interviewer Lotte Mejlhede, vært, Presselogen

LM = Lars Trier Mogensen, redaktionschef, Politiken

PM = Poul Madsen, ledende chefredaktør, Ekstra Bladet

MH = Mikkel Hertz, kanalchef, TV2 News

PC = Pierre Collignon, nyhedschef Jyllands-Posten

- 1 **I:** Manden var takket være Ekstra Bladet blevet kendt som den mordmistænkte. Først var
2 manden fra Herning sløret, men den 4. januar satte Ekstra Bladet ham på forsiden med både
3 navn og billede. Ekstra Bladet følger op med artikler, der handler om, at Jan både er genert
4 og pigesky, og at han er blevet mere indadvendt. Men onsdag den 20. januar springer
5 nyheden – Jan Lindholt Mikkelsen frifindes og løslades. Hans DNA passede ikke, og Ekstra
6 Bladet måtte igen frem med de store typer. Læserne er vrede, og avisen må bruge
7 spalteplads for at forklare, at det avisen havde gjort, ikke er ulovligt. Forsvarsadvokaten
8 havde helt bevidst ikke bedt om navneforbud i sagen: *”Jeg frygtede, at et bord kunne gå
9 koldt, og derfor var det væsentligt for mig, at det ikke var skjult, hvad det egentlig var for en
10 person, eller hvem det var, der var varetægtsfængslet. Fordi det kunne meget vel tænkes, at
11 der var nogen, der havde set ham. Han har jo boet i det kvarter i hele sit liv, var jeg lige ved at
12 sige”*.
- 13 **I:** I dag er Jan Lindholt Mikkelsen helt rensat. Men hvad med Ekstra Bladet? Har bladet, som
14 Politiken skriver her, optrådt som gabestok? Jan Lindholt Mikkelsen: *”Alle de overskrifter, der
15 har været og... hvor meget de sårer folk. Det synes jeg, pressen og aviserne skulle tænke
16 meget over”*.
- 17 **I:** (Henvendt til Lars Trier Mogensen) Hvorfor mener du, Ekstra Bladet har optrådt som
18 gabestok?
- 19 **LM:** Jamen altså, helt grundlæggende fordi Ekstra Bladet gør sig til folkedommer og hænger en
20 mand ud. Nu havde Bent Falbert for 14 dage siden den tvivlsomme ære at sidde her i
21 Presselogen og hælde vand ud af ørerne og forklare, hvorfor de havde gjort det. Og nu er det
22 så Poul Madsen, der skal ind, og han har brugt utrolig meget energi på at forsvare sig. Og i
23 Ekstra Bladet har der været utrolig mange artikler om, hvordan han er rensat. Og der må jeg
24 bare sige, at det synes jeg på en eller anden måde måske er tid til at stoppe nu. Og derfor vil
25 jeg gerne opfordre Poul Madsen til på en eller anden måde lige at overveje, hvad det er for
26 nogle kræfter, de er med til at sætte i spil. Og netop fordi Ekstra Bladet ikke har gjort noget
27 ulovligt, så er der sådan set ikke noget at tabe. Kun noget at vinde – måske noget respekt
28 ved på en eller anden måde at forholde sig til, hvad det er for nogle virkemidler, man bruger
29 i forhold til sådan en mand.
- 30 **I:** Poul Madsen...
- 31 **PM:** Jamen altså, du siger det jo selv. Jeg kan jo godt forstå, den her mand mener, at den her sag
32 på mange måder har været forfærdelig og dramatisk og så videre for ham, og at det
33 selvfølgelig er voldsomt at blive eksponeret, som han er blevet på Ekstra Bladets forside. Når
34 det så er sagt, så er det også vigtigt at holde fast i, hvad der er det overordnede i det: At den

35 her sag *er* meget usædvanlig. Den er usædvanlig først og fremmest ved, at der netop ikke
36 bliver nedlagt et navneforbud, og den er usædvanlig ved, at hans forsvarer faktisk går på
37 banen og siger, at han gerne vil have, at medierne eksponerer denne her mand, fordi der
38 netop kan opstå nye vidner, som kan styrke hans forklaring. Jeg kan godt forstå, du siger, at
39 vi skal tænke os om. Men jeg vil så sige, at det vigtigste er også, at den her sag *er* meget
40 usædvanlig. Og derfor tror jeg i virkeligheden også, at vi som medier er nødt til at fralægge
41 noget af den vanetænkning, som vi normalt har omkring denne her type sager, fordi der er
42 ting, vi kan styre, men der er også ting, vi ikke kan styre. Og vi er også nødt til og se i øjnene,
43 at virkeligheden – medievirkeligheden – er i dag, at når du skriver på forsiden af din avis, at
44 han slipper ud af mediernes gabestok (henvendt til Lars Trier Mogensen)... Han er stadig
45 eksponeret på Facebook. Han er stadig på nettet. Han er alle mulige steder, ligegyldigt om
46 jeg havde sat en maske på ham eller ej – eller at jeg havde masket ham af.

47 **MH:** Det, der gør denne her sag usædvanlig, det er, at Ekstra Bladet, i modsætning til alle os
48 andre, har valgt at sætte hans navn og billede på forsiden. Der var ikke navneforbud – nej –
49 og der er ikke overtrådt nogen lov, men I er jo langt ud over almindelig presseetik. Der var
50 intet, der talte for, at denne her mand ville blive dømt for det her på det tidspunkt. Der var
51 ingen, der kendte grunden. Ingen af os kendte grundlaget for, at politiet bad om at få ham
52 varetægtsfængslet. Og det viste sig at være et meget tyndt grundlag. Han havde været på
53 det forkerte sted på det forkerte tidspunkt. Han bor der tilfældigvis. Det var det hele. Han
54 giver jo selv udtryk for, at han synes, det har været en meget, meget voldsom belastning,
55 ikke bare at blive anholdt og varetægtsfængslet, men at blive hængt ud specifikt i Ekstra
56 Bladet. Og det er også grunden til, at manden ikke vil tale med Ekstra Bladet.

57 **PM:** (Afbryder) Inden vi får pudset glorien helt op – også for dit vedkommende Mikkel – så er vi
58 nødt til også at tage fat i, hvad det var manden faktisk sagde, da han kom ud. Det han sagde,
59 der havde chokeret ham mest, mens han havde siddet derinde, det var, da han havde set
60 TV2 Nyhederne og tekst tv, hvor man bringer løgnehistorien fra Dagbladet Struer/Holstebro
61 videre, nemlig i TV2 Nyhederne om, at man havde fundet spor af Maria i lejligheden. Så
62 inden vi nu får pudset glorien helt op, så... du siger det selv... hvad der er det helt afgørende i
63 den her sag: Der er ikke et navneforbud. Den her sag er usædvanlig. Det er usædvanligt, vi
64 bringer ham umaskeret på forsiden. Det er fordi, sagen er usædvanlig, og fordi der ikke er et
65 navneforbud, og fordi man igen og igen hører hans advokat netop fortælle, at man ønsker
66 offentlighedens hjælp til at få ham rensat.

67 **MH:** Undskyld, hvad er det, der er så usædvanligt, som gør, at manden skal hænges ud på den
68 måde?

69 **PM:** Det udsædvanlige er, at der ikke er navneforbud i sagen. Det usædvanlige er, at hans
70 advokat netop ønsker offentlighedens hjælp.

71 **I:** Men han ønsker det ikke selv, Poul Madsen...

72 **PM:** Altså, nu er Morten Wagner også... altså, nu skal jeg ikke gøre mig til jurist. Jeg er sådan set
73 redaktør og journalist. Det Morten Wagner siger, det er, han varetager sin klients interesser
74 på bedst mulig måde. Og Morten Wagner mener, at den bedst mulige måde at varetage
75 klientens interesser, det var ved netop at eksponere ham, så folk kunne komme frem med
76 vidneudsagn, der kunne styrke hans...

77 **LM:** (Afbryder) Men Poul Madsen, jeg må bare sige, at jeg synes, at det der er, altså... du fortæller
78 din sag lige så dårligt, som Bent Falbert gjorde for en uge siden.

79 **PM:** Tak for de pæne ord.

80 **LM:** Fordi det, der jo er kendsgerningen her, det er, at det var jo ikke et vidneudsagn, der var
81 blevet fremkaldt i Ekstra Bladet, der frikendte den her mand. Det var en dna-test. Den der
82 efterrationalisering og brugen af den der advokat, som jeg mildest talt vil sige, jeg ikke selv
83 ville ønske skulle forsvare mig, for jeg synes ikke, han har handlet specielt kompetent. Det
84 synes jeg lidt er et røgslør for, at I har eksponeret en mand, miskrediteret ham og måske sat
85 ham i en gabestok for resten af livet. Og at I ikke en gang bagefter er villige til at stille op og
86 tage det som en mand.

87 **I:** Lad os lige få Jyllands-Posten på banen i denne her sammenhæng. Det her med, at det er en
88 meget ekstraordinær sag – er det nok for til, at man så skal bryde de normer, man normalt
89 har?

90 **PC:** Nej, nej nej. For vi er jo fuldstændig ufravigelige med vores etik. Du skal have en dom på et
91 års fængsel for at få dit navn og billede i Jyllands-Posten. Og det gør jo verden lidt enklere for
92 os. Vi kommer ikke ud i sådan nogle gråzoner, som du gør konstant (henvender sig til Poul
93 Madsen). Men omvendt vil jeg også sige, at det er lidt let at dømme i den her sag, især hvis
94 man ikke selv overhovedet bedriver kriminalitetsjournalistik. Hvis man sådan hele tiden er på
95 lang, lang afstand, som Politiken er for eksempel. De kommer jo aldrig i nærheden af det. I
96 denne her sag gør det også et indtryk på mig, at advokaten ikke bad om navneforbud og
97 faktisk var glad for, at mandens identitet kommer frem.

98 **I:** Men hvorfor putter I ham så ikke på forsiden?

99 **PC:** Fordi vi har det princip - lige meget hvad advokaten siger – at du skal have en dom. Og derfor
100 er jeg glad for vores princip, for vi kommer ikke galt i byen på den måde. Der hvor jeg undrer
101 mig, det er, hvorfor er det interessant, at manden var pigesky? Hvorfor er det det, man
102 sætter på forsiden? Så er det som om, han ikke var så god til det der med piger – han er nok
103 seksuel afviger. For det er det, alle tænker, og der synes jeg, man er med til at tegne et
104 billede af en mand, som er fuldstændig uretfærdigt. Og der er man med til, at der opstår alle
105 de her pøbelstemninger på netsiderne. Hvad er det, du vil med dine vinkler? Hvorfor er det
106 interessant?

107 **PM:** Jamen altså, jeg driver jo et tabloidmedie, og vi går ud i hans omgangskreds i Herning. Altså,
108 helt grundlæggende så har vi ikke bragt denne her historie, fordi Morten Wagner ønsker en
109 eksponering. Vi har bragt denne her historie, fordi vi mener, det var interessant for...

110 **PC:** (Afbryder) Hvorfor mener I, det er interessant at han er pigesky og genert?

111 **PM:** Ej, prøv nu at hør her. Nu skal jeg lige tale færdig. Vi har bragt den her historie, fordi vi tror
112 på, at folk ønsker at stifte bekendtskab med denne her mand, som politiet på det tidspunkt
113 sigter for en af de mest modbydelige forbrydelser.

114 **I:** Hvorfor tror I det?

115 **PM:** Ved du hvad, sådan er det. Det vil folk gerne. Altså...

116 **MH:** Det er det værste vås. Der er ingen almen interesse, der taler for at bringe navn og identitet
117 og billede af den her mand. Det er da udelukkende for at sælge Ekstra Bladet.

118 **PM:** Jamen, prøv at hør her. Det er jo sådan, at vi er her for selvfølgelig at få solgt så mange aviser
119 som muligt...

120 **MH:** Og det har så en masse omkostninger...

121 **PM:** Jeg håber da, at du også gerne vil have så mange seere som muligt til TV2 News. Vi bringer
122 billedet af den her mand, fordi det er muligt, og fordi vi tror, offentligheden har en interesse
123 i at få hans navn frem.

124 **I:** Prøv lige at hør her. Når I nu snakker om, at det er offentlighedens interesse... der har Ekstra
125 Bladet jo været fyldt med vrede læserbreve. Vi har en side her, vi kan vise (dukker frem på
126 skærmen), med "Hold kæft hvor er det flovt" er der nogen, der siger, og "det kaldes vist
127 dobbeltmoral", osv. osv. osv. Du har virkelig skulle svare på kritik fra dine egne læsere. En af
128 vores seere her på Presselogen skriver: "På mine vegne må man da godt spørge Madsen,
129 hvordan man lever med at hænge folk uretmæssigt ud. Sover man godt om natten, og
130 varmer man sig ved sin løncheck eller hvordan?, siger Jarl Cordua her. Mit spørgsmål til dig
131 går... Jamen, der er mange, der siger, at denne her viden, kunne vi godt være foruden. Vi
132 behøvede ikke se hans navn og hans ansigt.

133 **PM:** Jo, men der er også mange, der siger det modsatte. Og jeg er nødt til ligesom... og også de
134 her to helligpinde, der sidder herovre på fløjen (peger på Mikkel Hertz og Lars Trier
135 Mogensen) som åbenbart ikke beskæftiger sig med den her type af sager. Det er sådan, at
136 folk gerne vil se det her. Dem, der siger de ikke vil, tror jeg ikke på har ret. De ser det i Ekstra
137 Bladet, de ser det andre steder. I beskæftiger jer med noget andet, end vi beskæftiger os
138 med. Vi beskæftiger os med kriminalsager. Vi har stor erfaring i at beskæftige os med dem.
139 Vi har cirka sådan nogle på forsiden to gange om ugen. Det er en del af konceptet omkring at
140 være Ekstra Bladet.

141 **MH:** Undskyld, vi bringer masser af krimistof. Vi har bare valgt at tage et berettiget hensyn til
142 manden her. Han var sigtet i en periode...

143 **PM:** (Afbryder) Men det I ser fuldstændig bort fra lige nu, det er den effekt, der har været af det
144 her. Hvad var det Morten Wagner dybest set ønskede med den her sag? Han ønskede netop
145 også i det tilfælde, han mente, hans klient var uskyldig fra starten. Han ønskede en
146 eksponering, fordi i det tilfælde, at manden bliver løsladt, så skal han renses. Han skal kunne
147 gå rundt i byen, og folk skal være sikre på, at han er renset. Det vi kender – jeg tror faktisk
148 også, du kender det Mikkel fra din fortid – at der er masser af kriminalsager, hvor der
149 stadigvæk ligger en skyldighed over folk...

150 **I:** (Afbryder) Men Poul Madsen, betyder det så, når du siger det...

151 **PM:** Prøv lige at vent – jeg skal lige gøre det færdigt...

152 **I:** (Afbryder) Betyder det så, at næste gang, der ikke bliver nedlagt navneforbud, så skal
153 personen også partout på forsiden? Er det den nye politik?

154 **PM:** Nej! Der er ikke to sager, der er ens. Jeg bliver lige nødt til at gøre det her færdigt. Det
155 handler nemlig om i det tilfælde, at folk faktisk bliver løsladt fra politiets varetægt og viser
156 sig at være uskyldige, enten fordi politiet ikke har beviser i sagen, eller fordi som her den er
157 fuldstændig ren. Alligevel hænger der som regel en vis skyldighed over folk. Det gør der ikke
158 her. Det er derfor, at Morten Wagner i denne sammenhæng har valgt en eksponering, som
159 han har gjort.

160 **MH:** Hvis han ikke havde været identificeret på forsiden af Ekstra Bladet, så ville ingen af os ane,
161 hvem han var.

- 162 **PM:** Hele hans omgangskreds i Herning, hans arbejdsplads... alle ville ane det.
- 163 **MH:** Så var der ikke tale om flere mennesker, end politiet kunne gå rundt og ringe på.
- 164 **LM:** Du famler rundt efter et eller andet finblad, der kan forsvare det. Og det er fair nok, for det
165 viser på en eller anden måde, i hvert fald i dit kropssprog, at du selv føler, at du har en dårlig
166 sag.
- 167 **PM:** Lars... Jeg vidste ikke, at du var psykolog. Det er dejligt, at Politikken også har de evner, vil jeg
168 så sige.
- 169 **LM:** Der hvor det rammer os andre, det er, når politikerne tager det her og går amok og begynder
170 at snakke om, at der skal indføres censur i Danmark. Så er det noget, der påvirker os andre.
171 Og der mener jeg, at der er det utrolig vigtigt med den model vi har i Danmark, hvor
172 medierne sådan set selv står til ansvar for, om man vil trykke tegninger eller billeder eller et
173 eller andet. Det er et princip, vi skal værne meget om, og derfor bekymrer det mig, når I ikke
174 ligesom formår at forvalte den frihed på en måde, som gør, at politikerne begynder at snakke
175 om censur.
- 176 **I:** Sidste svar fra Poul Madsen...
- 177 **PM:** Nu famler du rundt i en verden, du overhovedet ikke aner noget som helst om. Det, der er
178 forskellen her, det er, at hvis man havde ønsket et navneforbud her, at hvis man havde
179 ønsket, at den her mands identitet sløret, så er loven glimrende. Man behøver ikke lave den
180 om. Så kunne hans forsvarer, anklager eller domstolen have gået ind og sagt, at de ønskede
181 et navneforbud. Det gjorde man ikke.

Bilag 2: Medieret og etik ved Bent Falbert

Følgende notater har jeg taget under en forelæsning på RUC, som den tidligere ansvarshavende chefredaktør på Ekstra Bladet Bent Falbert afholdte den 22. februar 2010:

182 *"Hvis jeg fik valget mellem at bo i en stat med pressefrihed men uden parlamentsvalg – eller i*
183 *en stat uden pressefrihed men med parlamentsvalg – ville jeg sælge det første".*

184 Winston Churchill.

185 Bent Falbert starter forelæsningen med at gengive et Citat af Winston Churchill og kobler det
186 til, at de nærmeste, der er til at forsvare pressefriheden er os, der skal bruge den i vores
187 hverdag. Man skal ikke begrænse ytringsfriheden, mener Bent Falbert.

188 Bent Falbert mener selv, at han anses for at være den dansker, der kender medieret bedst –
189 foruden Bent Falberts advokat, konstaterer han. Bent Falbert har i sin tid på Ekstra Bladet
190 haft 400 sager i Pressenævnet, hvor 360 af sagerne er vundet. Af retssager har han vundet
191 300 ud af 400: *"Jeg er tilhænger af friheden til at skrive, næsten hvad det skulle være"*,
192 udtaler han. Det indebærer retten til at vide noget, og han mener, at journalister skal kæmpe
193 på folkets vegne og bane sig vej til noget.

194 Bent Falbert mener ikke, at Ekstra Bladet tilsidesætter presseetikken for at sælge aviser. *"Så*
195 *kyniske er vi ikke"*, siger han → Der skal være et faktisk grundlag for det, medierne vælger
196 at bringe. Hvis der er det, er det god presseskik.

197 Der findes forskellige grænser for, hvor langt man må gå. Det er forskelligt, hvordan
198 medierne ser på, hvad der er etisk tilladeligt, og hvad der ikke er etisk tilladeligt.

199 **Ytringsfrihed:**

200 Bent Falbert henviser til Grundlovens § 77, som han mener, skal gøres bedre eller ændres.
201 Denne handler om ytringsfrihed og fremhæves tit under retssager. Grundlovens § 77
202 fremsætter en begrænset beskyttelse af ytringsfriheden → Den værner kun mod det, at man
203 indfører censur igen, men er ingen absolut adgang til at mene noget særligt. Ytringsfriheden
204 kan derfor begrænses på andre måder.

205 Menneskerettighedskonventionen § 10 er endnu vigtigere end Grundloven. Det er den
206 vigtigste bestemmelse, som er indarbejdet i dansk lov. Denne er afgørende for forståelsen af
207 ytringsfrihedens vide grænser. Det vigtigste er, hvordan man gør i det daglige: *"Det er*
208 *journalistens opgave at udnytte ytringsfriheden til det yderste. Grænserne skal udfordres - og*
209 *gerne dagligt. Man bør udfordre grænsen, og også engang imellem gå over grænsen"*,
210 konstaterer Bent Falbert.

211 *"Ytringsfriheden er ikke høflig. Man kan ikke både sige sandheden om noget og også være*
212 *høflig. Den bør være absolut"*. Journalistisk praksis er afgørende for friheden: Frihedens
213 grænser skal udfordres dagligt, mener Bent Falbert. *"Begynder man at begrænse*
214 *ytringsfriheden, begynder det at skride under os"*, konstaterer han.

215 Journalistisk praksis er afgørende for friheden. Det er den daglige praksis, hvor man skal
216 bruge ytringsfriheden helt ud til grænserne. Frihedens grænser skal udfordres dagligt for ikke
217 at blive indskrænket. *"Ytringsfriheden er ikke høflig, og brugen af ytringsfriheden til*

218 *grænserne er meget vigtig*", pointerer han. Vi er nødt til at stå fast i vores principper, og vi
219 har ikke råd til at gå at være høflige overfor alle mulige mennesker, konstaterer Bent Falbert.
220 (Han henviser til Muhammed-tegningerne). Man skal bruge pressefriheden i samfundet.

221 **Pressenævnet:**

222 Reguleres af medieansvarsloven, der indeholder de vejledende regler for god presseskik.
223 Disse regler bruges som appendiks til loven. *"Nævnets eksistens er betænkelig, og jeg er ikke*
224 *tilhænger af det, da jeg synes, det indeholder et selvdømmeelement"*.

225 Meningen med de presseetiske regler er, at de skal sikre en vis fairness. De virker som et
226 slags formalitetspoliti, siger Bent Falbert. Han er af den opfattelse, at der ikke bliver taget
227 stilling til kendsgerningerne i de sager, som behandles i Pressenævnet, da det foregår
228 skriftligt. Det vil sige, at voteringen i pressenævnet er skriftligt, og så tager pressenævnet
229 stilling til, hvad de synes om klagen, og hvem der skal vinde sagen. Pressenævnet kommer så
230 med en skriftlig udtalelse. Hvis denne er kritisk overfor mediet, skal mediet offentliggøre
231 udtalelsen i deres medie.

232 Der klages ca. 150 gange om året. Der er ca. 40 klager, der falder ud til klagerens fordel, og i
233 25 sagerne tvinges mediet til at offentliggøre genmælet.

234 Samfundsinteresse eller individets interesse? Man skal selv direkte være involveret, før man
235 kan klage over en fremstilling til Pressenævnet. Det vil sige, at klageberettigelse forudsætter
236 retlig interesse. To typer af sager: Man kan klage over presseetikken (strider imod god
237 presseskik), og man kan bede om et genmæle (en rettelse). Det, der bliver til sager, er der
238 hvor medie og den, der klager er uenige. Så bliver det en sag for pressenævnet, og de skal
239 tage stilling til, hvem der har ret.

240 Klager til pressenævnet er gratis, og klageudformning er formløs – nævnet hjælper gerne.

241 **Kendelser fra pressenævnet:**

242 Pressenævnet opererer i to kamre, der hver består af 4 medlemmer. De beslutter kendelsen,
243 altså hvem der skal have ret. Hvis kendelsen er kritisk overfor bladet, så skal den bringes i det
244 pågældende medie. Der må ikke kommenteres direkte i kendelsen, og nævnets kendelser
245 skal bringes i uændret form. Men man må gerne have en kommentar (eks. en leder) et andet
246 sted i avisen. Det er op til redaktøren at beslutte, hvor i avisen denne skal stå. Der er ingen
247 sanktioner, og Pressenævnet irttesætter dermed kun det pågældende medie. Der er derfor
248 stor forskel på Pressenævnet og en egentlig juridisk retssag.

249 *"Jeg bringer også de kendelser, der frikender os. Så kan folk se, at vi fik ret – igen"*, siger Bent
250 Falbert.

251

252 **Vejledende regler for god presseskik:**

253 Hovedpunkter i reglernes indhold:

- 254 - Hurtige og korrekte informationer
- 255 - Kildekritik
- 256 - Fairness (flere parter i sagen skal høres)
- 257 - Hensyn til svage og folk i offersituationer

- 258 - Skille annoncer og redaktionel tekst
- 259 Vi vil gerne have det frem med det samme, når vi opdager noget. Hvis man ikke får alle
260 oplysninger med, må man skrive, at man ikke kunne få fat i kilden. *"De fleste kilder medierne*
261 *taler med er nogen, der godt kan varetage deres egne interesser. Men der også en del*
262 *mennesker, hvor det er vores pligt at være deres advokat samtidig med, at vi skal skrive om*
263 *det, de har gjort. Der er det os, der skal sige: Kan disse mennesker overskue følgerne af at*
264 *træde op på en forside"?* forklarer Bent Falbert.
- 265 Det er vores pligt at tage hensyn til svage og folk i offersituationer: *"Det er vores opgave at få*
266 *fortalt offentligheden, hvad der er foregået, uden at det sårer den pågældende person"*.
- 267 **Retsreportage:**
- 268 Der findes særlige regler for retsreportage.
- 269 - Undgå at forhåndsdomme
270 - Gengive begge parter synspunkter
271 - Varsomhed med politianmeldelser
272 - Skåne for omtale af gamle domme (TV2's "De syv drab" er i strid med denne regel, da de
273 tager fat i gamle domme, der er afsluttet).
- 274 I de vejledende regler for god presseskik afsnit C står der, at man skal undgå at
275 forhåndsdomme. Denne bliver ifølge Bent Falbert overtrådt hver eneste dag i alle aviser,
276 fordi aviserne tit ikke kan få andre vurderinger af, hvad der er foregået end fra politiet.
- 277 **Maria-mordet som eksempel:**
- 278 *"Der bliver ikke nedlagt navneforbud i sagen. Advokaten er ganske rutineret og har det*
279 *synspunkt, at det er fint, at hans klients navn bliver bragt i avisen, fordi han var overbevist*
280 *om, at han var uskyldig. Derfor ville han gerne have sagen eksponeret i medierne for at få*
281 *vidner til at stå frem. Det er en meget sjælden situation ikke at nedlægge navneforbud, og vi*
282 *vælger derfor at bringe navn og billede"*, forklarer Bent Falbert.
- 283 *"Vi spurgte hans forsvarer, og han syntes, det var glimrende, at vi bragte navn og billede af*
284 *manden. Hvis man bragte navn og billede, kunne det være, at der var nogen, der havde set*
285 *ham. Hvis jeg blev sigtet for et mord, jeg ikke havde begået, ville jeg da meget gerne have*
286 *mit billede i avisen"*, konstaterer Bent Falbert.
- 287 *"Vi bringer billedet og navnet, og så bryder helvede løs. Måske skulle vi have handlet*
288 *anderledes"*, siger Bent Falbert. Efterfølgende vælger EB at rense manden på forsiden med
289 typerne RENSET! Men Bent Falbert fortryder ikke, at de handlede, som de gjorde og mener
290 ikke, at de har ødelagt manden på nogen måde. *"Han er det mest rensede menneske i*
291 *Danmark"*, siger han.
- 292 Det kan diskuteres, hvad der er i offentlighedens interesse eller ej. Det er ofte et spørgsmål
293 om individets moral. Derfor er der mange forskellige tolkninger af, hvad der er etisk rigtigt at
294 bringe, og hvad der er etisk forkasteligt.
- 295 **Regler for genmæle:**
- 296 - Frister
297 - Krav til indhold

298 Rettelse, der skal opfylde visse formkrav. Man kan forlange genmæle indtil fire uger efter,
299 det man vil klage over har været i pressen. Det må ikke være en kommentar, men man skal
300 holde sig konkret til, hvad der er forkert i den pågældende sag. Redaktøren kan forlange, at
301 klageren selv skal udforme sit genmæle.

302 Der er heftig debat omkring placeringen af genmæle. Den krænkende artikel har større
303 rubrik end genmælet har. Det er der nogen, der er uenige i. Har artiklen, der bliver klaget
304 over haft en i øjenfaldende plads i avisen, skal et eventuelt genmæle også have det, mener
305 Bent Falbert.

306 **Pressenævnets kriterier for kritisk omtale:**

- 307 - Alle mennesker er IKKE lige
- 308 - Særlige hensyn til menigmand
- 309 - Politikere og kendisser må tåle mere end andre (der er stort set ikke det, man ikke må
310 skrive om, hvad angår omtale af politikere og kendte – selvfølgelig må man ikke skrive
311 om deres privatliv).
- 312 - Skjult kamera godkendes, hvis:
 - 313 Det er den eneste journalistiske udvej
 - 314 Samfundsrelevant
 - 315 Ikke-krænkende for dem, der bliver fotograferet
 - 316 Proportionsmæssigt berettiget

317 **Ansvarsregler (se mediansvarsloven §§ 9-13):**

318 Navngivne journalister kan gøres ansvarlige for det, de selv har skrevet. Hvis redaktøren er
319 klar over – og har været med til at formidle sagen – kan denne også sagsøges. Mediet hæfter
320 også for det, mediet citerer fra andre medier. Så selv om Ekstra Bladet vælger at planke en
321 historie fra Ritzau, så er det Ekstra Bladet, der hæfter for det, de skriver.

- 322 - Ansvarsfordeling mellem journalist og ansvarshavende redaktør

323 **Navneforbud og dørlukning:**

- 324 - Reelt identitetsforbud (man må ikke skrive navn, adresse og andre ting, der beskriver
325 folk for nærgående).
- 326 - Pressens klagemulighed (pressen har mulighed for at klage i retten – man skal på stedet
327 sige, hvorfor man er uenig i eksempelvis et navneforbud eller en dørlukning).
- 328 - Pressen bærer ansvaret for at opspore kendelser (dvs. om der eksempelvis er nedlagt
329 navneforbud eller om der ikke er).

330 *”Det har grebet helt vildt om sig gennem de seneste 10 år. Jeg synes, at de der domstole
331 generer os meget med lukkede døre. Det har vi protesteret vildt og voldsomt over. Nu kan
332 pressen kære kendelserne til landsretten. Nogle gange lykkes det at ophæve navneforbuddet
333 eller de lukkede døre”,* siger Bent Falbert.

334 Mediers egne etiske regler: *”Reglerne kan gradbøjes hele tiden. Politiken har eksempelvis en
335 regel om, at de ikke må nævne en sigtets navn med mindre personen er blevet idømt seks års
336 fængsel. Men det overtræder de gang på gang”,* siger Bent Falbert og forklarer, at det er
337 derfor, Ekstra Bladet ikke har en etisk regelsæt, som definerer, hvad journalisterne bør gøre
338 og ikke gøre i konkrete situationer.

Bilag 3: Interviewudskrift af interview med Peter Bresemann

Følgende deltager i interviewet:

I = Mia Than Larsen, interviewer

PB = Peter Bresemann, informant

- 339 **I:** Der har været en del debat omkring jeres dækning af Maria-mordet, hvor flere mener, den
340 er i strid med god presseskik. Hvad mener du omkring det?
- 341 **PB:** Jamen, det handler i bund og grund om, at vi har bragt navnet på Jan. Efter min bedste
342 opfattelse, så har vi i drabssager altid bragt navnet på den sigtede. Så det er ikke noget nyt i
343 den her sag. Jeg var til grundlovsforhøret i Viborg, og det blev så holdt for lukkede døre. Men
344 vi fik læst sigtelsen op, og vi fik navnet på den sigtede, og forsvareren protesterede ikke imod
345 den senere fængsling af Jan. Senere har forsvareren jo også udtalt, at det var helt i orden, at
346 Ekstra Bladet bragte navnet på den sigtede, fordi det kunne medvirke til, at eventuelle vidner
347 kunne dukke op og fortælle, at de måske havde set ham et eller andet sted omkring
348 drabstidspunktet, men et andet sted, hvor han så kunne få et alibi. Man kan vel også sige, at
349 en drabssag er en så alvorlig en ting, at når politi og anklagemyndighed vælger at sigte en
350 person, så har vi vel krav på at vide, hvem det er.
- 351 **I:** Hvorfor mener du, at vi har krav på at vide, hvem det er i denne her sag?
- 352 **PB:** Jamen, det kan der være mange årsager til. Den er jo, at så skal offentligheden ikke gå og
353 gætte sig til, om det er den ene eller den anden, der nu er anklaget. Vi kan lige så godt få at
354 vide, hvem det er. Fordi de mennesker, der kender den sigtede ved jo godt, hvem der er tale
355 om. Og alle der egentlig kender ham, hvad skal man sige... Dem, der ikke kender ham de
356 hører bare et navn, og så er det det. Det kan jo føre til en masse gætteri, når man ikke ved,
357 hvem der er anklaget og sigtet, og det kan gå ud over en masse mennesker. Hvis man for
358 eksempel i kriminelle sager måske skriver, at det er en skolelærer, eller hvad det nu kan
359 være, jamen så kan alle skolelærere jo et eller andet sted føle sig ramt. Jeg mener, det er
360 regulært og reelt, at man fortæller, hvem det er, politiet sigter i alvorlige sager.
- 361 **I:** Og det er derfor, at det dermed også er væsentligt at offentliggøre hans billede? For en ting
362 er at bringe navnet, men I valgte jo også at bringe hans billede på forsiden.
- 363 **PB:** Jamen, billeder og navn hænger jo sammen, ik. Og netop brugen af billedet kunne, som jeg
364 nævnte før, få nogle vidner frem, der kunne fortælle, at jamen ham var jeg sammen med
365 hele aftenen, eller dit eller dat. Det kan i nogle tilfælde jo være til gavn for den anklagede.
- 366 **I:** Du nævnte selv lige før det der med, at retssagen blev holdt for lukkede døre. Hvad betød
367 det for jeres dækning af sagen på daværende tidspunkt, at dørene netop blev lukkede?
- 368 **PB:** Det betød jo, at vi på ingen som helst måde kunne forholde os til politiets efterforskning,
369 som jo viste sig, at den holdt ikke stik. Det var jo den forkerte mand, de fængslede. Men vi
370 kunne ikke tage stilling til, hvad anklagerne byggede på. Vi fik oplyst et kortfattet
371 anklageskrift, men vi kunne jo for eksempel ikke høre, hvordan den sigtede forholdte sig til
372 anklagerne. Vi kunne ikke få hans forklaring på, hvorfor han lige var kommet i søgelyset som
373 mulig skyldig. Altså, han befandt sig jo i en vaskekælder med sin cykel på et forkert tidspunkt.
374 Og når man tænker på, at det har været rutine for manden, at sætte sin cykel ned i
375 kælderen, så er det måske et meget spinkelt grundlag at sigte ham for et drab. Men det

376 kunne vi jo ikke høre. Og netop når retsmøder er lukkede, vil politiet og må heller ikke
377 fortælle, hvad der er blevet sagt i retten. Så på den måde var vi jo totalt afskåret fra at
378 bedømme det materiale, politiet havde.

379 **I:** Så man kan sige, at i de fleste tilfælde ville det så være positivt ikke have lukkede døre i
380 sådanne sager. Især når det så viser sig, at han rent faktisk var uskyldig.

381 **PB:** Altså, retsplejeloven siger, at der i videst muligt omfang skal være åbne retsmøder. Det er så
382 ikke det, man som journalist oplever i dagligdagen, fordi dørlukning er mere reglen end
383 undtagelsen i alvorlige sager.

384 **I:** For at vende tilbage til det der med god presseskik og denne her store kritik der har været
385 især af Ekstra Bladets dækning af Maria-sagen. Det har også flere gange været oppe at
386 vende, at Ekstra Bladet i en eller anden forstand har ageret folkedommer i sagen. Det er Lars
387 Trier Mogensen fra Politiken, der har udtalt det, fordi ham mener, at I har dømt Jan Lindholt,
388 før han ad rettens vej er kendt skyldig. Hvad siger du til det?

389 **PB:** Ja, men der må jeg jo så sige, at vi på et ret tidligt tidspunkt citerede forsvarsadvokat Morten
390 Wagner for at politiet havde fat i den forkerte mand. Morten Wagner var overbevist om, at
391 Jan Lindholt var uskyldig. Og det har vi jo så noteret i avisen, så hvordan vi kan have ageret
392 folkedomstol, det kan jeg ikke lige se for mig. Altså, vi har jo på normal journalistisk vis søgt
393 oplysninger, der hvor det var muligt. Det er jo for eksempel i Lindholts omgangskreds, familie
394 og naboer ikke mindst. Hvem har set hvad og hvorfor? Vi har så viderebragt de oplysninger,
395 vi har fået, som det nu kan lade sig gøre i en nyhedsjournalistik.

396 **I:** Lige for at spørge ind til det. Hvorfor mener du, det er vigtigt at indhente alle de her
397 informationer i hans vennekreds? Hvorfor er det vigtigt at formidle i en sag som denne her?

398 **PB:** Det er jo en alvorlig sag først og fremmest. Og den optager folk, selvfølgelig hovedsageligt i
399 Herning. Og læserne har jo krav på at vide, hvad det er, der er foregået i deres nærhed. Og et
400 drab i en vaskekælder er da noget opsigtvækkende. Og det vil folk gerne vide noget om, og
401 det skal de så have lov til.

402 **I:** En af dine kollegaer skriver en artikel, der hedder "Den mordmistænkte er genert og
403 pigesky". Hvorfor mener du, det er væsentligt at få sådan en beskrivelse af den
404 mordmistænkte?

405 **PB:** Man prøver jo altid at få oplysninger, der kan danne grundlag for et portræt af en mand, som
406 er mulig morder eller mulig drabsmand. Hvis nu vi får at vide fra tæt hold, at manden er
407 kendt for at være pigesky, jamen så fortæller det jo også noget om den sigtedes
408 personlighed. Vi vil jo gerne vide noget om de mennesker, der aktuelt er forbundet med en
409 alvorlig drabssag. Nu er det jo ikke os, der opfinder, at han er pigesky. Vi kunne ligeså godt
410 have fået nogle andre oplysninger. Men når nu vi får den oplysning, at manden er pigesky,
411 jamen så er det da det, vi må skrive.

412 **I:** Og det er vel også det samme, der gør sig gældende i den artikel, hvor I skriver, at den
413 mordmistænkte de sidste par måneder er blevet mere indadvendt?

414 **PB:** Jamen, det er igen, når vi får at vide... jeg husker det som en arbejdskammerat, der fortæller
415 det, at manden er blevet indadvendt og så videre. Jamen, så er det jo også med til at give et
416 billede af personen. Og igen er det jo ikke os, der finder på, at han er blevet indadvendt. Det

- 417 er folk, der kender manden, der fortæller det eller giver den oplysning. Og så videregiver vi
418 den på normal journalistisk vis i det vi kalder for nyhedsreportage.
- 419 **I:** Jeg kan se, at I generelt har valgt at beskrive den her hændelse meget detaljeret med mange
420 illustrationer. I beskriver for eksempel Marias sidste desperate timer, som jeg også mener,
421 du har været med til at skrive. Hvad er det, der gør det interessant at have alle de her mange
422 detaljer og mange illustrationer med? Hvad bidrager det til?
- 423 **PB:** Jamen, det bidrager til, at læserne får et indblik i, hvad det her er for en sag. Hvad
424 substansen er i det, hvad det er, der egentlig er sket. Hvis vi undlod at bringe detaljerne, så
425 ville vi så sådan set fortie den virkelighed, som meget ofte overgår fantasien, ik. Det er vores
426 pligt at fortælle, hvad det er, der er sket. Og det prøver vi at nærme os. Og når politiet ikke
427 vil fortælle det, så må vi jo finde andre kilder.
- 428 **I:** Og det er så det, I har gjort eksempelvis med hans omgangskreds og så videre. Jeg kan forstå,
429 at I ikke kunne få en kommentar fra Jan selv i forbindelse med det her. Og der må man jo så
430 tage det, der er.
- 431 **PB:** Det bedste havde været et interview med Jan. Det er jo klart. Og det kunne vi jo sådan set
432 indirekte have fået, hvis ikke dommeren havde valgt at lukke dørene i grundlovsforhøret. Så
433 havde vi jo fået hans svar, på de spørgsmål, der blev stillet. Men det var vi jo afskåret fra.
- 434 **I:** For at afslutte det med god presseskik eller mangel på samme, som nogle mener om jeres
435 dækning af sagen. Hvordan mener du så, I skulle have formidlet sagen, hvis den skulle have
436 overskredet grænsen for, hvad der er i overensstemmelse med god presseskik?
- 437 **PB:** Puha... den var svær. Altså, så skulle vi jo have fremstillet ham som drabsmanden. Og det
438 mindes jeg ikke, at vi har gjort. Vi har fremstillet ham som sigtet for drabet. Og som jeg
439 nævnte, har vi i en samtale med hans advokat Morten Wagner noteret i avisen, at Morten
440 Wagner ikke et øjeblik troede på klientens skyld. Hvis vi nu havde fremstillet det som om, at
441 Jan Lindhold var drabsmanden, jamen så havde det jo været stærkt kritisabelt.
- 442 **I:** Fordi han netop kun var sigtet i sagen.
- 443 **PB:** Ja, ja.
- 444 **I:** I forlængelse af det her, i hvilken grad tager du så selv højde for god presseskik, når du
445 formidler artikler til Ekstra Bladet? Eller er det overhovedet noget, du tager højde for og
446 tænker "Jeg skal også lige passe på den måde, jeg formulerer tingene på"?
- 447 **PB:** Jamen, det tænker man jo altid. Men man går aldrig galt i byen ved at skrive korrekt forstået
448 på den måde, at hvis man citerer folk for det, de siger, og man citerer dem korrekt, så går
449 man jo ikke galt i byen. Så holder man sig jo til den virkelighed, man oplever som
450 nyhedsjournalist.
- 451 **I:** Så det handler om, at man simpelthen forholder sig til det, man har fået at vide og så
452 gengiver det så korrekt som muligt?
- 453 **PB:** Ja, det er min opfattelse af journalistik. Og der er vi jo ikke sarte eller bornerte her på Ekstra
454 Bladet. Det er klart, at vi søger kanterne, ik.
- 455 **I:** Hvilken indflydelse tror du, det har, at I går til grænserne og søger kanterne netop i
456 forbindelse med det her med god presseskik og etik, der er så meget tale om i øjeblikket?

457 **PB:** Altså, jeg tror da, det har den betydning, at læserne for ordentlig besked, om det vi
458 beskæftiger os med. Vi sidder ikke og skriver Ritzaus Bureau af. Vi går selv i marken og finder
459 oplysninger, vi så kan konfrontere politiet med. Vi får jo mange flere svar fra politiet, end de
460 fleste andre medier, fordi vi går ud og finder nogle ting selv, der gør, at vi har noget at spørge
461 om.

462 **I:** For at lukke det her omkring god presseskik. Det er ret svært at definere, hvad god
463 presseskik er. Men hvordan vil du selv definere god presseskik?

464 **PB:** Det kan jeg ikke. Det ved jeg ikke, hvad er. Altså, god presseskik... jeg er jo ikke
465 smagsdommer. Jeg stiller nogle spørgsmål og får nogle svar. Og ud fra det vurderer jeg,
466 hvilken vinkel historien skal have. Og det afhænger i høj grad af, hvad jeg spørger om, og
467 hvad jeg får af svar. Det der med at være smagsdommer ud i det presseetiske er ikke noget
468 jeg har specielt stor forstand på. Det tør jeg da godt indrømme. Men som jeg siger, så går
469 man aldrig galt i byen ved at gengive tingene, som de nu engang er oplevet. Det skal man jo.
470 Mellem os sagt – det er rent teknik – men jeg bruger utrolig meget båndoptager, for jeg føler
471 et eller andet sted, at man kommer altså langt bedre af sted med sine oplysninger og sine
472 citater, end hvis man både skal skrive ned på en blok og samtidig koncentrere sig om en
473 samtale. Jeg kan da høre, at når jeg citerer folk fra min båndoptager, så er der mange
474 nuancer, jeg ikke ville have fået fat i ved hjælp af notater. Men det er jo rent teknik, og det
475 kan læserne være fuldstændig lige glade med. Jeg tør ikke lade være.

476 **I:** Det synes jeg da også lyder fornuftigt. Så har man altid dokumentation på det og få de rigtige
477 citater, hvis der er noget, man lige har glemt. I forbindelse med det her, hvad er det så du
478 generelt lægger vægt på i din formidling?

479 **PB:** Jamen, det er sandhed og korrekthed i forhold til de oplysninger, vi indhenter. Og selvfølgelig
480 også at høre begge parter. Men det blev vi jo i høj grad afskåret fra, fordi domstolene endnu
481 en gang tilsidesatte retsplejeloven og lukkede dørene. Det gør, at reportagen omkring
482 fængslingen af Jan Lindholt jo godt kunne blive ensidig. Vi ville jo godt have hørt hans
483 forklaring på sin færd på drabsstedet om natten, ik. Men det var vi jo afskåret fra.

484 **I:** Der er ingen tvivl om, at der var nedlagt navneforbud i sagen, og det er jo en af grundene til,
485 at I vælger at offentliggøre navn og billede. Men har det betydet andet for jeres fremstilling
486 og formidling af sagen, at der ikke var nedlagt navneforbud?

487 **PB:** Jamen, det betød jo, at vi kunne gå til pårørende, arbejdskammerater, folk i bebyggelsen og
488 spørge om Jan Lindholt og hans liv og levner, om man så må sige. Det havde vi jo ikke kunne,
489 hvis han var beskyttet af et navneforbud. Så havde vi ikke kunne ringe på en dørklokke og
490 spørge mennesker om hvad som helst. For så havde vi jo krænket et navneforbud...

491 **I:** Og dermed brudt loven...

492 **PB:** Ja.

493 **I:** Jeg kan se, at I har valgt at bruge enormt meget spalteplass på denne her sag. Hvad er det,
494 der er afgørende for at I vælger at bruge så meget plads og mange ressourcer?

495 **PB:** Det gør vi altid, når der er tale om et drab uden en gerningsmand, om man så må sige. Altså,
496 hvis vi forestiller os familiedramaet, hvor typisk manden myrder kone og børn og forsøger at
497 begå selvmord bagefter, så er det en fuldt opklaret sag, må man gå ud fra. Og så er der ingen
498 perspektiver i den. Men når du har en sag med en und kvinde, der bliver myrdet, og du ikke

499 har drabsmanden, så er der et perspektiv i at holde offentligheden orienteret. Det har
500 politiet også interesse i, er min erfaring, fordi det får folk til at henvende sig, som ellers ikke
501 ville gøre det. En anden vinkel er, at der er folk som ikke ønsker at tale med politiet, men ikke
502 har noget imod at tale med Ekstra Bladet. Og på den måde får vi ofte nogle oplysninger frem,
503 som ellers ville være blevet holdt skjult. Men det afgørende er, at der ikke er en drabsmand,
504 der har tilstået.

505 **I:** Jeg sidder her og bladrer aviserne igennem og kan se, at da Jan så er blevet løsladt og rensset
506 igen for enhver mistanke, fordi hans dna ikke passede til det, der var på Maria, der vælger I
507 igen at bruge rigtig meget plads på efterfølgende at rense ham. Hvad er det, der ligger til
508 grund for det?

509 **PB:** Altså, når det bliver gjort så markant, som det blev, så tror jeg, men det kan jeg ikke vide, for
510 det er ikke mig, der prioriterer avisen. Men så må jeg gå ud fra, at det netop er på grund af
511 den debat, der har været omkring, at vi har offentliggjort navn og billede af manden. Så har
512 vi da virkelig slået til med at fastslå også på fremtrædende plads, at han er totalt uskyldig,
513 hvilket dna'et var bevis på, ik. Men det er jo en prioritering, der ligger hos ledelsen. Så den
514 har jeg ikke noget at gøre med. Men personlig som journalist synes jeg, det var flot og fint.

515 **I:** Altså, at bruge så meget plads på at rense ham igen?

516 **PB:** Ja.

517 **I:** Hvorfor?

518 **PB:** Jamen, fordi han har været mistænkt og anklaget og sigtet for et drab ganske uskyldigt, ik.

519 **I:** Jeg kan se her, at din by-line står på den artikel, der hedder "Hun blev kvalt med sine egne
520 strømpebukser". Du beskriver, hvordan Jan ser ud, da han kommer ind i retslokalet. Du
521 skriver blandt andet, at "Jan Lindholt Mikkelsen kom ind i retslokalet med antydningen af et
522 genert smil..." og sådan fortsætter den. Hvorfor vælger du at beskrive, hvordan han ser ud?

523 **PB:** Nu kan jeg jo ikke gøre for, at han ser ud, som han gjorde vel. Så hvis han så ud som
524 beskrevet, jamen så er det jo det, jeg må beskrive. Og hvorfor man så beskriver det, jamen
525 det gør man for at bringe læseren til at forstå, at vi er der. Det er ikke noget, vi har fra anden
526 hånd. Vi er selv til stede, det er det, der hedder nærvær i en reportage.

527 **I:** Så det handler simpelthen om, at når man sidder og læser den her artikel, så skal man få
528 fornemmelse af, at Ekstra Bladet har været til stede under retsmødet.

529 **PB:** ... på læsernes vegne for at give et billede af, hvad det er, der foregår. Og som sagt er det,
530 der forgår ikke noget vi selv bestemmer. Vi skal jo bare være der som iagttagere og lyttere på
531 læsernes vegne. Fem en halv million mennesker kan jo ikke være til stede i et retslokale, hvis
532 de er interesseret i at høre om sagen. Og der er vi som reportere der på deres vegne. Og så
533 videregiver vi det, vi ser.

534 **I:** Ja. Så det er det, det handler om.

535 **PB:** Ja.

536 **I:** Så har jeg lige et par spørgsmål her til nogle andre artikler. "Morderen har spredt frygt"
537 skriver du, at unge piger nu er bange for at gå på gaden i Herning. Men at det samtidig

- 538 betyder rigtig meget for dem, at der er anholdt en i sagen. Hvorfor vælger du sådan en
539 vinkel?
- 540 **PB:** Jamen, det er jo for at høre, hvad befolkningen mener. Det er jo så ganske tilfældige
541 mennesker man taler med. Målgruppen her er naturligt, synes jeg, unge piger, da det netop
542 er gået ud over en anden und kvinde i nattelivet. Hvordan reagerer de på, at der er sket så
543 voldsom en forbrydelse i deres nabolag? Hvad taler de om? Og det gør de åbenbart, fordi de
544 unge kvinder jeg talte med i Herning havde jo den opfattelse, jeg har beskrevet, at de følte
545 lettelse over, at der var anholdt en person.
- 546 **I:** Jeg kan godt følge det der med, at det beskriver du, fordi du er ude at tale med de piger, der
547 er på gaden, og at de er den rette målgruppe. Men hvad er det, det bidrager med i et samlet
548 hele i forbindelse med dækningen?
- 549 **PB:** At et drama altså også kan ske i en by som Herning, der mest i egen selvforståelse er noget af
550 det mest fredelige i denne her verden. At der så også kan se grimme ting der, det kommer
551 bag på folk. Altså, hvor tit hører man ikke, når der sker en eller anden alvorlig forbrydelse et
552 sted, at folk udtaler sig – ikke mindst på tv – om, at det havde vi ikke forventet lige præcis
553 her i denne fredelige by.
- 554 **I:** Ja, det hører man ret ofte.
- 555 **PB:** Og det er lidt det samme vi oplever her. Herning er så en større by, hvor man kan forvente
556 mere kriminalitet end i en lille landsby. Men de har en selvforståelse i Herning af, at her går
557 alt godt. Og grimme ting eksisterer ikke, og så kommer det alligevel til dem. Og det er det, vi
558 prøver at skildre. Og hvad de piger svarer på mine spørgsmål, kan jeg jo ikke vide. Men jeg
559 skriver det, de svarer.
- 560 **I:** Ja, selvfølgelig. I en anden artikel, som hedder "Jeg er glad og lykkelig", der fokuserer I på
561 Jans kammerat Ulf Egeberg, der fortæller, at han aldrig har været i tvivl om, at Jan var
562 uskyldig. Den her artikel er skrevet, efter Jan er blevet løsladt igen. Hvorfor vælger man
563 sådan en vinkel?
- 564 **PB:** Jamen, vi får kontakt med denne her person, der er ven med Jan. Og vi kan jo ikke vide, hvad
565 han svarer på det, vi spørger om. Og når han så siger, han aldrig har været i tvivl om Jans
566 uskyld, jamen så er det det, vi skriver. Sværere er det jo egentlig ikke.
- 567 **I:** Havde det ikke været bedre, hvis I havde fået en kommentar fra Jan om, hvordan han havde
568 det? Artiklen fokuserer nemlig også på, hvordan Jan har haft det, og at vennen har talt med
569 Jan efterfølgende. Men er det i mangel på bedre, hvis du forstår mig ret?
- 570 **PB:** Jamen, det er det. Helt sikkert. Vi har gjort store anstrengelser for at få et interview med Jan
571 uden at have fået det. For der var da ikke noget vi hellere ville have haft. Altså, den aften
572 han blev løsladt fra arresten i Vejle og han kørte til Herning og var sammen med familien der,
573 da opsøgte vi ham der. Men der var han overhovedet ikke klar til at tale med os i hvert fald.
574 Men der var vi der. Jeg ved ikke, om du har lagt mærke til, at vi også har et billede af ham,
575 hvor han kommer ud fra arresten. Det er jo fordi, vi er lidt velorienteret her på stedet.
- 576 **I:** Så I var klar over, han kom ud.

577 **PB:** Ja, ja. Og det har vi jo så fra en kilde. Og derfor kunne vi jo også finde ud af, hvor han tog
578 hen. Han tog jo ikke hjem til sig selv, men til noget familie. Og der bankede vi på og spurgte
579 pænt, om han ville kommentere hele forløbet. Og det ville han så ikke.

580 **I:** Jeg kan se, at I dagen efter har en citathistorie fra Herning Folkeblad, hvor han har givet et
581 langt interview omkring, at det var et langt mareridt og at han overvejede selvmord og så
582 videre. Har I selv forsøgt at få en kommentar?

583 **PB:** Det skal jeg love dig for, at vi har gjort meget ud af at komme til fadet selv. Men Jan valgte
584 så, det skulle være Herning Folkeblad, som fik hans version af hele forløbet, ik.

585 **I:** Det er derfor, I vælger at skrive en citat-historie?

586 **PB:** Ja, fordi vi ville jo meget gerne bringe hans udlægning af hele forløbet.

587 **I:** Jeg har lige et spørgsmål i forhold til ytringsfrihed. Bent Falbert har udtalt, at det er
588 journalisternes opgave at udfordre denne her ytringsfrihed. På hvilken måde udfordrer du
589 ytringsfriheden i dit daglige arbejde på Ekstra Bladet?

590 **PB:** Jamen, det gør jeg ved at stille de spørgsmål, jeg finder er relevante overfor myndigheder,
591 overfor virksomheder. Altså, jeg ligger ikke bånd på mig selv, når jeg stiller spørgsmål.

592 **I:** Kan du prøve at komme det nærmere?

593 **PB:** Nej, det kan jeg ikke. Det er meget bredt, det du spørger om.

594 **I:** Det er mere det der med, hvorfor det er så vigtigt at have ytringsfrihed?

595 **PB:** Jamen, det er jo hele demokratiets grundlag. I det øjeblik vi ikke har ytringsfrihed og ikke
596 bruger den og ikke udnytter den, jamen så skrider demokratiet. Det fører til kontrol.
597 Demokratiet hviler simpelthen på ytringsfriheden, og det kan man jo som eksempel bare
598 tage alle de diktaturer, hvor der selvfølgelig ikke er ytringsfrihed. Al modstand bliver kvalt af
599 myndigheder, som hele tiden bliver trykket oppefra, og det hele bygger på angst og frygt.
600 Der har vi da heldigvis vores ytringsfrihed her, der danner grundlag for, at vi har et
601 demokrati, hvor ingen kan misbruge magten, uden det bliver opdaget.

602 **I:** For så at sætte det her i forhold til Maria-sagen. Nu sagde du selv, at man som journalist skal
603 benytte sig af og udnytte denne ytringsfrihed. Hvordan mener du, I har gjort det i forbindelse
604 med formidlingen af den her sag?

605 **PB:** Jamen, det har vi jo blandt andet ved at gå forsvarerens ærinde indimellem. Vi har gjort det
606 ved at opsøge mulige kilder, der gør, at vi får en viden, som betyder, at vi kan stille nogle
607 anderledes spørgsmål til politiet. Hvis man uforberedt spørger politiet eller politicheferne i
608 en drabssag som den her, får man ikke særlig mange oplysninger. Men hvis man har
609 forberedt sig ved at have opsøgt kilder, så får man nogle helt andre spørgsmål. I og med at
610 man kan stille de her spørgsmål, så får man nogle flere svar og anderledes oplysninger.

611 **I:** Har du et eksempel på det i forbindelse med den her sag, hvor du selv har brugt nogle
612 oplysninger fra kilder til at stille spørgsmål til politiet?

613 **PB:** Jeg kan ikke lige huske noget konkret. Men jeg kan give dig det mere storladende eksempel,
614 ik. Jeg startede min karriere på Aktuelt. Og når jeg ringede til daværende kriminalinspektør i
615 Århus, han hed Iversen, og stillede ham spørgsmål i for eksempel drabssager, så fik jeg nogle

616 svar. Og næste dag kunne jeg jo så se, at Ekstra Bladet havde fået langt flere og detaljerede
617 udtalelser fra denne fåmælte Iversen. Han er for længst pensioneret, ik. Og det forstod jeg
618 ikke, hvorfor jeg blev snydt, og Ekstra Bladet fik det hele serveret, følte jeg. Og så kom jeg jo
619 selv på Ekstra Bladet, og der lærte jeg, at det var via det opsøgende og udadgående arbejde
620 med at stemme dørklokker og det ene med det andet og opsøge kilder tæt på
621 begivenhederne, der gjorde, at jeg så fik alle de spørgsmål, jeg kunne stille. Dem havde jeg jo
622 ikke, når jeg sad på et kontor i København og ikke havde været ude at stemme dørklokker.
623 Og det gjorde jo hele forskellen på Ekstra Bladets reportager og den jeg kunne levere i
624 Aktuelt dengang i min ungdom. Kan du se sammenhængen?

625 **I:** Ja, det kan jeg sagtens.

626 **PB:** Det gik jo så lige pludselig op for mig, da jeg kom herover, ik. At det er sådan, man gør. Man
627 skal altså lige præstere lidt mere selv, før man kan åbne for oplysningerne hos myndigheder.

628 **I:** Så det er også din erfaring gennem årene, der så også viser, at man rent faktisk godt kan
629 bruge det der med at stemme dørklokker og tale med omgangskredsen og så videre netop
630 for at få nogle flere oplysninger....

631 **PB:** Ja, som man kan bede myndighederne om at forholde sig til. Og dem kan man jo ikke sidde
632 og tænke sig til. Dem får man jo ved at gå ud i livet, ik.

633 **I:** Nu lavede du så denne her sammenligning mellem, hvordan det var at arbejde på Aktuelt og
634 nu, hvor du arbejder på Ekstra Bladet. Hvilken opgave mener du, at Ekstra Bladet som medie
635 har i samfundet?

636 **PB:** Jamen, det er at være vagthund overfor myndigheder, politikere.

637 **I:** På hvilken måde er I vagthund?

638 **PB:** Jamen, hvor tit og ofte hører man ikke medlemmer af Folketinget sige, at den her sag, den
639 må vi da se på, og den må vi tage stilling til og gøre noget ved. Meget ofte så skyldes det, at
640 medier har rodet op i en sag. Det er ikke noget, de selv ved noget om nødvendigvis på
641 Christiansborg. Der har medierne en opgave - og ikke mindst Ekstra Bladet.

642 **I:** Det er også noget med, at I er "den lille mands avis".

643 **PB:** Ja. Vi kan hjælpe de svage i samfundet med at beskrive deres virkelighed, deres hverdag,
644 deres vilkår. Vi smækker virkeligheden op.

Bilag 4: Interviewudskrift af interview med Birgitte Wulff

Følgende deltager i interviewet:

I = Mia Than Larsen, interviewer

BW = Birgitte Wulff, informant

- 645 I: Der har været en del debat omkring netop jeres dækning af Maria-sagen og flere mener, at
646 den er i strid med god presseskik. Hvad mener du?
- 647 BW: I forhold til de etiske ting er der helt klart noget, hvor jeg bare må sige, at der retter jeg bare
648 ind, når avisen har en holdning. Det er jo ikke mig, der udstikker de rammer. Jamen, altså jeg
649 vil sige, at det er lige er lige præcis sådan et spørgsmål, jeg får svært ved at besvare. Fordi jeg
650 kan have min personlige holdning til det, fordi det sådan på de overordnede linjer ikke er
651 mig, der udstikker, hvad vi skal gøre, men jeg kan selvfølgelig godt sidde, som den journalist,
652 der har haft fingrene nede i bolledejen, der kan jeg selvfølgelig godt forholde mig til, hvordan
653 det er at arbejde under de vilkår. Og jeg kan også godt sådan have en personlig holdning til,
654 om jeg synes, det er rigtigt eller forkert. Nu er det jo primært, det vi har fået tæv for, det er
655 det her med, vi bringer hans billede og bringer hans navn.
- 656 I: Lige præcis.
- 657 BW: Han bliver bare fremstillet i grundlovsforhør, hvor han bliver sigtet. Det er for lukkede døre,
658 så vi ved jo ingenting fra det der grundlovsforhør, og det kan man godt have en holdning til.
659 Men den er af mere privat karakter, fordi det ikke er mig, der træffer beslutningen om, at vi
660 skal gøre det. Men som journalist, når jeg sidder og arbejder med den sag, der har jeg jo hele
661 tiden nogle overvejelser omkring, hvad jeg kan tillade mig, hvis der er børn involveret i det
662 eller i den her sag, hvor man er ude at snakke med nogle mennesker. Altså, der er det jo
663 meget vigtigt, at de oplysninger, man får fra naboer, venner og så videre, at man tjekker
664 dem. Fordi vi skal jo ikke hænge en mand ud. Han er jo ikke dømt. Altså, han har ikke været
665 igennem en retssag, hvor han lige som er dømt, og der skal man virkelig hele tiden have for
666 øje, at manden altså er uskyldig indtil det modsatte er bevist. Vi skal jo selvfølgelig tegne et
667 billede af ham, men man skal holde sig inden for nogle etiske rammer. Jeg synes, det er
668 meget vigtigt, i hvert fald når jeg sidder med det, at jeg får tjekket mine oplysninger. Jeg skal
669 være sikker på, at det er rigtigt, det jeg skriver. Og det kan jeg gøre.. altså, der var det her
670 eksempel, som også er blevet nævnt nogle gange, hvor der er en avis, der skriver, at der har
671 været tegn på, at Maria har været i Jans lejlighed. Jeg tror, der er blevet fundet blod eller
672 noget. Jeg kan ikke huske det i detaljer, men det er i hvert fald noget med, at de har været i
673 hans lejlighed, og der er tegn på, at hun har fået tæv af ham. Og den historie fik vi også, og
674 det var faktisk mig, der kom til at sidde med den. Men den vil jeg ikke bare skrive. For jeg vil
675 ikke bare skrive den af, fordi jeg synes, det er så en alvorlig anklage, så jeg vil tjekke den
676 først. Og der spørger jeg så efterforskningslederen ved politiet Ole Henriksen, og han siger til
677 mig, at det kan jeg hverken af- eller bekræfte, for han ved simpelthen ikke, om hun har
678 været i hans lejlighed. Og der beslutter jeg mig for, at så kan jeg ikke skrive det. For hvis
679 politiet ikke ved, om hun har været i den lejlighed, så kan jeg ikke skrive det. For mig er det
680 ikke nok, at han siger, han ikke kan af- eller bekræfte det. Når han siger til mig, at det ved
681 han ikke, om hun har været, så tør jeg simpelthen ikke at skrive det. For så kan det lige så
682 godt være løgn og humbug, og det kan lige så godt være en eller anden løs kilde, som bare
683 synes, det kunne være spændende at blive citeret i en avis. Så vi bringer den faktisk ikke, og
684 det er vi et af de eneste medier, der overhovedet ikke gør. Vi havde da diskussioner her

685 intern også, om den skulle bringes eller ej. Det er jo klart i kampens hede, så diskuterer man
686 jo, om vi ikke bare skal citere de andre medier. Men det gjorde vi ikke, fordi det kan man
687 simpelthen ikke tillade sig. Så det er presseetik for mig. Det er bare et konkret eksempel på,
688 hvor jeg synes.... Jamen, man sætter sig ned i sådan en sag og diskuterer, når man har en
689 eller anden vinkel, hvad kan vi gøre, hvordan kan vi få den bekræftet, hvad kan vi tillade os?
690 Og det er sådan et eksempel, hvor jeg siger, at det kan vi ikke tillade os.

691 **I:** Så god presseskik for dig handler i en eller anden grad om, at det du skriver er korrekt og
692 sandt?

693 **BW:** Ja. Jeg vil være sikker på, at hvis jeg får nogle oplysninger om et eller andet, så vil jeg have
694 det tjekket hos... Jamen, i det her tilfælde, der tjekker vi det hos politiet, fordi hvor skulle jeg
695 ellers tjekke det hende. Men altså, jeg vil sørge for at tjekke oplysninger, og hvis jeg ikke kan
696 få dem tjekket et sted, hvor jeg mener, det er troværdigt, så bringer jeg dem ikke. Vi får jo
697 hundredvis af tip hele tiden af folk, der siger et eller andet, men det kan vi jo ikke skrive. Det
698 kan vi simpelthen ikke tillade os at skrive noget, som folk går og snakker om på gaden. Det er
699 jo ingen rygtebørs.

700 **I:** I forbindelse med det her omkring presseskik, så siger du så, at du eksempelvis ringer til
701 politiet for at følge op på, om den her oplysning, du nu har fået, er sand. I hvilken grad er det
702 så, du mener, du tager højde for god presseskik, når du sidder og skal formidle artikler til
703 Ekstra Bladet?

704 **BW:** Når jeg sidder med den her oplysning, så kan jeg godt se, at det selvfølgelig er en god
705 historie, hvis de har været i lejligheden. Men jeg siger så også bare, at jeg bliver nødt til at
706 vide, jeg kan ikke bruge en anonym kilde i en anden avis til noget. For jeg skal vide, hvis jeg
707 nu kan få bekræftet og den her politimand eksempelvis sagde til mig, at det kan jeg godt
708 bekræfte, men du må ikke citere mig for det, så ville jeg kunne skrive det. Fordi så ved jeg, at
709 politiet siger det, men at vi bare ikke kan sætte navn på. Så er det fint for mig, for så ved jeg,
710 at oplysningen er korrekt, men når han siger til mig, at han ikke ved, om hun har været der,
711 så kan jeg jo ikke skrive det. Selvfølgelig kan det da godt være, at hun har været der. Men
712 den risiko tør jeg da simpelthen ikke at løbe. Det ville jo være forfærdeligt, hvis det viste sig,
713 at hun ikke havde været der. Og det er jo også det, der viser sig. Hun har ikke været i
714 lejligheden. Han har slet ikke haft noget som helst med det der at gøre. Så det har jeg det
715 helt fint med. Det har jeg det faktisk rigtig godt med, at vi aldrig fik skrevet det.

716 **I:** Det kan jeg da godt forstå. For hvis nu Ekstra Bladet havde valgt at løbe med på det her
717 rygte, som det jo så var, så havde I jo også overskredet grænsen for, hvad der er i
718 overensstemmelse med god presseskik, fordi det var usandt.

719 **BW:** Ja. Jeg ville have det forfærdeligt med det. For jeg er da kommet til at lave en fejl engang,
720 som jeg virkelig har lært af, hvor der var en, der fortalte mig noget. Det var ikke noget
721 alvorligt vel, men jeg skrev det så. Og det fortrød jeg, fordi det var ikke rigtigt. Og det må
722 man ikke sådan noget, altså.

723 **I:** Og det er jo så lige gyldigt, om det er Ekstra Bladets etik eller ens egen personlige etik.

724 **BW:** Ja.

725 **I:** I forbindelse med det her med, at der har været så meget kritik af jeres dækning, så har det
726 også flere gange været oppe, at Ekstra Bladet har ageret folkedommer i sagen. Hvad siger du
727 til det, at folk siger, I har ageret folkedommer i denne her sag?

- 728 **BW:** Jamen, det synes jeg ikke er rigtigt. Det er klart, at det er specielt det her med, at vi bringer
729 navn og billede af en mand, som nægter sig skyldig i et grundlovsforhør. Det er lidt
730 usædvanligt, at man gør det alligevel. Der er ikke nogen beviser på det tidspunkt
731 overhovedet, vel. Men det kan man godt diskutere sådan rent presseetisk. Men det er jo ikke
732 os, der agerer folkedomstol, for vi går jo ikke ud og skriver, at det er ham, der har slået Maria
733 ihjel. Vi skriver, at han er sigtet for drabet. At der så er nogen, der laver hadegrupper inde på
734 Facebook og gør alle mulige andre ting, der er total lynchstemning. Det er jo ikke vores
735 ansvar. Så det mener jeg i hvert fald ikke, man kan klandre os for.
- 736 **I:** Hvorfor mener du, det er vigtigt at i sådan en sag at offentliggøre navn og billede på den
737 sigtede?
- 738 **BW:** Jamen, det er jo heller ikke sikkert, at jeg mener det. Men det er der, hvor jeg siger, at der
739 følger jeg min avis. Det er jo ikke mig, der bestemmer det. Og det kan jeg have en personlig
740 holdning til. Men der følger jeg den politik, der er på Ekstra Bladet. Jeg diskuterer det, og jeg
741 giver min mening til kende, men det er ikke mig, der træffer beslutningen. Det er jo oppefra,
742 der sidder en chefredaktør og siger, det gør vi, og det må vi andre så forholde os til. Det
743 betyder noget for mine arbejdsvilkår, må jeg sige. Men det etiske i det, det er altså ikke mit
744 bord.
- 745 **I:** Der er ingen tvivl om, at der ikke var nedlagt navneforbud i denne her sag. Men hvad mener
746 du, at det har betydet for jeres fremstilling og formidling af sagen?
- 747 **BW:** Jamen, det er jo igen... altså, du kan argumentere for og imod, fordi man kan sige, at hvis
748 man nu havde anonymiseret ham, så var du alligevel gået så tæt på, som du overhovedet
749 havde kunnet ved at skrive, hvor gammel han var, hvor han boede henne, og at han havde
750 været i vaskekælder. Det vil sige, at der havde været en hel masse rygter om, hvem han
751 var. På den her måde, der får man syn for savn med det samme. Det er den her mand, vi
752 taler om. Og man giver ham også muligheden for at sige, at hvis der lige som er nogen, der
753 har set ham på et tidspunkt, så giver man nogen vidner mulighed for at komme på banen.
754 Der er jo en grund til, at hans forsvarsadvokat ikke nedlægger navneforbud. Og det har han
755 vel gjort sig nogle overvejelser omkring. Og det har han jo også efterfølgende været ude at
756 sige, at det faktisk var med fuldt overlæg, fordi han mente, at politiet simpelthen havde så få
757 spor i den sag på det tidspunkt. Det var først dna'et, og det kommer først langt senere, for
758 det er det, der lige som fælder Jan nr. 2. Men på det tidspunkt havde de simpelthen så lidt,
759 så jeg tror faktisk, at han så en meget stor interesse i, at der faktisk var nogen, der gik ud og
760 fortalte, hvem den her mand var. For det ville være med til at rense hans klient.
- 761 **I:** Når jeg så sidder og læser omkring jeres dækning, så går I utrolig tæt på. Generelt beskriver I
762 meget detaljeret med mange illustrationer. Eksempelvis i artiklen "Sexmorder fandt hende
763 først", som beskriver hele mordet, og hvad der er sket. Hvorfor er det, I går så tæt på og
764 vælger at beskrive så mange detaljer?
- 765 **BW:** Jamen, det gør Ekstra Bladet jo altid. Og det er jo også ud fra et ønske om at fortælle
766 historien så detaljeret som overhovedet muligt. Du siger det jo selv. Det er for at komme så
767 tæt på som overhovedet muligt. Altså, vi vil gerne fortælle, hvad der i virkeligheden skete.
- 768 **I:** Hvad er det så, der er afgørende for, at I vælger at bruge så meget spalteplads på denne sag?
- 769 **BW:** Jamen, det er jo... Ekstra Bladet skriver meget om kriminalstof. Det fylder jo meget i avisen.
770 Og det er jo en meget dramatisk sag, og den er usædvanlig på den måde, at offer og
771 gerningsmand slet ikke kender hinanden. Normalt når folk slår hinanden ihjel, så er det i

772 raseri eller jalousi eller hævnfølelse, eller hvad ved jeg. Her er det jo simpelthen er rent
773 rovmord, jeg ved ikke, om det går under definitionen rovmord, men det er i hvert fald offer
774 og gerningsmand, der møder hinanden og ikke kender hinanden i forvejen. Så på den måde
775 er den jo udsædvanlig. Og det er jo typisk sådan en historie, som Ekstra Bladet gør meget ud
776 af.

777 **I:** Okay. I gør også meget ud af, da man så finder ud af, at Jan Lindholt ikke har gjort det og
778 bliver rensset for det hele, der vælger I så også at bruge enormt meget plads på at rense ham.
779 I bruger store typer på jeres forside. Hvorfor gør I så meget ud af at rense ham igen?

780 **BW:** Jamen, det synes jeg da... det ville da være helt forkert, hvis vi ikke gjorde det. Hvis vi bare
781 havde sådan en lille bitte artikel omme på side 36 om, at nu er han altså blevet rensset. Så
782 ville vi da netop have et moralsk problem. Nu har vi skrevet stolpe op og stolpe ned om den
783 her mand, og hvad han er sigtet for, hvad der er foregået og hvem han er og forsøgt at
784 beskrive han og så videre og så videre og stemningen i Herning. Så skal du da anstændigvis
785 også bagefter fortælle, at det var rent faktisk ikke ham. Og det vi jo så også gør et nummer
786 ud af, det er det her med, om politiet simpelthen har været for hurtige med at gå ud at
787 anholde en mand. Det er jo en kæmpe påvirkning af en person, at man bliver sigtet for sådan
788 et drab. Så det synes jeg da, at vi ikke kan være andet bekendt.

789 **I:** I forbindelse med det du siger omkring, at I også har gjort meget ud af, om politiet har været
790 for hurtige ... I den artikel, der hedder "Jeg føler intet had", der fokuserer I på Marias far, der
791 ikke føler had til den her mand, som muligvis har dræbt hans datter. Og han lægger meget
792 vægt på, at det er vigtigt at huske på, at man ikke er skyldig, før man er dømt ved retten.
793 Hvad er det sådan en artikel kan bidrage med i jeres dækning af mordet?

794 **BW:** Jamen, jeg synes da netop, det er en nuance i historien og en vigtigt brik i den, at familien
795 ikke har den der lynchstemning overfor den her mand. Det var der jo sådan meget generelt i
796 samfundet, men jeg synes da, det virker meget stærkt, at faren går ud og siger, at de ikke har
797 noget had til den her mand. Og hvis han er syg, skal han selvfølgelig have noget behandling.
798 Han virker jo i virkeligheden meget overskudsagtig, situationen taget i betragtning. Og det
799 synes jeg, det er et vigtigt aspekt, at han har den holdning. Jeg synes, det er stort af ham,
800 altså.

801 **I:** Men er det så også for igen at lægge vægt på, at han kun er sigtet og ikke dømt endnu?

802 **BW:** Men det er jo også... det er jo heller ikke vores opgave. Vi skal ikke dømme folk, men
803 beskrive sagen, sådan som den er. Altså, det er jo lige som min opgave at formidle
804 virkeligheden. Jeg skal ikke tage stilling til, om manden er skyldig eller ej. Jeg skal prøve at
805 beskrive, hvordan omstændighederne har været, hvordan han er som person, hvordan er
806 Maria som person. Det er jo lige som det, jeg skal. Kriminalstof er meget vigtigt for Ekstra
807 Bladet.

808 **I:** Nu siger du, at din opgave som journalist er at formidle virkeligheden. Hvad er det så, du
809 lægger vægt på i din formidling i sådan en her sag?

810 **BW:** Jamen, det er jo at gøre det så nuanceret som overhovedet muligt. Selvfølgelig vil vi gerne gå
811 så tæt på som overhovedet muligt for lige som at tegne et billede af, hvad det var, der skete,
812 hvem var hun og hvem var han og så videre og så videre. At lave et så bredt billede af det
813 som muligt, det er det, som er vores opgave. Nu ved jeg ikke, om der lige præcis i denne her
814 sag er en form for perspektiv. Men i de fleste sager er der en form for perspektiv i det. Jeg
815 synes da, det er en sag, der har relevans, og jeg vil da specielt sige, at det er klart, for det er

- 816 en ung pige, der er gået alene gennem byen. Det gav jo meget stof til eftertanke i Herning for
817 eksempel med de her unge piger, der gik alene, og de skulle passe på hinanden. Og det synes
818 jeg da er vigtigt, at man får alle de detaljer med. Det sætter jo mange tanker i gang hos folk.
- 819 **I:** Jeg har faktisk et spørgsmål i forbindelse med det til en af de artikler, du har skrevet. I
820 artiklen "Det ligner ikke Maria" fokuserer du på, at veninderne undrer sig over, at Maria
821 forlod nytårsfesten uden overtøj og sko. Hvorfor vælger du sådan en vinkel i denne her
822 artikel?
- 823 **BW:** Det er jo også lidt usædvanligt. Hun har en så vidt jeg ved nylonstrømper på, en kort
824 nederdel og en T-shirt. Og det er december måned, nytårsnat, ik. Og der spørger man
825 selvfølgelig sig selv, hvorfor man gør det. Er det fordi, hun var ragende fuld og ikke kunne
826 mærke noget, eller var hun blevet uvenner med nogen eller? Altså, hvorfor gør hun det, for
827 det er jo en del af det samlede billede. Hvad var hun for en person? Og det er jo så det
828 veninderne siger, at det er fuldstændig usædvanligt, for sådan var hun ikke. Hun var en
829 meget stille og rolig og måske lidt tilbageholdende pige, så det var lidt usædvanligt, at hun
830 gjorde sådan. Og det er selvfølgelig også derfor, at de går ud og efterlyser hende med det
831 samme. Der er faktisk hunde, der er ude at lede efter hende med det samme, kan jeg huske.
832 Det er for at tegne et billede af hende. Fordi, der er jo også nogen, der tænker, om hun også
833 var lidt løs på tråden, og at hun lige fandt en eller anden i en trappeopgang, som hun havde
834 lyst til at kysse med, eller hvad var det? Så det er mere det med at finde ud af, hvad for en
835 type person, hun var.
- 836 **I:** Men hvorfor er det vigtigt for Ekstra Bladet læsere at få at vide, hvad hun var for en type af
837 person?
- 838 **BW:** Jamen, det synes jeg da, at jeg gerne vil vide som læser. Det er jo sådan nogle ting, man
839 sidder og spørger sig selv om, når man læser om sådan en drabssag. Hvem var hun? Var hun
840 bare sådan en helt almindelig gymnasiepige? Eller var hun... altså sådan en
841 personkarakteristik, så man lige som får de der... altså, det er et puslespil, hvor man sidder
842 og lægger de der små brikker. Og det skulle gerne give et samlet billede af forløbet og af de
843 aktører, der er i den her historie. Det er for lige som at klæde læseren bedre på til at forstå,
844 hvem er den her forbrydelse gået ud over, og hvordan kunne det ske. Så det er jo derfor, at
845 man gør det. Det er for at få så mange nuancer med som overhovedet muligt, så læserne
846 ikke sidder tilbage med spørgsmål, som de aldrig får besvaret.
- 847 **I:** Er det så det samme, der gør sig gældende i den måde, I vælger at beskrive Jan på ved blandt
848 andet at beskrive, at han de sidste par måneder er blevet mere indadvendt og at han altid
849 kommer alene. Hvad er det det bidrager med?
- 850 **BW:** Jamen, altså vi spørger netop hans venner om, hvordan han var som person. Fordi det er jo
851 også et mærkeligt billede, der tegner sig. Og det er jo det, der ligesom er opgaven, det er at
852 få tegnet det her billede. Fordi lige præcis af ham, her tegner sig et billede af, at han var
853 sådan en lidt kejtet person, som ikke havde så nemt ved at møde de her piger, og derfor er
854 det måske også underligt, at han så havner nede i en eller anden vaskekælder og slår en pige
855 ihjel, fordi han har jo ikke noget, altså han har ikke nogen pletter på sin straffeattest.
856 Vennerne er dybt overraskede over, hvis det skulle være ham. Man må jo sige, at det viste
857 sig også, at de fik ret. Så det er jo for igen at tegne det her billede af ham. Hvem er han som
858 person? Stemmer det overens med det vennerne kender ham for? Er han en aggressiv type?
859 En voldelig type? Hvordan havde han det med piger? Det er jo sådan nogle spørgsmål, man
860 stiller sig selv.

- 861 **I:** Det kan jeg også se i en af de artikler I har skrevet, "Jeg er glad og lykkelig", hvor I taler med
862 Jans kammerat, fordi I på det tidspunkt ikke kunne få fat i Jan selv. For det ville vel have
863 været det bedste at tale med Jan?
- 864 **BW:** Ja, ja selvfølgelig. Vi vil jo gerne så tæt på som muligt. Så det er jo klart, at hvis man kan
865 spørge hovedpersonen, så gør man jo det.
- 866 **I:** Men der er det også, at i gennem Jans kammerat fortæller, hvordan Jan havde det, da han
867 blev løsladt igen. Men I fokuserer også i den artikel på, at han aldrig har været i tvivl om Jans
868 uskyld. Hvorfor vælger man at fokusere på det?
- 869 **BW:** Jamen, fordi det er da en vigtig del af det, at hans venner... altså de kender ham jo slet ikke
870 som sådan en voldelig fyr eller en drabsmand eller noget som helst. Så det er da vigtigt, at
871 man får at tegne så præcist et billede af ham for retfærdighedens skyld, vil jeg sige, så er det
872 da vigtigt, at man får sådan nogle nuancer med. Det ville da have været uanstændigt af os,
873 hvis vi ikke havde beskrevet det på det tidspunkt, men hvis vi bare havde forbigået i tavshed
874 og sagt "Nå, det var så ikke ham. Det var bare ærgerligt". Altså, så har du da virkelig et
875 problem. Det her, det er da fair for alle parter, når nu han er blevet frikendt, at vennerne
876 siger "ja det måtte han jo blive, for vi havde aldrig troet han kunne på det".
- 877 **I:** Men det er for at danne et billede af, hvordan Jans kammerater ser ham og opfatter ham?
- 878 **BW:** I den bedste verden, der ville vi selvfølgelig have spurgt ham. Men han ville ikke snakke med
879 os, fordi vi netop havde bragt hans billede og navn i avisen. Og derfor kunne vi ikke komme
880 til at tale direkte med ham. Så gør man det næstbedste. Og det er at gå til dem, som er tæt
881 på ham.
- 882 **I:** Og det kan man sige, at det kunne I netop også kun gøre, fordi I vidste hvem han var og der
883 ikke var navneforbud.
- 884 **BW:** Vi havde fundet ud af det alligevel. Det kan jeg godt love dig for! Altså, jamen det gør man.
885 Det var jo meget hurtigt ude at sige, at de var på kig efter alle beboerne i ejendommen, og at
886 de havde frivillig dna fra dem alle sammen og jeg ved ikke hvad. Og det er jo fordi, de har en
887 mistanke til dem i ejendommen. Så du havde lynhurtigt fundet ud af, når det er ham, de
888 havde taget med. Og så ville du have gjort det samme. Så havde vi beskrevet det samme,
889 men der var bare aldrig kommet noget navn på, og så havde folk gået og gættet på, hvem
890 det er.
- 891 **I:** Så I havde ikke offentliggjort, men I havde talt med hans venner og omgangskreds og alt det,
892 I efterfølgende har gjort?
- 893 **BW:** Ja, det havde vi. Du må bare ikke gøre noget, der kan identificere ham. Men selvfølgelig var
894 vi gået tæt på.
- 895 **I:** Så sidder jeg og tænker på, at det kan godt være, man ikke gør noget, der kan identificere
896 ham, for det er jo i strid med de vejledende regler for god presseskik. Men kunne man ikke
897 mene, at det var i strid med reglerne, hvis man for eksempel bankede på hos naboen og talte
898 med hende og offentliggjorde hendes navn, så man kunne lede folk hen i en retning, hvor de
899 selv kunne gætte, hvem morderen var?
- 900 **BW:** Jamen, så vidt jeg ved handler navneforbuddet om, at du ikke må nævne hans navn. Men at
901 man så har talt med en nabo... altså politiet har jo selv været ude at offentliggøre, hvor

902 gerningsstedet det er henne. Og det er sikkert også det, forsvarsadvokaten sidder og tænker,
903 at de finder ud af det alligevel. For alle har jo set gerningsstedet, og alle ved, det er en nabo,
904 der er blevet fængslet, fordi han har været på det forkerte sted på det forkerte tidspunkt. Så
905 det havde ikke hjulpet noget, det der navneforbud. Jeg tror, det havde givet en masse
906 gisninger i stedet for.

907 **I:** Og der er formentlig også nogen, det ville have set, at det var ham og lagt mærke til, at han
908 ikke længere var til stede.

909 **BW:** Der kan meget muligt også være nogen, der kan have set, at han er blevet anholdt af politiet.
910 Altså, man kan forestille sig hvad som helst.

911 **I:** Men lige denne her sag kan jeg så forstå, at der var det fint, at der ikke var nedlagt
912 navneforbud, fordi det bidrog til, at der kom nogle ting frem, og at det faktisk viste sig, at
913 politiet ikke havde særlige holdbare beviser på at det var ham.

914 **BW:** De havde stort set ingenting. Det fandt vi jo først ud af bagefter. Det viste sig jo, at de stort
915 set ingenting havde. Han var kommet igennem og sat sin cykel i vaskekælderens, så er han
916 gået fordi den der klump, der ligger i en sæk, og så har han skubbet til den med foden, og så
917 er han gået op i sin lejlighed. Og så havde man fundet de der fodaftryk på sækken. Altså, det
918 var det kendskab, han havde til det. Og det er på den baggrund, han bliver fængslet. Og der
919 er hans forsvarsadvokat jo ret i, at det er et spinkelt grundlag at fængsle en mand på. Men
920 det vidste vi jo ikke på det tidspunkt. Og det er jo derfor, når man sådan sidder og
921 efterrationaliserer, så siger man, så er det jo derfor, forsvarsadvokaten ikke nedlægger
922 navneforbud. Og han accepterer en fængsling, fordi han ved, det kan han lige så godt lade
923 være at protestere imod, for han bliver fængslet under alle omstændigheder.

924 **I:** Tror du, I ville have beskrevet sagen anderledes, hvis I kendte til de her ting?

925 **BW:** Det er klart. Så var man jo gået meget mere hårdt til politiet, fordi grundlaget for en
926 fængsling var så spinkelt. Der var man jo gået meget hårdere til værks. Men det ved man jo
927 aldrig, sådan noget.

928 **I:** Næh, det var jo på grund af, at der blev begæret lukkede døre, så man vidste jo ingenting,
929 før han blev løsladt igen.

930 **BW:** Nej. Men det var også usædvanligt. Han opførte sig jo også lidt mærkeligt. Fordi han ville ikke
931 udtale sig i retten, og de kærede ikke fængslingen. Og det sidder man også og tænker, at hvis
932 man er uskyldig, hvorfor fortæller man så ikke i retten, hvor man har været, og hvad man har
933 lavet? Så må man da have en interesse i at fortælle, at man er uskyldig. Så han opførte sig
934 også en lille smule mærkeligt, kan man sige, i retten ik. Om han så har været i chok eller hvad
935 han har været, det kan jeg ikke huske. Men det er da i hvert fald lidt mærkeligt. Også selv i
936 retten i grundlovsforhøret ville han ikke sige noget.

937 **I:** Sagen er jo, at han så blev løsladt og rensset, fordi det viste sig, at det ikke var ham, der havde
938 gjort det. I kunne ikke selv tale med ham, fordi han ikke ville, men vælger at skrive en
939 citathistorie, "Jeg overvejede selvmord", hvor I beskriver, at Jan fortæller, det var et langt
940 mareridt, og at han overvejede selvmord og begyndte at tænke over, om han egentlig havde
941 gjort det. Jeg lagde mærke til, at I også beskriver, at han måske faldt over den der bylt – om
942 det var liget, han sparkede til. Hvorfor er det, man fokuserer på de her ting efterfølgende?

- 943 **BW:** Jamen, det er jo første gang, han fortæller, hvordan han har oplevet det. Så det er da en
944 vigtig detalje, for det giver jo læserne et indblik i, hvor spinkelt grundlaget egentlig var, da
945 politiet sigtede ham. Og det er jo det, han fortæller der, at det eneste han gjorde var at stille
946 sin cykel, hvor han så sparkede til bylten og derefter gik op i sin lejlighed. Så tænker man:
947 Okay, var det bare det? Så det er jo med til lige som at kaste lys over, hvor lidt politiet i
948 virkeligheden havde, da de anholdte ham. Så jeg synes da, det er en meget vigtig detalje.
- 949 **I:** For at spørge ind til noget helt andet hertil sidst. Bent Falbert har udtalt sig, at det er
950 journalisternes opgave at udfordre denne her ytringsfrihed, der nu er i det danske samfund.
951 På hvilken måde udfordrer du ytringsfriheden i dit arbejde på Ekstra Bladet?
- 952 **BW:** Jamen, det synes jeg egentlig jeg gør... Jeg må sige, at det egentlig ikke er noget jeg sådan
953 føler, jeg lægger under for. Men jeg synes, altså, jeg har ikke været i nogen situationer, hvor
954 jeg sådan har siddet og tænkt "tør jeg nu skrive det her"? Det er ikke noget, jeg sidder og gør
955 i mit daglige arbejde, men jeg vil ikke lægge under for, altså, jeg kunne ikke finde på at lade
956 være med at skrive noget, fordi jeg er bange for at få nogle grupper på nakken, nogle
957 indvandrergrupper eller nogle rockere eller sådan et eller andet. Det vil jeg altså ikke lægge
958 under for.
- 959 **I:** Det holder du dig ikke tilbage for så?
- 960 **BW:** Nej, men jeg må så også retfærdighedsmæssigt sige, at det er ikke sådan fordi, jeg har siddet
961 i situationen. Jeg har aldrig siddet i en konkret situation, hvor jeg har tænkt, om jeg skulle
962 lade være med at skrive det, fordi jeg blusser til i en eller anden debat omkring indvandrere
963 eller sådan noget. Det må jeg sige, det gør jeg ikke.
- 964 **I:** Men mener du selv, det er vigtigt at have ytringsfrihed?
- 965 **BW:** Ja, for fanden da. Jeg vil meget nødtigt leve i et samfund, hvor man ikke har lov til at ytre sig
966 inden for de rammer og regler, der nu er for anstændig tale, og man må ikke diskriminere og
967 man må ikke komme med racistiske udtalelser og så videre og så videre. Selvfølgelig synes
968 jeg, at det er en af de aller mest grundlæggende og aller mest vigtige rettigheder i vores
969 samfund, det er da, at du har din ytringsfrihed.
- 970 **I:** Hvad tror du, det vil komme til at betyde for eksempelvis journalisterne, hvis man ikke har
971 ytringsfrihed?
- 972 **BW:** Jamen, der kan du jo bare kigge på ud på nogle af alle de lande, der har diktatur, hvor deres
973 aviser er underlagt censur. Det ville jo bare være det, der skete. Det ville være forfærdeligt.
974 Det kan jeg slet ikke holde ud at tænke på.
- 975 **I:** Grunden til at jeg spørger, det er jo fordi, det er alment kendt, at Ekstra Bladet har den der
976 tendens til at gå til grænsen og gerne udfordrer denne her ytringsfrihed og gå til grænsen
977 for, hvad der egentlig er etisk tilladeligt.
- 978 **BW:** Ja. Og det er fuldstændig rigtigt. Nu har jeg været på en del arbejdspladser efterhånden.
979 Men jeg vil sige, at jeg aldrig har været på en arbejdsplads, hvor der bliver diskuteret så
980 meget etik, som der gør her. Fordi man netop hele tiden udfordrer grænserne, så bliver man
981 jo nødt til at diskutere med sin chef og med sig selv og sine kolleger, hvor langt kan vi
982 egentlig tillade os at gå for netop ikke at komme til at overskride de her grænser. For vi ved
983 godt, det er altid os, der skubber lidt til og går lidt forrest, så jeg synes, at folk har mange
984 etiske overvejelser og diskussioner. Jeg har da også, inden jeg kom på Ekstra Bladet, mine

985 egne fordomme, men jeg vil sige, at jeg synes folk er... ej, sådan vil jeg ikke formulere det,
986 men jeg vil sige, at der er en meget høj moral på avisen også i forhold til, når man har talt
987 med kilder og man laver aftaler med dem om, at de gerne må læse min artikel. Jeg synes,
988 folk gør et meget stort nummer ud af, at når man skriver om folk og man citerer folk, at man
989 så cleare det af med dem og siger, at det er det her, jeg gerne vil citere dig for og mailer
990 artiklerne og får deres go for det. Og jeg har... jamen jeg kan ikke huske, jeg har haft en
991 oplevelse af, at folk har ringet tilbage og sagt, at det der har jeg kraftedeme aldrig sagt eller
992 det her har du ikke citeret mig for. Det er noget, som folk, der ikke selv har været i Ekstra
993 Bladet de siger: "I skriver bare, hvad der passer jer", eller "I finder vel bare på det" eller... alt
994 du ved i den genre ik. Men jeg har ikke selv oplevet at blive ringet op af en eller anden, der
995 har sagt, at det har jeg fandeme aldrig nogen sinde sagt.

996 **I:** Okay. Men man skal jo også huske på, at folk selv vælger at udtale sig til Ekstra Bladet. Det er
997 ikke noget, I tvinger dem til. Og det er måske også det, folk ofte glemmer.

998 **BW:** Vi citerer jo ikke folk, hvis de ikke... vi siger jo, når vi kontakter folk, at vi ringer fra Ekstra
999 Bladet og sådan og sådan og sådan. Og jeg vil sige, at de fleste mennesker gerne vil tale med
1000 Ekstra Bladet. Det er ikke sådan den almindelige dansker, der har et problem med Ekstra
1001 Bladet. Det er tit myndigheder eller nogen andre. Og det kan jeg godt forstå, for det er jo tit
1002 irriterende, når vi gør det. For det giver jo tit noget ballade for dem, ik. Vi gør det jo, altså det
1003 er jo tit fordi, der er nogle myndigheder, som ikke har opført sig ordentligt, eller vi er efter
1004 nogle politikere eller noget andet, ik. Men jeg synes, at der omkring det etiske er en meget
1005 høj standard på avisen.

1006 **I:** Tror du, det netop er fordi, at der er mange, der har sådan en generel holdning til Ekstra
1007 Bladet, som nogen der bare skriver, hvad der passer dem?

1008 **BW:** Det betyder noget, at man har det der omdømme, fordi så får man lidt den der som
1009 journalist, at der skal sgu ikke være nogen finger at sætte på mit arbejde. Men den anden del
1010 af det er også, at vi går meget tæt på folk, og vi går tit meget privat, og vi går også meget tit
1011 sådan, altså vi er tit meget kritiske, og derfor skal det heller ikke være sådan, at folk bagefter
1012 kommer og siger, at det har de aldrig sagt og at Ekstra Bladet har interviewet mig omkring
1013 det og det, men de er fulde af løgn. Altså, det går jo ud over vores troværdighed, og det ville
1014 vi slet ikke kunne leve med.

1015 **I:** Okay. Hvor vigtigt synes du det er, at man har den der troværdighed over for læserne?

1016 **BW:** Jamen, det er da afgørende. Hvis folk ikke tror på, hvad du skriver... altså... det, der lige som
1017 er grundstammen i det hele, det er, at man har sin troværdighed, og at læserne tror på det,
1018 de sidder og læser.

1019 **I:** Der kunne jeg sådan lidt fornemme, at det var den troværdighed, der var nogen, for
1020 eksempel nævnte du selv noget omkring de her grupper på Facebook i forbindelse med den
1021 her dækning...

1022 **BW:** Jamen, det var ikke troværdighed. Det tror jeg, handler om noget andet. Det er ikke fordi, de
1023 synes, at Ekstra Bladet er fulde af løgn. De synes ikke, vi kan tillade os det. Og det er der altså
1024 forskel på. Men det tror jeg mere, det var det, det handlede om, at vi simpelthen ikke kunne
1025 være bekendt at hænge ham ud på forsiden. Det var uetisk, og det tror jeg ikke handler om
1026 troværdighed.

- 1027 **I:** Jeg har lige et sidste spørgsmål. Du nævnte selv, at I går tæt på, og at I er kritiske også i
1028 forhold til magthavere og myndigheder. Hvilken opgave mener du, at Ekstra Bladet har som
1029 medie har her i samfundet?
- 1030 **BW:** Det er at være kritisk. Vi skal være vagthund på borgernes og forbrugernes vegne. Der har da
1031 været mange gode eksempler på, at Ekstra Bladet er gået foran og har været meget kritiske.
1032 Jeg synes, det er godt at vide, at man har en avis, hvor sådan den lille mand – det er måske
1033 ikke så meget, som det har været – men en avis, som kæmper sagen for også den lille mand.
1034 Og det synes jeg også, at jeg tit oplever, at folk ringer herind. Der er enormt mange, der
1035 ringer til Ekstra Bladet, og jeg fornemmer, at hvis de ikke ved, hvor de ellers skal gå hen, så
1036 går de til Ekstra Bladet. Og mange gange når historien aldrig i avisen, men det har haft en
1037 funktion bare det, at man har snakket med dem og lyttet til dem og sagt, jamen ved du hvad,
1038 det kan jeg sgu godt forstå er en træls situation, men prøv at ringe til dem og dem. Det kan
1039 være, de kan hjælpe dig. Og det er folk tit dybt taknemmelige over. Så Ekstra Bladet har også
1040 det omdømme, at vi taler de sager, som de andre aviser ikke gider røre ved.
- 1041 **I:** Og det er netop en af grundene til, at det er jer, folk kontakter, hvis de gerne vil have noget
1042 ud på den ene eller anden måde?
- 1043 **BW:** Ja.

Bilag 5: Interviewudskrift af interview med Flemming Mønster

Følgende deltager i interviewet:

I = Mia Than Larsen, interviewer

FM = Flemming Mønster, informant

- 1044 I: Sådan grundlæggende har der været en del debat omkring Maria-mordet specielt af jeres
1045 dækning, hvor flere mener, den er i strid med god presseskik. Hvad mener du?
- 1046 FM: Jamen, det kan jeg slet ikke genkende. Jeg forstår egentlig heller ikke argumenterne. Altså,
1047 Ekstra Bladet og mange andre blade har jo i årtier haft et solidt fokus på kriminalstof -
1048 journalistikken. Og den måde vi vægter at prioriterer på, det afhænger jo altid af, hvad det er
1049 for en sag, vi har med at gøre. Der er jo ingen sager, der er ens, og derfor er det heller ikke
1050 alle sager, der får den samme prioritet i form af, hvad skal man sige, kvantum i dækningen og
1051 kvantum i medarbejdere, man sætter af og så videre. Her fik en sag, som var lidt speciel i den
1052 måde det foregik på, den dag det foregik på, omstændighederne i det hele taget og en ung,
1053 glad, sædvanligvis glad pige, som blev udsat for det her. Den havde så mange elementer,
1054 som vi af erfaring ved, at det er en historie som er vigtig, fordi den rører folk, og fordi det er
1055 en forbrydelse sådan lidt ud over det, hvad skal man sige, det sædvanlige, det banale i sin
1056 form og i sine omstændigheder i det hele taget. Og derfor dækkede vi den med, hvad vi i
1057 intern slang sprog kalder "fuld skrue" og satte de ressourcer af, der skulle sættes af, det vil
1058 sige mandskabsmæssigt og også hvad angår antal sider i avisen.
- 1059 I: Okay, ja. Det kan jeg så lige spørge ind til her: Hvorfor valgte I at bruge så mange ressourcer
1060 og dække denne her sag så kraftigt?
- 1061 FM: Fordi vi synes, den er usædvanlig i sin grovhed og netop det som jeg også sagde før, den har
1062 en karakter som vi af erfaring ved, at det er en sag, der vil røre mange mennesker. Altså, det
1063 er en ung pige på 20 år, der er ude med sine gode venner i festligt lag. Det er noget næsten
1064 alle mennesker kan identificere sig med, fordi vi jo alle har unge døtre eller piger i vores
1065 bekendtskabskreds eller i vores familie. Altså, alle kan identificere sig med det her mareridt,
1066 den pige har været igennem og som efterfølgende hendes forældre naturligvis har været
1067 igennem. Den har simpelthen så mange identifikationsfaktorer, som gjorde, at vi sagde "det
1068 her, det er en historie, som vil interessere folk.
- 1069 I: Hvilke identifikationsfaktorer var det, den havde?
- 1070 FM: Jamen, det var lige det jeg sagde før. Der var noget bestialsk over historien, eller over
1071 forbrydelsen. Og det er en ung pige, som er ude at hygge sig med sine venner. En ung pige
1072 som har haft et forudgående godt liv, er kendt for at være sød, omgængelig, venlig, rar og
1073 sjov og skæg som rigtig rigtig mange unge piger på... jeg mener, hun var 20 år.... Som vi jo alle
1074 sammen et eller andet sted kan forholde os til. Vi kan have døtre i den alder, vi kan have
1075 kusiner, familiemedlemmers døtre, døtre i bekendtskabskredsen, på arbejdspladsen, i
1076 uddannelsesinstitutionen, på skoler... alle kan sætte sig ind i, hvor forfærdeligt, det her er.
1077 Alle kan forholde sig til det på et personligt plan.
- 1078 I: I forbindelse med det her, at I valgte at bruge så meget spalteplass på sådan en sag her, så
1079 vælger I eksempelvis at beskrive denne her hændelse meget detaljeret med mange

- 1080 illustrationer og billeder af Maria og så videre. I bruger mange forsider og flere sider på at
1081 beskrive "Marias sidste desperate timer". Hvorfor vælger I at beskrive det så detaljeret?
- 1082 **FM:** Det gør vi af princip på alle de historier, vi vælger skal i avisen. Vi vælger dem ud fra, at vi
1083 mener, de er væsentlige og/eller, at det er noget, som vil interessere folk rigtig meget.
1084 Uanset om det er det ene eller andet, det kan for så vidt også være ovre i
1085 underholdningsgenren. Når vi vælger at prioriterer en historier og sige, det er noget for vores
1086 læsere, så skal vi have så meget som overhoved muligt, der gør dem indsigtfulde og forstår
1087 historiens og får indsigt i historiens fulde omfang. Altså, vi prøver at afdække den så grundigt
1088 og så korrekt, som det er muligt, så folk kan forstå alvoren i det, vi nu beskriver, hvad enten
1089 det er en forbrydelse eller det er politisk sag eller hvad det nu kan være. Så de kan danne sig
1090 deres egne billeder og deres egne tanker om, hvad det her er for en sag, som de læser om.
- 1091 **I:** Okay. Hvad er det så helt konkret, du vælger at lægge vægt på, når du formidler artikler til
1092 Ekstra Bladet?
- 1093 **FM:** Det synes jeg er svært at sige noget generelt om. Det afhænger meget af den enkelte
1094 historie, og hvad vi er i stand til at støve op af oplysninger. Det er jo, hvis man skal prøve at
1095 sige noget generelt, så vil det primært være detaljer eller informationer, som gør læserne så
1096 kloge som muligt på det fulde omfang og den fulde forklaring på en given sag. Og de
1097 elementer som vi ved også på det følelsesmæssige plan berører folk ud fra de betragtninger,
1098 jeg gav udtryk for før, altså identifikation.
- 1099 **I:** Så det handler om følelser, og hvad der kan røre folk, når de sidder og læser om en given
1100 sag?
- 1101 **FM:** Ja, det er en del af det. Det er det, der giver folk nærvær i forhold til en historie. Det er det,
1102 der giver folk en indgang til at forstå og forholde sig til en historie, så det ikke bare bliver
1103 overfladisk og en gennemlæsning af nærmest underholdende karakter.
- 1104 **I:** Okay...
- 1105 **FM:** Vi synes ikke, den her sag er spor underholdende. Og derfor vælger vi så at prioritere den op
1106 og sige, det er en historie, vi satser på. Og så skal den ikke laves overfladisk. Så skal den laves
1107 grundigt, så det ikke bare er en, man sidder og bladrer hen over i frokostpausen, som ved
1108 hvilken som helst anden historie. For der ligger sgu en tragedie bag det her.
- 1109 **I:** Ja. Så det er også derfor, at I vælger at bruge så meget energi på denne her sag.
- 1110 **FM:** Ja.
- 1111 **I:** Jeg kan se, at din by-line står på den artikel, der hedder "Jeg er glad og lykkelig". Der
1112 fokuserer I meget på den her kammerat, som Jan har talt med, og at han aldrig har været i
1113 tvivl om Jans uskyld. Hvorfor vælger du denne her vinkel i denne her artikel?
- 1114 **FM:** Hvorfor jeg vælger den?
- 1115 **I:** Ja, altså lige netop at fokusere på at interviewe Jans kammerat. Det er jo lige efter, Jan er
1116 blevet løsladt og renset. Hvorfor vælger du at fokusere på den her kammerat?
- 1117 **FM:** Nu vælger jeg ikke specielt at fokusere på kammeraten. Vi forsøgte jo den aften... der kørte
1118 vi alle sammen ind på redaktionen... nogen kørte til Herning og andre sad herhjemme og
1119 ringede rundt og trak i tråde og så videre. Det vi selvfølgelig allerhelst ville og også det vi gik

1120 efter, det var at få en kommentar fra Jan Lindholt selv ved at være til stede i Herning, hvor
1121 han skulle komme hjem. Det lykkedes af forskellige praktiske grund ikke, og fordi Jan ikke...
1122 Vi kom aldrig i kontakt med Jan simpelthen. Så prøvede vi af andre veje at få kontakt med
1123 ham. Og da havde vi navn og telefon på han ven Ulf Egeberg, tror jeg kan hedder. Så prøvede
1124 vi af den vej at få åbnet en dør til Jan. Jeg kan ikke huske, om han ikke kunne eller ikke ville,
1125 fordi han vidste, Jan ikke ville noget. Men i hvert fald fortalte han mig, jeg tror faktisk, det var
1126 mig, der talte med ham eller også var det Peter Bresemann? Jeg kan dårligt huske det, for vi
1127 talte med så mange. Men han fortalte så, at han havde talt med Jan, og hvordan han
1128 reagerede. Fordi vi synes, det var relevant at få af vide, hvordan Jan havde det efter at have
1129 siddet uskyldigt fængslet i så lang tid. Der ville vi selvfølgelig gerne høre, hvordan reagerede
1130 Jan på det her, hvordan er hans følelser lige nu. Hvad mener han om hele sagen og så
1131 videre? Da det ikke lykkedes at komme direkte i kontakt med Jan den aften, men kun
1132 indirekte via vennen, så var det, det nærmeste vi kunne komme for at give så korrekt en
1133 information vi nu kunne. Og vi pointerede jo også, at det Jan har sagt, har han sagt til sin ven.
1134 Og når nu vennen bliver, hvad skal man sige, den sekundære kilde, men alligevel hovedkilden
1135 på Jan, så finder vi det også relevant og høre, hvordan han har det med sagen, som Jans
1136 nære ven, der har talt med ham.

1137 **I:** Okay, ja. Så I de efterfølgende artikler, hvor Jan taler om, at det var et langt mareridt, og I
1138 har en række artikler omkring, at Jan overvejede selvmord og så videre. Og det der med, at I
1139 også fokuserer på Marias far, der ikke havde noget had overfor den eventuelle morder. Så
1140 her efter, at Jan er blevet løsladt og rensat for enhver mistanke, så fokuseres der meget på
1141 Marias far, som mener, at politiet gør deres arbejde så godt, de kan og aspektet omkring, at
1142 man ikke er skyldig, før man er dømt ved retten. Du skriver...

1143 **FM:** Jeg skal måske lige fortælle dig, at når vi går sådan en flok, som vi jo har været her... det gør
1144 vi også i det daglige på almindelige sager... Hvis der har været flere journalister på en given
1145 sag, så sætter vi alle navne på hovedhistorien. Det vil sige, den historie vi slår dækningen op
1146 på. Det kan være, det kun er en af dem, der har skrevet den, men alle har i et eller andet
1147 omfang bidraget enten med information eller ideer. Så det er sådan en fælles by-line skal
1148 forstås. Det er ikke nødvendigvis alle, der har været inde at skrive ord i den hovedartikel,
1149 men de har i et eller andet omfang bidraget til hele dækningen.

1150 **I:** Okay. I de artikler bliver der fokuseret på, at det var et langt mareridt for Jan, og at han
1151 overvejede selvmord i fængslet. Så er mit spørgsmål: Hvorfor vælger man at fokusere på
1152 det?

1153 **FM:** Fordi det synes jeg er fuldstændig oplagt. Det er det alle spørger sig selv om. Hvordan har
1154 denne mand haft det? Han har siddet fængslet, sigtet for at have slået en kvinde ihjel, og han
1155 ved, han er uskyldig. Han ved, han ikke har gjort det. Altså, det tror jeg, alle spørger sig selv
1156 om. Hvordan i alverden har han det? Hvad er det for et mareridt, han har gennemlevet? Og
1157 det prøver vi så at give så et fyldigt svar på, som det er muligt. Det er jo i virkeligheden en
1158 citathistorie fra Herning Folkeblad. De havde jo talt med Jan. Og det lykkedes ikke os at
1159 komme igennem til Jan den pågældende dag. Så der vælger vi at bruge den, fordi vi synes,
1160 han leverer nogle udmærkede svar på de spørgsmål, der sådan måtte være hos gud og hver
1161 mand. Og dem leverer han til Herning Folkeblad, som vi så citerer efter, som man selvfølgelig
1162 bør, når man ikke selv har talt med den mand, der leverer citaterne.

1163 **I:** Netop igen fordi det er i offentlighedens interesse.

1164 **FM:** Ja, det synes jeg.

- 1165 **I:** Og det er så også det samme med den artikel "Var måske ved at falde over liget"?
- 1166 **FM:** Man skal have indblik i, hvad der er foregået, og hvad det er, Jan har oplevet i forhold til det,
1167 som han er sigtet for at have gjort. Jeg synes, det er med til at give lidt ekstra vitaminer til
1168 billedet af, hvad der er sket den nat. Og de ekstra vitaminer til billedet af, hvordan Jan er
1169 blevet rodet ind i den her sag.
- 1170 **I:** Lige præcis. For at vende tilbage til det omkring presseskik. Nu nævnte du selv, at du slet ikke
1171 kan forholde dig til at folk mener, at jeres dækning er i strid med god presseskik. Men har du
1172 overvejet, hvordan den så skulle være fremstillet, hvis den skulle have overskredet grænsen
1173 for, hvad der egentlig er i overensstemmelse med god presseskik?
- 1174 **FM:** Det kan jeg give dig et meget konkret eksempel på. I løbet af det her forløb vi fik, det gjorde
1175 andre aviser også, utrolig mange henvendelser og tip om, hvad der kunne være forgået, hvad
1176 der er sket, og hvem der har sagt hvad og gjort hvad. Der fik vi utrolig mange henvendelser
1177 ind. Og langt, langt de fleste kunne vi aflive fra starten som ævle bævle eller som
1178 fuldemandssnak. Men der var også nogen, som lød interessant, som vi så derfor
1179 researchede. Og der kan jeg nævne et enkelt eksempel, som vi fik, og som andre aviser fik.
1180 Det var et tip om, at grunden til, at Jan var blevet anholdt overhovedet, det var, at man
1181 havde fundet spor af, at Maria havde været i hans lejlighed. Det var jo nyhedsmæssigt en
1182 god historie, kan man sige – opsigtsvækkende, hvad skal man sige, den ville skabe et billede
1183 af, at politiet vist er på rette spor her. Men vores research kunne ikke godtgøre, at det rent
1184 faktisk var tilfældet. Den kunne heller ikke godtgøre, at det absolut ikke var tilfældet. Men
1185 der skønnede vi, at vi simpelthen ikke havde nok til at kunne bringe den historie. Så vi valgte
1186 ikke at bringe den. Vi diskuterede det meget og valgte ikke at bringe den, fordi der var ikke
1187 fugls føde på dokumentation. Rygtet var som end godt nok, hvad skal man sige, det var
1188 opsigtsvækkende nok, men vi var ikke i nærheden af noget, der kunne sandsynliggøre eller
1189 dokumentere, at det var rigtigt. Der valgte vi at sige, at så kunne vi sgu ikke bringe historien.
1190 Det ville simpelthen være for utroværdigt. Men det var der andre aviser, der gjorde.
1191 Holstebro Dagblad bragte historien.
- 1192 **I:** Ja, jeg kan godt huske det.
- 1193 **FM:** BT fik.. de har jo sådan en samkøring med en række provinsaviser og har adgang til
1194 hinandens artikler. De valgte så at tage Holstebro Dagblads historie og stramme den op til, at
1195 Maria blev tæsket ihjel i Jans lejlighed. Der tog vi vores beslutning. Og den byggede på, at
1196 hvis vi bringer den her historie, så har vi ikke noget, der ligner dokumentation for, at den er
1197 der. Så er vi bare rygtebørs, der banker udokumenterede usandsynliggjorte rygter til torvs.
1198 Og hvis man gør det, så optræder vi efter min mening uetisk. Det valgte vi ikke at gøre. Det
1199 var der andre, der havde en anden mening på. Men der gik for eksempel vores grænse.
- 1200 **I:** Men hvordan vil du så definere god presseskik?
- 1201 **FM:** Uha... det er svært. Jeg synes, det er svært at definere og have manualer på, altså det er jo
1202 altid noget, man har på en mavefornemmelse. Og jeg kan også eksemplificere fra vores egen
1203 redaktionelle dagligdag, hvor svært det er at sætte sådan noget på en manual. Nu har jeg
1204 været 27 år i branchen på flere forskellige journalistiske arbejdspladser. Jeg har aldrig været
1205 et sted, hvor der bliver diskuteret så meget etik. Hvor går grænsen? Hvad kan vi, hvad kan vi
1206 ikke? Hvad har vi? Hvad kan vi være sikre på holder? Hvad kan vi være bekendt at bringe?
1207 Jeg har aldrig været et sted, hvor det bliver diskuteret så meget. Det er dagligt, og det
1208 hænger selvfølgelig også sammen med den karakter, Ekstra Bladet har. Vi er jo en fræk,

1209 skarp, pågående avis, og derfor har vi jo selvfølgelig også en forpligtelse til netop af den
1210 grund at være opmærksomme på, at vi ikke går over strengen. Men at give en fuldstændig fast
1211 definition på god presseskik, den synes jeg godt nok er svær. Det afhænger sorme meget af,
1212 hvad det er for nogle sager, vi taler om. Hvad det er for mennesker, vi taler om. Nu er Jan
1213 Lindholt, kan man sige, han er jo en fuldstændig almindelig borger. Han er ikke en
1214 magthaver. Og der er selvfølgelig nogle andre grænser for, hvad man kan være bekendt at
1215 bringe frem, og hvor tæt man kan gå på. Men der sker der så bare det, at han bliver rodet ind
1216 uforskyldt, viser det sig så. Han bliver rodet ind i en virkelig, virkelig alvorlig sag. I enhver
1217 anden sammenhæng vil man i langt højere grad skåne – skåne er måske et forkert ord – men
1218 man vil måske ikke gå så hårdt til et helt almindeligt menneske som til en magthaver, som
1219 har ansvar og som udøver sit hverv på en tillidserklæring fra sit folk, hvis vi taler om for
1220 eksempel statsministeren eller andre magthavere. Der gælder der nogle andre etiske
1221 grænser for, hvad man kan end ved helt almindelige mennesker.

1222 **I:** Men hvorfor er det så, at I kan offentliggøre navn og billede af Jan Lindholt Mikkelsen i
1223 denne her forbindelse, når han nu er en almindelig person, som du siger?

1224 **FM:** Jo, men det er så også det, jeg siger. Han er en almindelig person, som havner i en
1225 ualmindelig sammenhæng for en almindelig person. Det er jo heldigvis ikke rutinepræget
1226 hverdag, at vi hver især bliver rodet ind i drabssager. Og der foregår rent faktisk en fængsling
1227 af manden. Der foregår en sigtelse af manden, og der er ikke noget ulovligt i det, vi gør.

1228 **I:** Nej.

1229 **FM:** Og vi gør det af de grunde, som jeg talte om før. I sådan nogle sager, som vi vælger at gå
1230 dybt ind i, i stedet for at behandle dem overfladisk, der bringer vi så mange oplysninger, som
1231 vi overhovedet kan for at folk kan forså sammenhængen og dybden og alvoren i de ting, vi
1232 beskriver. I drabssager eller andre forbrydersager har vi dybest set også pr. automatik en
1233 eller anden rolle i efterforskningsmæssig sammenhæng. Det er ikke det, vi er sat i verden for,
1234 men det er bare noget, der følger med, at aviser og andre presse i det hele taget får en eller
1235 anden efterforskningsmæssig betydning, fordi der i verserende sager om efterforskning, der
1236 er efterforskning i meget høj grad afhængig af offentlighedens deltagelse. Jo flere
1237 oplysninger aviser giver, jo flere relevante eller brugbare oplysninger kan efterforskningen få
1238 fra helt almindelige borgere, som ved et eller andet, har hørt noget eller har set noget. I
1239 denne her sammenhæng der vil jeg bare sige, hvis jeg nogen sinde blev anklaget eller
1240 mistænkt og sigtet og fængslet for et mord, jeg med sikkerhed ikke har begået, som jeg ved,
1241 jeg ikke har begået, så vil jeg protestere vildt og inderligt, hvis man i retssalen i
1242 grundlovsforhøret begære lukket døre og navneforbud. Fordi så vil jeg gerne have så mange
1243 oplysninger ud om mig selv, som kan afstedkomme, at nogen kan give mig en eller anden
1244 form for alibi. Hvis jeg nu var Jan Lindholt, så ville jeg altså meget meget gerne have nogle
1245 henvendelser fra offentligheden, som kunne sige: Ham der, ham så jeg kl. et på det og det
1246 sted. Han kan umuligt have været henne i den kælder på det tidspunkt, hun er slået ihjel.

1247 **I:** Så det er en af de ting, der er afgørende for, at I så netop har valgt at offentliggøre hans navn
1248 og billede, så offentligheden lige som kunne se, at det er denne her mand, har jeg set ham,
1249 kan jeg bidrage til noget i efterforskningen?

1250 **I:** Ja. Det er en del af det. Nu vendte jeg den rundt. Det er jo ikke sådan, at vi sidder og siger:
1251 Hvad kan jeg gøre for denne her mand. Altså, jeg skal heller ikke lyde som en engel eller som
1252 en helligpeter. Det er jo ikke den del, der er vigtigt. Vores opgave er at lave presse og lave
1253 journalistik og give vores læsere så mange oplysninger, som vi overhovedet kan. Det andet

1254 jeg taler om, det er en sidegevinst for dem, der er involveret. Eller kan være det i hvert fald.
1255 Det kan også være det modsatte. Men altså, jeg siger det bare, fordi nu er det kommet den
1256 her stemning og holdning hen over debatten, at det er frygtelig synd for den her mand. Og
1257 det siger jeg bare, det er det ikke. Og der er det, jeg med mit eget eksempel siger, at hvis det
1258 var mig, der var udsat for det her, så ville jeg insistere på, at der ikke blev navneforbud, og at
1259 der ikke blev lukkede døre. Så ville jeg have alt ud. Og det siger jeg ikke mindst efter, at jeg
1260 nu efterfølgende har set sigtelsen eller retsudskriften fra grundlovsforhøret. Hvis pressen
1261 havde haft fri adgang til at høre det møde, da han var blevet fængslet, så ville der have rejst
1262 sig et ramaskrig, fordi så havde folk fået kendskab til, hvor uhyggeligt et tyndt grundlag, den
1263 mand blev fængslet på. De havde intet på ham.

1264 **I:** Okay. Hvad stod der?

1265 **FM:** Der var sådan en gennemgang af sagen, og der var en gennemgang af hans færden. Og det
1266 de havde på ham, det var, at han var kommet hjem og havde sat sin cykel i cykelkælderen
1267 under den beboelse, hvor han bor nogen lunde inden for det tidsrum, hvor Maria er blevet
1268 dræbt i den kælder. Og det var, hvad de havde på ham. Han har fuldstændig rutinemæssigt
1269 sat sin cykel ned, da han er kommet hjem, på det sted han altid sætter den. Det var, hvad de
1270 havde på ham.

1271 **I:** Og det var der jo ingen, der vidste, fordi der netop blev begæret lukkede døre.

1272 **FM:** Ja. Der var lukkede døre. Vi vidste jo ikke, hvor meget de havde på ham. Og det er så en
1273 anden ting. Derfor opstod der alle de rygter, jeg fortalte om før, at politiet havde spor fra, at
1274 hun havde været i hans lejlighed, som endte med en historie i en anden avis om, at hun var
1275 blevet tæsket i lejligheden. Altså, det er jo en alvorlig sidegevinst, at den her lukkethed, som
1276 man så argumenterer med, at det er for at beskytte en sigtet person. Vel er det da ej! Det er
1277 for at sikre politiet arbejdsro uden vores indblanding. Det er noget, der foregår af
1278 bekvemmelighed. Fordi den dørlukning havde da langt flere konsekvenser for Jan Lindholt
1279 end vores billede i avisen, det har. Det har han jo selv fortalt efterfølgende om. Jeg har talt
1280 med ham efterfølgende, hvor han sagde, at der var han ved at blive skør i hovedet, da han så
1281 den historie. Den blev citeret på tekst tv, på TV2 tror jeg, han sad og så den. Og da sagde
1282 han: Jeg var ved simpelthen at blive skør i hovedet, hvor jeg tænkte gud, vi fik det jo serveret
1283 som en kendsgerning, at hun havde været der, og at hun var blevet banket. Han sagde:
1284 Jamen, jeg blev jo helt skør. Altså, jeg begyndte at tvivle på mig selv, om der var noget, jeg
1285 havde svedt ud. Har du virkelig gjort det?, har han fortalt om efterfølgende. Og der vil jeg da
1286 sige, at den der lukkethed affører så mange andre problemer, som er langt, langt værre og
1287 mere belastende for de her personer end offentliggørelse af et billede og navn, som på den
1288 anden side rent faktisk kan fremskaffe oplysninger, og der er vidner, der kan støtte det.

1289 Det oplever vi jo altid, når der er større kriminalsager, spektakulære kriminalsager, der
1290 foregår i lukkethed. Så myldrer det ind på redaktionen med rygter og gisninger og
1291 beskyldninger om dit og dat. Og det er også noget, der fiser rundt ude i befolkningen, for
1292 eksempel de steder, hvor sådan nogle forbrydelser bliver begået. Altså, Herning syede af
1293 rygter og alle mulige teorier.

1294 **I:** I forbindelse med det der med navneforbud og lukkede døre... så er der ingen tvivl om, at der
1295 netop ikke var nedlagt navneforbud i denne her sag. Hvad har det betydet for jeres
1296 fremstilling og formidling af det her mord?

- 1297 **FM:** Jamen, det har betydet at vi kunne bringe navn og billede af ham, og det har så medført den
1298 her heftige debat efterfølgende, som måske ender med, at der vil blive nedlagt navneforbud
1299 af lovmæssig vej, hvor der automatisk indføres navneforbud, når en retssag går i gang. Det er
1300 jo et forslag som Konservatives Tom Behnke er ude med.
- 1301 **I:** Hvad tror du sådan et forslag, hvis det vedtages, vil komme til at betyde?
- 1302 **FM:** Det betyder, at vi ville kunne give en mindre korrekt fremstilling af verserende forbrydelser i
1303 Danmark. Der vil blive langt flere rygtedannelser, som dem jeg omtalte før, med det resultat,
1304 at der kan blive fremsat nogle falske historier i pressen af den type, jeg gav dig et eksempel
1305 på før. Jeg mener også, at den enkeltes retssikkerhed af samme grund bliver mindsket i
1306 forhold til, hvad den er i dag.
- 1307 **I:** Ja.
- 1308 **FM:** I dag er det sådan, at hvis der er en eller anden helt speciel grund, så kan man jo bare
1309 nedlægge et navneforbud. Det er der ingen problemer i.
- 1310 **I:** Næh... det står man jo frit til at gøre.
- 1311 **FM:** Det kan man gøre når som helst på begæring fra anklager eller forsvarer. Og det synes jeg
1312 også, de gør i et problematisk stort omfang. Det ville få meget alvorlige konsekvenser, hvis
1313 det bliver en lov. Hvis vi nu lige tager Jan Lindholt... Rygterne om ham i Herning vil jo løbe
1314 uanset, hvor meget navneforbud, der er blevet nedlagt. Så vil alle i Herning jo lynhurtigt vide,
1315 hvem det er. Der vil hans gode navn og rygte jo være ødelagt øjeblikkeligt i den by, hvor han
1316 har sit daglige liv. Og det er slet ikke med inde i debatten. Det er fuldstændig ligegyldigt for
1317 Jan Lindholt, om der bliver nedlagt navneforbud eller ej, fordi alle i Herning og de cirkler, han
1318 bevæger sig i, vil jo lynhurtigt vide det alligevel. Og han lider jo ikke skade af, at folk i
1319 Skælskør kender hans navn. Det lider han jo ikke skade af.
- 1320 **I:** I forbindelse med det vi talte om omkring, at der har været så meget debat omkring jeres
1321 dækning, hvor flere mener den er i strid med god presseskik. Det har også været på tale, jeg
1322 mener blandt andet det var Politiken, der har udtalt sig omkring, at Ekstra Bladet har ageret
1323 folkedommer i denne her sag og simpelthen været med til at dømme Jan Lindholt, før han ad
1324 rettens vej er kendt skyldig. Hvad siger du til det?
- 1325 **FM:** Det er noget fordrukkent sludder, jeg ikke har hørt et godt argument for. Vi har jo
1326 udtrykkeligt hver eneste gang understreget, at manden er sigtet og ikke dømt. Vi har aldrig
1327 skrevet, han er morder. Vi har aldrig skrevet, han har slået Maria ihjel. Vi har aldrig skrevet,
1328 han har banket hende eller voldtaget hende eller noget som helst. Vi har skrevet, hvad han
1329 er sigtet for og blevet fængslet for i en dansk retssal. Og det er noget ganske andet end at
1330 fælde dom over ham. Det har vi ikke gjort på et eneste tidspunkt. Det er ganske enkelt noget
1331 vrøvl. Jeg ved ikke, om de mener, at fordi vi har bragt ham frem, at vi så dermed har sat en
1332 folkedomstol i gang?
- 1333 **I:** Altså, jeg tror helt konkret det handler om, at de mener, at I simpelthen har ageret folkets
1334 dommer i ordets og dømt ham, før han egentlig er kendt skyldig.
- 1335 **FM:** Det er rent sludder. Så kan man så sige, hvis der var nogen, som mangfoldiggjorde hans
1336 uskyld, da han var blevet løsladt og understreget, at det ikke bare var løsladt, men det var
1337 bevist, at det ikke var ham, og at han var blevet rensat, så var det altså Ekstra Bladet. Jeg
1338 sidder lige og kigger på det her opslag "Jeg overvejede selvmord", som vi snakkede om før.

- 1339 Der har vi sat vores forside fra den dag, han blev løslad som sådan en indsats: RENSER med
1340 dommedagstyper. Den har han i øvrigt også selv været glad for, skal jeg hilse at sige.
- 1341 **I:** Der har jeg faktisk et spørgsmål omkring det. Det lagde jeg nemlig mærke til, at efter han er
1342 blevet renset, så bruger I også rigtig meget spaltepads på at rense ham igen. Hvorfor gør I
1343 det, når I få uger forinden har brugt så meget tid og plads på at fortælle, at han er fængslet
1344 for mordet.
- 1345 **FM:** Så synes jeg, det er fuldstændig indlysende, at når det så viser sig, at manden ikke er skyldig,
1346 så skal vi da også bruge en masse tid på at forklare, hvad i alverden det er, der er sket, og
1347 hvordan har manden det selv nu, og hvad sker der så i øvrigt med sagen, for så har man jo
1348 stadigvæk et lig, men ingen mistænkte. Det synes jeg er helt oplagt. Der har vi stadig en stor
1349 forbrydelse – en stor mordgåde, som efter min mening stadigvæk er relevant at beskæftige
1350 sig temmelig meget med, og som folk i stort omfang interesserer sig for. Og selvfølgelig skal
1351 en mand, som også har været i vores avis, da han var mistænkt, han skal godt nok også i
1352 vores avis, når beviset for hans uskyld bliver fremlagt Vi ville jo kunne bebrejdes, hvis vi ikke
1353 havde gjort noget ved det og bare nævnt det perifert, at nu var han forresten løsladt. Så ville
1354 man kunne komme efter os og sige, at det var uetisk.
- 1355 **I:** Jeg mener også, det var Poul Madsen, som havde udtalt, at Jan er den mest rensede mand i
1356 hele Danmark nu. At han ikke kan blive mere renset.
- 1357 **FM:** Det tror jeg heller ikke, han kan.
- 1358 **I:** Når du formidler artikler til Ekstra Bladet, sidder du så og overvejer og tænker over god
1359 presseskik eller sådan "nu skal vi lige passe på her"?
- 1360 **FM:** Ja. Jeg har aldrig været et sted, hvor vi diskuterer det så meget. Det gør vi hver eneste dag,
1361 fordi vi er den avis, vi nu er, som søger grænserne og som fortæller tingene råt, usødet som
1362 tingene er. Vi vil gerne så tæt på virkeligheden, som vi overhovedet kan komme. Og jo
1363 skrappere vi er til det, jo frækkere vi er, jo mere pågående vi er, jo større risiko er der også
1364 for, at vi kommer til at krænke nogen. Det er et meget moderne udtryk lige for tiden. Men
1365 det er en helt anden historie. Så har vi også en forpligtelse, at vi sørger for... altså, vi er jo
1366 efter folk. Vi er jo efter folk, som misbruger deres magtposition for eksempel, eller
1367 institutioner og magthavere, som lever på bekostning af andre og som misbruger den lille
1368 mand. Vi er gennem mange år blevet kaldt "den lille mands" avis. Når vi er efter dem ret
1369 konstant og holder øje med dem rent konkret, så har vi også en forpligtelse til at holde orden
1370 i eget hus. Det er klart, netop fordi vi går til dem sådan ret pågående i vores journalistik. Så
1371 er det vigtigt, at de ikke bagefter kan komme efter os og sige: "Der er i sgu gået over stregen.
1372 Der har I ikke dokumentationen i orden og så videre og så videre". Så det er vi meget
1373 opmærksomme på. Det er den enkelte også, når vi sidder og skriver. Vi diskuterer det – nu
1374 har jeg redaktionsmøder med dem i Århus – der diskuterer vi det. Og så har vi vores, når vi
1375 sådan sidst på dagen centralt ligger os nogen lunde fast på, hvordan avisen skal være den
1376 næste dag, så har vi vores møde kl. 17, hvor jeg er med på video fra Århus, sammen med de
1377 øvrige redaktionschefer i København, der har vi den også rutinemæssigt, hvad kan vi, hvad
1378 kan vi ikke, har vi dokumentationen i orden og så videre. Og vi smider mange historier væk
1379 på den måde.
- 1380 **I:** Nu sagde du selv, at I søger de her grænser. Hvorfor er det, I går til grænsen og søger
1381 grænsen?

- 1382 **FM:** Det gør vi, fordi vi gerne vil så tæt på virkeligheden, som vi overhovedet kan komme. Og vi vil
1383 gerne, altså vi betragter os som en systemavis, en afslørende avis. Altså, vi skal jo komme så
1384 tæt på som overhovedet muligt på den virkelighed, som vi vælger, er vigtig for danskerne at
1385 få fortalt. Der skal ikke stikkes noget under gulvtæppet, som Poul Schlüter engang sagde. Det
1386 er ikke fordi, vi sådan manisk søger en grænse, men det ligger ligesom i sagens natur, at vi
1387 skal gå så langt, som vi kan for at komme så tæt på virkeligheden som overhovedet muligt
1388 lige gyldig, hvilken type historie vi egentlig taler om.
- 1389 **I:** Så sidder jeg og tænker på, jeg læser jo også Ekstra Bladet, og det er jo en bestemt stil, I
1390 kører også i forhold til det her med at søge grænserne. Men hvilken opgave mener du, at
1391 sådan et medie som Ekstra Bladet har i det danske samfund?
- 1392 **FM:** Det er faktisk at sørge for og medvirke til at folk bliver behandlet ordentlig i det her samfund.
1393 Altså, vi vil altid se det som vores opgave at være på de svages side, hvis man skal sige det
1394 lidt højtideligt. Altså, vi har lige nu det såkaldte genopretningsplan, der vælger vi at fokusere
1395 på, hvem det er, der kommer til at betale prisen for det her. Det er dem, som i forvejen ikke
1396 har for meget. De skal betale for alle vores andres fest. Det er det, vi fokuserer på. Altså, vi
1397 ser det som vores opgave at afsløre plat og svindel og magtmisbrug og udnyttelse af den
1398 position, man nu må have i det officielle system. Altså, vi er en systemkritisk avis, vi er sådan
1399 en vagthundefunktion, hvor vi bider magthaverne i haserne, og det kan være magthavere
1400 inden for alle mulige områder. Det kan være magthavere i sport, det kan være magthavere i
1401 kultur, regeringen, Folketinget og så videre. Det kan være andre statslige eller andre
1402 offentlige myndigheder, som har en eller anden myndighedsfunktion over almindelige
1403 borgere, som har nogen ophøjede positioner, som overtrumfer borgerne, som kan træffe
1404 beslutninger på almindelige mennesker vegne. De der ret magtfulde positioner, dem holder
1405 vi øje med, dem bider vi i haserne og vil til hver en tid afsløre, hvis de ikke holder loven, hvis
1406 de misbruger deres stilling, eller de træder på folk. Det ser vi som en stor opgave: At holde
1407 dem på dydens smalle sti.
- 1408 **I:** Ja. Er det lidt i stil med, at medierne har fået til opgave at være den 4. statsmagt?
- 1409 **FM:** Ja, det kan man kalde det. Internt så bruger vi udtrykket om os selv, at vi er vagthund.
- 1410 **I:** Okay. Det fremgår også på jeres hjemmeside, hvor Poul Madsen skriver noget med, at Ekstra
1411 Bladet skal være den bidske vagthund... Her fremgår det også, at I skal udfordre
1412 ytringsfriheden, der er i Danmark. På hvilken måde benytter I jer af ytringsfrihed?
- 1413 **FM:** Det er sgu lidt svært for mig at svare på noget, Poul han har formuleret inde i sin krogede
1414 hjerne. Kan du være lidt mere præcis?
- 1415 **I:** Altså, jeg tænker på, at der er det her store begreb om ytringsfrihed, og at vi hver især har
1416 ret til at ytre os om alt, selvfølgelig med forbehold for love og så videre. Så tænker jeg bar på,
1417 om man på Ekstra Bladet tænker, at man skal benytte sig af denne ytringsfrihed.
- 1418 **FM:** Ja, selvfølgelig gør vi det. Det skal vi da også. Hvis jeg nu skal fortsætte tankegangen om at
1419 udnytte ytringsfriheden, så er der noget, som jeg synes har gennemsyret vores samfund på
1420 en uheldig måde i rigtig mange år efterhånden, hvor vores ytringsfrihed i sådan lidt bredere
1421 forstand hele tiden bliver angrebet og indsnævret og indskrænket. Det er ganske enkelt
1422 utroligt, hvad der er kommet af overformynderi og kontrol fra samfundet mod borgerne de
1423 senere år. Altså, nu kan politiet anholde og tilbageholde folk i 12 timer, bare de tror, de
1424 måske vil gøre noget. "Ham der, han ser sgu suspekt ud, og der er fodboldkamp om lidt. Han
1425 vil nok lave ballade. Ham anholder vi lige 12 timer". Retssalene bliver rutinemæssigt lukket,

1426 selv om grundloven klart siger, at de som udgangspunkt er offentligt tilgængelige og kun i
1427 ganske særlige tilfælde skal være lukkede. Vi ser overvågningskameraer blive sat op flere og
1428 flere steder i danske byer på offentlige veje, gader og stræder. Og der er, nu nævnte jeg
1429 ordet krænkelse før, der er flere og flere - ved at begrænse menneskers ret til at udtrykke
1430 deres meninger - som bruger det her efterhånden slidte ord krænkelse igen og igen og igen.
1431 Altså, jeg synes hele tiden ytringsfriheden, den enkelte borgers bevægelsesfrihed er under
1432 beskydning. Der synes jeg, at der skal vi som avis, der har ytringsfriheden som vores
1433 arbejdsredskab, værne og udfordre den tendens, der er i samfundet til at indsnævre og
1434 binde samfundets borgere på mund og på hånd. Jeg synes virkelig, det er en uheldig
1435 udvikling, vi er inde i. Og der har et blad som Ekstra Bladet – og det synes jeg faktisk alle
1436 medier burde have som en væsentlig opgave – at værne om ytringsfriheden og udfordre den.

1437 **I:** Hvorfor er det så vigtigt for Ekstra Bladet at have ytringsfrihed?

1438 **FM:** Det er da vigtigt for os alle sammen. Men eftersom, at vi er et foretagende, der har
1439 ytringsfriheden som vores aller ypperste og vigtigste arbejdsredskab, så har vi da en indsats
1440 at gøre her. Den skal vi da benytte os af, alt det vi overhovedet kan. For hvis vi bare falder til
1441 patten og er søde og rare og korrekte, som vores magthavere genre vil have, så får de jo frit
1442 spil. Så er det en glidebane, samfundet er ude på.

1443 **I:** Det var også det, jeg mente mere generelt, hvad Ekstra Bladet kunne bruge ytringsfriheden
1444 til.

1445 **FM:** Jamen, vi kan jo bruge den ved hele tiden at udfordre den med den journalistiske stil, vi nu
1446 har. Den der pågående journalistik. Og netop det omkring, hvad man kan, og hvad man ikke
1447 kan i forhold til at ytre sig, der skal vi være helt fremme på beatet. Netop for hele tiden at
1448 manifestere, hvor vigtigt det er at have ytringsfrihed.

Bilag 6: Interviewudskrift af interview med Niels Pinborg

Følgende deltager i interviewet:

I = Mia Than Larsen, interviewer

NP = Niels Pinborg, informant

- 1449 **I:** Hvorfor tror du, Ekstra Bladet vælger at bruge så mange ressourcer på kriminalstof?
- 1450 **NP:** Altså, inden der var noget, der hed Station 2 og inden alle tv-stationer dækkende
1451 bankrøverier på gadehjørnerne i Danmark, der var krimstof stort set ikke tilgængelige for
1452 brugere. Et af de få steder man kunne få kriminalstof var i tabloidaviserne som B.T. og Ekstra
1453 Bladet. Det har altid været dagens drama, der fyldte i Ekstra Bladet lige siden avisen
1454 startede. Og dagens drama er tit noget kriminalitet, en voldsom ulykke eller et eller andet
1455 med blå blink involveret i hvert fald. Det er den måde, vi definerer kriminalstof på. Vi skriver
1456 også om ulykker og katastrofer og den slags. Man kan så sige, at inden for de seneste 10 år
1457 er der kommet andre medier ind, som har arbejdet meget med kriminalitet. Vi prioriterer
1458 højt på dagens drama, fordi vi ved, at vores læsere har en interesse i at læse om det, og det
1459 er jo også derfor, de andre medier er hoppet med på vognen, ik. Der er sådan en helt
1460 elementær fascination af krimstof. Det er en verden, hvor man normalt ikke har adgang. Og
1461 et godt drama er sgu svært at komme uden om.
- 1462 **I:** Så det handler grundlæggende om, at det er fordi jeres læsere er interesseret i det her?
- 1463 **NP:** Vi laver avis for læserne og ikke for vores egen skyld, ja.
- 1464 **I:** Er kriminalstof så lidt en "kultur i kulturen"?
- 1465 **NP:** Det ved jeg ikke. Det har bare altid været Ekstra Bladets rolle. Ekstra Bladet har altid haft en
1466 stor kriminalredaktion. Det er de andre aviser og de andre medier, der efterhånden har taget
1467 det til sig. TV2 først med Station 2, derefter begyndte Danmarks Radios Tv-avisen, og nu
1468 sågar Politikens netavis laver også en masse breaking news på krimihistorier. Vi har i
1469 virkeligheden bare altid lavet det, vi har gjort. Men det er jo klart, at for at matche den
1470 interesse, som man må gå ud fra er voksende siden de andre medier også interesserer sig for
1471 det, så bliver vi nødt til at satse mere og mere på det.
- 1472 **I:** Hvorfor er det så vigtigt for Ekstra Bladet at have kriminalstof?
- 1473 **NP:** Det er den der elementære spænding, der er i kriminalstof. Det er igen... vi laver jo avisen for
1474 læsernes skyld, og de takker os hver gang, vi har et rigtig godt krimidrama på forsiden. De vil
1475 gerne have den slags. Så derfor er det vigtigt. Kriminalforsider fylder omkring en tredjedel af
1476 alle forsider i løbet af et år. Måske en fjerdedel vil jeg skyde på. Og det viser lidt om, hvor
1477 stor interessen er. Derfor er det vigtigt for os.
- 1478 **I:** Så det er sådan et par gange om ugen, at I har en krimihistorie på jeres forside.
- 1479 **NP:** Ja, det vil det være.
- 1480 **I:** Nu har jeg talt med flere journalister på Ekstra Bladet, som fortæller, at deres opgave er at
1481 agere vagthund og bide magthaverne i haserne. På hvilken måde mener du, at I agerer
1482 vagthund i forhold til kriminalstof?

- 1483 **NP:** Man bliver nødt til at todele det. Fordi nogle historier er i virkeligheden bare
1484 videreformidling af et fuldstændigt unikt drama, hvor der ikke rigtig er nogen at bide i
1485 haserne. Så er der andre historier, hvor myndigheder, altså politiet, kvajer sig, og der er det
1486 os, der skal være vagthund for læserne. Og endelig når politiet kvajer sig til demonstrationer
1487 og skyder lidt flere, end de burde gøre eller kommer til at dræbe folk. Det er der, vi kan gå
1488 ind og sige "var det nødvendigt at trække pistolen, eller kunne man have gjort det på en
1489 anden måde. På den måde kan man gøre det. Vagthunden er vigtigt, men i kriminalhistorier
1490 er dramaet vigtigere end vagthunden, vil jeg påstå.
- 1491 **I:** Okay. På hvilken måde var I vagthund i jeres dækning af Maria-mordet?
- 1492 **NP:** Det kan jeg faktisk ikke svare dig på. Jeg går helt klart ud fra, at efter det kom frem, at den
1493 første Jan ikke havde noget med det at gøre, så går jeg ud fra, at mine kolleger har stillet
1494 mange kritiske spørgsmål til politiet. Det er på den måde, man kan gøre det.
- 1495 **I:** Nu siger du selv, og det har jeg også kunne forstå på de journalister, jeg har talt med, at I
1496 valgte også at sætte alle ressourcer ind for at dække Maria-mordet. Hvorfor valgte man at
1497 gøre det?
- 1498 **NP:** Det kan vi heldigvis på Ekstra Bladet. Vi har mange journalistiske ressourcer, og det vi gør
1499 engang imellem, det er, at vi kaster alt ind i en enkelt historie. Når vi gør det i den her
1500 historie, så er det fordi, at det hurtigt stod klart, at det her var et drab, hvor offer og
1501 gerningsmand ikke nødvendigvis kendte hinanden i forvejen. Det er langt de færreste drab i
1502 Danmark, som bliver begået på den måde. Normalt er drab noget, der foregår inden for
1503 familiens fire vægge eller i en social omgangskreds. Her var det folk, der tilsyneladende ikke
1504 kendte hinanden. Det gør den elementært mere interessant, for så har vi at gøre med et af
1505 de sjældne fjerndrab. Det er simpelthen derfor. Efterhånden som sagen skred frem fandt
1506 man ud af, at der også tegnede sig et billede af, at det her var en pige, der aldrig tog nogle
1507 chancer i sit liv, så den var så ren i sit udtryk. Derfor satser vi på den. Det er et fjerndrab, det
1508 er et kvindedrab, og så har vi bare evnen til på Ekstra Bladet og muligheden for at kaste en
1509 masse ressourcer ind i historien, og det gør den bare bedre. Jo flere journalister, der arbejder
1510 på den jo bedre. Man har mulighed for at tage nogle chancer, der ikke nødvendigvis skal
1511 blive til to sider i avisen.
- 1512 **I:** Jeg kan se, at I vælger at dække den meget grundigt, og I vælger generelt at beskrive mange
1513 detaljer omkring sagen og mange illustrationer. Hvad er det, der ligger til grund for, at
1514 læseren skal have alle de her oplysninger med?
- 1515 **NP:** Ekstra Bladet er jo en avis, der i den grad er båret af billeder. Det man kan sige, at
1516 pressefotoet og nyhedsgrafikken kan gøre, det er at give et stillestående overblik, som
1517 hverken nettet eller tv'et kan. Altså, noget man kan gå tilbage til og sidde at kigge på. Det
1518 kan man ikke, når man ser noget et splitsekund i fjernsynet. Og på nettet bliver man ikke et
1519 sted særlig lang tid ad gangen. Og det er jo grunden til, at vi skal have den trykte avis, det er,
1520 at man kan få det der overblik, og man kan få et perspektiv, hvis der er et perspektiv. Og der
1521 kan nyhedsgrafik og illustrationer give folk noget at dvæle ved og gå i dybden med. Så derfor
1522 er det meget vigtigt. Og så er en grafik lettere at kode end eksempelvis 20 linjers tekst. Det
1523 fortæller historien meget nemmere, og så giver det folk mulighed for at få noget at dvæle
1524 ved og sige "gud, der har jeg engang været" og se på et kort "det hus kender jeg". Ekstra
1525 Bladet bruger mange billeder, og det gør vi ud fra... det klassiske nyhedsbillede fortæller
1526 nogle historier, som selv de bedste skribenter ikke kan formulere sig ud af.

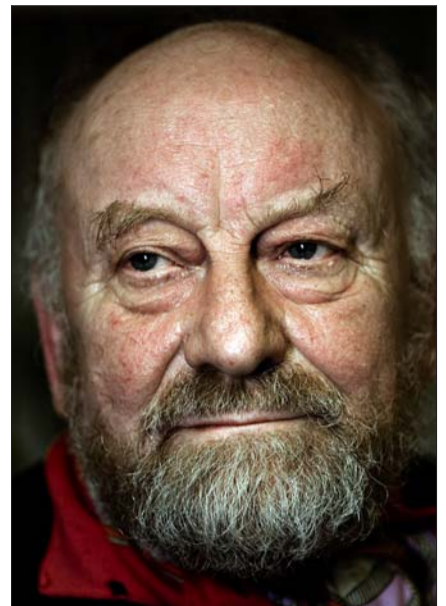
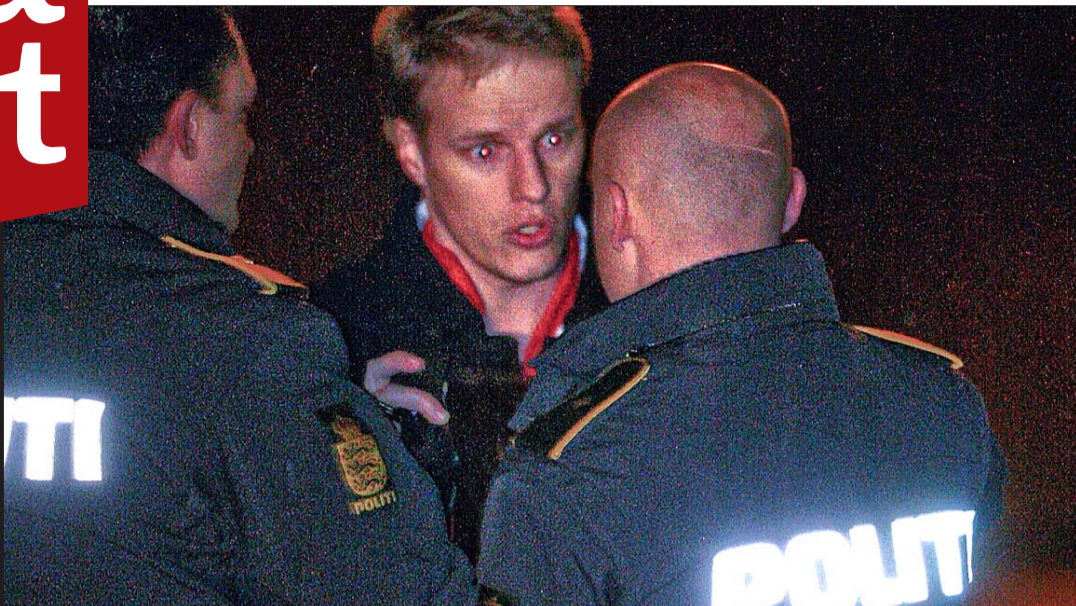
- 1527 **I:** Nu har du selv nævnt en masse ting omkring hvad Ekstra Bladet står for. Men hvilken opgave
1528 mener du, at Ekstra Bladet har som medie i samfundet?
- 1529 **NP:** Det, der er vores helt generelle eksistensberettigelse, det er i virkeligheden vagthunden. Vi
1530 skal være "den lille mands" avis, og vi skal være talerør for dem der nødvendigvis ikke har
1531 muligheden for at blive hørt. Man kan sige, at den rolle er blevet lidt udvandet på grund af
1532 Facebookgrupper og blogs, og jeg skal give dig, skal jeg. Men det betyder bare, at vi skal
1533 være endnu bedre til at tale de svagere menneskers sag. Det er sådan helt overordnet. Så
1534 når det er sagt, så skal vi være underholdende, vi skal være et pusterum, vi skal give overblik
1535 i de sager, som interesserer folk, og vi skal være bedst på de historier, som folk taler om lige
1536 nu.
- 1537 **I:** I forhold til kriminalstof var det lidt anderledes, kunne jeg forstå. Der var det ikke
1538 vagthunden, man prioriterede, men mere dramaet i det?
- 1539 **NP:** Jamen altså, vagthunden... det er også lidt forkert. Men det, der sælger bedst hos os vil alle
1540 dage være et her og nu drama. En dyb vagthundeinspireret historie fra politiet vil ikke være
1541 så salgbar, men det betyder ikke, vi ikke skal have den. Det betyder bare, at det store drama,
1542 hvor tre er blevet skudt hellere kommer på forsiden. Og det bliver man også nødt til at
1543 prioritere ud fra. Kriminalredaktionen er udrykningen i virkeligheden. Det betyder ikke, vi
1544 ikke kan have kritisk kriminalstof. Det betyder bare, at det ikke nødvendigvis vil være
1545 krimijournalisterne, der leverer det.

MAND SKUDT VED KURT WESTERGAARDS HJEM I NAT

Ekstra Bladet

Kulden fortsætter ÷15°

SIDE 10 OG 11

Ekstra Bladet mener:

Lars Løkke vil ensrette danskerne

20-årige Marias nytårsfest endte i blodig tragedie

Drop slanke-kuren og tab dig

kup!

SØREN LARSEN:

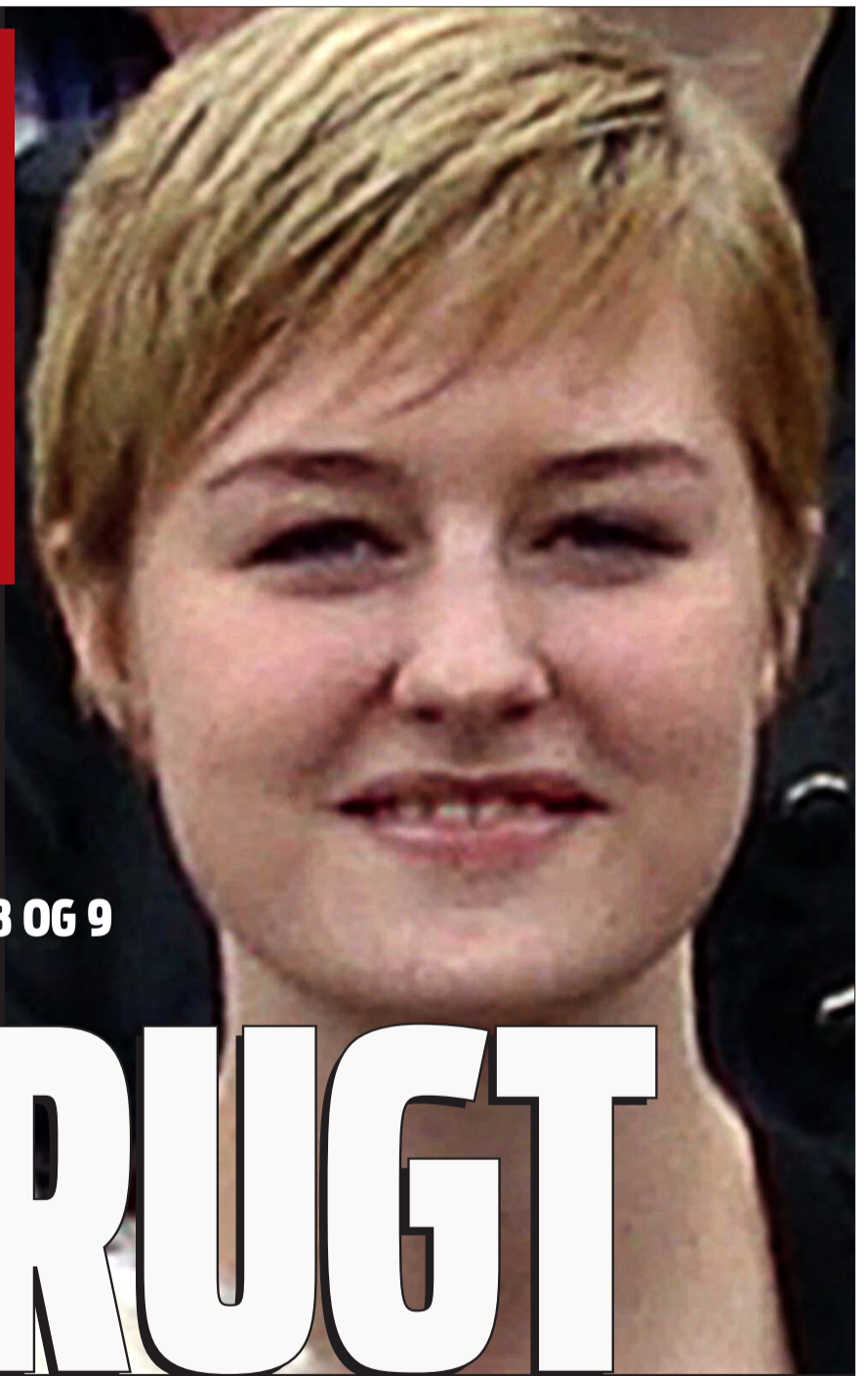
sport

SNYD ER EN DEL AF SPILLET

SIDE 6, 7, 8 OG 9

SEX-MISBRUGT OG MYRDET

MARIA-DRABET

SEXMORDERER FANDT HENDE FØRST

Sexmisbrugt og dræbt

Her bæres den dræbte unge kvinde ud i den ventende Falck-bil. Maria blev fundet dræbt i en vaskekælder i Herning. Om natten forlod hun en nytårsfest uden sko og kun iført tyndt tøj. Det fik forældrene til at efterlyse hende, men for sent. En morder fandt hende først. FOTO: ERNST VAN NORDE

→ **Maria var efterlyst, fordi hun vandrede ud i kulden: 20-årig forlod nytårsfest i 12 graders frost iført tyndt festtøj og uden sko**

**Torsten Ruus
Birgitte Wulff
Sanne Rosbøg
Foto: Ernst van Norde**

En barfodet Maria Møller Christensen blev sidst set i live en time over midnat nytårsnat på Hernings hovedstrøg Bredgade.

Et øjeblik så hun med sikkerhed den spinkle, 20-årige kvinde. Hun var alene, bar ikke fodtøj og var ellers klædt i en tynd bluse, en nederdel og de nylonstrømper, hun tre timer tidligere forlod en fest i på et ungdomskollegium i Museumsgade få hundrede meter væk.

På det tidspunkt viste termometeret 12 frostgrader i Herning. I løbet af få øjeblikke kunne den frysende kvinde være gået i seng i den lejlighed, hun deler med sin far i Bredgade.

Det skete ikke. I går på slaget 11.27 blev Maria fundet død et stenkast mod nord i

vaskekælderen under et lejlighedskompleks på Rolighedsvej. Politiinspektør Ole Henriksen bekræftede i aftes over for Ekstra Bladet, at den unge kvinde er offer for en eller flere drabsmænd og desuden har været udsat for seksuelt misbrug.

Flere detaljer om det mystiske drab ønsker politiet ikke at give fra sig.

Drukfest i indre by

Midt- og Vestjyllands Politisatte hele dagen alle kræfter ind i jagten på Maria Møller Christensens drabsmænd, men sent i aftes var det endnu ikke lykkedes at skaffe et klart overblik over den unges kvindes færden.

Det har også knebet med at finde vidner, der kan hjælpe med at opspore folk, som var i kontakt med den berusede Maria i timerne før hendes død.

Efterforskningen involverer tekniske eksperter, ad-

20-årige Maria Møller Christensen blev brutalt myrdet nytårsnat. PRIVATFOTO

skillige betjente og politihunde, men kompliceres af, at området i det indre Herning natten til i går var et inferno af mennesker, hvoraf de mange var stive af druk.

Politiet vil under alle omstændigheder meget gerne i kontakt med vidner, der har set Maria Møller Christensen, efter hun en halv time over midnat forlod festen med nogle tidligere gymnasievenner i Museumsgade og frem til klokken 02.30.

En anden barfodet kvinde er set i samtale med tre mænd på gågaden klokken 04.00. Hun er identificeret, og det var ikke Maria.

Kælderdøren havde dørlås

Politiet fastslår, at der ikke var skænderier ved festen, som kan have betydning for Marias skæbne ud på natten. Intet tyder heller på, at hun besøgte diskoteker eller værtshuse på sin vej.

Det var en beboer i ejen-

dommen, som i går formiddag fandt Maria Møller Christensens lig.

Politiet hæfter sig ved, at der var dørlås på kælderdøren. Men det er uklart, hvordan det kan være lykkedes den ukendte gerningsmand at skaffe en nøgle.

Overhørte skænderi

En af ejendommens beboere har forklaret, at han i nattens løb hørte nogen skændes højlydt i gården. Om det kan have forbindelse med drabet, ved politiet endnu ikke.

Ingen af deltagerne i nytårsfesten i Museumsgade kan forklare, hvorfor den ellers velafbalancerede Maria Møller Christensen pludselig i huj og hast forlod festen alene, mens kammeraterne affyrede fyrværkeri. Sko, mobiltelefon og overtøj lod hun ligge på kollegiet.

ruus@eb.dk; bw@eb.dk; saro@eb.dk

Ved du, hvor Maria var mellem kl. 00.30 og 02.30

1224
 sms/mms til 1224
 eller email 1224@eb.dk

Marias sidste timer

Signalement

Sådan var Maria klædt, da hun forlod nytårsfesten

Klokken 00.30 forlader Maria nytårsfesten på Museumsgade 55.

RINGEDE RUNDT TIL VENINDERNE

Forældrene slog alarm

Maria Møller Christensens forældre mødte hurtigt op i Museumsgade i Herning, da deres datters kammerater ringede kort efter hendes forsvinden.

Ligesom politiet var de urolige over, at den unge kvinde uden varsel havde gjort sig usynlig – uden sko og overtøj og med betydelige mængder alkohol i sig.

Marias forældre brugte derefter en del af natten på at ringe rundt til den forsvundne kvindes store kreds af venner og veninder i Herning og Brande.

Ingen kunne bidrage med oplysninger, der kunne lette

familiens uro.

– Vi tog det også fra starten meget alvorligt. Det skal selvfølgelig især ses i lyset af, at hun var så tyndt klædt på, selvom det var meget koldt i Herning, fortæller politiinspektør Ole Henriksen, Midt- og Vestjyllands Politi.

Politiet var ude med en landsdækkende efterlysning af Maria Møller Christensen adskillige timer før, hun blev fundet død på Rolighedsvej. Ekstra Bladet har været i kontakt med en søster til Maria Møller Christensen. På vegne af hele familien beder hun om at få mulighed for at bearbejde sorgen i fred og ro.

LÆS MERE PÅ DE NÆSTE SIDER

EBgrafik: ML

MARIA-DRABET

DET LIGNER IKKE

➔ **Veninder i chok:** Gymnasiekammerater undrer sig over, at den nytårsfesten uden sko og overtøj

Birgitte Wulff
Torsten Ruus
Foto: Ernst van Norde

Stor åbenhed, men også plads til dyb eftertanke.

De ord går igen i kammeraternes beskrivelse af Maria Møller Christensen.

– Ja, hun var en glad og meget intelligent pige, forklarer Kamilla og en anden veninde, som begge en overgang gik i klasse med Maria på Ikast-Brande Gymnasium.

De var i aftes stærkt berørte af den unge kvindes voldsomme død i Herning.

– Det er så forfærdeligt. Vi har lige hørt, hvad der er sket med Maria, lød Kamillas reaktion.

Snakkesalig og åben

Efter at have fulgt med i den massive dækning af drabet undrer de to veninder sig over, hvorfor Maria Møller Christensen tilsyneladende forlod nytårsfesten i Museumsgade uden sko og overtøj.

– Det lyder mærkeligt. Det ligner hende slet ikke. Hun er stille og rolig, forklarer Kamilla.

Flere andre unge i kredsen omkring Maria fortæller, at hun var meget åben og havde let ved at falde i snak med folk.

Som alenepige havde hun ingen bindinger. Men der er absolut ikke belæg for at beskyldes den nu dræbte kvinde for at være let på tråden over for drenge og mænd.

Smag for det uventede

Der er til gengæld enighed om, at Maria Møller Christensen havde smag for det sjove, det uventede og spontane.

Maria havde ifølge flere kammerater en skæv humoristisk sans.

I en cocktail af alkohol og nytårsøljer kunne det måske forklare den feststemte kvindes handlinger den sidste nat i sit liv.

Søster hjem til Herning

Maria Møller Christensen tog studentereksamen i 2008. Det har hele tiden ligget i luften, at hun ligesom sin storesøster ville studere videre.

Søsteren læser i øjeblikket på universitetet i Århus, hvor hun har slået sig ned i en studentlejlighed. Hun hastede i går til Herning for at dele sorgen med resten af den chokerede familie.

Maria havde ikke hastværk med at gå den lige vej til studierne. Hun var angiveligt indtil sin død ansat i en blomsterbutik i Herning.

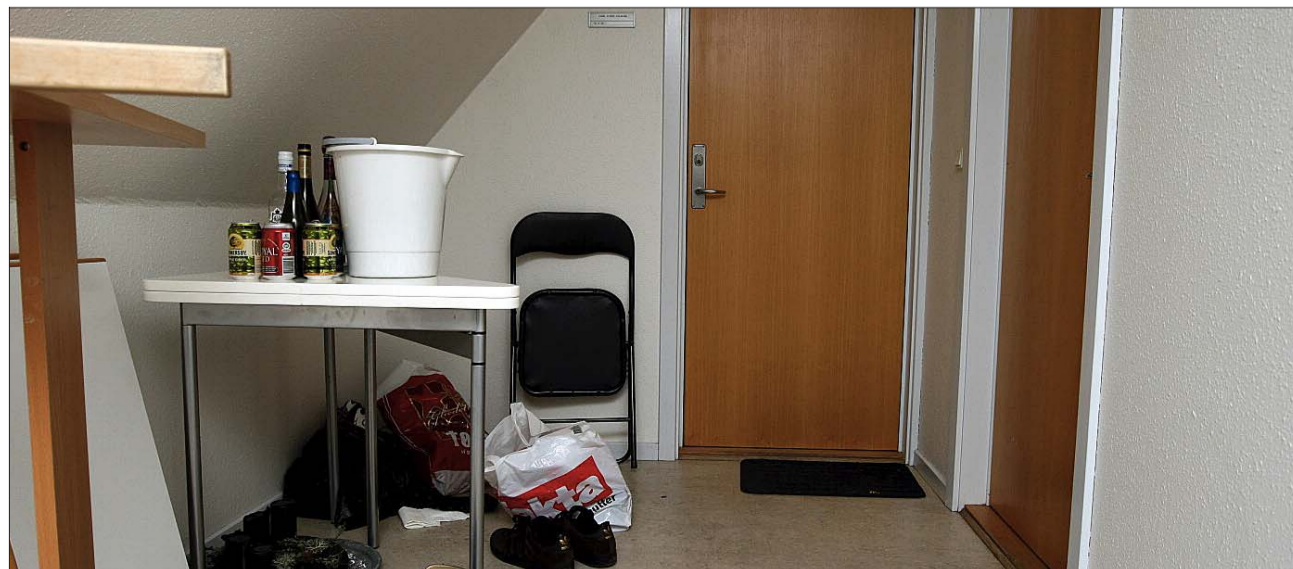
Her midt på byens store handelsstrøg delte hun lejlighed med sin far. Marias mor bor i Gellerup, der er en forstad til Herning.

bw@eb.dk
ruus@eb.dk

Medfølelse

Der er chok og sorg i Herning over sexdrabet nytårsnat. Borgere valfarter til drabsstedet for at lægge blomster og sætte lys til ære for den unge kvinde.

Det var på dette kollegieværelse, at den 20-årige Maria var til nytårsfest.

Bente og Martin kendte ikke Maria, men er alligevel dybt rystede.

MARIA

nu dræbte student forlod

HERNINGENSERE RYSTEDE

Fremmede tænder lys for Maria

Folk, som aldrig nåede at hilse på Maria Møller Christensen, fandt i aftes vej til den ejendom på Rolighedsvej i Herning, hvor hun blev fundet død.

– Jeg er dybt rystet, og jeg fatter ikke, at det kunne ske. Jeg havde ellers forberedt mig på en stille og rolig nytårsaften. Det er forfærdeligt, siger Bente, mens hun med øjnene fulgte det levende lys, hun havde tændt i sympati for

den dræbte kvinde.

Martin kunne heller ikke få det mystiske drab ud af kroppen. Han gik kort forbi ejendommen ved 11-tiden og hørte først, hvad der var sket, da han kom hjem til sig selv.

Et væld af blomster dækkede også det sted, der i lang tid vil symbolisere noget tragisk for mange herningensere.

I kælderen til denne bygning blev 20-årige Maria fundet. Her skal en mandlig pårørende ind for at identificere liget.

DEN TUNGE GANG

Han identificerede den dræbte

En mandlig slægtning til Maria Møller Christensen måtte i går gå den tunge gang til ejendommen på Rolighedsvej efter drabet på den unge kvinde.

Politifolk førte manden ind til den vaskekælder, hvor hun blev fundet død.

Hans opgave var at bekræfte, at det rent faktisk var den efterlyste Maria, der

lå livløs på kældrens gulv. Manden kunne tilsyneladende straks identificere den unge kvinde. Kort efter forlod han igen det afspærrede område. bw og ruus

FÆLLES SORG

Maria mindes på Facebook

Den forfærdelige nyhed om Maria Møller Christensens skæbne har rørt rigtig mange. Det er tydeligt på Facebook, hvor over 4500 mennesker i går meldte sig ind i en minde-gruppe for den myrdede kvinde.

Gruppen er oprettet af Jakob Ahler, der er jævnaldrende med Maria Møller Christensen og bor i Herning – lige i nærheden af den kælder, hvor hun blev fundet.

Varme tanker til familien

– Det var bare så brutalt, at hun blev voldtaget og låst inde i en kælder. Jeg har aldrig selv snakket med hende. Men i gruppen kan man se, at vi er mange, der er blevet rørt – også mange, der ikke

kendte hende, siger Jakob Ahler.

Det har han ret i. På Facebook-gruppens væg står den ene trøstende hilsen til familien efter den anden, og mange sørger over, at en så meningsløs ting kan ske i Danmark.

‘Jeg kendte dig ikke, men det gør ondt. Mange tanker til dine efterladte i denne svære tid. RIP’, lyder en besked, og flere følger:

‘De varmeste tanker til Maria Møller Christensen’s familie, venner og pårørende. håber gerningsmanden bliver fundet og kommer til at stå til ansvar for hans handlinger. !!! Hvil i fred Maria Møller Christensen’

‘HVAD ER DET FOR EN VERDEN VI LEVER I. MINE

TANKER GÅR TIL FAMILIE OG VENNER TIL MARIA. JEG TÆNDER ET LYS I ESBJERG’

‘Sender varme tanker til familien og venner... R.I.P. det så trist, kunne ha været en af ens venner eller en selv. :/.. verden bliver mere og mere syg..’

En unik pige

Også bekendte til den myrdede kvinde bidrager med mindeord, der kan bearbejde det kollektive chok over udåden:

‘Marie var en sjov, glad, intelligent og unik pige (: Det er virkelig tragisk og uretfærdigt at hendes liv allerede er ovre. Mine tanker går til hende og hendes familie ..’, skriver en ung kvinde.

nebrup

Du finder dagens Side 9-pige på side 38

Ekstra Bladet

Ankergren ordnede United **sport**

STORT PORTRÆT AF ØKSEMANDEN FRA MUHAMMED-SAGEN

Ville ikke hilse på kvinder

SIDE 12, 13, 14 OG 16

Kom billigt på skiferie

JAN SIGTET FOR MARIA-DRABET:

GENERT OG PIGESKY

SIDE 4-5 6-7 OG 8

▶ HUN BLEV KVALT MED SINE STRØMPEBUKSER

Kom til åbent hus på lørdag kl. 8-18
SPAR 5 KR. PR. KILO DU VEJER*
- samt få en fitness dk sportstaske

INGEN BINDING

NYE LAVE PRISER
Alm. fuldtid: 369 kr./md.
Studerende og u. 26 år: 289 kr./md.

fitnessdk

* regler og vilkår: www.fitnessdk.dk

MARIA-DRABET

→ **Fængslet for drabet på Maria:** 48-årige Jan Lindholt**MORDSIGTET ER GE**

Leif Richter

48-årige Jan Lindholt Mikkelsen, der er sigtet for at have kvalt 20-årige Maria Møller Christensen fra Herning, er en genert og pige-sky single, der angiveligt aldrig har været gift, ikke har børn og i årevis har levet alene i først en og så en anden lille lejlighed i centrum af Herning.

– Han er bestemt ikke typen, der springer ind og erobrer scenen. Snarere tværtimod. Han er genert og sky over for piger, siger en bekendt af Jan Lindholt Mikkelsen, der også fortæller, at han aldrig har set ham sammen med en pige.

Maria Møller Christensen blev nytårsdag fundet seksuelt misbrugt og dræbt i gangen tæt ved en vaskekælder under opgangen Rolighedsvej 1C, og i går blev Jan Lindholt Mikkelsen, der bor i samme opgang, varetægtsfængslet frem til 29. januar.

En sød og rar mand

På sin Facebook-profil har Jan Lindholt Mikkelsen flere kvindelige venner, men ingen af dem har åbenbart været kæreste med ham.

– Nej, jeg kender ham ikke særlig godt. Jeg traf ham på Skanderborg-festivalen, hvor jeg mødte nogle venner, som han også kender. Han virkede

» Han er bestemt ikke typen, der springer ind og erobrer scenen

som en sød og rar mand, men vi har ikke været kærester, siger lederen af et sydjysk turistbureau, der i går fik travlt med at slette Jan Lindholt Mikkelsen som ven på internetportalen.

Også en anden Facebook-veninde lægger afstand til den mordsigtede 48-årige.

– Jeg kender ham, men jeg kender også hans søster, fortæller hun og afviser samtidig at have haft et forhold til den nu varetægtsfængslede mand.

Lidt fodbold og boksning

Jan Lindholt Mikkelsen har dyrket sport siden barndommen, men aldrig på et højere, seriøst plan.

– Nej, han har spillet lidt fodbold i Herning Fremad, og jeg har set han en enkelt gang til lidt motionsboksning.

– Han har også dyrket lidt styrketræning men ikke for at puste sig op med store muskler og den slags, fortæller en bekendt.

lric@eb.dk

Ekstra Bladet lørdag.

Mistænkt

Jan Lindholt Mikkelsen blev i går varetægtsfængslet frem til 29. januar. Han er en af de beboere, der har nøgle til kælderen, hvor Maria Møller Christensens blev fundet dræbt. PRIVATFOTO

Mikkelsen har i årevis boet alene

NERT OG PIGE-SKY

Også hele dagen i går arbejdede politiets teknikere med at finde spor i vaskekælderen og trappen op til 1. sal på Rolighedsvej 1C. Her bor Jan Lindholt Mikkelsen. FOTO: ANDERS BROHUS

Jan Lindholt Mikkelsen har i årevis arbejdet på denne engrosvirksomhed. Den seneste tid har han været på højlageret, hvor han 'plukker og pakker' varer til levering. FOTO: ANDERS BROHUS

KOLLEGA:

Han opfører sig altid pænt

– Jeg er rystet og kan ikke tro, det kan være ham.

– Han er og har altid været yderst vellidt. En stille og rolig fyr.

Sådan siger en kollega til Jan Lindholt Mikkelsen. Ud over at dele arbejdsplads med den nu mordsigtede mand har hun jævnligt truffet ham i byen:

– Da har han også altid opført sig pænt, lyder det om den 48-årige, der i mange år har arbejdet som lagerekspedient på en af Hernings store engrosvirksomheder.

Venner og bekendte til hidtil ustraffede Jan Lindholt Mikkelsen er i det hele taget bestyrkede.

Flere nægter at tro, at den stille og rolige lagerekspedient nytårsmorgen forvandlede sig til den sex-forbryder, der overfaldt og dræbte kun 20-årige Maria Møller Christensen og efterlod liget i en kældergang under den boligblok, hvor han bor.

Har en nøgle

Allerede før grundlovsforhøret i går afviste vennen Ole C., at Jan Lindholt Mikkelsen kan være gerningsmanden:

– Indtil andet er bevist, tror jeg simpelt hen ikke på det.

Hvad Midt- og Vestjyllands Politi bygger mordan-

klagen på, vil efterforskningsleder Ole Henriksen ikke ud med.

Men det ligger fast, at der skal bruges en nøgle for at komme ned i kælderen, hvor afklædte 20-årige Maria Møller Christensen blev fundet kvalt.

Jan Lindholt Mikkelsen har en sådan nøgle – ligesom beboerne i de øvrige 50 lejligheder.

– Der kan selvfølgelig også findes kopier.

– Men det mest sandsynlige er vel, at det er en, der bor her, der er gerningsmand, siger en af Jan Lindholt Mikkelsens naboer.

l-ric.

Læs mere de næste sider

MARIA-DRABET

→ **Uhyggeligt mord:** Jan Lindholt Mikkelsen nægter at have

HUN BLEV KVALT MED SINE EGNE STRØMPEBUKSER

Peter Bresemann

20-årige Maria Møller Christensen havde sine egne strømpebukser bundet stramt om halsen, da en beboer fra boligblokken 1C på Rolighedsvej i Herning om formiddagen 1. januar fandt liget af den unge kvinde i kældergangen.

I går blev Jan Lindholt Mikkelsen fremstillet i grundlovsforhør i retten i Viborg.

Her var han sigtet for at have kvalt den 20-årige kvinde med strømpebukserne.

Sweater og badesandaler

Jan Lindholt Mikkelsen kom ind i retslokalet med antydningen af et genert smil. Den pæne høje, kortklippede og mørkhårede mand var iført hvid sweater, mørke lærredsbukser og plasticbadesandaler.

Gennem sin forsvarer, advokat Morten Wagner, havde

Jan Lindholt Mikkelsen erklæret sig uskyldig i kældermordet og meddelt, at han ikke ønskede at udtale sig i retten.

Det oplyste advokaten ved retsmødet begyndelse.

Dommeren havde åbentbart på forhånd givet anklageren, Pia Koudahl, tilsagn om, at retsmødet skulle holdes for lukkede døre, for han bad om at få læst sigtelsen op 'i den åbne del af grundlovsforhøret'.

» Han ønskede ikke at udtale sig i retten

Pia Koudahl læste op fra sigtelsen, at 'Jan Lindholt Mikkelsen er sigtet efter straffelovens paragraf 237 ved 1. januar mellem klokken 00.30 og klokken 11.00 at

have dræbt Maria Møller Christensen ved omsnøring af hendes hals med strømpebukserne'.

Straks bad hun retten om den annoncerede dørlukning.

Mange skal afhøres

Dommeren skulle ikke bruge to sekunder på at udstede kendelsen, efter pressen havde protesteret.

Dørene blev lukket af hensyn til den videre efterforsk-

ning, lød argumentet.

– Mange skal afhøres og genafhøres, sagde anklageren.

Advokat Morten Wagner protesterede ikke, og nogle timer senere blev den 48-årige altså varetægtsfængslet til 29. januar.

Jan Lindholt Mikkelsen, der også mistænkes for at have begået seksuelt overgreb på Maria Møller Christensen, skal desuden mentalundersøges. bres@eb.dk

Igen i går blev der lagt blomster og hilsener til myrdede Maria på Rolighedsvej i Herning. FOTO: ANDERS BROHUS

FORSVARER KÆREDE IKKE FÆNGSLINGEN

Venter på dna-resultater

Forsvareren for mordsigtede Jan Lindholt Mikkelsen, advokat Morten Wagner, kærede ikke afgørelsen, da dommeren i går fængslede hans klient frem til 29. januar og afsagde en kendelse om, at han skal mentalundersøges.

– **Hvorfor ikke? Din klient nægter sig skyldig ...**

– Ja, det er rigtigt. Og jeg mener også, at jeg argumen-

terede lige så godt for, at han ikke burde fængsles, som anklageren gjorde for, at han burde fængsles. Men jeg kærede ikke fængslingen, fordi jeg anser det for spild af tid, siger Morten Wagner og afviser at udtale sig om retsmødet, der foregik for lukkede døre.

I lighed med lederen af efterforskningen, politiinspektør Ole Henriksen, ser

Morten Wagner frem til, at resultaterne af de mange tekniske undersøgelser fra den fængslede lejlighed og fra kældergangen, hvor Maria Møller Christensen blev fundet, foreligger.

– Ja, det bliver vanvittig interessant at se resultatet af blandt andet dna-undersøgelserne. Jeg håber, vi får dem hurtigt, siger Morten Wagner. l-ric.

■ Søger mænd

■ Midt- og Vestjyllands Politi leder efter to unge mænd i 20'erne, som et vidne ved totiden natten til 1. januar så spadsere uafhængigt af hinanden ad Rolighedsvej mod øst.

■ Foran de to mænd gik Maria Møller Christensen. Og hun var alene. – Vidnet stod og afisede sin bil og er sikker på tidspunktet. Han så først den unge pige komme gående – hende genkendte han dagen efter, da han så et foto af Maria. Efter pigen kom de to unge mænd gående. Den ene var iført en sort jakke, hvid skjorte og sorte bukser, og han bar en rødlig nytårshat, siger politiinspektør Ole Henriksen og fortsætter: – De to vil vi gerne høre fra.

l-ric.

25.892

personer havde ved midnatstid meldt sig ind i Facebook-gruppen 'RIP Maria Møller Christensen'. Det er godt 7000 flere end ved samme tidspunkt døgnet før.

dræbt 20-årige Maria Møller Christensen

Nåede aldrig hjem

Maria Møller Christensen forlod en nytårsfest klokken 00.30 iført tyndt festtøj og strømpebukser. Hun nåede aldrig hjem. PRIVATFOTO

Læs mere næste side

MARIA-DRABET

→ **Unge kvinder i Herning:** Det er godt, at politiet har anholdt en mand for mordet - nu tør vi gå ud igen

MORDEREREN HAR SPREDT FRYGT

Peter Bresemann
Foto: Anders Brohus

Mange unge kvinder i Herning er lettede efter, at politiet har anholdt en mand for drabet på Maria Møller Christensen, 20, der boede i byens hovedgade.

– Det er dejligt, at manden er anholdt. Men kan vi være sikre på, det er den rigtige gerningsmand? Det er ikke sjovt at komme til en by, hvor en voldtægtsforbryder render løs. Vi er da bange for, det

» Det er dejligt, at manden er anholdt

sker for os. Min søster er ræd, siger 21-årige Christina Alexander Johnsen.

Søsteren, Charlotte Johnsen, 19, tilføjer:

– Der er kommet mere ro på. Jeg føler ikke samme frygt, som da morderen var på fri fod.

Fængsling betyder meget

Ekstra Bladet møder 24-årige Rikke Hedegaard foran lys og blomster på Rolighedsvej.

– At en person er fængslet for drabet betyder rigtig meget for mig. Jeg turde ikke gå ud indtil da. Jeg bad min kæreste komme og hente mig, når jeg mandag skal på arbejde. Jeg havde ikke lyst til at gå selv. Nu tør jeg igen, siger hun.

17-årige Mithila Selvadurai har det på samme måde:

– Det betyder meget, at manden er fængslet. Ærgerligt, at kvinden blev myrdet – jeg kan ikke forstå det. 20 år er ikke en alder at dø i. Jeg har været bange siden.

bres@eb.dk

Lys for Maria Blomster og lys på Rolighedsvej i Herning i går. Jan Lindholt Mikkelsen, der er sigtet for drabet på 20-årige Maria, bor på denne vej.

Søstrene Charlotte og Christina Alexander Johnsen er blandt de unge piger i Herning, der har været skræmt af, at en voldtægtsforbryder har gået rundt i Herning.

Rikke Hedegaard turde ikke gå ud, så længe der ikke var fængslet en formodet drabsmand i Herning.

Mithila Selvadurai har været bange, siden Maria Møller Christensen blev fundet kvalt.

KRISTINA BOR I NABOOPGANGEN:

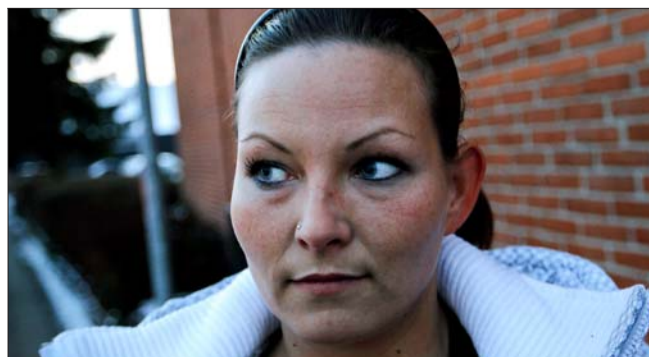
Jeg er lettet

– Det var meget tæt på, og jeg ville lyve, hvis jeg sagde, at det ikke har berørt mig dybt, siger Kristina Østergaard, 24, der bor i nabo-opgangen i boligblokken på Rolighedsvej i Herning, hvor Maria Møller Christensen nytårsdag blev fundet dræbt i vaskeskæderen.

Kristina Østergaard er som mange andre unge kvin-

der i Herning blevet lidt mere tryk, efter at en mand er blevet fængslet for drabet.

– Selvfølgelig er jeg lettet. Nu må vi så bare håbe, det er den rigtige, politiet har fat i. Det er rystende, hvad der er sket. Jeg er meget påvirket af begivenheden. Jeg er jo selv ung, siger Kristina Østergaard til Ekstra Bladet.

Kristina Østergaard bor i en nabo-opgang til drabsstedet og har været meget påvirket af forbrydelsen.

Hockeyspiller frøs fast

En 13-årig dreng fra Herning fik sig en kold oplevelse, da han lørdag var så uheldig under en ishockeykamp i Gigantium i Aalborg at slå hovedet mod et mål.

Ifølge Nordjyske.dk blev der ringet efter en ambulance til den tilskadekomne yngling, men da redderne nåede frem, var drengen frosset fast til isen.

Derfor måtte ambulancefolkene først frigøre den kolde dreng, før han kunne køres til Aalborg Sygehus.

Skød en ulv for meget

Der blev skudt én ulv for meget under weekendens ulvejagt i Sverige.

Den svenske riksdag besluttede i oktober at begrænse bestanden af ulve til højst 210 eksemplarer. Jægere har derfor fået tilladelse til at skyde 27 af rovdyrene frem til 15. januar, hvilket svarer til 10 procent af den svenske ulvebestand.

Kvoten i Dalarna var på ni dyr, men det viser sig nu, at ti ulve er blevet skudt. POLFOTO

4,6

procent af den samlede beskæftigelse i Danmark – svarende til hvert 20. job – står turistbranchen for. Det viser beregninger fra VisitDenmark.

Sure over blasfemi-lov

En gruppe ateister raser mod en ny blasfemi-lov, som 1. januar blev indført i Irland. Loven gør blasfemi strafbart, og bøden er på op mod 25.000 euro – omkring 180.000 danske kroner. Ifølge regeringen er loven nødvendig for at beskytte de kristnes rettigheder.

jung

ÅRETS SIDE 9-PIGE

Stem og vind fede præmier

Ekstra Bladet

Se de 12 smukke kandidater
16 SIDER TILLÆG

KAREN THISTED OM KURT WESTERGAARD:

KUJON

HUN VAKLEDE LETPÅKLÆDT OG BERUSET RUNDT I 13 GRADERS KULDE

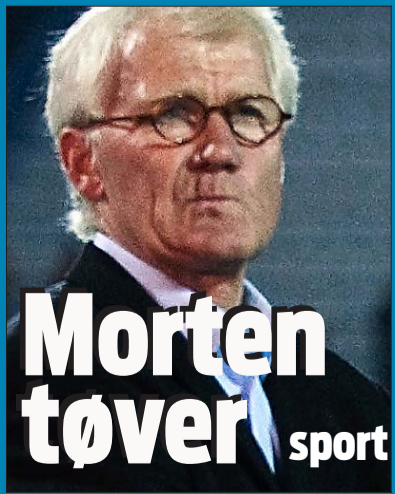
CYKELTYV STJAL TRE BØRN VED EN FEJL

LISBETH ØSTERGAARD OG LISA LENTS:

Vi kysser

DBU KRÆVER SVAR

Morten tøver

 sport

MARIAS SIDSTE DESPERATE TIMER

DRABSSIGTET FULGTE NÆSTEN HENDES RUTE PÅ CYKEL
SIDE 4, 5, 6 OG 7

MARIA-DRABET

MARIAS SIDSTE D

➔ **Mareridt:** Den 20-årige kvinde vaklede gennem Hernings gader i

Peter Bresemann

I næsten 13 graders frost var det i sig selv en kamp for overlevelse, da Maria Møller Christensen, 20, i ubemærkethed forlod en nytårsfest på Museumsvej i Herning for at tage hjem. Hun var da pænt beruset.

I sit tynde festtøj – trøje, nederdel og strømpebukser – har hun uden sine højhælede sko gået den forholdsvis overkommelige distance til sin og sin fars lejlighed i Bredgade, hovedstrøget i Herning.

Havde ikke nøgler

Politiet mener, hun forsøgte at komme hjem, men da hun havde efterladt sine nøgler og mobiltelefon på Museumsvej, kunne hun ikke komme ind. Hendes far var der ikke til at åbne entredøren.

I desperation har Maria Møller Christensen søgt at finde ind et andet sted.

Midt- og Vestjyllands Polit har indsamlet videomateriale fra bymidten. Af det fremgår bl.a., at den medtagne og stærkt forkomne unge

Maria Møller Christensen forsøgte forgæves at komme ind i sit eget hjem og i flere forretninger i Herning, før hun mødte sin morder. PRIVATFOTO

kvinde søgte at komme ind ad døre til lukkede forretninger.

Voldsomt afkølet vaklede hun rundt i kvarteret omkring sit hjem. De øvrige deltagere i nytårsfesten var i mellemtiden blevet urolige. De kontaktede politiet, som på grund af kulden startede en eftersøgning. Men de fandt hende ikke.

Maria blev samlet op

Maria Møller Christensen blev med sikkerhed sidst set omkring klokken 02.00. Det var ikke så langt væk fra Rolighedsvej 1C, hvor hun næste formiddag blev fundet død i vaskekælderen af en beboer. Udsat for et seksuelt overgreb og kvalt med sine egne strømpebukser.

Aftenen efter blev en beboer i opgangen, Jan Lindholt Mikkelsen, 48, anholdt og sigtet for drabet. Han må i givet fald have samlet den forkomne kvinde op og taget hende med til Rolighedsvej.

Den 48-årige, der er vare-tægtsfængslet til 29. januar, nægter sig skyldig og vil ikke svare på spørgsmål.

bres@eb.dk

SET AF FLERE VIDNER

Marias rute

Astrid Højbjerg
Foto: Ernst van Norde

1. Museumsgade 55 klokken 00.05

Maria Møller Christensen forlader nytårsfesten på en venindes kollegium barfodet og uden hverken jakke, nøgler eller mobiltelefon. Hun siger ikke farvel til de øvrige gæster og har fået rigeligt at drikke, så vennerne efterlyser hurtigt den 20-årige pige.

2. Dalgasgade klokken 00.15

Ifølge politiets antagelser går Maria Møller Christensen via den cirka 300 meter lange tunnel under Dronnin-

3

gens Boulevard til Dalgasgade. På hjørnet af Dalgasgade og Mindegade stopper en kvinde Maria, som i de 13 graders frost fryser voldsomt.

Kvinden tilbyder Maria hjælp, beder om hendes navn og spørger hende, om ikke hun vil låne en jakke og et par sko. Maria giver kvinden sit navn, men svarer aldrig på, om hun har brug for hjælp. Uden at mæle et ord løber hun fra stedet og fortsætter op ad Bryggergade til Bredgade.

3. Bredgade klokken 00.20

Et vidne ser Maria Møller Christensen tæt på hendes hjem i byens gågade, Bredgade. Politiet antager, at Maria når hjem, men at hun ikke kan komme ind i familiens lejlighed, da hun har glemt sine nøgler til nytårsfesten i Museumsgade.

Der er ingen hjemme til at lukke hende ind, så hun går videre for at finde ly for kulden. Videoovervågning fra byens butikker har vist, at Maria har forsøgt at finde en åben forretningsdør.

8 Et ungt par - en mand og en kvinde - bliver set kl. 04.30 på Møllegade. Kvinden har ikke særlig meget på.

7 Maria bliver set på Rolighedsvej på hjørnet til Carit Etlars Gade kl. 02.05.

6 Maria bliver set ved Blomsterhuset og Djengis Khan kl. 01.25.

3 Et vidne ser Maria ved hendes hjem i bredgade kl. 00.20.

HERNING

0 50 m 100

EBgrafik: PW

ESPERATE TIMER

kamp mod kulden, før hun blev myrdet

9 Maria bliver fundet i kælderen under Rolighedsvej 1, hvor Jan Lindholt Mikkelsen stiller sin cykel ned.

9

5 Kl. 01.00 befinder Maria sig ved Fona, hvor hun svinger op ad Skolegade. Hun vender kort efter tilbage på gågaden.

4 Politiet ved ud fra blandt andet videokameraer, der overvåger gadebilledet, at Maria var ved Føtex kl. 00.40.

2 Et vidne har fortalt, at Maria er blevet set på Mindegade lidt før 00.15.

1 Her var Maria til nytårsfest, indtil hun forlod stedet klokken 00.05.

DRABSSIGTET FULGTE STORT SET MARIAS RUTE

Kørte gennem byen på cykel

Leif Richter

Den sigtede i den bestialske drabsdag fra Rolighedsvej i Herning, Jan Lindholt Mikkelsen, er ikke til fods tilfældigt løbet ind i Maria Møller Christensen, mens hun beruset, uden overtøj og sko og i 12-13 garders frost flakkede rundt i byen.

Den 48-årige lagerekspedient spadserede nemlig ikke gennem Herning fra den nytårsfest, han havde deltaget i, til sit hjem i boligblokken på Rolighedsvej, hvor den 20-årige blomsterekspedient nytårsdag blev fundet kvalt.

Tavs om cyklen

Jan Lindholt kørte gennem byen på cykel.

Lederen af efterforskningen, politiinspektør Ole Henriksen, vil ikke ud-

tale sig om hverken cyklen eller turen, angiveligt fordi grundlovsforhøret blev holdt for lukkede døre.

– Men hvis nogen har set den sigtede i bybilledet, vil vi gerne høre om det, siger politiinspektøren.

Ole Henriksen vil heller ikke kommentere, at politiet angiveligt allerede lørdag eftermiddag bad Jan Lindholt om at beskrive den rute, han cyklede gennem byen ved tiden nytårsnat.

Turen endte med, at han – som så mange gange tidligere – formentlig trak sin cykel ned i cykelkælderen under Rolighedsvej 1B og derefter gik gennem kældergangen til opgang 1C, hvor han bor, og hvor Maria Møller blev fundet.

Det ligger imidlertid fast, at han cyklede en stor del af den samme strækning, som Maria Møller gik.

lric@eb.dk

4. Føtex Bredgade klokken 00.40

Optagelser fra videokameraer i gadebilledet fortæller, at Maria opholder sig ved Føtex klokken 00.40. FOTO: VIGGO LANDAU

5. Fona Bredgade klokken 01.00

Maria går fra Fona i Bredgade op ad Skolegade. Hun går tilbage til Fona, inden hun bevæger sig ind i baggården ved Løvstad Foto.

6. Vestergade klokken 01.25

Maria bliver set på hjørnet af Vestergade og Fredensgade. Politiet formoder, at Maria er løbet ned til sin arbejdsplads, Vestergades Blomster, i håb om, at en dør står åben, så hun kan komme ind og få varmen. På vej tilbage passerer hun en anden blomsterforretning, nemlig Blomsterhuset.

7. Rolighedsvej klokken 02.05

Maria bliver set gå i østlig retning mod Nørgaards Allé. Fra Nørgaards Allé er der adgang til den kælder, den 20-årige kvinde senere findes dræbt i.

8. Møllegade klokken 04.30

En bilist ser et par, en mand og en kvinde, midt på Møllegade. De går nærmest hver for sig, og pigen har ikke særlig meget tøj på.

9. Rolighedsvej 1 klokken 11.27

Maria Møller Christensen bliver fundet misbrugt og kvalt i sine egne strømpebukser i vaskekælderen på Rolighedsvej 1. Det er en beboer i bebyggelsen, som nytårsdag gør det uhyggelige fund. Beboeren bor i samme opgang som drabssigtede Jan Lindholt Mikkelsen.

astrid@eb.dk

MARIA-DRABET

Nyt øjenvidne: Jeg så kvinde og høj mand

→ Var det Maria og drabsmanden?

Bilist kørte forbi to personer tæt på vaskekælder, hvor den 20-årige blev fundet kvalt

Peter Bresemann

En lokal bilist er måske den sidste, der har set Maria Møller Christensen i live, da hun – måske sammen med sin morder – i isnende kulde efter nytår spadserede hen til boligblokken på Rolighedsvej i Herning.

Her blev hun om formiddagen fundet kvalt i sine egne strømpebukser nede i vaskekælderen under trappen til nummer 1C.

Politiet er i kontakt med bilisten, der som vidne kan bringe efterforskningen tættere på drabstidspunktet, som hidtil har strakt sig fra tidsrummet 00.30 til klokken 11 om formiddagen.

På vej hjem

Sandsynligvis var det Maria Møller Christensen og hendes mulige drabsmand, bilisten fik øje på så sent som klokken 4.30 rundt om hjørnet til netop Rolighedsvej.

– Jeg var på vej hjem fra Herning centrum til Lind, hvor jeg bor, da jeg passerede to mennesker i sort tøj midt på Møllegade, som er meget tæt på Rolighedsvej.

– De ledte tilsyneladende efter noget i en taske.

– Jeg har tænkt på, om det kunne være kvindens mobiltelefon, som hun jo ikke havde fået med sig fra nytårsfesten i Museumsgade, siger vidnet, Preben Lillelund, til Ekstra Bladet.

Gik nærmest hver for sig

Da Preben Lillelund kørte forbi, trak parret ind til siden og fortsatte på fortovet ved en tankstation op til Rolighedsvej.

– Det er ikke langt fra, hvor det hele er sket i vaskekælderen. Jeg undrede mig, fordi jeg kunne se, at pigen ikke havde ret meget tøj på. Jeg lagde mærke til, at pigen

Ekstra Bladet i går.

» De ledte tilsyneladende efter noget i en taske

og fyren gik nærmest hver for sig.

– Hvis en pige i kulde går uden ret meget tøj, ville man da holde om hende, så hun ikke fryser.

Vidnet er ikke i stand til at give et signalement af manden, men hæftede sig ved, at han var relativt høj.

48-årige Jan Lindholt Mikkelsen, der er sigtet for drabet på den 20-årige kvinde og er fængslet til 29. januar, passer perfekt til den iagttagelse.

– Der ligger et offentligt toilet skråt over for, hvor parret kom fra i Møllegade. Måske har kvinden søgt lidt varme dér, siger Preben Lillelund.

bres@eb.dk

Politiets teknikere har plomberet Jan Lindholt Mikkelsens lejlighed for at sikre eventuelle spor i efterforskningen. FOTO: ERNST VAN NORDE

STILLE I SORGEN

Familie og venner er tavse

Familie og venner til dræbte Maria Møller Christensen er tavse i sorgen over tabet af deres 20-årige søster, datter og veninde.

– Vi er blevet enige om, at vi ikke vil stå frem og fortælle i detaljer om, hvem Maria

var. Det var ikke i hendes ånd, og det ville være imod hendes ønske, siger veninden Sanne Dalgaard.

Hun holdt nytårsfesten på Museumsvej i Herning, og var dermed en af de sidste, der så den kønne pige i live.

– Maria ville ikke have brudt sig om det.

– Jeg har talt med familien, og de ønsker heller ikke, at vi fortæller en hel masse om hende, tilføjer Sanne Dalgaard.

astrid

Genert og sky

48-årige Jan Lindholt Mikkelsen bliver beskrevet som genert og pige-sky. Før anholdelsen havde han mere end 40 venner på sin Facebook-side. Nu har han knap 30. PRIVATFOTO

tyndt påklædt klokken 4.30

MARIAS NABO:

Fik en kæmpe klump i halsen

Fodboldspilleren Lasse Heinze beskriver Maria som en 'helt almindelig, sød, ung kvinde'. ARKIVFOTO: ERNST VAN NORDE

Birgitte Wulff

23-årige Lasse Heinze, som er professionel fodboldspiller i Silkeborg IF, fik et chok, da det gik op for ham, at Maria Møller Christensen var blevet voldtaget og kvalt i en opgang på Rolighedsvej i Herning.

Lasse Heinze bor dør om dør med Maria Møller Christensen og hendes far, Frede, i Bredgade midt i Herning, og selv om han ikke havde et

tæt forhold til den lille familie, havde han et godt indtryk af sine naboer.

– I første omgang kunne jeg ikke kende hende på billedet, men da jeg så billeder af vores opgang på tv, fik jeg en kæmpe klump i halsen.

Hun var stille og rolig

– Det gjorde ondt indeni, og det første, jeg tænkte på, var, hvor forfærdeligt det må være for hendes familie, fortæller Lasse Heinze, som ikke

har talt med familien, siden han kom hjem fra juleferie i Ringkøbing.

– Der er meget stille inde ved siden af. Maria var en helt almindelig, sød, ung kvinde. Hun virkede stille og rolig, og jeg forstår ikke, hvordan nogen kan gøre det imod hende.

– Hun må jo have frosset og ville sikkert bare hjem. Jeg forstår ikke, at han ikke hjalp hende, siger Lasse Heinze. bw@eb.dk

JANS BROR:

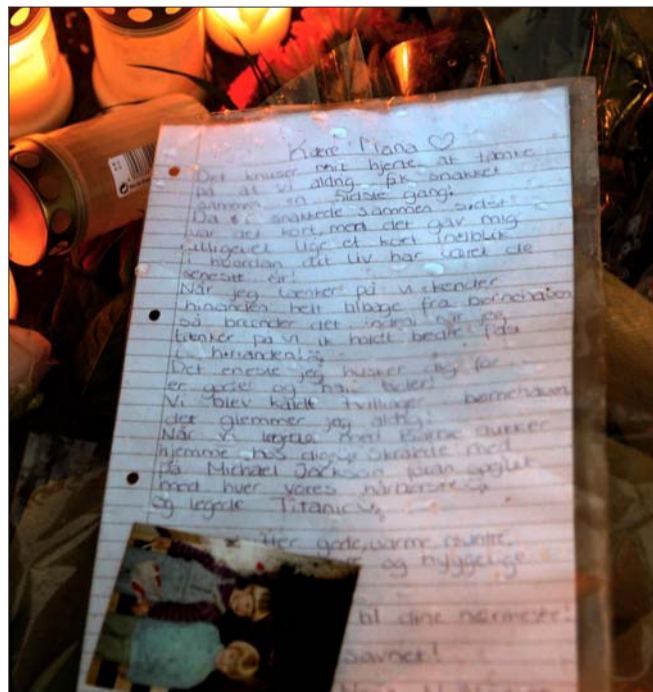
Vi har det svært

Heller ikke familien til drabssigtede Jan Lindholt Mikkelsen har meget at fortælle efter den chokerende melding om, at deres 48-årige bror og søn er sigtet for kælderdrabet på kun 20-årige Maria Møller Christensen.

Et drab, der har rystet hele lokalsamfundet i Herning, hvor den sigtedes familie bor, og som har fået mere end 34.000 danskere til at melde sig ind i støtte- og mindegrupper på Facebook.

– Jeg har ikke lyst til at sige noget lige nu. Hele familien har det svært nok i forvejen, så vi har aftalt, at vi ikke udtaler os, forklarer den sigtedes bror, Carsten Lindholt Mikkelsen.

– Det er en beslutning, vi har taget i familien. Det er svært lige nu, siger han til Ekstra Bladet.

'Det knuser mit hjerte at tænke på, at vi aldrig fik snakket sammen en sidste gang. Jeg husker dig for lutter gode, varme, muntre, sjove og hyggelige minder', skriver en barndomsveninde blandt andet i et afskedsbrev til den 20-årige. Sammen med flere hundrede lys, blomster og personlige hilsener lå brevet foran bygningen, hvor Maria Møller Christensen blev fundet dræbt og sexmisbrugt nytårsdag.

Mindeord på Facebook: Sindssyg verden!

Blomster og lys på Rolighedsvej til minde om Maria. På Facebook har flere end 30.000 personer skrevet mindeord. Hadske indlæg mod den drabssigtede bliver løbende slettet. FOTO: ERNST VAN NORDE

Dybt rørt

Karina Nygaard: 'Ja, jeg kendte dig ikke, Maria, men er rørt helt ind i sjælen. Tænker på dine efterladte, hvor må det være forfærdeligt for dem. Piger, tænk jer godt om, før I går ud i natten alene. Altid to og to, ikke?'

R.I.P.

Martin Simkus: 'R.I.P Maria ... Håber, din morder får en værre skæbne end dig.'

Ubehagelig tanke

Lene Engsø Larsen: 'Det er en sindssyg verden, vi lever i efterhånden, hvor os unge piger ikke kan gå på gaden i fred, det er en ubehagelig tanke!! Mine tanker går til din familie og venner.'

Tæt på

Ann Bjørn: 'Det er skræmmende at sidde med ens gamle skoleårbog fra Gjellerupskolen lidt uden for Herning og så se hende deri. Hun var lidt tættere på, end man lige troede.'

Tændte lys

Michael Bay Nielsen: 'Hey, var forbi Rolighedsvej igen i går kl. ca. 22 og tændte en masse lys, der var gået ud, så det stadig så smukt ud.'

Kender ham

Brian Jakobsen: 'Jeg har arbejdet med ham Jan for syv år siden. Creppy, hvis det er ham, som har gjort det.'

Gi' ham hård straf

Sonja Bramm Munch: 'Forfærdeligt at man ikke kan lade sine børn færdes på gaden i fred. Det sker igen og igen. Vi er for blødsødne. Det skulle være liv for liv. Så ville nogle sådanne syge personer, der render rundt omkring, ikke turde. Man må håbe, han får den hårdeste straf.'

Ku' ha' været mig

Marie Louise Eriksen: 'Tanker flyver rundt i hovedet på mig. Jeg er selv 20 år og var til fest hos venner nytårsaften. Det kunne være mig selv. Jeg er meget ked af det på vegne af familie og venner til Maria Møller.'

Væmmes

Stephanie Jensen: 'Det er forfærdeligt! Bor selv i Herning og synes lige pludseligt, at det kommer alt for tæt på. Hvordan kan en mand finde på sådan noget? Pigen var uskyldig og beruset, jeg væmmes ved tanken og er meget påvirket af det skete. Tør ikke bevæge mig alene ud i mørket længere! Det er skrækkeligt.' bres

Ekstra Bladet

MIKKEL SIGER JA TIL DON KASI

sport

BLÆRERØVS-MADS
SKRIVER KLUMME:

Hold kæft
kælling!

MARIAS FAR:

JEG FØLER INTET HAD

- min
datters
morder
må jo
være syg
og trænge
til hjælp

33.000 MINDES
HENDE PÅ NETTET
SIDE 4, 5, 6 OG 7

SÅDAN
FÅR
DU DET
BILLIGSTE
LÅN **STOR
GUIDE**

SE FAVORITTERNE

Stem på
årets Side 9

MARIA-DRABET

JEG FØØLER

→ **Marias far:** - Min datters morder må jo være syg og trænge til hjælp

Pas på hinanden

Marias far, Frede Christensen: - Jeg håber, budskabet fra denne forfærdelige gerning bliver, at vi fremover bliver bedre til at passe på hinanden. PRIVATFOTO

Birgitte Wulff
Marie Lade
Kurt Simonsen

Revisor Frede Christensen, far til den sexmisbrugte og dræbte Maria Møller Christensen, er ikke i stand til at hade den mand, der har taget hans 20-årige datters liv:

- Det er så meningsløst, at Maria er revet bort. Men jeg vil nok helst bare have fred og lukke det hele ned og ikke snakke ret meget om det, siger Marias far til Ekstra Bladet.

- Og jeg har faktisk også lidt ondt af den stakkel, der har gjort det. Han har ikke et godt liv.

- **Føler du slet intet had til den mand, der har taget din datters liv?**

- Had? Nej, den følelse rummer jeg slet ikke. Den er der ikke plads til i mig. I det hele taget synes jeg ikke om alle de grimme ting, der står på f.eks. Facebook om den mand, politiet har anholdt.

- Det er jo ikke engang sikkert, det er ham. Og hverken jeg eller andre i min familie kender ham, så derfor kan vi heller ikke hade ham.

Han er en stakkel

- **Hvad tænker om du om den person, der har dræbt din datter?**

- At det er en stakkel. Det

20-årige Maria Møller Christensen blev sexmisbrugt og dræbt nytårs morgen. PRIVATFOTO

er jo en forfærdelig gerning. Men jeg kan kun forestille mig ham som en psykisk syg person, der trænger til hjælp, og det skal han have.

- Men jeg synes, det er meget vigtigt at huske på, at den anholdte måske slet ikke er gerningsmanden. Man er ikke skyldig, før man er dømt ved retten, fortsætter Frede Christensen.

- Vi lever i et retssamfund. Derfor bør man heller ikke

piske en stemning op mod den anholdte.

Søster meget påvirket

Marias far understreger samtidig, at han både er glad og rørt over alle de støtteklæringer, der strømmer ind til familien:

- Min 23-årige datter, Marias storesøster, er meget påvirket af alt det her. Hun mener, vi selv skal holde os ude af det og f.eks. ikke invitere

pressen til begravelsen.

- Hun vil helst heller ikke have, at jeg snakker med andre om det. Og det respekterer jeg hende for.

- Men det er da fantastisk, at så mange støtter os. Det kan godt føles som en slags trøst. Det er rørende, at de gør det.

- Jeg vil gerne sige tak til alle de mennesker, der deltager i mindehøjtideligheder og lægger stearinlys på for-tovet. Og kommer med støtteklæringerne på Facebook og Mindet.

Fars budskab

Den sørgende far har valgt at tale med Ekstra Bladet, fordi han har et budskab, han gerne vil have frem:

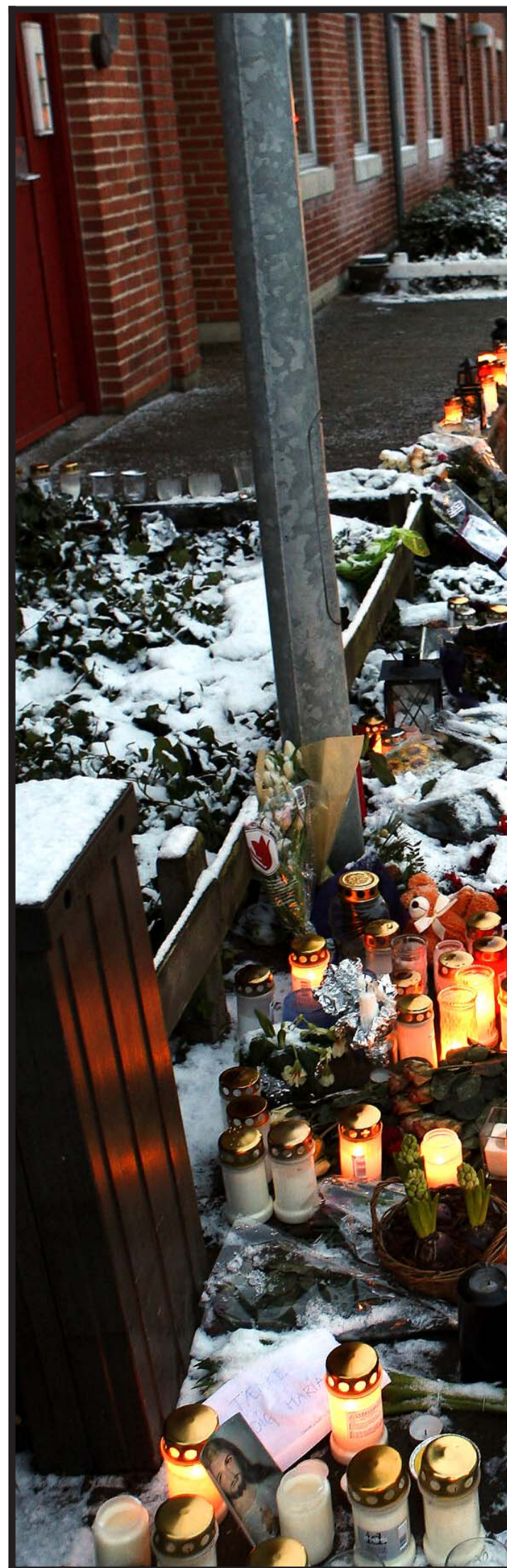
- Mit budskab er: At man fremover skal passe mere på hinanden. Det tror jeg faktisk, man allerede gør i Herning nu.

- Ingen skal føle skyld i det her. Men jeg vil ønske, at det, der kommer ud af alt det her, er, at vi bliver bedre til at passe på hinanden fremover.

- **Hvornår skal Maria begravnes?**

- Det ved vi ikke endnu. Det kan vi først beslutte, når de er helt færdige med obduktionsrapporterne, svarer Marias far.

bw@eb.dk; lade@eb.dk; ks@eb.dk

INTET HAD

Blomsterhavet på Rolighedsvej i Herning bliver stadig større.
 FOTO: ERNST VAN NORDE

OVER 33.000 MINDES MARIA PÅ NETTET

Du er i vores hjerter

'Kæreste lille Maria. Du var så tillidsfuld da du mødte op nytårsaften med dine venner. Så forventningsfuld ... og med mod på livet. Og så mødte du så grim en skæbne. Mennesker er så modbydelige i dag. Du havde jo et helt liv foran dig. Jeg føler den smerte med din familie. Jeg ved, du har det godt, hvor du er nu. Men Maria, du skulle have levet et langt liv. R.I.P fra Nina.'

Sådan lyder blot en af de mange tusinde hilsner, der nu står og lyser på netsiden Mindet.dk.

Her har nære venner, familie og tusinder af mennesker, der aldrig har kendt den dræbte Maria Møller Christensen, skrevet om den sorg, der har ramt som en is-syl ned i Herning – og forenet hele byen.

'Jeg har ingen ord. Kun sorg', skriver Stephanie, mens Lucas dagen efter drabet skriver:

'Maria, det er fuldstændigt uvirkeligt at du ikke er her mere. Jeg savner dig allerede. Sov Godt'

Stum sorg

Siden Maria blev myrdet, er det strømmet ind med mindehilsner til hende og hendes efterladte familie.

'Vi har mistet en vidunderlig pige. En sød og eftertænksom pige. Du vil aldrig blive glemt, og altid leve videre i vores hjerter – og i vores familie. Ingen ord kan beskrive vores sorg. En engel har forladt denne jord', skriver Mette Kristensen

Og en mor skriver:

'Ingen fortjener at dø på den måde. Tanker til din familie, der nu er uden dig, og har mistet det bedste, de havde. Ingen smerte i verden kan beskrives som den, de har nu. Kære Maria, ingen fortjener din skæbne. Små sorgere har ord. De store er stumme.

Fra en mor til en engel, der også blev dræbt.'

Kun om Maria

Også på Facebook strømmer det ind med støtte og minder om Maria. Over 33.000 mennesker har nu skrevet på en af de sider, der er oprettet til minde om Maria.

Men de mange smukke ord er også iblandet had og trusler mod den sigtede. Det har fået udbydere til at rense ud og komme med stærke henstillinger til, at siden ikke skal handle om den mordsigtede, men kun om Maria.

♥

Min elskede datter
Maria Møller Christensen
 ★ 8. juni 1989
 er meningsløst revet bort,
 den 1. januar 2010.
I dyb sorg
Frede
 Højtideligheden bekendtgøres senere.

♥

Maria Møller Christensen
 ★ 8. juni 1989 - † 1. januar 2010
*Jeg har mistet min højtelskede datter,
 som på tragisk vis er revet bort fra mig
 Jeg vil gemme dig i mit hjerte
 som mit mest dyrebare minde og aldrig glemme dig*
Din mor
Vi vil mindes alle de gode timer sammen med Maria.
Ulla og Ib

♥

Vort kære barnebarn
Maria Møller Christensen
 er pludselig meningsløst revet bort alt for tidligt.
 ★ 8. juni 1989 - † 1. januar 2010
I dyb sorg
Mormor og morfar
Ida og Verner

✈

Du var mit et og alt,
 min elskede søster
Maria M. Christensen
 ★ 8. juni 1989 - † 1. januar 2010
*Mit liv bliver aldrig det samme uden dig,
 men du vil altid være hos mig
 Jeg vil altid savne dig.*
Din storesøster Lena

+

Det er med stor sorg,
 vi har modtaget
 meddelelsen om
Marias
 død.
Signe og Hans
 med personale

Dødsannoncer for Maria.

Læs mere på de næste sider ➤

MARIA-DRABET

JAN KOMMER

→ **Drabssigtet beskrives som genert:** – De sidste par måneder er han

Marie Lade
Kurt Simonsen
Birgitte Wulff

– Jan har et stort, uopfyldt behov for kontakt, men han er samtidig for genert til at opsøge kontakt, siger en nær bekendt til Jan Lindholdt Mikkelsen – den 48-årige lagerekspedient, der er sigtet for at have dræbt Maria Møller Christensen nytårsnat.

– Jeg har aldrig set ham blot i nærheden af en pige, selv om jeg har kendt og fulgt ham i ti år nu. Vi mødes ofte i musikmiljøet. For Jan elsker livemusik. Derfor kom han meget på især spillestedet 'Fermaten' i Herning, før det blev bygget om.

» Jeg har aldrig set ham blot i nærheden af en pige

– Også Skanderborgfestivalen er en stor del af hans liv. Han kommer der hver eneste år. Men han er typen, der altid står alene for sig selv og betragter det, der sker, siger den bekendte, der mødte Jan Lindholdt Mikkelsen på gaden ved hans bopæl, få timer før han blev anholdt.

Han er ensom

– Vi hilste på hinanden på gågaden, og Jan var præcis, som han altid er: tilbageholdende og lidt studs og med det der glimt af generthed i øjet.

– Han holder sig også altid passivt tilbage, når han er i

byen. Jan kommer altid alene. Og han går alene. Han er ensom. En enspænder, der ikke har venner, men bekendte.

» Hans ansigt, hans mund og krop har snøret sig sammen

– Jeg var en af dem, der var tæt på – dog uden nogen sinde at blive lukket ind. Men det er heller ikke noget, hans person indbyder til, siger den bekendte, der stadig er så berørt over den voldsomme sigtelse, at han vil være anonym.

– Det er, som om Jan de sidste måneder har trukket sig mere og mere ind i sig selv. Også rent fysisk. Hans ansigt, hans mund og krop har snøret sig sammen, og han har købt nogle meget smalle briller, der forstærker det indtryk, fortæller den bekendte, der dog indimellem fik lidt mere at vide om Jan Lindholdt Mikkelsens liv.

Altid med på afbud

– Han nyder altid at fortælle sine tider og præstationer, når han løber maraton. Han er meget glad for sport, og en kort overgang var han holdleder for et fodboldhold i Herning Fremad. Men det var kun som vikar, indtil de fandt en anden.

– Det mest kendetegnende ved Jans person er, at hvis han er med til noget, så er det altid på et afbud.

lade@eb.dk ks@eb.dk
bw@eb.dk

VIDNER:

Det var ikke Maria

Politiet må nu droppe et af de spor, der kunne have givet et fingerpeg om 20-årige Maria Møller Christensens færden nytårsnat. To unge mænd er blevet afhørt, fordi et vidne havde set dem komme gående ad Skolegade i sydgående retning omkring kl. 02.00, hvor Maria med sikkerhed er set af et andet vidne nogenlunde samtidig.

Vidnet mente, at de to mænd i hvidt tøj kom gående bag Maria, men afhøringerne viser, at det ikke var tilfældet.

– De to mænd var en del af en gruppe, som havde været til fest. Vi skal også tale med resten af gruppen, men pigen, som gik midt i gruppen, var efter alt at dømme ikke Maria, siger Ole Henriksen,

som er efterforskningsleder ved Midt- og Vestjyllands Politie.

Ord vejet på en guldvægt

Politiet har endnu ikke fået svar på de retsmedicinske prøver, og politiet gennemgår derfor stadig overvågningsbilleder for at fastslå, hvor og hvornår Maria mødte sin gerningsmand.

Efterforskningsleder Ole Henriksen fik torsdag billederne af Marias lig, men han ønsker fortsat ikke at kommentere, hvad Maria har været igennem inden sin død ud over, at hun er blevet udsat for en seksuel forbrydelse og derefter kvalt i sine strømpebukser. Han vil heller ikke fortælle, hvor ilde ligest er tilredt.

Enspænder

Den drabssigtede Jan Lindholdt Mikkelsen beskrives som meget tilbageholdende og genert. PRIVATFOTO

ALTID ALENE

blevet mere indadvendt, fortæller en bekendt

HER ER DE UBESVAREDE SPØRGSMÅL

Vidner har hørt personer skændes ved affaldsøen bag Rolighedsvej 1C nytårsnat. FOTO: RASMUS FLINDT PEDERSEN

Mødte Maria sin gerningsmand på gaden i Herning?

Flere vidner har set Maria gå forfrossen gennem byen iført nylonstrømper, nederdel og langærmet trøje. Hun er set på flere overvågningsbilleder, hvor hun forsøger at komme ind i butikker. Politiet efterlyser vidner, som har set Maria sammen med hendes gerningsmand, og politiet er endnu ikke færdige med at se billeder fra overvågningskameraer.

Mødte Maria sin gerningsmand ved ejendommen på Rolighedsvej?

Vidner har fortalt, at de hørte personer skændes ved affaldsøen bag Rolighedsvej 1C nytårsnat. Jan Lindholt Mikkelsen har selv fortalt en ven, at han kom hjem til sin lejlighed om natten og trak sin cykel ned i kælderen, som ligger få meter fra affaldsøen.

Har Maria været i Jans lejlighed?

Politiet har undersøgt Jans lejlighed og taget en række tekniske prøver, men før de er færdige, ved politiet ikke, om Maria har været andre steder end i kælderen under nummer 1C.

Er Maria blevet udsat for vold før sin død?

Ertsmedicinere har undersøgt Marias lig, men vil ikke sige noget, før prøverne er færdige, ud over at hun har været udsat for en seksuel forbrydelse og bagefter

er blevet kvalt i sine strømpebukser. Det er dog sandsynligt, at hun har gjort modstand og måske derfor også har fået slag.

Er Maria blevet slået gennem kælderen på Rolighedsvej?

Maria er med sikkerhed fundet i kældergangen under nummer 1C, hvor Jan Lindholt Mikkelsen bor på 1. sal. Der er flere steder fundet bl.a. blodspor, men politiet vil ikke fortælle, om hun også har været i kælderen under nummer 1B.

OPHIDSET OVER POLITI-LÆK

Vred forsvarer sender klage

Peter Bresemann

Den drabssigtede Jan Lindholt Mikkelsens forsvarer, advokat Morten Wagner, sendte i går en klage af sted til Midt- og Vestjyllands Polit.

Han er vred over, at Dagbladet Holstebro-Struer onsdag med 'en kilde tæt på efterforskningen' kunne meddele, at den dræbte Maria Møller Christensen havde befundet sig i den sigtedes lejlighed, før hun blev fundet kvalt i vaskekælderen.

– Jeg har sendt en melding

om, at politiet åbenbart føler sig foranlediget til at rende rundt og forsyne folk med oplysninger, som efter mit bedste skøn må være 100 procent forkerte, siger Morten Wagner til Ekstra Bladet.

Han har i klagen indskærpet, at han skal holdes løbende underrettet om efterforskningen.

– Det eneste, der interesserer mig lige i øjeblikket, er at få svarene på de biologiske og tekniske undersøgelser. Jeg er ganske sikker på, at de snart vil vise, at det er rigtigt, hvad jeg siger, og det er

forkert, hvad politiet siger. At de har fat i den forkerte.

– Kan politiet alligevel have beviser på, at kvinden har opholdt sig i din klients lejlighed?

– Det skrider til himlen, at det er en and. Det hænger ikke sammen og er det rene vrøvl. Hvis det virkelig var tilfældet, at politiet vidste, at kvinden havde været i min klients lejlighed, skulle man tro, de havde underrettet mig som en af de første. Det må være en betjent, der er kilden, men han skal ikke rende rundt og fyre noget sludder af for at gøre sig in-

teressant, siger Morten Wagner.

Efterforskningsleder Ole Henriksen, Midt- og Vestjyllands Polit:

– Vi har ikke fuldstændig klarhed over kvindens færden, fra hun mødte gerningsmanden, til hun blev fundet i kælderen. Jeg kan ikke sige, om hun har været i lejligheden. Det afhænger af de tekniske undersøgelser – og så længe vi ikke har de tekniske erklæringer, skal jeg ikke have sagt noget om, hvor hun har været og ikke været. bres@eb.dk

Ekstra Bladet

GUS HANSEN:
Caroline bluffer godt

Smilet stivnet hos Fru Fræks partner

PERSONLIGT KONKURS

MARIA-MORDET

Dna-analyser fjerner mistanken fra Jan Lindholt Mikkelsen

RENSSET

» Fejrede friheden hos mor og far

» Jan efter løsladelsen - lettet og lykkelig

» Marias morder stadig på fri fod

MARIA-DRABET

→ **Den fortabte søn fik kærlig velkomst:** Den 48-årige Jan Lindholt

JEG ER GLAD OG LYKKELIG

Renset

Netop løsladt fra arresten i Vejle modtages Jan Lindholt Mikkelsen her af sin bror, Carsten, der kørte ham hjem til Herning efter 18 dage som mordmistænkt.

**Karsten Gøttler
Astrid Højbjerg
Torben Rask
Birgitte Wulff
Peter Bresemann
Flemming Mønster
Foto: Anders Brohus
og Claus Bonnerup**

Sjældent har 48-årige Jan Lindholt Mikkelsen oplevet et bedre øjeblik, end da han i går fik meddelelse om, at han var en fri mand og blev løsladt fra arresten i Vejle, rensat for mistanke og sigtelse for mordet i Herning på den 20-årige Marie Møller Christensen nytårsnat. Først på aftenen blev han

afhentet af sin familie og kørt hjem i trygge rammer. Og det var en tydeligt lettet mand, der ankom til sin hjemby.

– Jeg er glad og lykkelig over at være fri, sagde den løsladte mand til en af sine venner, Ulf Egeberg.

Han kender Jan Lindholt Mikkelsen og talte med ham efter løsladelsen.

Jan har ikke kunnet følge med

– Når man ved, man er uskyldig, kan man stå mange ting igennem, siger Ulf Egeberg.
– Jan har ikke været så in-

formeret om de ting, der er sket, på samme måde som vi andre. Derfor tror jeg ikke, han har nået at blive så bitter på det, som har stået om ham, siger Ulf Egeberg til Ekstra Bladet.

– Vi talte mere om hans lettelse over, at han nu er fri efter uberettiget at have været sigtet for ting, som han ikke havde gjort.

Ingen tvivl

Ulf Egeberg har ofte mødt Jan Lindholt Mikkelsen, når han gik i byen gennem mange år. De to mænd er næsten jævnaldrende.
– Jeg har aldrig været i

Ulf Egeberg talte med sin ven kort efter løsladelsen og beretter om en glad og lettet mand, hvis uskyld han aldrig har tvivlet på.

tvivl om Jans uskyld i denne sag, siger kammeraten, der på Facebook har lavet hjemmesiden 'Jan Lindholt Mikkelsen uskyldig i mordet på Maria Møller Christensen'.

Hos mor og far

Straks efter løsladelsen tog den 48-årige Jan Lindholt Mikkelsen direkte hjem til sine forældre på Gudenåvej i det vestlige Herning.

Han blev hentet i arresten i Vejle ved 20.30-tiden, hvor han har siddet varetægtsfængslet, og kørt op gennem Midtjylland af sin storebror, Carsten.
De to brødre ankom til

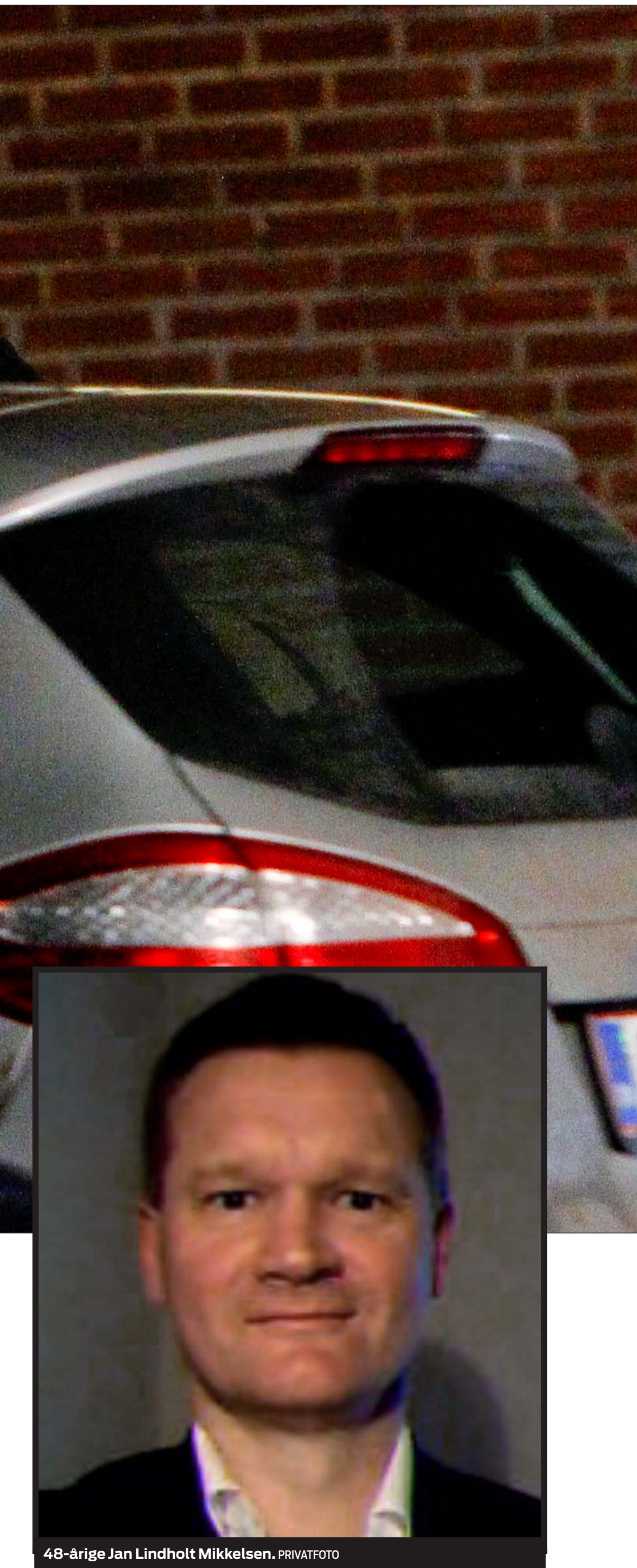
Herning kort før kl. 22. Foran entrédøren havde forældrene stillet Dannebrog, og indenfor ventede den løsladtes forældre og søsteren, Karina.

Da Ekstra Bladet i aftes bankede på, var der mærkbar glæde og lettelse at spore i huset. Jan Lindholt Mikkelsen magtede ikke at tale med pressen.

– Han sidder herinde, men I kan ikke komme til at tale med ham. Alt det ordner hans bror, lød det venligt, men bestemt.

bw@eb.dk; kag@eb.dk
trl@eb.dk; bres@eb.dk
astrid@eb.dk; flmo@eb.dk

Mikkelsen vendte hjem til sin familie som fri mand

MARIAS FAR:

- Nu er han rensset

Revisor Frede Christiansen, far til den dræbte Maria Christensen, appellerede allerede få dage efter drabet om ikke at dømme Jan Lindholt Mikkelsen, selv om han meget hurtigt kom i politiets søgelys.

– Den anholdte er måske slet ikke gerningsmanden. Man er ikke skyldig, før man er dømt ved retten, sagde Frede Christensen en uge efter, at hans datter blev fundet kvalt i en kælder på Rolighedsvej.

Og hans forudsigelser viste sig at holde stik.

Ingen anden mistænkt

– Dna-prøverne viser, at han ikke har noget som helst med det at gøre. Nu er han rensset, og han kan komme videre med sit liv, sagde Fre-

Marias far, Frede Christiansen: Politiet gør deres arbejde så godt, de kan. PRIVATFOTO

de Christensen umiddelbart efter, at politiet løslod Jan Lindholt Mikkelsen fra arresten i Vejle.

Frede Christensen har ikke selv talt med politiet, men har gennem medierne erfaret, at politiet nu har måttet forkaste deres bedste spor, og at der øjensynligt ikke er en anden mistænkt.

En stakkel

– Politiet gør deres arbejde så godt, de kan. Men jeg har ikke lyst til at tale om, hvordan vi har det med, at der ikke længere er nogen fængslet. Det vil jeg helst ikke kommentere, siger Marias far.

Frede Christensen har tidligere sagt til Ekstra Bladet, at han anser Marias drabsmand for at være en stakkel.

– Det er jo en forfærdelig gerning. Men jeg kan kun forestille mig ham som en psykisk syg person, der trænger til hjælp. Og det skal han have, har Frede Christensen sagt til Ekstra Bladet.

Marias far valgte for to uger siden at fortælle om sin sorg til Ekstra Bladet, fordi han gerne vil have et budskab frem.

– Ingen skal føle skyld i det her. Men jeg vil ønske, at det, der kommer ud af alt det her, er, at vi bliver bedre til at passe på hinanden fremover.

FULDT NAVN OG BILLEDE

Kritik for afsløring af identitet

I dagene efter drabet blev pressen, især Ekstra Bladet, der bragte billede af den sigtede, kritiseret for at stemple manden, uden at der var faldet dom endsige fremskaffet bevis, for at han var drabsmand.

Hans egen forsvarer Morten Wagner deltog ikke i kritikken. Tværtimod sagde han, at fuld identitet kunne bringe oplysninger og vidner på banen, der kunne kaste det rigtige lys over sagen, deriblandt afsløre en eventuel anden mulig gerningsmand.

Et synspunkt, han gentog i går:

– At jeg ikke krævede nav-

neforbud i grundlovsforhøret er torndende ligegyldigt. Nu kan man se, hvem det er, der ikke er skyldig. Derfor er det godt, der ikke kommer mytedannelser, som hvis det havde været en NN med sløret ansigt, sagde Morten Wagner i aftes.

Flere læsere henvendte sig direkte til Ekstra Bladet med kritikken, som ledende chefredaktør Poul Madsen søndag 10. januar besvarede med blandt andet disse betragtninger:

‘Vi har hver dag gjort meget ud af at understrege, at den 48-årige Jan Lindholt Mikkelsen kun er sigtet. Vi har skrevet det med STORE

typer på forsiden og nævnt det, hver gang sagen er blevet omtalt.’

Når avisen ikke valgte at sløre billedet af manden, skyldtes det ifølge Poul Madsen først og fremmest, at ‘det ikke er ulovligt, men også fordi familie, arbejdskolleger, naboer, bekendte og tusindvis af andre alligevel ville vide, hvem han er. Så vi fortryder ikke noget, heller ikke hvis den sigtede aldrig bliver tiltalt eller dømt’.

– Vi bringer billedet af manden igen i dag, så han kan gå gennem Herning med oprejst pande, for nu ved alle, at han er uskyldig.

NYT I SAGEN:

Døren var ikke låst

Jan Lindholt Mikkelsens venner har i de forløbne uger været rystede over, at politiet mistænkte deres gode ven for drabet, og de har undret sig meget over nogle af de detaljer, som har været fremme.

Politiet har hidtil hævdet, at det kræver en nøgle for at

komme ind i ejendommen på Rolighedsvej, fordi der er installeret automatisk dørlås af hensyn til beboernes sikkerhed.

Men ifølge vennen virker dørlåsen ikke, som den bør.

– Vi har altid fået at vide, at døren automatisk låser efter kl. 19.00, men i de seneste

par uger har vi flere gange været i opgangen efter kl. 19, og hoveddøren har været åben. Vi kunne gå lige ind i opgangen. Det kan måske også have været tilfældet den nat, hvor Maria blev slået ihjel, fortæller en af Jan Lindholt Mikkelsens venner.

NÆR VEN:

Lettet over at være fri

Allerede onsdag aften var Jan Lindholt Mikkelsen via sin familie i kontakt med sine venner, og han var lettet over endelig at være på fri fod igen og rensset for enhver mistanke.

– Selvfølgelig har det væ-

ret forfærdeligt for ham, siger en af Jan Lindholt Mikkelsens nære venner, som ikke vil kommentere løsladelsen yderligere.

Tidligere har han over for Ekstra Bladet givet udtryk for, at hans ven umuligt kun-

ne stå bag drabet på Maria Christensen.

– Jan ville aldrig selv opøge Maria midt om natten. Det er han alt for genert til, sagde vennen til Ekstra Bladet.

48-årige Jan Lindholt Mikkelsen. PRIVATFOTO

MARIA-DRABET

■ **Ingen hurtig opklaring:** Politiet troede, det havde fanget morderen fra vaskekælderen - i aftes slukkedes håbet

MORDERERENS DNA VAR PÅ MARIA

Maria Møller Christensen blev myrdet nytårsnat. Politiet troede, de havde morderen, men den mistænkte er nu frikendt af dna-spor. FOTO: ERNST VAN NORDE

Karsten Gøttler
Astrid Højbjerg
Torben Rask
Birgitte Wulff
Peter Bresemann
Flemming Mønster
Foto: Anders Brohus
og Claus Bonnerup

Laboratorieprøverne af dna-materiale indsamlet på den myrdede og sexmisbrugte

Maria Møller Christensen i vaskekælderen på Rolighedsvej 1C i Herning, spole-rede sent i går eftermiddag forhåbningerne hos Midt- og Vestjyllands Politi om en hurtig opklaring af forbrydelsen.

Det indsamlede dna har intet at gøre med den fængslede lagerarbejder Jan Lindholt Mikkelsen, 48, Her-

ning, som derfor først på aftenen blev løsladt fra arresthuset i Vejle.

– Det fundne dna viser, at det ikke er ham. Den sigtede dna var ikke til stede. Det skulle det have været, hvis han var gerningsmanden, siger efterforskningsleder Ole Henriksen, Midt- og Vestjyllands Politi, til Ekstra Bladet.

– Det betyder, at I frafalder sigtelsen?

– Nej, det er sådan noget rent teknisk. Det gør man jo ikke lige ud på aftenen. Men den 48-årige indgår ikke i efterforskningen længere.

– Altså er det forfra med et langt, sejt træk?

– Ikke forfra. Vi har et meget omfattende materiale og har sendt rigtig mange ting

til undersøgelse. Måske bærer det frugt nu, at vi kører så bredt, at alt er blevet undersøgt lige fra starten. Så falder det ud på denne måde. Materialet, vi havde dengang, gav en begrundet mistanke om, at det var ham. Det har ændret sig i dag.

– Jeres grundige undersøgelse af mandens lejlighed på Rolighedsvej 1C kan så heller ikke

have givet noget?

– Du har ret i, at der ikke er noget der tyder på, at ... Nej jeg må hellere holde mig til, at der ikke er noget, der tyder på, at de dna-prøver, vi har fået i dag, er fra ham.

– Kan du nu oplyse, hvilken seksuel krænkelse kvinden blev udsat for?

– Nej, det kan jeg ikke. Netop nu er det vigtigt, at jeg ik-

Maria- drabet

DAG FOR DAG

EBgrafik

1. januar

En halv time inde i det nye år forsvinder 20-årige Maria Møller Christensen fra en privat fest i sin hjemby Herning. Hun er kun iført ganske lidt tøj. Klokkeren 11.27 findes hun død, kvalt med sine egne strømpebukser i en vaskekælder på Rolighedsvej, tæt ved sin egen bolig.

2. januar

Den 48-årige Jan Lindholt Mikkelsen, der bor i den opgang, hvor Marie blev dræbt i kælderen, anholdes og sigtes for drabet. Politiets afhøring og diverse tekniske undersøgelser på stedet peger på den 48-årige som gerningsmand.

3. januar

Jan Lindholt Mikkelsen fremstilles i grundlovsforhør. Han nægter sig skyldig, men varetægts-fængsles for fire uger.

4.-7. januar

Flere vidner fortæller hvordan de har set den let påklædte kvinde vandre rundt i Hernings gader og forgæves forsøge at søge ly for den hårde nattefrost på 12-13 minusgrader. Vidner har også set en kvinde, der svarer til Marias signalement i kontakt med tre festklædte mænd. Politiet efterlyser de tre mænd, men får aldrig nogen respons.

Maria Møller Christensen blev kun 20 år. PRIVATFOTO

30 ARS ERFARING

Forsvareren: Jeg vidste det

Politiet ringede til advokat Morten Wagner først på aftenen og fortalte, at det ville køre til arresten i Vejle for at løslade hans klient, Jan Lindholt Mikkelsen, 48, der siden 3. januar har siddet varetægtsfængslet for vaskekældermordet på Rolighedsvej 1 C i Herning nytårsnat.

– Jeg spurgte ind til så meget, politiet nu kunne fortælle. Og prøverne af de biologiske spor viser entydigt, at han ikke har haft noget med drabet at gøre, hvilket er korrekt, siger Morten Wagner til Ekstra Bladet.

– Jeg sagde, at jeg håber, de har en masse dna-spor fra en anden gerningsmand, og de svarede, at det er der.

– Det frikender fuldstændig din klient?

– Fuldstændig, men det var også min forventning. Det har jeg sagt hele tiden, og 30 års erfaring inden for det her sagde mig, at sigtelsen ikke holdt en meter. Det gjorde den så heller ikke, hvilket jeg er glad for.

– Hvordan har den 48-årige oplevet denne sag?

– Han har taget det, som andre også ville gøre. Det er

Advokat Morten Wagner: Jeg har hele tiden sagt, at sigtelsen ikke holdt. FOTO: MORTEN BJØRN JENSEN

en fuldstændig surrealistisk situation at befinde sig i. At sidde varetægtsfængslet for noget man ved, man ikke har gjort. Efterhånden som tiden går, begynder man at tvivle på alt, sig selv, og stiller spørgsmålet, jamen har jeg gjort det, siden jeg sidder her. Måske har jeg gjort det, uden jeg ved, jeg har gjort det. Sådan et tankeforløb oplever mange i den situation. Ikke mindst folk, der er isolationsfængslet. De kommer i situationer, hvor de ikke ved, hvad der er op eller ned, siger Morten Wagner.

Kommer til at koste

Jan Lindholt Mikkelsens forsvarer Morten Wagner lagde i aftes ikke skjul på, at det ufrivillige og uberettigede ophold i varetægtsfængsel skal udløse en erstatning.

– Det vil tælle i erstatningsbeløbet, at sigtelsen har været så alvorlig. Men det bliver ikke et beløb, som

nogen kan blive rig af, siger han.

Morten Wagner vil ikke ud med, hvor stort et beløb, han vil kræve udbetalt til Jan Lindholt Mikkelsen. Han har endnu ikke haft mulighed for at se på de takster, der typisk er gældende i sager af den karakter.

Det koger på Facebook

I facebook-gruppen 'Jan Lindholt Mikkelsen uskyldig i mordet på Maria Møller Christensen' gik bølgerne højt, da nyheden om løsladelsen blev kendt i aftes. Her et udpluk:

■ KKS: Sender en kærlig tanke til Jan og hans familie. Jeg håber I sammen kan finde styrken til at komme videre og rejse jer igen efter den seneste tid.

■ HNR: Hej Jan .. .tvivlede aldrig på dig ... der må sidde mange med rigtig dårlig smag i munden ... specielt journalister.

■ ALR: Jeg må indrømme, at jeg et eller andet sted håbede på at Jan var den skyldige.

Af den årsag, at hvis han var, så havde vi da i det mindste morderen bag lås og slå. Men for Jan personligt er jeg selvfølgelig utroligt glad for, at han endelig er erkendt uskyldig, når nu han ikke har gjort noget, udover at være på forkert sted på et forkert tidspunkt.

■ JEH: Stakkels mand ... Sidder med dårlig smag i munden over alle som på forhånd har dømt ham. I skulle skamme jer.

■ JDR: Jeg tror fuldt og fast på, det ikke er ham. Det har jeg troet lige fra starten, fordi min veninde er i familie med ham.

ke fortæller om ting, vi har. Der sidder én derude og læser aviser.

– Overvejer I assistance fra Rejseholdet?

– Nej. Hvis du spørger, om det er en chokeret mand, du taler med, så er det ikke tilfældet. Vi har hele tiden været åbne over for, at nogle forudsætninger skulle falde på plads for, at det var ham her.

Dna var en af tingene. Vi har hele tiden efterforsket og kigget efter, hvorfor det ikke skulle være den 48-årige. Vi har afhørt over 200 mennesker i det lille område – flere er afhørt flere gange, siger Ole Henriksen.

I dag holder politiet strategimøde for at sætte ny kurs for fremadrettet efterforskning. Vi har et bredt funda-

ment at køre videre på.

– Der er stadig nogle mennesker i bybilledet, hvis rolle vi ikke kender. Hvor nøglen til gennembrud lige skal findes, vil jeg ikke udtale mig om.

bw@eb.dk; kag@eb.dk; trl@eb.dk; bres@eb.dk; astrid@eb.dk; flmo@eb.dk

DAGENS NETSPØRGSMÅL?

Har du tillid til, at det lokale politi selv kan klare efterforskningen af Maria-mordet?

ekstrabladet.dk

8. januar

Marias far Frede Christensen siger til Ekstra Bladet, at han ikke føler noget had til den sigtede Jan Lindholdt Mikkelsen, men mener, at han er en mand, der trænger til hjælp. Han vender sig mod de hadefulde ytringer, der har ramt den formodede morder, ikke mindst på facebook. Samtidig efterlyser politiet tre vidner.

9. januar

Marias forældre får udleveret liget af deres datter. – Det var frygteligt at se hende igen i den tilstand, sagde hendes far til Ekstra Bladet. Politiet oplyser, at der nu er tyve efterforskere på sagen.

13. januar

Maria bisættes fra Herning Kirke.

17. januar

Jan Lindholdt Mikkelsens forsvarer Morten Wagner tror stadig på sin klients uskyld og kritiserer i Ekstra Bladet politiet for kun at koncentrere efterforskningen om det ene spor. – Andre afgørende spor risikerer at gå kolde, lød det fra forsvareren.

20. januar

Dna-prøverne fastslår, at Jan Lindholdt Mikkelsen ikke kan være morderen. Sigelsen frafaldes, og han løslades. Politiet er nu på bar bund i opklaringsarbejdet.

Ekstra Bladet

McDuncan

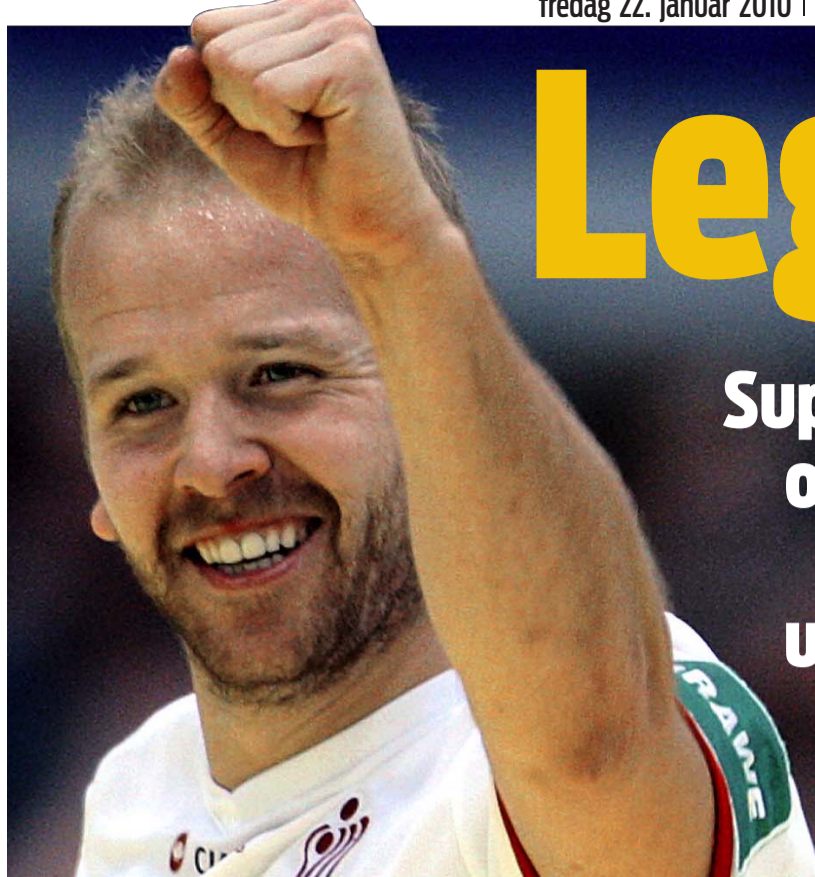
Brøndbys topscorer på vej til Celtic

Leggert

Superfløjen varmede op med 10 mål - på lørdag går han i udbrud mod Island

16 sider sport

HOOOLIGAN-TERROR MOD BRØNDBY-BOSS

X FACTOR-CARSTEN I SOULSHOCK

NU STIGER PRISERNE SCOR DIN DRØMME-BOLIG NU

JAN LINDHOLT DAGEN DERPÅ:

DET VAR ET LANGT MARERIDT

Så bylt i kælderen: Sparkede jeg til liget?

Jans nabo: Jeg har mistet tillid til politiet

Jans forsvarer: Godt I bragte billedet

AGL LYDPOTTER

LYDPOTTER TIL ALLE KENDTE BILMÆRKER MED AGL'S 24 MÅNEDERS GARANTI PÅ MONTERING OG NYE DELE

AGL'S PRISER ER ALT INKLUSIV!

WWW.AGL.DK

VI ER ALTID BILLIGST

JEG OVERVEJEDE

→ Jan Lindholts mareridt:

- Jeg læste på tekst-tv, at Maria havde været i min lejlighed. Det fik mig til overveje at tage strikken, siger han til den lokale avis

Torben Rask Laursen
Astrid Højbjerg
Birgitte Wulff
Claus Jessen
Flemming Mønster

Det var en fri, rensat, men stærkt rystet Jan Lindholt Mikkelsen, som i forgårs vendte hjem til sin familie i Herning og kort efter talte ud til Herning Folkeblad om sit tre uger lange ophold i en arrestcelle.

- Det har været et langt mareridt, der ikke har villet slutte. Selv da jeg vågnede i morges, troede jeg, at jeg stadig var i cellen, siger 48-årige Jan Lindholt Mikkelsen i Herning Folkeblad i går.

Han fortæller, at den pludselige frihed nærmest fik ham til at bryde sammen, da broderen hentede ham fra arresten i Vejle, hvor han efter eget ønske sad isoleret fra fanger med personfarlig kriminalitet på samvittigheden.

Selvmonds-tanker

Også under opholdet i cellen brød han sammen. Det var, da han på tekst-tv læste, at der var fundet spor i hans lejlighed efter den dræbte kvinde.

- Da følte jeg, at det nu ville blive meget svært at over-

bevise min familie og mine venner om, at jeg rent faktisk er uskyldig, siger han.

Dét og den isolerede tilværelse fik ham til at tvivle på sig selv og sin egen opfattelse af virkeligheden.

Mærket mand

- Som tiden gik, blev jeg mere og mere usikker. Kan du virkelig have gjort det, spurgte jeg mig selv. Der var

» Som tiden gik, blev jeg mere og mere usikker. Kan du virkelig have gjort det, spurgte jeg mig selv

jo ingen, jeg kunne snakke med om det. Og da medierne bragte nyheden om, at hun havde været i min lejlighed, var jeg nærmest klar til at

hænge mig selv, siger Jan Mikkelsen.

Selv om den genvundne frihed er yderst velkommen, så er det ikke så let at ryste de tre rædselsuger af sig, fremgår det af interviewet i Herning Folkeblad.

- I nat kunne jeg stadigvæk ikke sove. Jeg har også tabt mig syv-otte kilo, for jeg har heller ikke kunnet spise i cellen.

Overrasket

- Det kommer nok til at tage lidt tid, inden jeg kommer til hæfterne igen. Lige nu tør jeg ikke gå nogen som helst steder alene. Men selv om jeg har været igennem det værste, man kan forestille sig, så har det varmet med opbakningen fra min familie, venner og bekendte.

Selv om han hele tiden har bedyret sin uskyld og klynget sig til håbet om, at sandheden ville komme for en dag og sætte ham fri af fængselskabet, så kom løsladelsen onsdag aften alligevel bag på ham.

- Jeg fik at vide, at jeg var løsladt. Den følelse glemmer jeg aldrig, siger Jan Mikkelsen til Herning Folkeblad.

trl@eb.dk; astrid@eb.dk;
bw@eb.dk; jes@eb.dk;
flmo@eb.dk

Rædsels-ugerne

Den løsladte Jan Lindholt Mikkelsen brød helt sammen, da han i en avis læste, at der var fundet spor efter Maria i hans lejlighed. Dette var i øvrigt fejlagtigt. (Indsat Ekstra Bladet forside torsdag) FOTO: TV2

JAN SÅ EN BYLT LIGGE I KÆLDEREN

Var måske ved at falde over liget

Jan Lindholt undrede sig, da han ved halvtretiden nytårsnat vendte hjem til sin bolig på Rolighedsvej i Herning og rutinemæssigt parkerede sin cykel i kælderen. Midt på gulvet lå noget, han betegner som en lærredsbylt.

- Jeg husker, at jeg tjattede til den med foden. Så tænkte jeg, at det var noget oprydning fra nytåret og gik i seng, fortæller han i Herning Folkeblad.

Da han næste dag opdagede vrimmelen af politi neden

for sit vindue, og han kort efter blev opsøgt og afhørt, gik den dystre sandhed op for ham: At det efter al sandsynlighed var Marias lig, han havde sparket til.

- Det, der er så mærkeligt, er, at Marie Møller Christensen, ikke blev fundet dér, hvor jeg så sækken, siger han til avisen.

Sammen med drabsmanden

Derfor er han overbevist om, at han har været i kælderen

samtidig med drabsmanden, som efterfølgende har flyttet liget.

- Jeg afleverede allerede fredag (1. januar, red.) frivilligt en dna-prøve til politiet, men de mente åbenbart, at alt pegede mod mig. Jeg havde jo været i nærheden af liget.

- Jeg er som alle andre interesseret i, at den rigtige drabsmand bliver fundet. Nu må politiet gøre deres arbejde, siger han til avisen.

Her i kælderen på Rolighedsvej i Herning blev Maria fundet dræbt. Jan mener, at han ligefrem kan være stødt ind i liget, da han parkerede sin cykel andetsteds på samme etage. Han observerede i hvert fald, at der i cykelkælderen lå en bylt.

FOTO: CLAUD BONNERUP

SELVMORD

- Nej tak, jeg ønsker ikke at tale med jer

Jan Lindholt Mikkelsen har ikke haft megen tid til at sætte sig ind i pressens dækning af Maria-drabet. Men nok til, at han var stærkt afvisende, da Ekstra Bladet talte kort med ham i går.

– Jeg har set jeres overskrifter. I klarer det helt fint selv, så jeg vil ikke snakke med jer.

– Jeg har valgt at tale med Herning Folkeblad, fordi de har behandlet mig fint og fair hele vejen igennem.

Mentalundersøgelse stoppet

Samtidig med fængslingskendelsen for tre uger siden, blev det også besluttet, at Jan Lindholt Mikkelsen skulle mentalundersøges.

Den var i fuld gang, da politiet pludselig droppede sigtelsen og løslod ham. Han har haft samtaler med en socialrådgiver og en psykolog. Nu er undersøgelserne automatisk stoppet.

Tænker på Maria

Selv om Jan Lindholt Mikkelsen lige nu har nok at se til med sit eget liv, var der i interviewet i Herning Folkeblad også overskud til at sende en tanke til den dræbte pige og hendes familie.

– Jeg vil gerne sige, at jeg har den dybeste medfølelse med Maria Møller Christensens familie. Det må du huske at skrive, siger Jan Lindholt Mikkelsen.

Jan kan ikke vende hjem

Det kommer til at vare et pænt stykke tid, før Jan Lindholt Mikkelsen kan vende hjem til sin lejlighed på Rolighedsvej i Herning.

Politiets teknikere har været den lille lejlighed igennem med en tættekam for at lede efter spor, som kunne lede dem frem til et gerningssted og en gerningsmand, og det har taget hårdt på lejligheden.

– Jan har i dag fået nogle personlige ejendele, som han skulle bruge, men vi kan ikke anbefale, at han er i lejligheden. Den skal først gøres ren, og der skal luftes grundigt ud, fordi der er brugt forskellige kemikalier i eftersøgningen, siger Ole Henriksen.

– **Hvorfor er lejligheden ikke blevet gjort ren, mens Jan har været fængslet?**

– Fordi vi først skulle have svar på de tekniske prøver. Nu er Jan frikendt, og lejligheden kan gøres i stand igen. Den bliver fuldstændig, som den var før, lover efterforskningslederen.

Jan Lindholt er her ved at tømme en sæk indeholdende de ejendele, som politiet har haft beslaglagt. FOTO: TV2

GALGENHUMOR

Har altid gerne villet på forsiden

Jan Lindholt Mikkelsen er gennem de seneste uger skildret som en genert, lidt indelukket person. Men også en flink fyr: I går afslørede han yderligere en del af sin personlighed: Galgenhumor.

– Jeg har tabt mig 8 kilo i fængslet, så noget positivt er der da ved januar, sagde han på TV2 News i går eftermiddag.

Og i Herning Folkeblads interview i går var han en tur omkring sin jævnlige optræden på avisernes forsider de seneste tre uger:

– Jeg har altid sagt, at jeg gerne ville på forsiden af B.T. og Ekstra Bladet, når

tipsklubben vandt tre millioner i Lotto. Men det her er ikke lige, hvad jeg havde regnet med.

Netop tipsklubben bliver en af vejene tilbage til hverdagen. Han og tipsklubben skal i næste uge til London og se opgøret mellem West Ham og Blackburn.

– Jeg er trods alt glad for, at jeg er blevet løsladt inden den tur. Den vil jeg nyde ekstra meget.

LÆS MERE PÅ DE NÆSTE SIDER

MARIA-DRABET

JEG HAR TABT TILLID

➔ **Der er en drabsmand i kvarteret:** Beboere i Nørregaardsparken tør ikke gå

Torben Rask Laursen
Astrid Højbjerg
Birgitte Wulff
Claus Jessen
Flemming Mønster
Foto: Claus Bonnerup

Heidi Pagh drog et dybt lettelses suk, da hun onsdag aften hørte, at Jan Lindholt Mikkelsen var blevet renset for anklagen om drabet på Maria Møller Christensen. Men derefter fik en storm af frygtssomme tanker og fysisk utilpashed den 24-årige socialrådgiver til at trække en dyne til hagen i håbet om, at politiet rammer plet i en hulens fart.

– Løsladelsen bør give politiet noget at tænke på. Jeg har i hvert fald tabt en hel del tillid til, at de gør deres arbejde godt nok, siger Heidi Pagh, der bor dør om dør med Jan Lindholt Mikkelsen på Rolighedsvej i Herning.

– Tanken om, at en drabsmand, som sandsynligvis er her fra kvarteret, går frit rundt, er ikke til at holde ud. Jeg har længe været bange, og nu er det endnu værre.

– Jeg har ikke vasket tøj siden drabet. Nu henter min mor mit beskidte tøj. De få gange, jeg har været i vaskekælderen, har mit hjerte pumpet på højtryk, fortæller Heidi Pagh, der i går havde stillet en velkomstblomst ved døren til nabo Jan Lindholt Mikkelsen.

Uhyggen i kælderen

– Jeg kender hverken Jan eller Maria, men det er alligevel kommet for tæt på, siger Heidi Pagh, der har modtaget psykologhjælp hos sin arbejdsgiver, Holstebro Kommune, siden drabet for tre uger siden.

Heidi Pagh overvejer seriøst at flytte fra Nørregaardsparken, som kvarteret med rødstens-boligerne hedder. Ikke i angst for sin løsladte nabo, men fordi uhyggen i kælderen og tanken om en drabsmand i nabolaget tynger.

I stuen i blokken 40-50 meter bagved bor førtidspensionist Bente Bertelsen. Hun har besøg af sin yngre overbo, den 22-årige studerende Christine Larsen, da Ekstra Bladet banker på.

– Jeg kan se over i Jans lejlighed. Hver gang, jeg har kigget de seneste uger, har jeg tænkt, at han er uskyldig. Jan kan ikke gøre sådan noget, siger 56-årige Bente Bertelsen, der også kender Jans lillebror, Michael, der boede oven over hende indtil for tre uger siden.

Tilbage til nul

– Michael er måske mere smilende og udadvendt, men begge brødre har altid været flinke og rare. Det er utrolig synd, at de med deres øvrige familie har lidt så meget den seneste tid, siger Bente Bertelsen.

Hun håber ligesom sin besøgende overbo, Christine Lar-

Jeg er bange

Heidi Pagh, der bor på Rolighedsvej i Herning ved siden af Jan Lindholt Mikkelsen, synes ikke, politiet gør deres arbejde godt nok.

sen, at drabsmanden fanges hurtigst muligt. Men til forskel fra Christine synes Bente ikke at være specielt bange ved tanken om, at Marias mor bor i kvarteret.

– Jeg har ikke været i vaskekælderen, siden Jan blev anholdt. Det sker ikke, før drabsmanden er fængslet og dømt, siger Christine Larsen, der som Heidi Pagh får vasket sit tøj hos sine forældre.

Bente Bertelsen og Christine Larsen vil ved først givne lejlighed hilse Jan Lindholt Mikkelsen hjerteligt velkommen tilbage.

– Han fortjener den bedst mulige modtagelse. Men vi synes ikke om, at vi nu er tilbage ved nul, siger Bente og Christine samstemmende.

trl@eb.dk;astrid@eb.dk
bw@eb.dk;jes@eb.dk;flmo@eb.dk

Bente Bertelsen (th.) er ikke nervøs ved, at der går en drabsmand rundt i Herning, men det er hendes yngre overbo Christine Larsen (tv.)

TIL POLITIET

i vaskekælderen og overvejer at flytte i frygt

DET UOPKLAREDE DRAB

Den 20-årige Maria Møller Christensen blev sexmisbrugt og dræbt nytårsnat. PRIVATFOTO

Hvor mødte Maria sin morder

Mødte Maria sin gerningsmand på gaden i Herning?

Flere vidner har set Maria gå forfrossen gennem byen iført nylonstrømper, nederdel og langærmet trøje. Hun er set på flere overvågningsbilleder, hvor hun forsøger at komme ind i butikker. Politiet efterlyser vidner, som har set Marias sammen med sin gerningsmand, og politiet er endnu ikke færdige med at se billeder fra overvågningskameraer.

Mødte Maria sin gerningsmand ved ejendommen på Rolighedsvej?

Vidner har fortalt, at de hørte personer skændes ved affaldsøen bag Rolighedsvej 1C nytårsnat.

Er Maria blevet udsat for vold før sin død?

Retsmedicinere har undersøgt Marias lig, men vil ikke sige noget, før prøverne er færdige, ud over at hun har været udsat for en seksuel forbrydelse og bagefter er blevet kvalt i sine strømpebukser. Det er dog sandsynligt, at hun har gjort modstand og måske derfor også har fået slag.

Er Maria blevet slået gennem kælderen på Rolighedsvej?

Maria er med sikkerhed fundet i kældergangen under nummer 1C, hvor Jan Lindholt Mikkelsen bor på 1. sal. Der er flere steder fundet bl.a. blodspor, men politiet vil ikke fortælle, om hun også har været i kælderen under nummer 1B.

14 HAR ALLEREDE SAGT JA

Vil dna-teste alle naboerne

Politiet har langtfra opgivet håbet om at finde den mand, der har dræbt 20-årige Maria Møller Christensen. Mordrens dna er fundet på den unge kvinde, og politiet vil nu tilbyde en frivillig dna-test til naboer og andre mænd, som har adgang til vaskekælderen i ejendommen på Rolighedsvej, hvor hun blev fundet.

Politiet mener, at det drejer sig om 30-40 mænd, og 14 har allerede takket ja.

– Så er man fri for at kigge skævt til hinanden i opgangene, og når man går i vaskekælderen. Det kan måske

være meget rart at sige, at man ikke er aktuel i forhold til forbrydelsen, siger Ole Henriksen, efterforskningsleder ved Midt- og Vestjyllands Politi.

Vidner efterlyses stadig

Politiet har stadig knap 20 mand på sagen, og efterforskningsgruppen leder fortsat efter vidner, som har set Maria, da hun forlod festen i Museumsgade.

– Vi har efterlyst to mænd, som vidner mener at have set i nærheden af Maria omgivelser kl. 2. Vi tror ikke, at de har noget med sagen at gøre,

men de kan måske kaste lys over Marias færden, siger Ole Henriksen, som fik svaret på dna-prøverne, som frkendte Jan Lindholt Mikkelsen onsdag kl. ca. 16.30.

– Hvad tænkte du, da du fik svaret?

– Jeg sad i min bil, og da jeg fik opringningen, tænkte jeg: 'For pokker. Så har han siddet der i tre uger'. Bagefter gennemgik jeg i tankerne, hvad vi så havde. Og vi er ikke på bar bund. Vi har sikret dna-spor fra en person, og vi starter forfra og spørger endnu mere detaljeret til de ting, vi allerede har af-

Ole Henriksen, efterforskningsleder ved Midt- og Vestjyllands Politi: Med dna-test af alle mænd i ejendommen er folk fri for at kigge skævt til hinanden.

hørt folk om, siger Ole Henriksen.

– I er blevet kritiseret for jeres efterforskning. Har I ikke været gode nok?

– Vi har fulgt retsplejelo-

ven til punkt og prikke. Vi har fremlagt sagen for en dommer, som har taget stilling til, om der var grundlag for en fængsling. Folk må have forståelse for, at vi ikke

TORS DAGENS SPØRGSMÅL !

Har du tillid til, at det lokale politi selv kan klare efterforskningen af Maria-mordet? **JA 30%**

70% NEJ

8174 stemte på ekstrabladet.dk

kan fremlægge alt, hvad vi finder frem til gennem vores efterforskning. Den, der har gjort det her, skal gerne fortælle os, hvad der er sket. Det skal han ikke læse om i medierne, siger Ole Henriksen.

MARIA-DRABET

→ **Det mener forsvareren:** - Den åbne eksponering kan nu være med til at rehabilitere

DET VAR GODT JANS BILLEDE BLEV BRAGT

Marie Lade

Det var helt bevidst for at gavne Jan Lindholt Mikkelsens sag. For at sikre ham de bedste muligheder for at komme videre i sit liv, når han blev løsladt, at den erfarne forsvarsadvokat Morten Wagner valgte at give pressen mulighed for at bringe sin drabssigtede klients billede og navn. Helst så synligt, som overhovedet muligt.

- Og det har jo også tydeligt vist sig, at det var det rigtige valg. Eksponeringen har gavnet min klients muligheder for at blive renset offentligt - og mulighed for rehabilitering, siger Morten Wagner.

- Hvorfor var det så vigtigt, at pressen bragte hans navn og billede, når han nu erklærede sig uskyldig - og endnu ikke var dømt?

- Det var et helt klart valg jeg tog, fordi jeg var sten-

sikker på, at han ikke var den, der ombragte Maria. Derfor ville et foto af min klient dels kunne medvirke til at frembringe vidner, der kunne understøtte hans forklaring, dels ville jeg være sikker på, at han ville få en lige så stor eksponering, når han blev løsladt. Og det har han fået.

- Hvorfor er det vigtigt? Var det ikke bedre at sikre din klient ro nu?

- Nej, for når eksponeringen nu har været så massiv i aviser, på tv og nettet, så betyder det, at selv den største tvivler nu ikke kan undgå at være overbevist om, at Jan Lindholt Mikkelsen ikke var den, der ombragte Maria.

- Og det betyder også, at alle de mennesker, der har siddet og afsagt domme på Facebook og nettet - som det er kutyme i det her land - måske vil tænke sig bedre om en anden gang, inden de

dømmer et menneske.

- Mange mener, at Ekstra Bladet netop indirekte dømte Jan Lindholt ved at bringe et billede af ham på forsiden.

- Det er jeg helt uenig i. I har kun skrevet, han var sigtet, så det synes jeg slet ikke.

- Du tog beslutningen uden at spørge Jan Lindholt Mikkelsen. Kunne du ikke bedre have beskyttet ham med navneforbud eller referatforbud?

- Det var selvfølgelig med i mine overvejelser. Men min vurdering var, at sådan som situationen var i det her tilfælde, så ville det bedste helt klart være, hvis pressen bragte hans billede og navn. Jeg er hans forsvarer, så det er mig, der vælger strategien ud fra min faglige viden. Hvis han var uenig i min vurdering, så kunne han vælge den anden forsvarer.

- Nu kan han jo så opleve, at der jo ikke er et menne-

ske i Danmark, der ikke ved, at sigtelsen mod ham er frafaldet, at han er renset.

- Du arbejdede hele tiden ud fra, han var uskyldig. Hvad gjorde dig så sikker på, han var uskyldig?

- Det var en simpel intellektuel bearbejdning, baseret på erfaring - og på den, jeg er. Jeg har ikke lavet andet hele mit liv end at beskæftige mig med straffesager. Jeg analyserede politiets rapporter meget grundigt, og min konklusion var, at her holdt deres materiale mod min klient ikke.

- Det hænder selvfølgelig, at jeg tager fejl. Men som regel holder det, når jeg har foretaget mig en grundig analyse. Når jeg mødte ham på tomandshånd, så blev jeg kun yderligere sikker på min vurdering. At han intet havde med drabet på Maria at gøre. lade@eb.dk

For meget hemmelighedskræmmeri

Claus Jessen

Flere forsvarsadvokater bakker advokat Morten Wagner op i kritikken af hemmelighedskræmmeriet i det danske retssystem. De kommenterer ikke den konkrete sag, men er generelt bekymret for situationen.

Forsvarsadvokat Merethe Stageton:

- Dørene bliver lukkede i alt for stort et omfang. Jeg har selv en række konkrete oplevelser, hvor jeg har undret mig over, hvorfor dommeren gik med til at lukke dørene.

Men rent retspolitisk er det betænkeligt. Offentligheden har krav på at vide, hvad der foregår. Og netop under åbne retsmøder kan der komme oplysninger frem, som kan tale til både gunst og ugunst for den sigtede. FOTO: JENS DRESLING

Juraprofessor Eva Smith:

- Jeg tror ikke, at det er værre nu end for fem år siden. Men vi fængsler mere end de lande, vi normalt sammenligner os med. Og jeg tror ikke, at vores opklaringsprocent er højere.

Man har flere gange forsøgt at gøre noget ved problemet, men det har ikke haft den store effekt. Der er helt klart grund til bekymring, fastslår Eva Smith. FOTO: JENS PANDURO

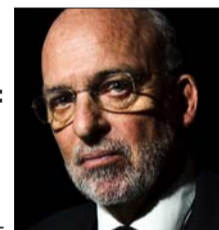

Forsvarsadvokat Kjeld Christensen, der tidligere har arbejdet 20 år i anklagemyndigheden:

- Efterhånden lukkes dørene nærmest pr. automatik. Ofte i helt banale sager, hvor det er helt unødvendigt. Vi befinder os på en glidebane, hvor politiet beder om dørlukningen, fordi det er lettere at arbejde uden pressens bevågenhed.

- Der varetægtsfængsles alt for meget, og folk sidder ofte indespærret langt længere tid end det reelt er nødvendigt. PRIVATFOTO

jes@eb.dk

UNGE PIGER I HERNING:

Vi er bange for at gå ud alene

Frygten har lagt sig som en fodlænke om Herning, siden det blev kendt, at 20-årige Maria Møller Christensens drabsmand stadig er på fri fod.

- Frygten fylder enormt meget. Det har den gjort, siden vi hørte om drabet, men den er blevet endnu større nu, hvor gerningsmanden stadig er blandt os, siger Signe Christiansen.

Tager nye forholdsregler

Signe Christiansen og veninderne Charlotte Fonnesbech Jensen og Simone Bjerregaard er alle 17 år. De kender hinanden fra Herning Handelsskole, hvor de

går i samme klasse. Fredag aften skal pigerne til skolefest, men det bliver med helt andre forholdsregler, end de tidligere har taget.

Holder sig væk fra nattelivet

- Vi plejer at tage ind i byen, når vi er færdige med at feste på skolen. Normalt kan en af os godt finde på at gå alene fra bar til bar, hvis der er nogen, vi skal mødes med. Det er helt udelukket nu. Vi har aftalt, at vi ikke lader hinanden gå ud alene, og at vi skal holde øje med hinanden, siger Simone Bjerregaard.

Simone Bjerregaard og

Signe Christiansen er begyndt at spare på de våde varer, inden de tager i byen. De er bange for, at deres dømmekraft svækkes, hvis promillerne tager magten. Men for Charlotte Fonnesbech Jensen er konsekvensen af utrygheden langt mere vidtrækkende. Hun har konsekvent holdt sig væk fra byens natteliv siden det uhyggelige drab nytårsnat.

- Jeg er bange. Jeg føler ikke, at Herning er et trygt sted for unge piger at gå i byen længere, så jeg tager til nabobyerne i stedet for. Der føler jeg mig mere sikker, siger hun.

Signe Christiansens forældre plejer som regel at starte bilen og køre ind og hente deres datter, når hun har været inde i byen for at feste. Normalt venter hun ofte alene på det sted, hun og forældrene har aftalt at mødes, men det er ifølge den unge pige slut nu.

Tør ikke vente alene

- Det er helt udelukket, at jeg står alene og venter. Det tør jeg simpelthen ikke længere, så fremover bliver det sammen med veninderne. Det kunne jo være mig, der blev det næste offer, siger hun.

astrid

Fra venstre Charlotte, Simone og Signe. De tre 17-årige piger er nu utrygge ved at færdes i Herning i aften- og nattetimerne.

FOTO: OLE FREDERIKSEN

min klient, siger Morten Wagner

Tilfreds Forsvarsadvokat Morten Wagner: – Eksposeringen har gavnet min klients muligheder for at blive renset offentligt. FOTO: MORTEN BJØRN JENSEN

MORTEN WAGNER:

Stop de meningsløse fængslinger

– Det var helt unødvendigt at fængsle Jan Lindholt Mikelsen. Men som det alt for ofte sker i danske retssale, så vælger dommeren at varetægtsfængsle – blot fordi 'sådan gør man'. Danmark er det land i Europa, hvor man varetægtsfængsler flest personer – i længst tid.

– Jeg har været i branchen siden 1976, og jeg står ofte med en følelse af afmagt over

for de dommere, der uden videre knalder hammeren i bordet og varetægtsfængsler folk. I mange tilfælde forekommer det fuldstændig meningsløst. De gavner intet, siger Morten Wagner.

Relativt

Han vil gerne være med til at åbne en debat om, hvorvidt alt for mange bliver unødigt varetægtsfængslet, fordi

dommerne for ofte handler pr. automatik.

– Når en dommer skal begrunde en varetægtsfængsling, så lægger de ofte vægt på, at der er begrundet mistanke. Men hvad er det? Det er relativt, siger Morten Wagner.

Han vil nu rejse et erstatningskrav på Jan Lindholts vegne for unødigt varetægtsfængsling. lade

9
 side pigen

Hvad er det smukkeste ved dig? Mine babelutter!

Jaqueline, 21 år og fra Dragør

Søren K. Jacobsen
 Foto: covermodel.dk

Jaqueline er ikke den mest blufærdige af piger.

– Jeg elsker at få lavet billeder og nyder at se mig selv i blade og aviser. Jeg er op-

rindelig udlært frisør, men lige nu er jeg stripper, fortæller Jaqueline, som måske har en kæreste. Hendes svar er noget kryptisk.

– Måske, eller, ja, det har jeg!

Hun beskriver sig selv

som glad og udadvendt.

– Ja, jeg er også fræk og lige på og hårdt-typen, ler hun. Jeg kan snakke med alle og få dem til at blive glade, lover Jaqueline.

skj@eb.dk